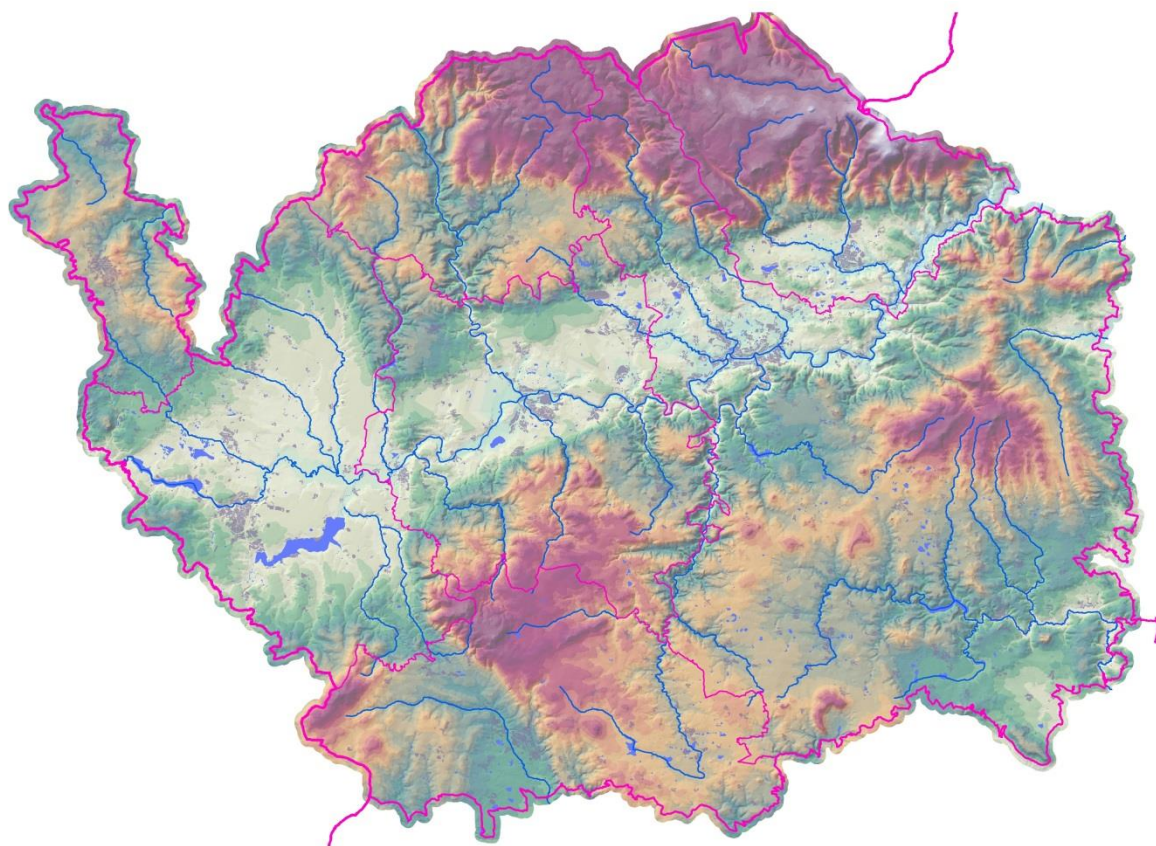

Územně analytické podklady Karlovarského kraje

2021

část a)

Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území

5. úplná aktualizace

červen 2021

Základní údaje

Rozbor udržitelného rozvoje území Karlovarského kraje byl pořízen v souladu s § 26 až 29 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), a v souladu s § 4 a 5 vyhlášky MMR ČR č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, v platném znění (dále jen „vyhláška č. 500/2006 Sb.“).

Pořizovatel : **Krajský úřad Karlovarského kraje**, odbor regionálního rozvoje
Závodní 353/88
360 06 Karlovy Vary
Tel.: +420 354 222 111
www.kr-karlovarsky.cz

Zhotovitel aktualizace : **Krajský úřad Karlovarského kraje**, odbor regionálního rozvoje, oddělení územního plánování
Ing. arch. Jana Kaválková, vedoucí odboru regionálního rozvoje
Ing. Lukáš Švéda, vedoucí oddělení územního plánování
Ing. Jana Irovská, celková koordinace
Ing. arch. Jaromír Musil
Bc. Petr Křenek
Ing. Ivana Nykodýmová
Mgr. Barbora Merunková
Ing. Kristýna Abrahámová

Zpřístupnění :

Dokumentace Územně analytických podkladů Karlovarského kraje (dále jen „Dokumentace ÚAPK“) je zveřejněna v rozsahu a způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 166 stavebního zákona) na internetové adrese www.kr-karlovarsky.cz

Obsah dálkově zpřístupněné dokumentace:

1. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území
 - textová část
 - grafická část
 1. Výkres hodnot území
 2. Výkres limitů využití území
 3. Výkres záměrů na provedení změn v území
2. Rozbor udržitelného rozvoje území
 - textová část
 - grafická část
 4. Problémový výkres

Dokumentace ÚAPK v listinné podobě je uložena na Krajském úřadě Karlovarského kraje, odboru regionálního rozvoje, oddělení územního plánování, Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary.

Obsah textové části:

1. Úvod	6
1.1. Data a datové zdroje	6
1.2. Přehled změn provedených touto aktualizací	6
1.3. Návaznost ÚAP Karlovarského kraje na ÚAP obcí	7
1.4. Metodika zpracování	7
2. Souhrn zjištění pro vyhodnocení udržitelného rozvoje území (URÚ) ve 13 tématech	8
2.1. Širší územní vztahy	8
2.1.1. Vzájemné vazby a vztahy území	8
2.1.2. Základní údaje o kraji	10
2.2. Prostorové a funkční uspořádání území	17
2.2.1. Prostorové uspořádání	17
2.2.2. Funkční uspořádání	20
2.2.3. Důležité rozvojové plochy	22
2.3. Struktura osídlení	24
2.3.1. Historický vývoj osídlení	24
2.3.2. Současné osídlení	25
2.3.3. Obce	26
2.3.4. Spádovost	27
2.4. Sociodemografické podmínky a bydlení	30
2.4.1. Obyvatelstvo	31
2.4.2. Věková struktura	33
2.4.3. Vzdělanost	35
2.4.4. Domovní fond	36
2.4.5. Bytový fond	39
2.4.6. Výstavba	42
2.5. Příroda a krajina	46
2.5.1. Chráněná území	46
2.5.2. Ekologie	50
2.5.3. Krajina	53
2.5.4. Flóra a fauna	54
2.6. Vodní režim a horninové prostředí	57
2.6.1. Povrchové a podzemní vody	58
2.6.2. Zdroje vod	62
2.6.3. Zápavy	65
2.6.4. Geologie a geomorfologie	68
2.6.5. Nerostné suroviny	70
2.6.6. Následky těžby surovin	73
2.6.7. Seismicita	76
2.7. Kvalita životního prostředí	77
2.7.1. Klimatické podmínky	77
2.7.2. Ovzduší	79
2.7.3. Odpady	83
2.7.4. Hluk a vibrace	90
2.7.5. Radonové riziko	91
2.8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	92

2.8.1.	Půdní fond	92
2.8.2.	Zemědělský půdní fond	94
2.8.3.	Pozemky určené k plnění funkcí lesa	97
2.9.	Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství.....	99
2.9.1.	Školství	99
2.9.2.	Zdravotnictví a sociální péče	101
2.9.3.	Kultura	105
2.9.4.	Veřejná správa	108
2.9.5.	Veřejná prostranství.....	109
2.10.	Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti	110
2.10.1.	Silniční doprava	111
2.10.2.	Železniční doprava	114
2.10.3.	Letecká doprava.....	116
2.10.4.	Ostatní doprava.....	117
2.10.5.	Zásobování vodou.....	122
2.10.6.	Kanalizace a čištění odpadních vod.....	125
2.10.7.	Elektrická energie	128
2.10.8.	Zásobování plynem.....	133
2.10.9.	Zásobování teplem.....	134
2.10.10.	Telekomunikace.....	136
2.11.	Ekonomické a hospodářské podmínky.....	139
2.11.1.	Hospodářská charakteristika	140
2.11.2.	Podnikatelská struktura.....	145
2.11.3.	Zaměstnanost.....	147
2.11.4.	Nezaměstnanost.....	149
2.12.	Rekreace a cestovní ruch.....	151
2.12.1.	Oblasti cestovního ruchu	151
2.12.2.	Památky	152
2.12.3.	Lázeňství.....	154
2.12.4.	Ubytování a stravování (včetně lázeňství).....	156
2.12.5.	Tělovýchova a sport.....	159
2.12.6.	Individuální rekreace	160
2.13.	Bezpečnost a ochrana obyvatel	161
2.13.1.	Obrana státu.....	162
2.13.2.	Ochrana obyvatel.....	163
3.	Zjištění a vyhodnocení hodnot, limitů a záměrů.....	171
3.1.	Zjištění a vyhodnocení hodnot území	171
3.2.	Zjištění a vyhodnocení limitů využití území.....	171
3.3.	Zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území	172
4.	Přehledy	179
4.1.	Seznam použitých podkladů	179
4.2.	Seznam tabulek	179
4.3.	Seznam grafů.....	181
4.4.	Seznam obrázků	182
4.5.	Seznam nejčastěji používaných zkratk	184
5.	Přílohy.....	185
5.1.	Tabulka jevů, položek a vrstev shapefile	185

5.2.	Návod k prohlížení jednotlivých vrstev v elektronických výkresech	186
5.3.	Knihovna záměrů	187

Obsah grafické části :

1.	Výkres hodnot území	1 : 50 000
2.	Výkres limitů využití území	1 : 50 000
3.	Výkres záměrů na provedení změn v území	1 : 50 000
4.	Výkres problémů k řešení	1 : 50 000

1. Úvod

Touto dokumentací se aktualizuje dokumentace Územně analytických podkladů Karlovarského kraje pořízená v roce 2017.

1.1. Data a datové zdroje

V této dokumentaci jsou používána data z roku 2021, 2019, 2018 a 2011:

- a) Geografická data z datového skladu ÚAP jsou aktuální k 31. 3. 2021. Jsou v podobě, která byla naposledy předána poskytovatelem nebo jím byla potvrzena jejich pokračující aktuálnost. Aktuální záměry na provedení změn v území byly získány vlastním průzkumem od obcí a dotčených orgánů v rámci připravované Zprávy o uplatňování Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje.
- b) Statistická data z datového skladu ÚAP jsou aktuální k 31. 12. 2019. V potřebném členění na obce jsou poskytována Českým statistickým úřadem se zpožděním.
- c) Statistická data ze Sčítání lidu, bytů a domů, které proběhlo v roce 2011.
- d) Rok 2020, který byl díky pandemii koronavirové choroby COVID – 19 velmi specifický v mnoha oblastech, není v dokumentaci zohledněn (Statistická ročenka za rok 2020 bude k dispozici nejdříve v polovině roku 2021).
- e) V době zpracování této dokumentace nebyla dokončena povinná úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Cheb a ORP Ostrov.

V nadpisech schémat a tabulek je uváděn rok jen v případě, že je odlišný od roku 2021.

1.2. Přehled změn provedených touto aktualizací

- A. Na základě novely stavebního zákona č. 225/2017 Sb. je úplná aktualizace územně analytických podkladů pořizována po 4 letech (dříve po 2 letech).
- B. Na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., došlo k podstatným změnám ve struktuře sledovaných jevů ÚAP:
 - a. některé jevy ÚAP byly sloučeny
 - b. u některých jevů ÚAP došlo ke změně či rozšíření obsahu
 - c. některé jevy ÚAP jsou zcela novéVeškeré úpravy a změny byly zpracovány do datového modelu a do Katalogu jevů a položek ÚAP Karlovarského kraje (dále jen „Katalog jevů a položek“). Je definována databáze územně analytických podkladů.
- C. Na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., došlo k podstatným změnám i ve zpracování dokumentace ÚAP:
 - a. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území (dále také „Podklady pro RURÚ“) a rozbor udržitelného rozvoje území (dále také „RURÚ“) jsou členěny na 13 tematických kapitol místo původních 10 kapitol.
 - b. Rozbor udržitelného rozvoje zahrnuje zjištění pozitiv a negativ v území v členění 13 témat, místo původní SWOT analýzy (SWOT analýza zahrnovala zjištění silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb).
 - c. Rozbor udržitelného rozvoje území zahrnuje vyhodnocení územních podmínek a potenciálů jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území, včetně jejich vzájemných vazeb a trendů vývoje území místo vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území.
- D. Těžištěm věcné aktualizace Podkladů pro RURÚ zůstává aktualizace číselných údajů, jejich vyhodnocení a aktualizace závěrů a výstupů (výkresů).
- E. Na základě zákona č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a změně souvisejících zákonů, v platném znění, došlo k 1. 1. 2016 ke změně

hranic vojenského újezdu Hradiště, vzniku dvou obcí a změně hranic některých obcí Karlovarského kraje. V Karlovarském kraji vznikly 2 nové obce: Doupovské Hradiště a Bražec. Některá statistická data (především data ze SLBD) nejsou pro tyto obce k dispozici. V tabulkových přehledech a grafických přílohách je neexistující údaj vyjádřen symbolem „x“.

- F. V dokumentaci je využita publikace Českého statistického úřadu Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Karlovarského kraje 2019 (v textu je uváděna pod zkratkou „ČSÚ Základní tendence KK 2019“).

1.3. Návaznost ÚAP Karlovarského kraje na ÚAP obcí

Datová báze územně analytických podkladů Karlovarského kraje je zpracována na základě údajů o území a průzkumu území. Data jsou uložena ve společném datovém skladu obcí a kraje. Ten obsahuje jevy části A i části B přílohy č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb. v platném znění. Pro zpracování ÚAP Karlovarského kraje byly použity jak jevy části B (shromažďované a zpracováváné krajským úřadem), tak vybrané jevy části A (shromažďované a zpracováváné úřady územního plánování ORP a rovněž krajským úřadem). Krajský úřad může poskytnout součinnost úřadům územního plánování při zpracovávání databáze ÚAP a v rámci metodiky KOPaS (Koordinované pořízení a správa územně analytických podkladů) tuto součinnost a koordinaci poskytuje. Tímto způsobem je zajištěna konzistence datových zdrojů obou úrovní ÚAP.

V rámci metodiky JOKar (Jednotná osnova pro aktualizaci územně analytických podkladů obcí Karlovarského kraje) je zajištěno obdobné členění a zpracování ÚAP Karlovarského kraje a ÚAP obcí s rozšířenou působností (dále jen „ÚAPo“) jak v textové, tak i ve výkresové části.

1.4. Metodika zpracování

V rekapitulaci podkladů RURÚ (datové základny ÚAP) nejde o prostou inventuru informací řazenou do přehledů. Takový přehled je možno efektivněji získat přímou prohlídkou datových vrstev (shapefilů), navíc ve spojení s jejich územním průmětem. Při zpracování podkladů RURÚ byl proto kladen důraz na stručné, přehledné a srozumitelné vyhodnocení těchto informací.

Podklady pro RURÚ jsou členěny do třinácti témat (v souladu s vyhláškou č. 500/2006 Sb.). Hodnocení jsou podrobena pouze vybrané (významné, reprezentativní) jevy relevantní pro krajskou úroveň ÚAP. V úvodu každého tématu je souhrn hodnocení. Dále následují podrobnější hodnocení podtémat, ve kterých jsou důkladněji rozebírány jednotlivé vybrané jevy. Za textovou charakteristikou následují tabulkové přehledy s porovnáním správních území jednotlivých ORP, s porovnáním krajů navzájem a Karlovarského kraje s průměry ČR. Významnější údaje jsou pro vyšší přehlednost vyjádřeny i v grafech. Územní rozložení jevů nebo územní diference statistických hodnot - většinou v členění na obce - jsou vyjádřeny ve schématech nebo kartogramech kraje.

Území vojenského újezdu Hradiště je v přehledech zařazeno pouze tam, kde jsou dostupná data.

Vyhodnocení záměrů na provedení změn využití území zpracovává jen nové záměry, které ještě nebyly promítnuty do řešení ZÚR KK.

2. Souhrn zjištění pro vyhodnocení udržitelného rozvoje území (URÚ) ve 13 tématech

2.1. Širší územní vztahy

Tato nová kapitola z velké části obsahuje data a informace z nepovinné kapitoly předchozí dokumentace ÚAPk - Základní údaje o území Karlovarského kraje. K výrazným změnám nedošlo.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Karlovarský kraj vznikl na základě zákona č.129/2000 Sb., o krajích. Na severu a západě uzavírá území republiky státní hranice s Německem, na východě sousedí s Ústeckým krajem a na jihu s krajem Plzeňským. Spolu s Ústeckým krajem tvoří oblast soudružnosti NUTS 2 Severozápad.

Z Karlovarského do Ústeckého kraje se rozprostírají hraniční Krušné hory. Do Ústeckého kraje pokračuje i řeka Ohře, která odvodňuje větší část kraje do povodí Labe.

Osídlení koncentrované v pásu pánví podél řeky Ohře je součástí historické sídelní osy Cheb – Karlovy Vary – Most – Ústí n/Labem a představuje tak další významnou vazbu s Ústeckým krajem.

S hlavním městem Prahou ve vzdálenosti 130 km spojuje Karlovarský kraj silnice I/6 (E48). Dopravní vazby do Ústeckého kraje zajišťuje silnice I/13 a železniční koridor sítě TEN-T Cheb – Ústí n/Labem, do Plzeňského kraje silnice I/20 (E49) a I/21 a III. tranzitní železniční koridor Cheb – Plzeň – Praha.

Nejsilnější přeshraniční dopravní spojení představuje v ose Cheb – Marktredwitz silnice I/6 (E48) a III. tranzitní železniční koridor.

Celorepublikově významné zásoby hnědého uhlí a na ně navazující výroba elektřiny činí ze Sokolovska významný energetický uzel celostátní i mezinárodní přenosové soustavy 220 kV.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.1.1. Vzájemné vazby a vztahy území

Karlovarský kraj vznikl na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, rozdělením kraje Západočeského na Plzeňský a Karlovarský. Na severu a západě uzavírá území republiky státní hranice s Německem, na východě sousedí s Ústeckým krajem a na jihu s krajem Plzeňským. Spolu s Ústeckým krajem tvoří region soudružnosti NUTS 2 Severozápad.

Z Karlovarského do Ústeckého kraje se rozprostírají hraniční Krušné hory. Do Ústeckého kraje pokračuje i řeka Ohře, která odvodňuje větší část kraje do povodí Labe.

Osídlení koncentrované v pásu pánví podél řeky Ohře je součástí historické sídelní osy Cheb – Karlovy Vary – Most – Ústí n/Labem a představuje tak další významnou vazbu s Ústeckým krajem.

S hlavním městem Prahou ve vzdálenosti 130 km spojuje Karlovarský kraj silnice I/6 (E48), zařazená do sítě TEN-T. Dopravní vazby do Ústeckého kraje zajišťuje silnice I/13 a železniční koridor sítě TEN-T Cheb – Ústí n/Labem, do Plzeňského kraje silnice I/20 (E49) a I/21 a III. tranzitní železniční koridor, taktéž sítě TEN-T, Cheb – Plzeň – Praha.

Nejvýznamnější přeshraniční dopravní spojení představuje v ose Cheb – Marktredwitz silnice I/6 (E48) a III. tranzitní železniční koridor vedoucí z Německa přes Cheb do Plzně a dále do Prahy až ke státní hranici se Slovenskem.

Mezinárodní letecké spojení Karlovarského a sousedního Plzeňského a Ústeckého kraje, alternativně i blízkého území Saska a Bavorska, zprostředkovává Mezinárodní letiště Karlovy Vary.

V Karlovarském kraji se nachází také významný energetický uzel celostátní i mezinárodní přenosové soustavy 220 kV a to díky celorepublikově významným zásobám hnědého uhlí a na ně navazující výrobě elektrické energie.

obrázek 1 a obrázek 2 – Schémata širších vztahů v rámci Evropy a České republiky

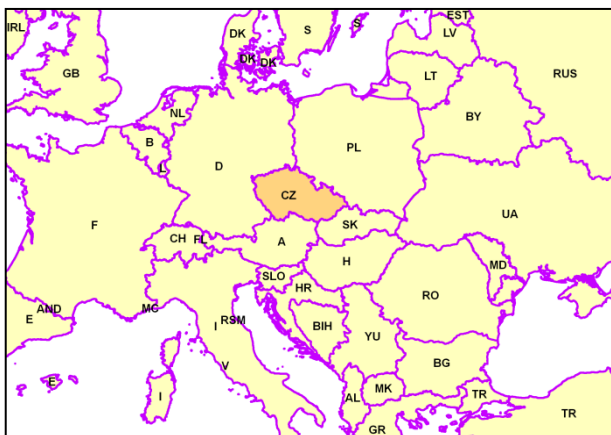

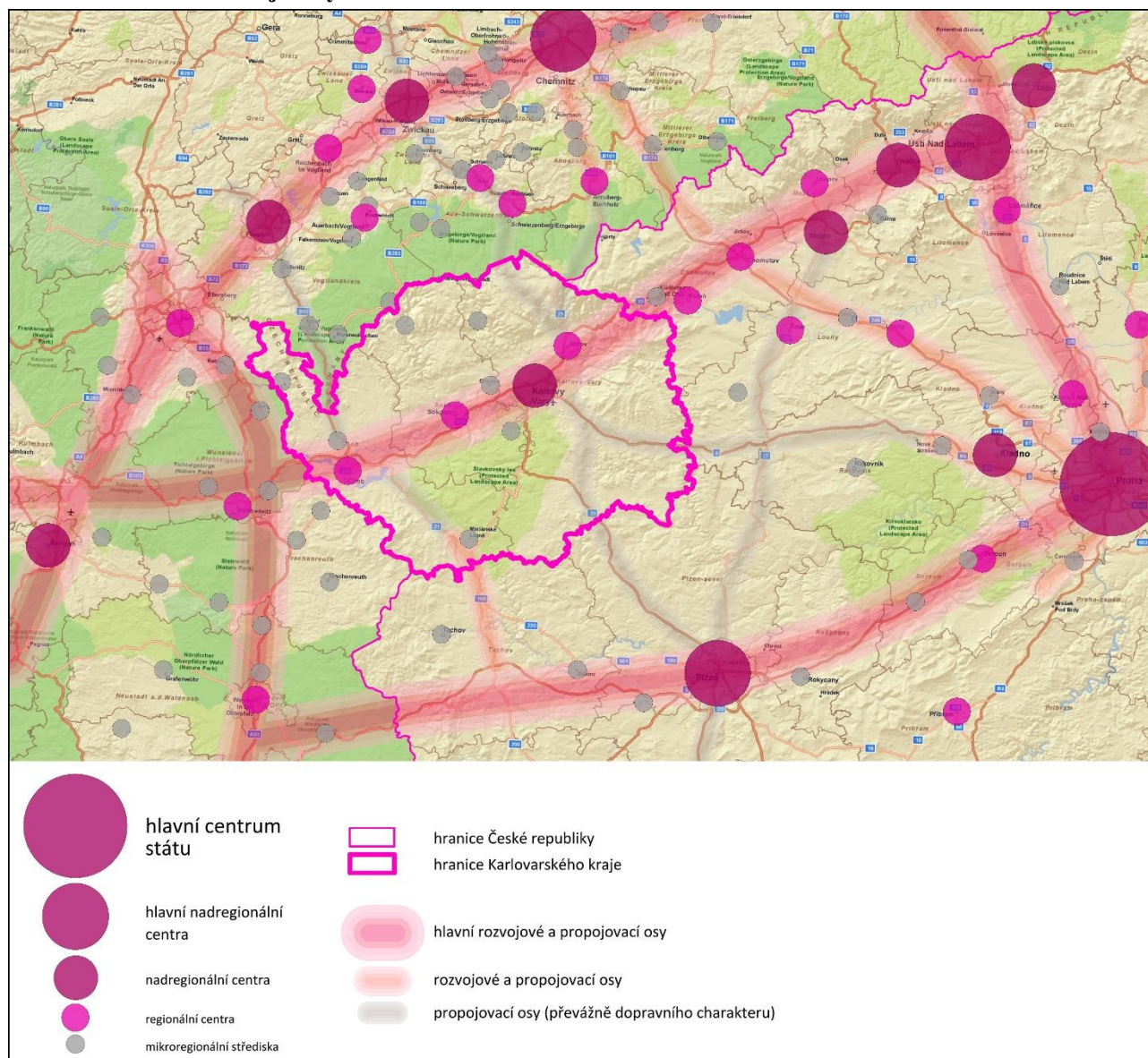
Schéma států Evropy

Schéma ČR s vyznačením Karlovarského kraje

Nejdůležitější vzájemné vztahy a vazby Karlovarského kraje na sousední kraje a Spolkovou republiku Německo vyjadřuje obrázek č. 3.

obrázek 3 – Schéma vzájemných vztahů a vazeb v širších souvislostech

zdroj: Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje 2010

2.1.2. Základní údaje o kraji

Svou rozlohou 3 310 km² je Karlovarský kraj, po hlavním městě Praze (496 km²) a Libereckém kraji (3 163 km²), třetím nejmenším krajem v České republice a zaujímá pouze 4,2 % území státu.

Karlovarský kraj tvoří 3 okresy: Cheb, Karlovy Vary, Sokolov, z nichž nejrozsáhlejší je karlovarský (45,6 % rozlohy kraje) s největším počtem obcí (56) a nejvyšším podílem obyvatel v kraji (39 %).

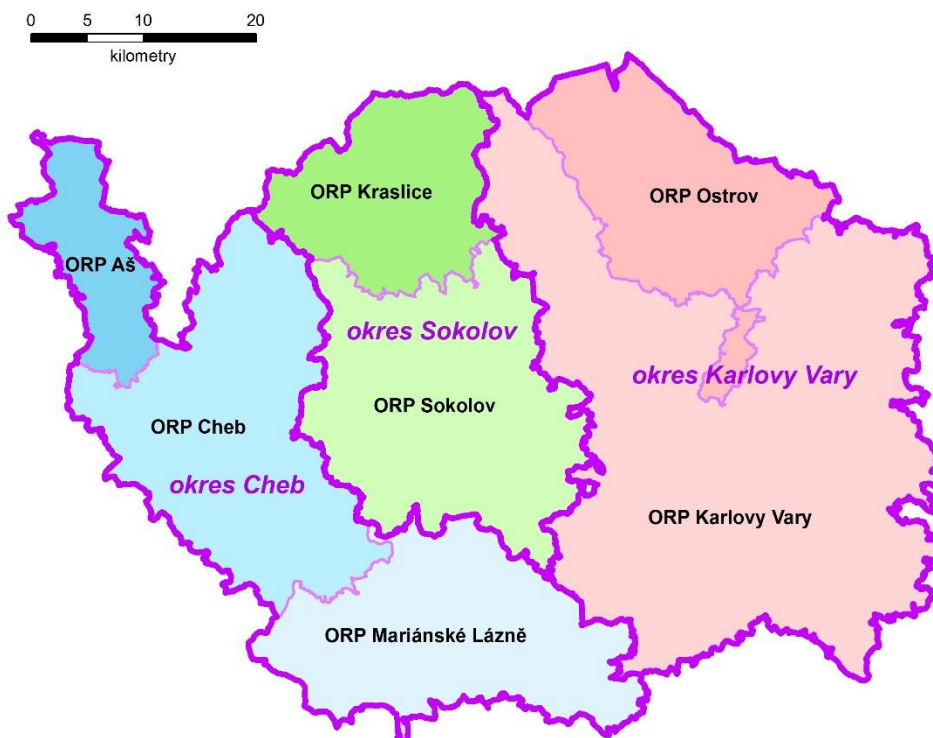
Území kraje je rozděleno do sedmi správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP): Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov a Sokolov.

V kraji žije (k 31. 12. 2019) 294 664 trvalých obyvatel, z toho ve městech 81,8 % a na venkově 18,2 %. Ročně navštíví kraj 1 190 296 turistů, lázeňských pacientů a ostatních návštěvníků.

Největším městem a zároveň správním centrem kraje jsou Karlovy Vary s 48 479 obyvateli.

Karlovarský kraj má, po krajích Jihočeském, Vysočině a Plzeňském, čtvrtou nejnížší hustotu zalidnění s hodnotou 89 obyvatel/km². Oproti průměrné hodnotě za celou Českou republiku 135 obyvatel/km² je Karlovarský kraj podprůměrně zalidněný.

obrázek 4 – Správní členění Karlovarského kraje

V Karlovarském kraji je 134 samostatných obcí s 528 částmi obcí a 567 katastrálními územími (včetně 5 katastrálních území vojenského újezdu Hradiště). V kraji není v současné době žádné město s více než 50 000 obyvatel (Karlovy Vary mají 48 479), 7 měst je v kategorii od 10 000 do 50 000 (Karlovy Vary, Cheb, Sokolov, Ostrov, Chodov, Mariánské Lázně, Aš), 19 obcí v kategorii od 2 000 do 10 000 obyvatel, v kategorii od 200 do 2 000 obyvatel je 92 obcí, do 200 obyvatel je v 16 obcích.

Území je po stránce geologické, geomorfologické, hydrologické a biologické velmi pestré.

Krajina má převážně ráz pahorkatiny s výjimkou pánevních oblastí podél řeky Ohře. Nejvyšším pohořím v kraji jsou Krušné hory s nejvyšším bodem kraje Klínovcem (1 244 m n. m.), významnými jsou i Doupovské hory, Slavkovský les a Smrčiny, malým podílem zasahuje Český les. Tokem s nejrozsáhlejší povodím je řeka Ohře, na níž leží i nejnížší místo kraje (320 m n. m.) v místech, kde přechází do Ústeckého kraje. Dalšími významnými toky jsou řeky Teplá, Sřela, Rolava, Bystřice a Svatava.

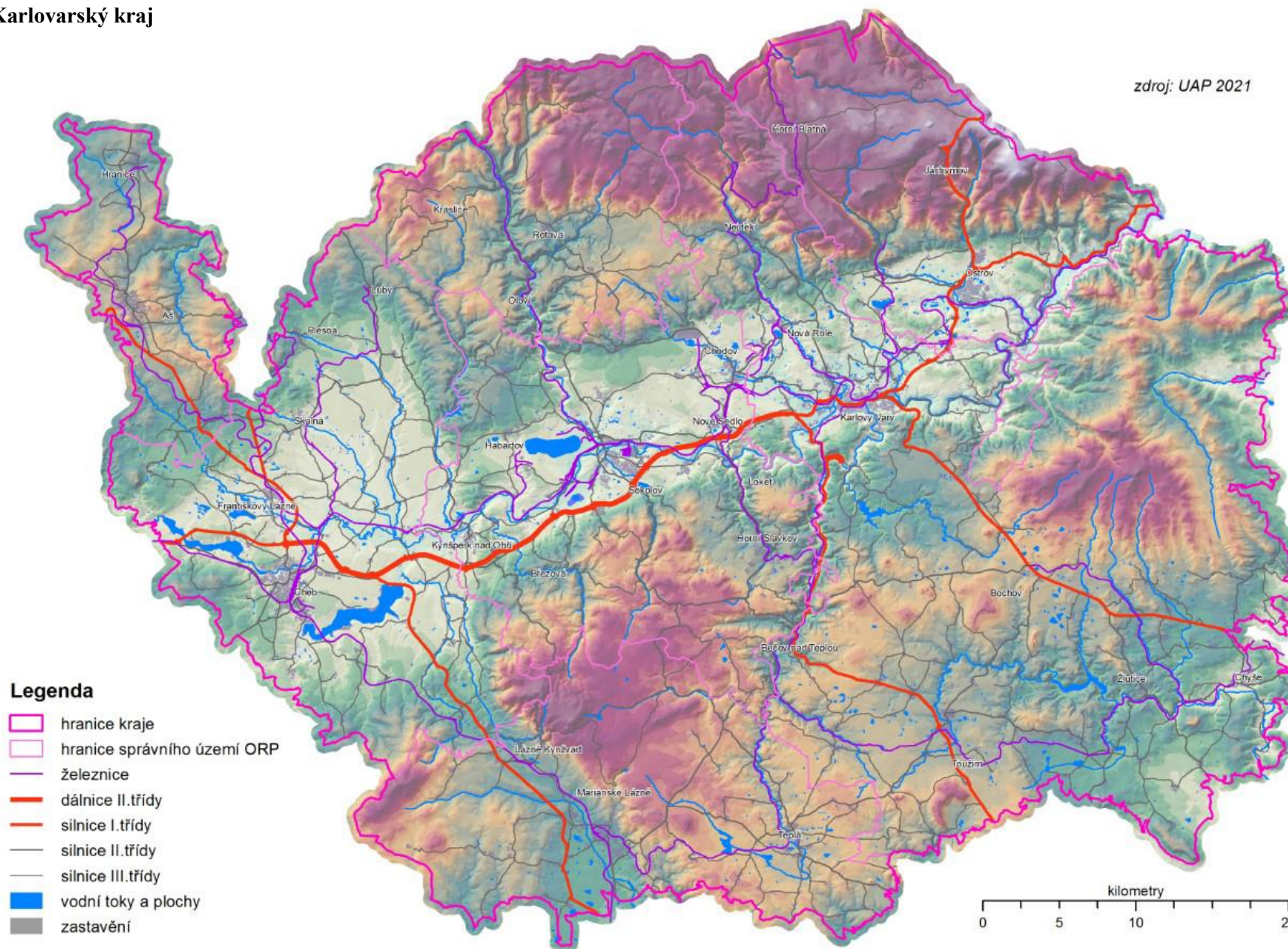
Lesy o rozloze 1 448 km² představují podíl zalesnění 43,7 %, tj. více než 1,3 násobek průměru ČR, což je po Libereckém kraji druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Rozloha zemědělské půdy 1 242 km² je menší než rozloha lesních pozemků. Podíl orné půdy (15,9 %) tvoří méně než polovinu průměrného podílu v ČR a je se značným odstupem nejnižší mezi všemi kraji ČR.

Největším zvláště chráněným územím přírody je Chráněná krajinná oblast Slavkovský les. Oblast je unikátním krajinným celkem, velmi málo zalidněným, s množstvím přírodně hodnotných lokalit, zároveň je i historickou kulturní krajinou. Vedle této oblasti je vyhlášeno dalších 88 chráněných území přírody všech kategorií. Nejcennějšími jsou – a to i v mezinárodním měřítku – rašeliniště a slatiniště s vývěry minerálních vod a plynů SOOS na Chebsku, horská rašeliniště v Krušných horách, naleziště perlorodky říční na Ašsku a geologické lokality po obvodu Doupovských hor.

Ve východní části Karlovarského kraje se nachází vojenský výcvikový prostor Hradiště (tzv. Doupov), který je největším vojenským výcvikovým územím v ČR a také jedním z největších ve střední Evropě. Zaujímá plochu okolo 280 km².

Karlovarský kraj patřil v minulosti, společně s kraji Ústeckým a Moravskoslezským, mezi oblasti s nejvyšším znečištěním ovzduší v republice. V současnosti je kvalita ovzduší v Karlovarském kraji velmi dobrá. Přesto vykazuje životní prostředí Karlovarského kraje značné územní rozdíly. Zhoršené podmínky ukazují, v souvislosti s koncentrací aktivit a dopravy, městské aglomerace. I přes velký podíl zalesnění (43,7 %) je v některých parametrech horší situace v sokolovském okrese, kde se i nadále těží povrchově hnědé uhlí.

obrázek 5 – Karlovarský kraj

Za hlavním městem Prahou zaujímá Karlovarský kraj 2. místo v podílu obydlých bytů připojených na veřejnou kanalizaci (97 %) a v podílu čištěných odpadních vod. Procento plynofikace obydlých bytů činí 71,2 a má narůstající trend.

Z přírodních zdrojů jsou nejdůležitější zejména zdroje léčivých a minerálních vod, zásoby hnědého uhlí, kaolínů a keramických jílu. Charakter klimatu ani půd nevytváří vhodné podmínky pro rozvoj zemědělství.

Struktura hospodářství regionu je velmi rozmanitá. I přes to je dynamika ekonomického růstu v kraji dlouhodobě podprůměrná. Nejvíce se na ekonomice Karlovarského kraje podílí sektor služeb (58,6 %) a s potenciálem rozvoje regionu v oblasti lázeňství, resp. cestovních ruchů, by se mohl za určitých podmínek očekávat další růst. V porovnání s ČR Karlovarský kraj dosahuje nižších podílů v průmyslu (36,8 %), a to vlivem snižujícího se podílu především těžebního a zpracovatelského průmyslu. Zemědělství se v pánevních oblastech orientuje na produkci obilovin, ve vyšších polohách na pěstování a pastvu skotu. V ORP Sokolov je koncentrována těžba a energetické využití hnědého uhlí (elektrárna Tisová). Centry průmyslové výroby a stavebnictví jsou větší města - Aš, Cheb, Kraslice, Nejdek, Ostrov, Chodov, Sokolov, ale i Karlovy Vary a Mariánské Lázně. V kraji mají dosud své místo tradiční odvětví, jako je výroba skla, lihovin (Becherovka) a minerálních vod, některá další odvětví výroby (porcelánu, hudebních nástrojů a textilu) však procházejí obdobím útlumu.

Významnou prioritou kraje je lázeňství a cestovní ruch. Karlovarský kraj patří k nejnavštěvovanějším krajům ČR. Charakteristický je velký podíl cizinců (60,2 %) v návštěvnosti kraje. Ve využití ubytovacích kapacit zaujímá 1. místo v ČR (18 318 přenocování na 1 000 obyvatel kraje). V Karlovarském kraji je největší koncentrace lázeňských míst v ČR, nejznámější je lázeňský trojúhelník tvořený Karlovými Vary, Mariánskými Lázněmi a Františkovými Lázněmi. Velmi známé jsou i Lázně Kynžvart a unikátní radonové lázně Jáchymov. Kraj nabízí množství kulturních i národních kulturních památek (relikviář Sv. Maura, klášter Teplá, zámek Bečov), památkových rezervací (Loket, Cheb, Františkovo Lázně) a památkových zón či montánních památek zapsaných na seznam světového dědictví UNESCO. Karlovarský kraj je proslulý pořádáním Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech..

Sportovní vybavení krajského významu zahrnuje areály zimních sportů v Krušných horách, 10 golfových areálů, síť turistických a cyklistických tras (cyklotrasa Euroregio Egrensis a cyklostezka Ohře), vodáckou řeku Ohři i řadu koupacích míst jako jsou přehrady Jesenice, nebo jezero Michal s možnostmi pro vodní sporty.

Poloha kraje ve středu Evropy, jeho vnitřní potenciál, přírodní a kulturní podmínky i historická tradice celé oblasti jsou předpokladem budoucího úspěšného rozvoje celého regionu.

tabulka 1 - Porovnání základních geografických údajů krajů České republiky 2020

Kraj	Rozloha (km ²)	% z území ČR	Počet obyvatel	% z počtu obyvatel ČR	Hustota osídlení na (km ²)
Hl. m. Praha	496	0,6	1 324 277	12,4	2 669
Středočeský	10 928	13,9	1 385 141	13,0	127
Jihočeský	10 058	13	644 083	6,0	64
Plzeňský	7 649	9,7	589 899	5,5	77
Karlovarský	3 310	4,2	294 664	2,8	89
Ústecký	5 339	6,8	820 965	7,7	154
Liberecký	3 163	4,0	443 690	4,1	140
Královéhradecký	4 759	6,0	551 647	5,2	116
Pardubický	4 519	5,7	522 662	4,9	116
Vysočina	6 795	8,6	509 813	4,8	75
Jihomoravský	7 188	9,1	1 191 989	11,1	166
Olomoucký	5 271	6,7	632 015	5,9	120
Zlínský	3 963	5,0	582 555	5,4	147
1. Moravskoslezský	5 431	6,9	1 200 539	11,2	221
Česká republika	78 870	100	10 693 939	100	136

zdroj: ÚAP 2020

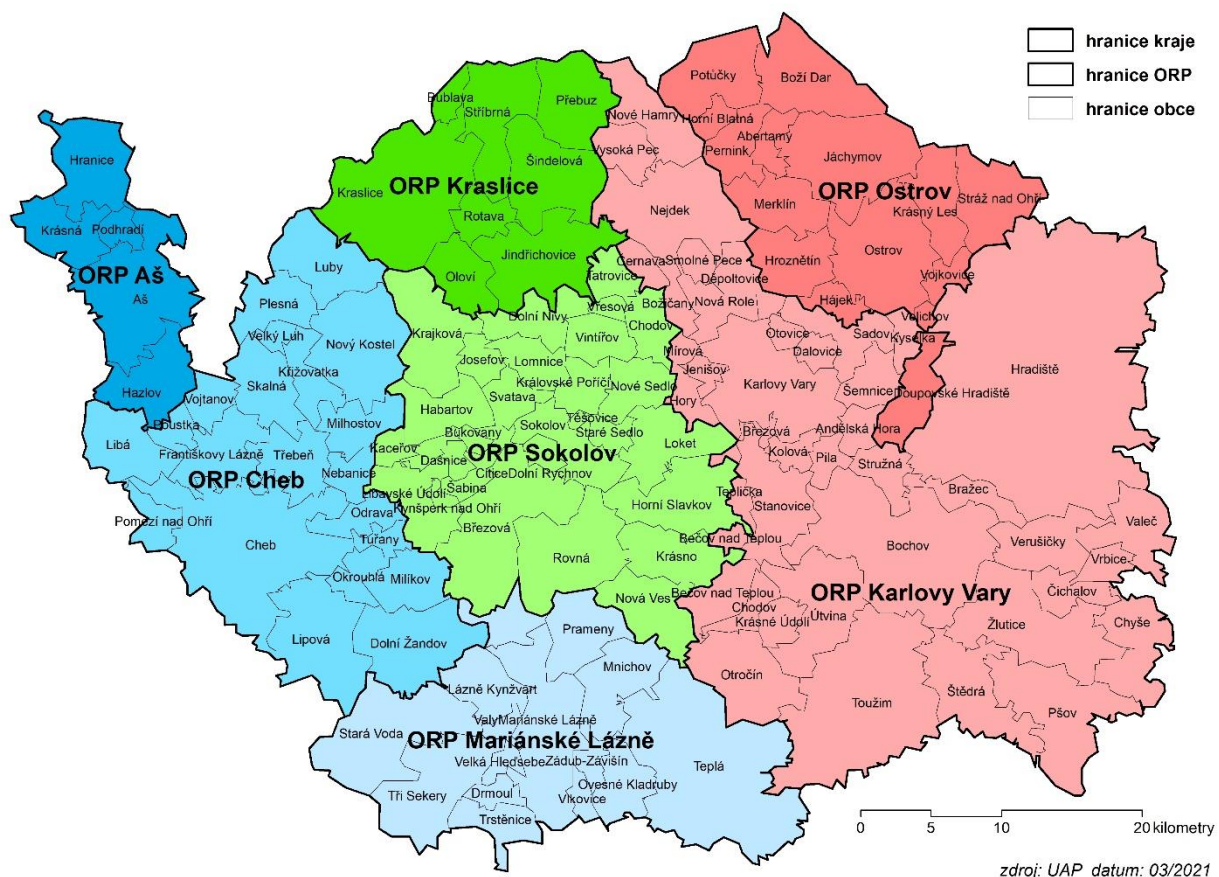
tabulka 2 - Porovnání základních geografických údajů krajů České republiky 2020

Kraj	Počet obcí	% z počtu obcí v ČR	Počet obcí se statutem města	% z počtu měst v % ČR	Počet obcí nad tisíc obyvatel	% z počtu těchto obcí v ČR
Hl. m. Praha	1	0,02	1	0,2	1	0,1
Středočeský	1 144	18,3	84	13,8	272	18,4
Jihočeský	624	10,0	56	9,2	103	7,0
Plzeňský	501	8,0	57	9,4	95	6,4
Karlovarský	134	2,1	38	6,3	42	2,8
Ústecký	354	5,7	59	9,7	97	6,5
Liberecký	215	3,4	39	6,4	63	4,3
Královéhradecký	448	7,2	48	7,9	79	5,3
Pardubický	451	7,2	38	6,3	83	5,6
Vysočina	704	11,2	35	5,8	67	4,5
Jihomoravský	673	10,8	50	8,2	195	13,2
Olomoucký	402	6,4	30	4,9	119	8,0
Zlínský	307	4,9	30	4,9	109	7,4
Moravskoslezský	300	4,8	42	6,9	157	10,6
Česká republika	6 258	100	607	100	1 482	100

zdroj: ÚAP 2020

Území kraje je rozděleno do sedmi správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP): Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov a Sokolov.

obrázek 6 – Správní území obcí s rozšířenou působností

tabulka 3 – Porovnání základních geografických údajů ORP Karlovarského kraje 2020

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Počet obcí	% z počtu obcí v kraji	Počet obcí se statutem města	% z počtu měst v kraji	Počet obcí nad tisíc obyvatel	% z počtu těchto obcí v kraji	Počet katastrálních území	% z počtu k.ú. v kraji
Aš	5	3,7	2	5,3	3	7,1	24	4,2
Cheb	21	15,7	5	13,2	6	14,3	126	22,2
Karlovy Vary	41	30,6	9	23,7	9	21,4	179	31,6
Kraslice	8	6,0	4	10,5	3	7,1	39	6,9
Mariánské Lázně	14	10,4	3	7,9	5	11,9	61	10,8
Ostrov	15	11,2	6	15,8	3	7,1	48	8,5
Sokolov	30	22,4	9	23,7	13	31,0	90	15,9
Karlovarský kraj	134	100	38	100	42	100	567	100
Česká republika	6 258		607		1 482		12 965	

zdroj: ÚAP 2020

tabulka 4 – Seznam obcí Karlovarského kraje

ORP	č. ORP	obec	č. obce	ORP	č. ORP	obec	č. obce		
Aš	4101	Aš	554499	Kraslice	4104	Bublava	560308		
		Hazlov	554545			Jindřichovice	560413		
		Hranice	554553			Kraslice	560472		
		Krásná	538795			Oloví	560588		
		Podhradí	538817			Přebuz	560596		
Cheb	4102	Dolní Žandov	554502			Rotava	560600		
		Františkovy Lázně	554529			Stříbrná	560651		
		Cheb	554481			Šindelová	560677		
		Křižovatka	554596			Mariánské Lázně	4105	Drmoul	554511
		Libá	554618					Lázně Kynžvart	554600
		Lipová	554626	Mariánské Lázně	554642				
		Luby	554634	Mnichov	554677				
		Milhostov	554651	Ovesné Kladruby	539473				
		Milíkov	538906	Prameny	539538				
		Nebanice	554693	Stará Voda	539112				
		Nový Kostel	554707	Teplá	555631				
		Odrava	539554	Trstěnice	554855				
		Okrouhlá	538922	Tři Sekery	554880				
		Plesná	554740	Valy	539481				
		Pomezí nad Ohří	538868	Velká Hleďsebe	539279				
		Poustka	577979	Vlkovice	539376				
		Skalná	554812	Zádub-Závišín	539431				
		Třebeň	539023						
		Tuřany	539619						
		Velký Luh	578002						
Vojtanov	539074								

Karlovy Vary	4103	Andělská Hora	538001	Ostrov	4106	Abertamy	554979
		Bečov nad Teplou	554995			Boží Dar	506486
		Bochov	555029			Doupovské Hradiště	500127
		Bražec	500101			Hájek	538159
		Božičany	555045			Horní Blatná	555169
		Březová	537870			Hroznětín	555185
		Černava	538019			Jáchymov	555215
		Čichalov	506621			Krásný Les	578045
		Dalovice	537918			Merklín	555363
		Děpoltovice	538116			Ostrov	555428
		Hory	551651			Pernink	555452
		Hradiště	555177			Potůčky	555479
		Chodov	578011			Stráž nad Ohří	555584
		Chyše	555207			Velichov	555703
		Jenišov	537926			Vojkovice	555738
		Karlovy Vary	554961	Březová	560294		
		Kolová	555258	Bukovany	560316		
		Krásné Údolí	555304	Citice	560324		
		Kyselka	555347	Dasnice	560332		
		Mírová	537934	Dolní Nivy	560341		
		Nejdek	555380	Dolní Rychnov	538591		
		Nová Role	555398	Habartov	560359		
		Nové Hamry	506494	Horní Slavkov	560367		
		Otovice	537969	Chlum Sváté Maří	560375		
		Otročín	555444	Chodov	560383		
		Pila	556947	Josefov	511587		
		Pšov	555525	Kaceřov	560421		
		Sadov	555533	Krajková	560456		
		Smolné Pece	538027	Královské Poříčí	560464		
		Stanovice	555550	Krásno	538337		
		Stružná	555592	Kynšperk nad Ohří	560499		
		Šemnice	555614	Libavské Údolí	560502		
		Štědrá	555622	Loket	560537		
		Teplička	537845	Lomnice	560545		
		Toužim	555657	Nová Ves	560561		
		Útvina	555681	Nové Sedlo	560570		
		Valeč	555690	Rovná	560618		
		Verušičky	555711	Sokolov	560286		
		Vrbice	566675	Staré Sedlo	560642		
		Vysoká Pec	578029	Svatava	538434		
Žlutice	555762	Šabina	538396				
		Tatrovice	538663				
		Těšovice	579360				
		Vintířov	560685				
		Vřesová	560707				
				Sokolov	4107		

zdroj: ÚAP 2020

2.2. Prostorové a funkční uspořádání území

Tato kapitola je v textu dokumentace zcela nová (na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb.).

V oblasti prostorového a funkčního uspořádání jsou navrženy dvě dílčí změny, které uvádí Návrh aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje ČR (dále jen „PÚR ČR“). Je to vyhlášení specifické oblasti republikového významu SOB8 Sokolovsko, vytvářející podmínky pro nápravu strukturálního postižení oblasti, a vyhlášení SOB9 Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Prostorové a funkční uspořádání kraje je jednoznačně definováno silně urbanizovaným pásem v údolí Ohře, kde se nacházejí jeho nejdůležitější sídla včetně krajského města Karlovy Vary, které jej ovlivňuje svou rozvojovou dynamikou při spolupůsobení vedlejších center Ostrov a Sokolov.

Prostorově je tato skutečnost vyjádřena Rozvojovou osou republikového významu OS7 Ústí nad Labem – Chomutov/Karlovy Vary – Cheb – hranice ČR/Německo a Rozvojovou oblastí OB12 Rozvojová oblast Karlovy Vary.

Tato struktura je doplněna několika rozvojovými osami a specifickými oblastmi nadmístního významu. Nejdůležitější jsou rozvojové osy ROS-N1 a ROS-N2 propojující oblast Mariánskolázeňska s Ašskem.

Prostorové a funkční uspořádání pak dokresluje vojenský újezd Hradiště a některé důležité rozvojové plochy, jako je např. Průmyslový park Cheb I a II a průmyslové zóny Sokolov – Staré Sedlo, Dolní Rychnov – Silvestr, průmyslové zóny Ostrov – jih a sever.

Významnými rozvojovými plochami jsou také plochy pro rekreaci a sport reprezentované areály v okolí Klínovce, Plešivce nebo jezera Medard.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

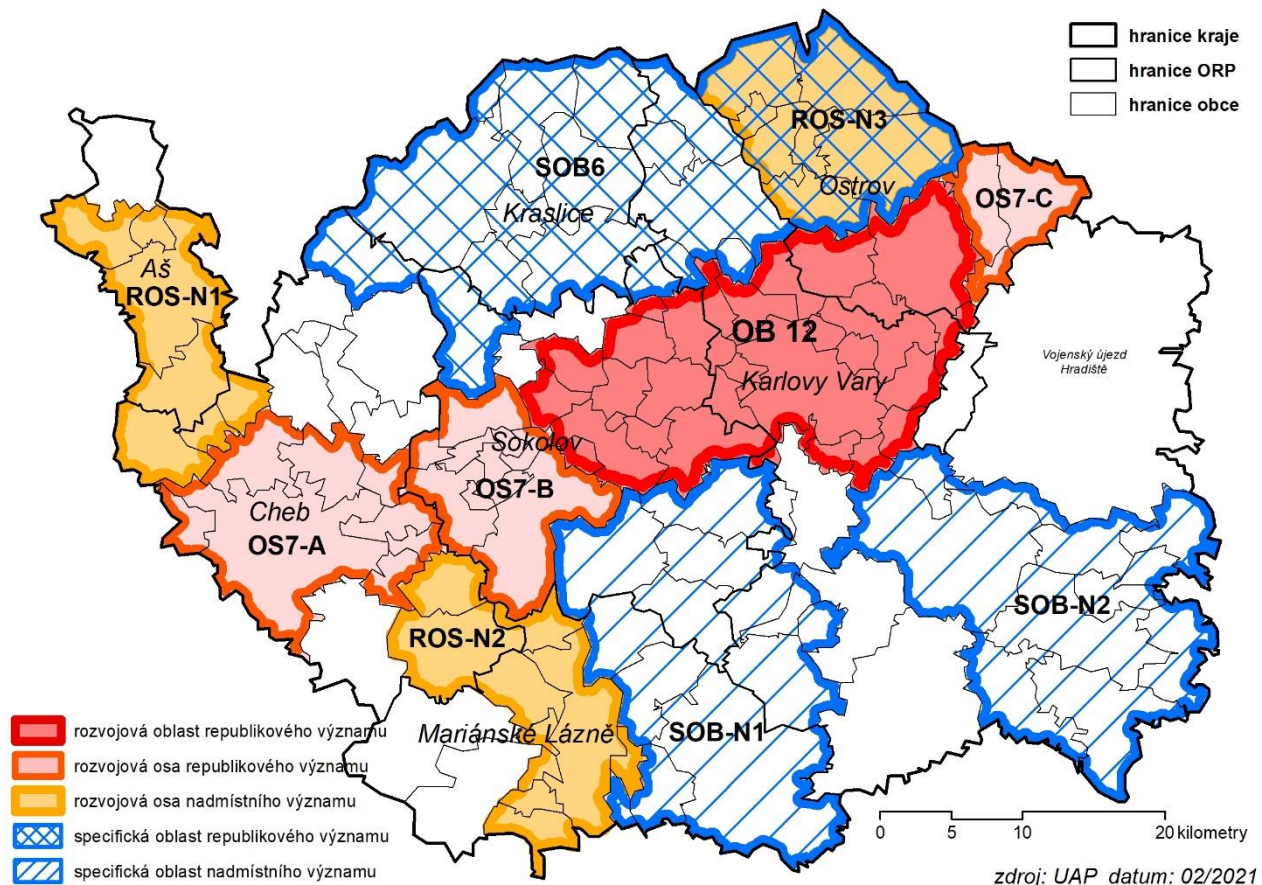
2.2.1. Prostorové uspořádání

Prostorové uspořádání kraje je charakterizováno rozvojovou osou republikového významu OS7, rozvojovou oblastí Karlovy Vary OB12 a specifickou oblastí SOB6 Krušné hory,. Tato rozvojová osa, oblast a specifická oblast jsou definovány platnou Politikou územního rozvoje jako jevy republikového významu.

Návrh aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje ČR definuje nově specifickou oblast republikového významu SOB8 Sokolovsko a SOB9 Specifickou oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení suchem (předpoklad schválení je červen 2021).

Další rozvojové a specifické oblasti, vesměs nadmístního významu, jsou definovány v úplném znění Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje po vydání Aktualizace č. 1 (ZÚR KK). Jedná se o ROS -N1 (Cheb) – Aš – hranice ČR/SRN, ROS-N2 (Cheb) – Mariánské Lázně – hranice KK/Plzeňský kraj, ROS-N3 (Ostrov) – Jáchymov – hranice ČR/SRN (Oberwiesenthal) a (Ostrov) – Pernink – hranice ČR/SRN (Johanngeorgenstadt), dále SOB-N1 Slavkovský les a SOB-N2 Bočov – Žlutice.

obrázek 7 – Uspořádání území kraje dle Politiky územního rozvoje ČR a ZÚR KK

Rozvojová oblast republikového významu OB12 Karlovy Vary – upřesněné vymezení:

Obce v ORP Karlovy Vary - Andělská Hora, Božičany, Březová, Dalovice, Děpoltovice, Hory, Jenišov, Karlovy Vary, Kolová, Kyselka, Mírová, Nová Role, Otovice, Pila, Sadov, Šemnice

Obce v ORP Ostrov - Hájek, Hroznětín, Ostrov, Velichov

Obce v ORP Sokolov - Dolní Rychnov, Chodov, Královské Poříčí, Loket, Lomnice, Nové Sedlo, Sokolov, Staré Sedlo, Svatava, Těšovice, Vintřov, Vřesová

Rozvojová osa republikového významu OS7 (Bayreuth) – hranice SRN / ČR – Cheb – Karlovy Vary – Chomutov – Ústí n. Labem se člení na tyto části:

- OS7-A (Bayreuth – Marktredwitz –) hranice SRN / ČR – Cheb – (Kynšperk nad Ohří)
- OS7-B (Cheb) – Kynšperk nad Ohří – (Sokolov)
- OS7-C (Ostrov) – Stráž nad Ohří – hranice kraje KK / ÚK (– Klášterec nad Ohří – Chomutov)

Rozvojová osa OS7 – dílčí část OS7-A – upřesněné vymezení:

ORP Cheb - Františkovy Lázně, Cheb, Nebanice, Odrava, Okrouhlá, Pomezí nad Ohří, Třebeň, Tuřany

Rozvojová osa OS7 – dílčí část OS7-B – upřesněné vymezení:

ORP Sokolov - Březová, Bukovany, Citice, Dasnice, Habartov, Chlum Svaté Maří, Kaceřov, Kynšperk nad Ohří, Libavské Údolí, Šabina

Rozvojová osa OS7 – dílčí část OS7-C – upřesněné vymezení:

ORP Ostrov – Krásný Les, Stráž nad Ohří, Vojkovice

Rozvojové osy nadmístního významu

ROS-N1 (Cheb) – Aš – hranice ČR/SRN – upřesněné vymezení:

ORP Aš – Aš, Hazlov, Krásná, Podhradí

ORP Cheb – Libá, Poustka, Vojtanov

ROS-N2 (Cheb) – Mariánské Lázně – hranice kraje/Plzeňský kraj – upřesněné vymezení:

ORP Cheb – Dolní Žandov, Milíkov

ORP Mariánské Lázně – Drmoul, Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně, Trstěnice, Valy, Velká Hleďsebe, Zádub-Závišín

ROS-N3 – (Ostrov) - Jáchymov – hranice ČR/SRN (- Oberwiesenthal) a (Ostrov) – Pernink – hranice ČR/SRN (- Johannegeorgenstadt) – upřesněné vymezení:

ORP Ostrov – Abertamy, Boží Dar, Horní Blatná, Jáchymov, Merklín, Pernink, Potůčky

Specifické oblasti republikového významu

Specifická oblast SOB6 Krušné hory – upřesněné vymezení:

ORP Cheb – Luby

ORP Karlovy Vary – Černava, Nejdeč, Nové Hamry, Smolné Pece, Vysoká Pec

ORP Kraslice – Bublava, Jindřichovice, Kraslice, Oloví, Přebuz, Rotava, Stříbrná, Šindelová

ORP Ostrov – Abertamy, Boží Dar, Horní Blatná, Jáchymov, Merklín, Pernink, Potůčky

ORP Sokolov – Krajková, Tatrovce

Specifické oblasti nadmístního významu

SOB-N1 Slavkovský les – upřesněné vymezení:

ORP Karlovy Vary – Bečov nad Teplou, Chodov, Krásné Údolí, Otročín

ORP Mariánské Lázně – Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny, Teplá, Vlkovice

ORP Sokolov – Horní Slavkov, Krásno, Nová Ves, Rovná

SOB-N2 Bochov – Žlutice – upřesněné vymezení:

ORP Karlovy Vary - Bochov, Bražec, Čichalov, Chyš, Pšov, Stružná, Štědrá, Valeč, Verušičky, Vrbice

Vojenský újezd Hradiště

Plošně významnou součástí Karlovarského kraje je Vojenský újezd Hradiště situovaný v jeho východní části v Doupovských horách, v okrese Karlovy Vary. Má plochu 280,8 km², je tedy největším vojenským újezdem v České republice.

V návrhu aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje jsou nově navrženy 2 specifické oblasti republikového významu (předpoklad schválení je červen 2021):

Specifická oblast SOB8 Sokolovsko – upřesněné vymezení:

ORP Sokolov – všechny obce

ORP Karlovy Vary – Božičany, Hory, Jenišov, Mírová

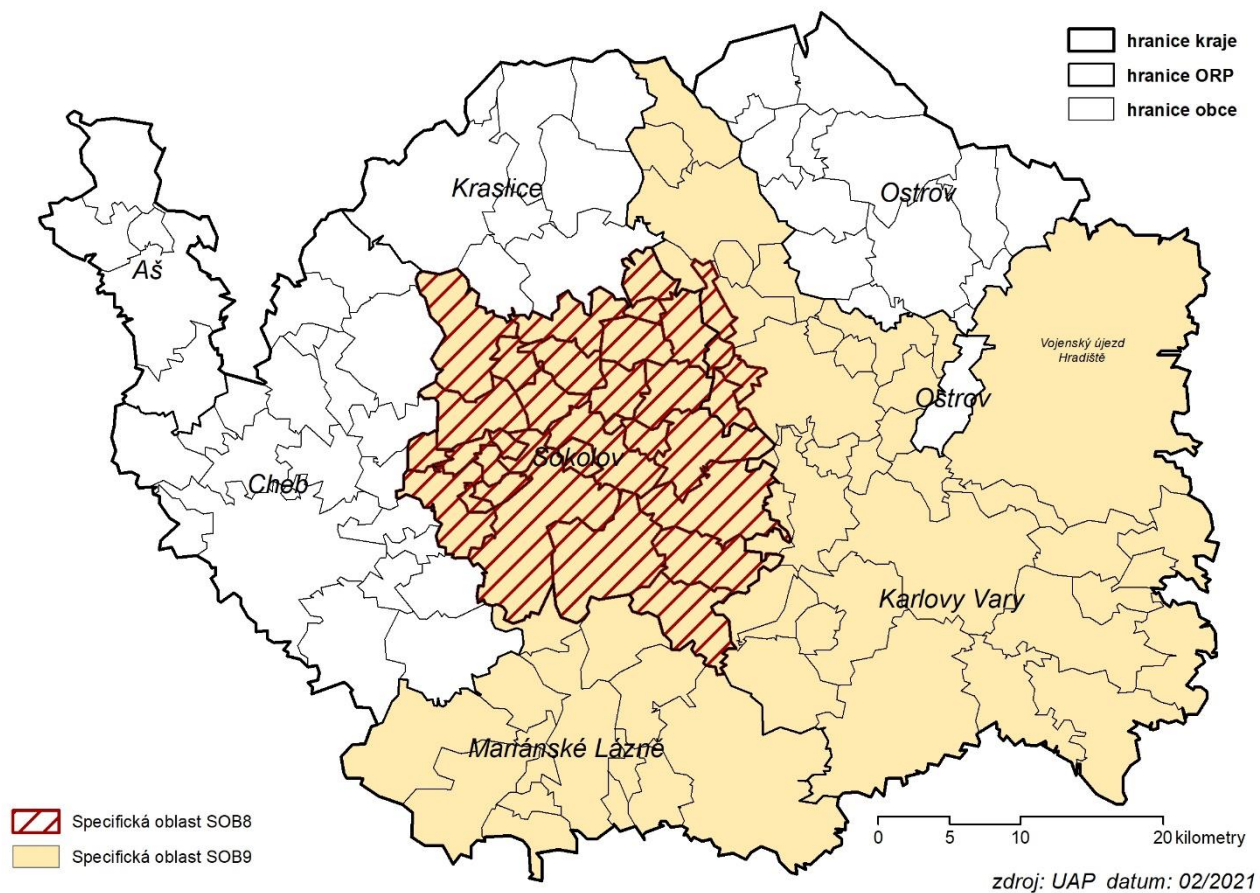
Specifická oblast SOB9 oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem – upřesněné vymezení:

ORP Karlovy Vary – všechny obce

ORP Sokolov – všechny obce

ORP Mariánské Lázně – všechny obce

obrázek 8 – Návrh vymezení specifické oblasti SOB8 a SOB9

2.2.2. Funkční uspořádání

OB12 Rozvojová oblast Karlovy Vary

Území je ovlivňováno rozvojovou dynamikou krajského města Karlovy Vary při spolupůsobení vedlejších center Ostrov a Sokolov. Rozvojovou oblast charakterizuje silná koncentrace obyvatelstva a ekonomických činností, z nichž převážná část má republikový význam (lázeňství má mezinárodní význam). Kromě pracovní a obytné funkce má toto území ve svých centrech osídlení i významnou správní funkci. Podporujícím faktorem rozvoje je poloha na připravované dálnici D6 – Praha – Karlovy Vary – Cheb – hranice ČR/Německo a na silnici I/13. V území se nachází také mezinárodní letiště Karlovy Vary.

OS7 Rozvojová osa Ústí nad Labem – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb – hranice ČR/Německo (–Bayreuth)

Na území Karlovarského kraje se tato osa kryje se silně urbanizovaným pásem v údolí Ohře, kde se nacházejí jeho nejdůležitější sídla počínaje Chebem přes Sokolov a konče Ostrovem.

Území se vyznačuje hustým osídlením, koncentrací průmyslu, logistických center a povrchovou těžbou hnědého uhlí. Území má kromě výrazné pracovní a obytné funkce také významnou správní funkci. Důležitá je rovněž vazba na důležité dopravní cesty tj. v západní části na dálnici D6 a ve východní části na silnici I/13. Zejména na Chebsku se projevují silné přeshraniční vazby. V tomto území se nachází nejvíce ploch vymezených pro ekonomické aktivity.

ROS-N1, ROS-N2 a ROS-N3 Rozvojové osy nadmístního významu

Tyto rozvojové osy propojují funkčně a prostorově rozvojovou osu OS7 s důležitými místními centry osídlení Aš, Mariánské Lázně a Jáchymov s přesahem za hranice kraje (Selb, Rehau, Planá, Oberwiesenthal, Johannegeorgenstadt). Kromě pracovní a obytné funkce mají sídla v těchto osách i funkci správní. Výrazně se uplatňuje lázeňství, popř. rekreační funkce.

SOB6 Krušné hory Specifická oblast republikového významu

Tato specifická oblast je ve své východní části překryta rozvojovou osou ROS-N3 a má tedy v tomto prostoru stejné funkční uspořádání, které spočívá zejména v obytné a pracovní funkci Jáchymova, který je v této části Krušných hor přirozeným spádovým centrem osídlení s důležitou funkcí lázeňství. Území má i výraznou sportovně rekreační funkci. Tato funkce jednoznačně dominuje i v západní části této SOB. Vysoký rekreační potenciál celého území má význam nejen pro ČR, ale i pro Sasko. Významnou pracovní funkci má město Nejdek. Kraslice mají kromě správní funkce také funkci pracovní a obytnou. Silné funkční a prostorové vazby se kromě saské části Krušných hor projevují i ve vztahu k urbanizovanému údolí řeky Ohře vyjádřeném rozvojovou osou OS7.

SOB-N1 specifická oblast nadmístního významu Slavkovský les

Tato specifická oblast byla vymezena z potřeby chránit jedinečné přírodní, krajinné a kulturně historické hodnoty CHKO Slavkovský les s cílem jejich využití ve prospěch rekreace a cestovního ruchu. Oblast je významná existencí a využíváním zdrojů přírodních minerálních vod (Mnichov, Prameny, Nová Ves). Spádovými centry osídlení jsou Teplá a Horní Slavkov, který má kromě obytné funkce i funkci pracovní.

SOB-N2 specifická oblast nadmístního významu Bochov – Žlutice

Spádovými centry osídlení s pracovní a obytnou funkcí jsou Bochov a Žlutice. Přípravovaná výstavba dálnice D6 republikového a mezinárodního významu posílí spojení Karlovarského kraje zejména s Metropolitní rozvojovou oblastí OB1 Praha, posílí také prostorové a funkční vazby s rozvojovou oblastí republikového významu OB12 Karlovy Vary a s navazujícími oblastmi v Ústeckém (Podbořany, Lubenec) a Plzeňském kraji (Manětín, Kralovice). Výstavba dálnice umožní vymezení dalších rozvojových ploch v jejím okolí.

Vojenský újezd Hradiště

Kromě výcviku různých druhů vojsk armády ČR slouží tento prostor i k výcviku policie ČR a ostatních složek integrovaného záchranného systému. Díky existenci významné ptačí oblasti plní i důležitou funkci v ochraně přírody. Ekonomické aktivity vyvíjejí zejména Vojenské lesy a statky ČR, které spravují ve vojenském újezdu lesní fond.

Dvě nově navržené specifické oblasti republikového významu dle návrhu aktualizace č. 4 PÚR ČR**SOB8 Sokolovsko Specifická oblast republikového významu**

Tato specifická oblast byla vymezena z potřeby napravit strukturální postižení ekonomiky a ekonomické a sociální problémy způsobené zejména postupným útlumem těžby uhlí a z potřeby napravit důsledky dřívějšího nadměrného zatížení průmyslem a těžbou. Funkční uspořádání odpovídá funkčnímu uspořádání příslušné části rozvojové osy OS7 a rozvojové oblasti OB12, které překrývá.

SOB9 Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem

Tato specifická oblast je vymezena rovněž jako překryvná a na funkční uspořádání nemá vliv.

V případě schválení Aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje dle návrhu bude nutné nově navržené specifické oblasti republikového významu vymezit v Zásadách územního rozvoje Karlovarského kraje.

2.2.3. Důležité rozvojové plochy

Plochy pro ekonomické aktivity

Průmyslový park Cheb

Lokalizace – na severovýchodním okraji města Chebu v těsné blízkosti severního obchvatu města dálnicí D6.

Průmyslová zóna Sokolov – Staré Sedlo

Lokalizace – východně od Sokolova a dálnice D6, na území obcí Sokolov a Staré Sedlo.

Průmyslová zóna Sokolov – Vítkov

Lokalizace – na jižním okraji města Sokolov, mezi dálnicí D6 Cheb – Karlovy Vary a silnicí II/210.

Průmyslová zóna Dolní Rychnov – Silvestr

Lokalizace – mezi Dolním Rychnovem a areálem Elektrárny Tisová, na území obce Březová (severní okraj bývalé výsypky Silvestr).

Průmyslová zóna Ostrov – jih

Lokalizace – na jižním okraji města Ostrov, východně od silnice I/13.

Průmyslová zóna Velká Hleďsebe – Klimentov

Lokalizace – areál bývalých kasáren AČR na severním okraji zastavěné části obce Velká Hleďsebe a části území obce Valy.

Průmyslový park Cheb II

Lokalizace – plochy mezi silnicí II/606 a těžebním prostorem ložiska šterkopísku (DP Dřenice), v návaznosti na jihovýchodní okraj zástavby Chebu, k. ú. Dolní Dvory.

Územní rezervy

Průmyslová zóna Nové Sedlo – Chranišov

Lokalizace – mezi Novým Sedlem a Chranišovem, na severozápadním okraji města Nové Sedlo.

Průmyslový park Cheb II, východ

Lokalizace – v přímé návaznosti na východní hranici plochy průmyslového parku Cheb II.

Průmyslová zóna Sokolov – Staré Sedlo, jihozápad

Lokalizace – v přímé návaznosti na jihozápadní hranici plochy průmyslové zóny Sokolov – Staré Sedlo.

Plochy pro rekreaci a sport

Medard-východ, Medard-západ

Lokalizace – dvě prostorově vzdálené plochy v návaznosti na jezero Medard, vznikající v rámci rekultivace ploch po povrchové těžbě hnědého uhlí v prostoru bývalého lomu Medard u Sokolova:

Medard-východ – na území městyse Svatava

Medard-západ – na území obcí Habartov a Bukovany

Jáchymov – Boží Dar – Klínovec

Lokalizace – severně od Jáchymova, jihovýchodně od Božího Daru, na území obcí Jáchymov a Boží Dar.

Stříbrná – Bublava

Lokalizace – východně a severně od obce Stříbrná, na území obcí Bublava, Stříbrná a Kraslice.

Nové Hamry

Lokalizace – západně od Nových Hamrů, na území obcí Nové Hamry a Vysoká Pec.

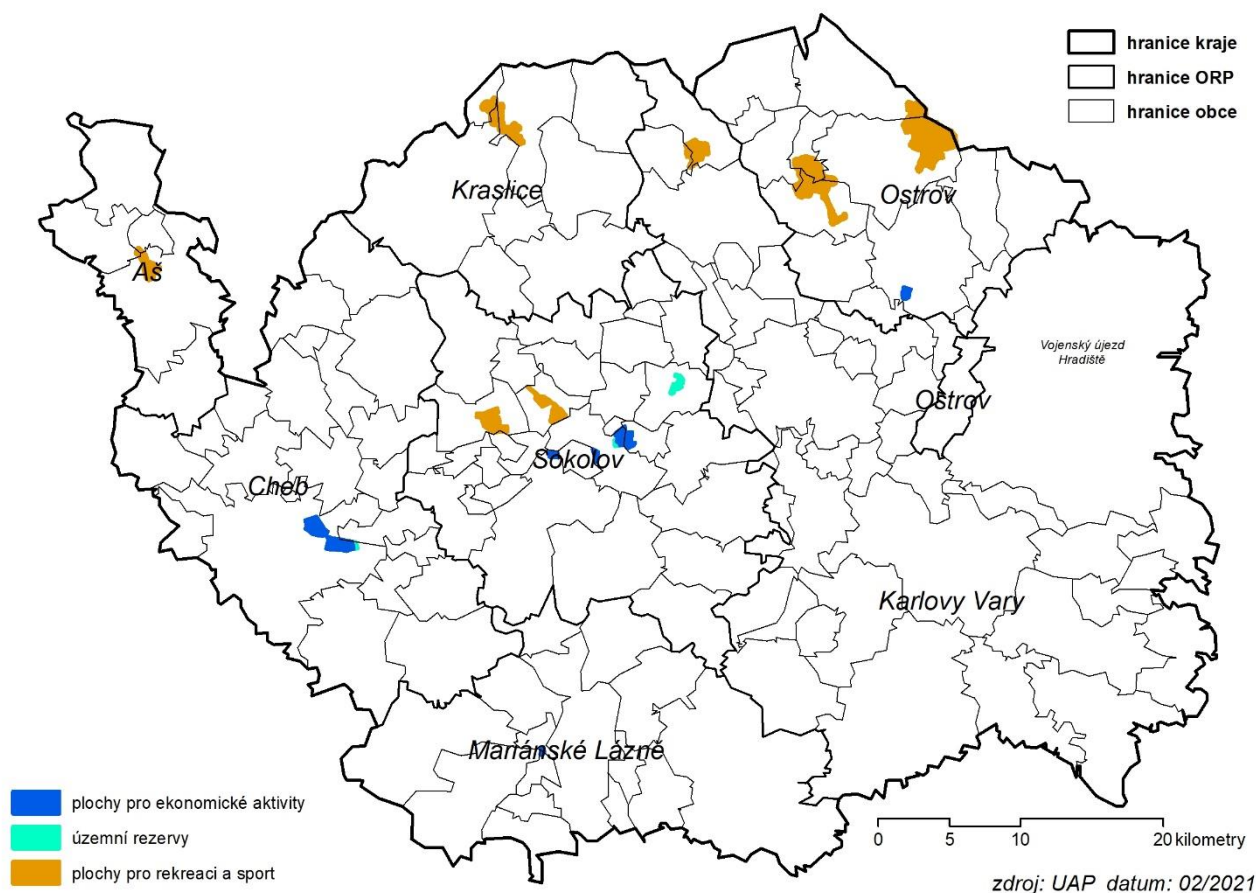
Plešivec

Lokalizace – v prostoru mezi obcemi Abertamy a Merklín, v okolí hory Plešivec, na území obcí Abertamy, Jáchymov, Merklín a Pernink.

Aš – Háj

Lokalizace – severovýchodně od Aše na vrchu Háj, na území obcí Aš, Krásná a Podhradí.

obrázek 9 – Vymezení důležitých rozvojových ploch v Karlovarském kraji

2.3. Struktura osídlení

Tato kapitola je v textu dokumentace zcela nová (na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb.).

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Sídelní struktura Karlovarského kraje formovaná do značné míry jeho historickým vývojem je velmi atypická a zároveň poměrně stabilní. 80% obyvatelstva kraje žije ve městech střední velikosti soustředěných zejména v urbanizovaném pásu údolí Ohře. 20% obyvatelstva žije v 80% velmi malých obcích v periferních oblastech kraje. Ve struktuře osídlení tak vzniká určitá polarizace. Význam měst pánevních oblastí v osídlení kraje je v současnosti posílen rozvojem jejich vztahů.

V současné době existuje na území kraje 134 obcí. Průměrná velikost obce je 24,7 km². Nejmenší jsou obce na Sokolovsku (16,3 km²). Hustota zalidnění je relativně nízká – 89 obyvatel/km².

Krajské město Karlovy Vary je aglomeračním centrem. Regionálními centry vyššího řádu jsou – Cheb, Sokolov, Aš, Mariánské Lázně, Ostrov. Regionální centra nižšího řádu – Kraslice, Chodov, Nejedek.

Urbanizované rozvojové oblasti a osy Karlovarského kraje jsou z hlediska nabídky pracovních příležitostí a veřejných služeb důležitým centrem celého kraje, do kterého mají venkovské regiony přirozenou spádovost.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.3.1. Historický vývoj osídlení

Počátky historie osídlení tohoto kraje jsou již z doby kamenné. V mladší době kamenné – neolitu osídlili Poohří zemědělci a pastevci. Pravděpodobně nejstaršími známými obyvateli byli v období 2 – 3. stol. př. n. l. Keltové, kteří byli od poloviny 1. století př. n. l. postupně nahrazováni germánskými kmeny. Slované začali osídlovat zdejší oblast nejdříve v 2. polovině 6. století n. l. a ve století sedmém.

Ve druhé polovině 12. století začíná v horských oblastech kraje německá kolonizace. V tomto období vzniklo nejvíce nových osad právě pro příchozí německé osadníky, kteří se zabývali především těžbou nerostných surovin.

Výrazné změny ve struktuře osídlení (hlavně rozvoj sídelních center Chebu, Sokolova a Karlových Varů) přinesla na přelomu 19. a 20. století industrializace, hlavně pak těžba nerostných surovin a výstavba železnice. Řada dalších sídel svůj význam ztrácí (Loket, Jáchymov a Horní Slavkov). V tomto období se tak utvořil základ pro současnou sídelní hierarchii Karlovarského kraje.

Sídelní strukturu, demografický i socioekonomický vývoj celého kraje nejvýznamněji poznamenalo padesátileté období zcela nepřirozeného vývoje ve druhé polovině 20. století způsobeného vysídlením původního německého obyvatelstva a jeho nahrazení dosídlenci z vnitrozemí Čech. Mezi lety 1930 – 1950 odešlo z území 258 044 obyvatelstva, stav obyvatelstva k roku 1950 byl cca o 50% nižší než v předválečných letech. Území Karlovarského kraje se historicky vyznačovalo výraznou koncentrací obyvatelstva do měst v příhodnějších přírodních podmínkách a rozptýlenou strukturou venkovských sídel v horských oblastech. V průběhu poválečného osídlování se tato disproporce ještě zvýraznila, když přistěhovalci směřovali především do měst a větších obcí. Opuštěná sídla po 2. světové válce se podařilo dosídlit jen zčásti, mnoho sídel bylo ve vojenských cvičkových prostorech (Slavkovský les, Doupov) a hraničním pásmu zcela zlikvidováno. Na Sokolovsku dále zanikala sídla v důsledku rozšiřování povrchové těžby hnědého uhlí. Od roku 1945 zaniklo kolem 130 sídel.

2.3.2. Současné osídlení

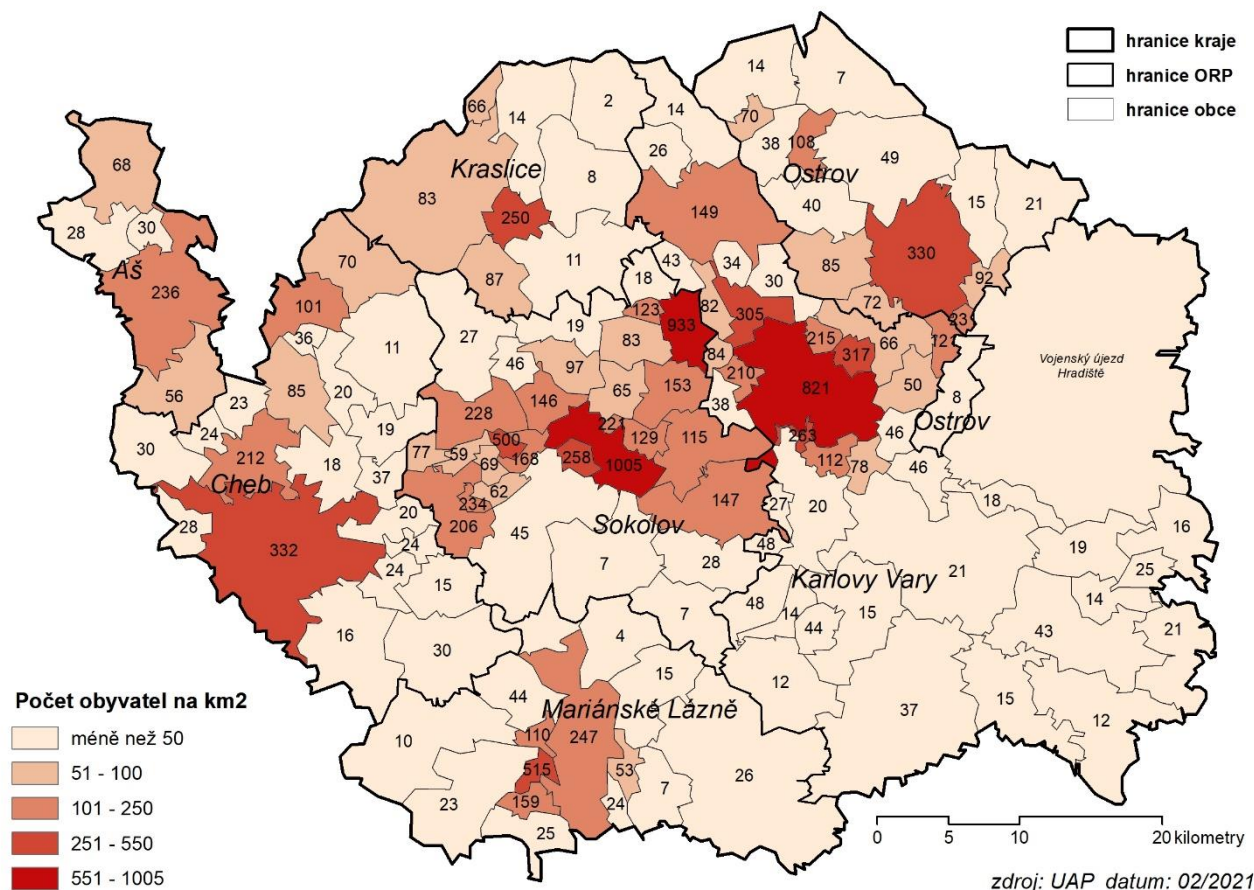
V současné době obyvatelstvo kraje žije ve 134 obcích. Průměrná rozloha obce je 24,7 km². Nejmenší rozlohu mají obce na Sokolovsku (v průměru 16,3 km²/obec), kde je na relativně menším území mnoho obcí. Naopak nejvyšší průměrná rozloha obce (33,1 km²/obec) je na Kraslicku (tabulka 5). Karlovarský kraj se vyznačuje nižší hustotou zalidnění (89 obyvatel/km²) oproti hodnotě České republiky. Z tabulky 5 a obrázku 10 jsou patrné velké rozdíly hodnoty hustoty zalidnění mezi jednotlivými územími ORP.

tabulka 5 – Základní charakteristiky osídlení v roce 2019

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Počet obcí	Průměrná rozloha obce (ha)	Části obce (počet)	Průměrná rozloha části obce (ha)	Trvalých obyvatel ORP (počet)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)
Aš	14 375	5	2 875	22	653	17 695	123,1
Cheb	49 681	21	2 366	105	473	49 955	100,6
Karlovy Vary	117 145	41	2 857	183	640	87 182	74,4
Kraslice	26 454	8	3 307	29	912	13 184	49,8
Mariánské Lázně	40 533	14	2 895	57	711	23 984	59,2
Ostrov	33 929	15	2 262	58	585	27 636	81,5
Sokolov	48 920	30	1 631	74	661	75 028	153,4
Karlovarský kraj	331 037	134	2 470	528	627	294 664	89,0
Česká republika	7 887 004	6 258	1 260	15 102	522	10 693 939	135,6

zdroj: UAP 2019

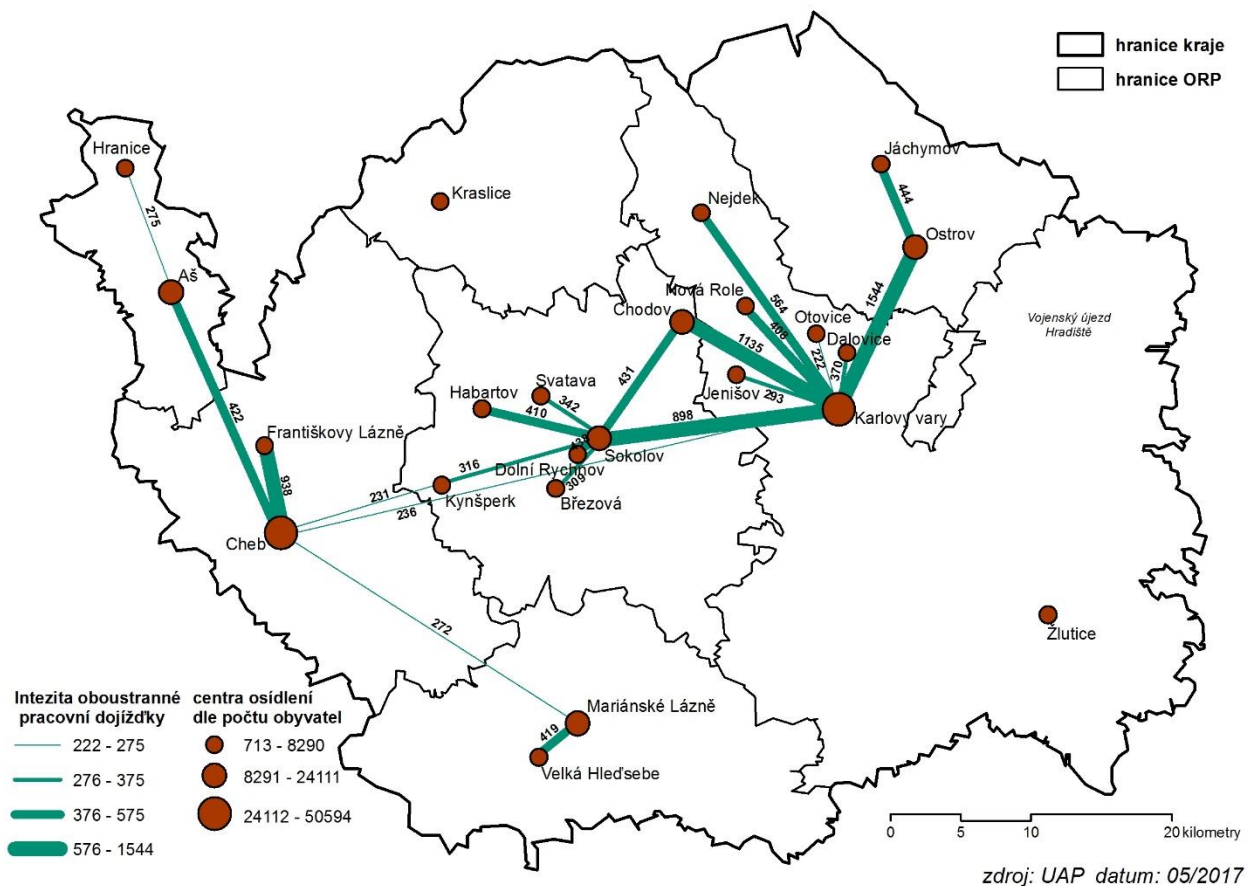
obrázek 10 - Hustota zalidnění Karlovarského kraje v roce 2019

Hlavní sídla se soustředí do pásu údolí Ohře od Chebu, přes Kynšperk nad Ohří, Sokolov, Karlovy Vary až k Ostrovu. Řetězec uvedených sídel vytváří hlavní rozvojovou osu Karlovarského kraje, která se kryje s tzv. rozvojovou osou republikového významu OS7 dle PÚR ČR (Ústí nad Labem – Most – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb – hranice České republiky). Rozvojovou oblastí republikového významu je kromě výše uvedené OS7 také rozvojová oblast OB12 Karlovy Vary. Ta je vymezena jako území obcí z ORP Karlovy Vary (jen obce ve střední části), Ostrov (bez obcí v severovýchodní a severozápadní části) a Sokolov (jen obce ve střední a v severovýchodní části). Jde o území ovlivněné rozvojem dynamikou krajského města Karlovy Vary při spolupůsobení vedlejšího centra Ostrov. Rozvojovou oblast charakterizuje silná koncentrace obyvatelstva a ekonomických činností, z nichž převážná část má republikový význam (lázeňství má mezinárodní význam). Podporujícím faktorem rozvoje je poloha na připravované dálnici D6 Praha – Karlovy Vary – Cheb – hranice ČR.

Mimo urbanizovanou oblast se na území kraje setkáme především s rozvolněným venkovským osídlením. Zejména okrajové horské polohy jsou osídleny řídce a jejich potenciál se týká hlavně rozvoje rekreační funkce. **Pokud označíme za venkovské obce všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel, pak venkovský prostor v rámci Karlovarského kraje zaujímá přibližně 64 % rozlohy kraje, patří do něj 108 obcí, tj. 80 % obcí. V těchto obcích žije pouze pětina obyvatel Karlovarského kraje (64 260) (ČSÚ, údaje k 1. 1. 2019).** Právě urbanizované oblasti v povodí Ohře a venkovské oblasti v pohraničních oblastech a v jihovýchodní části kraje vytvářejí zásadní polaritu kraje.

obrázek 11 – Významné vztahy sídel Karlovarského kraje v roce 2011

2.3.3. Obce

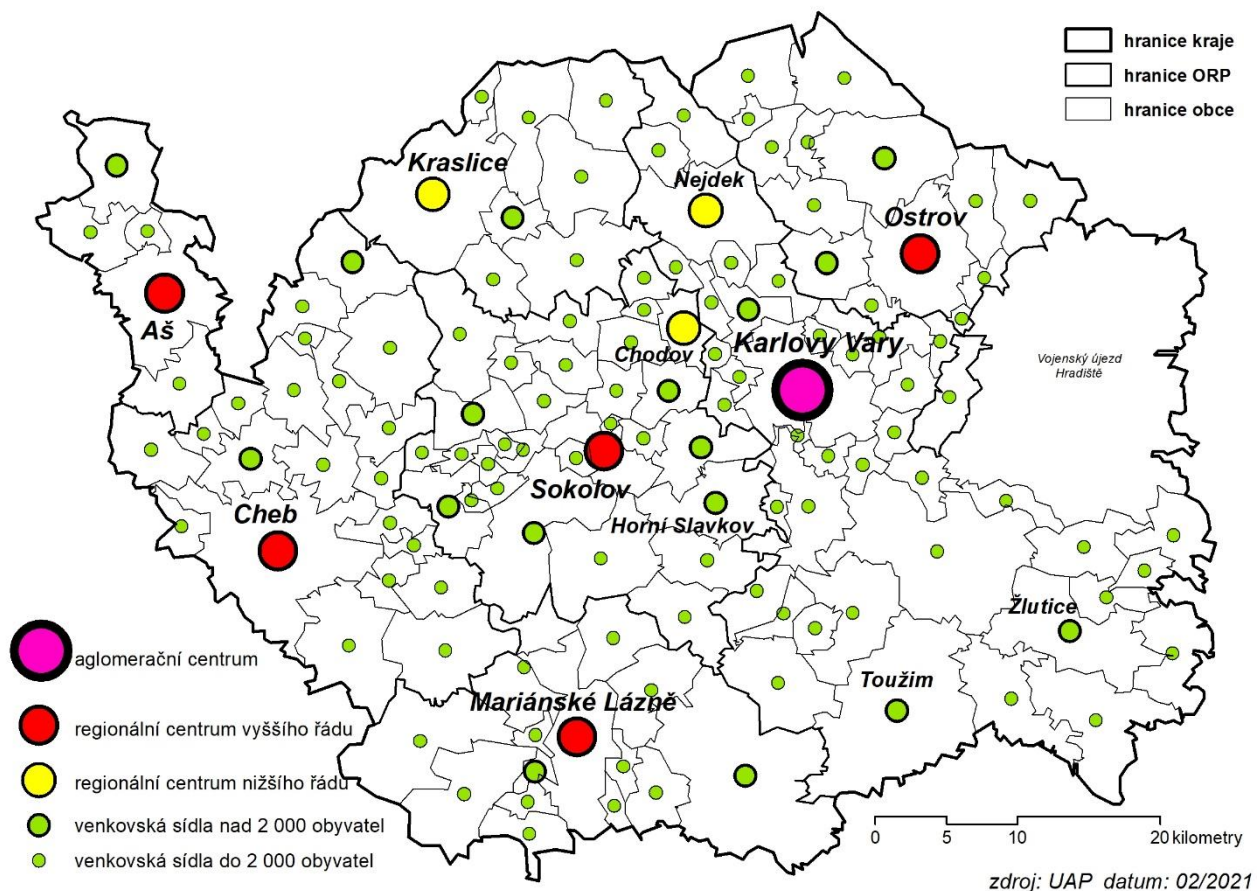
V Karlovarském kraji je 134 samostatných obcí s 528 částmi obcí a 567 katastrálními územími (v tom je zahrnut vojenský újezd Hradiště s 5 k. ú.). V kraji není v současné době žádné město s více než 50 000 obyvatel (Karlovy Vary – 48 479), 7 měst je v kategorii od 10 000 do 50 000 (Karlovy Vary, Cheb, Sokolov, Ostrov, Chodov, Mariánské Lázně, Aš), 19 obcí v kategorii od 2 000 do 10 000 obyvatel, v kategorii od 200 do 2 000 obyvatel je 92 obcí, do 200 obyvatel je v 16 obcích.

Seznam obcí Karlovarského kraje je uveden v tabulce 4.

Pokud vezmeme v potaz vzájemné vazby mezi jednotlivými sídly a jejich velikost, můžeme je rozdělit do několika kategorií:

- **Aglomerační centrum** – město Karlovy Vary
- **Regionální centra vyššího řádu** – Cheb, Sokolov, Aš, Mariánské Lázně, Ostrov
- **Regionální centra nižšího řádu** – Kraslice, Chodov, Nejdek
- **Venkovská sídla nad 2 000 obyvatel**
- **Venkovská sídla do 2 000 obyvatel**

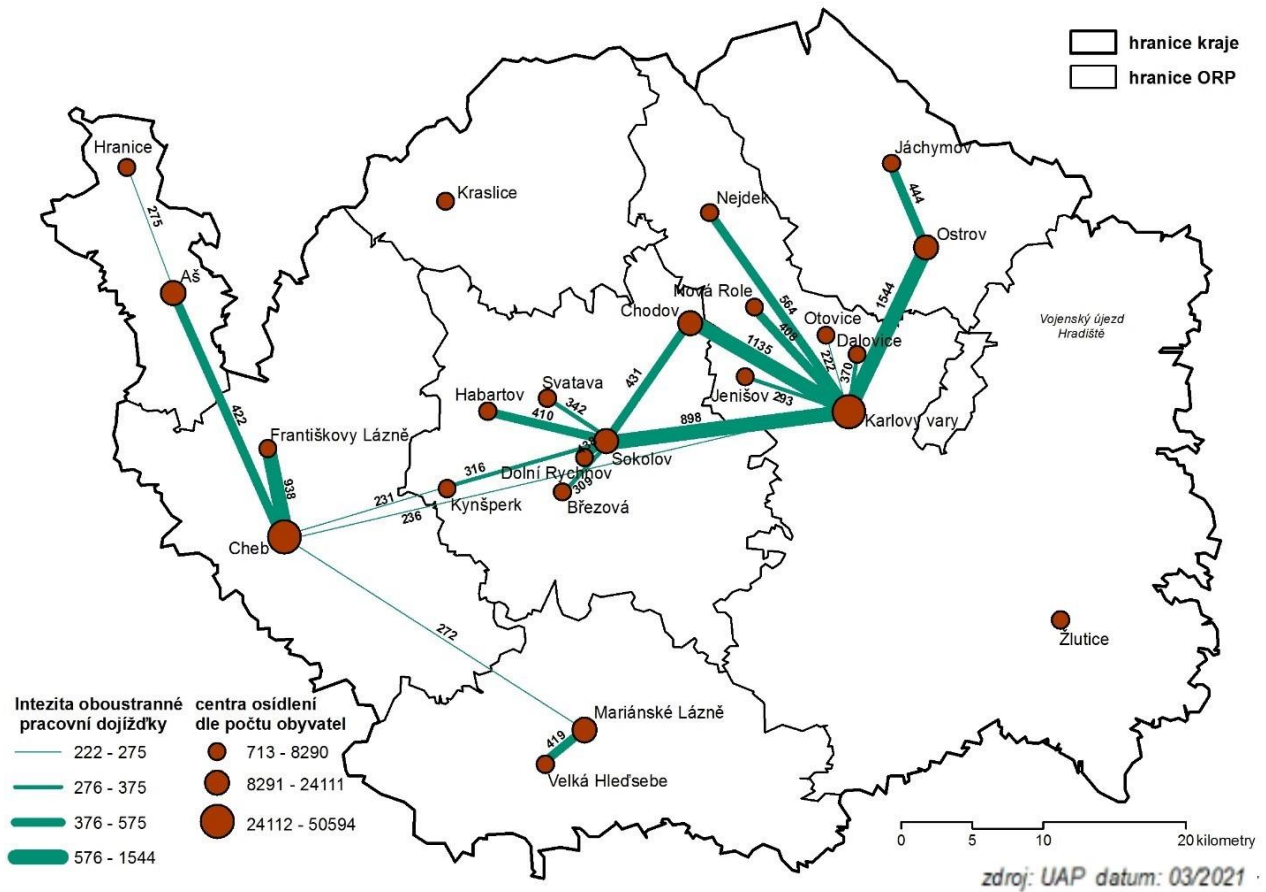
obrázek 12 – Struktura osídlení v roce 2019

2.3.4. Spádovost

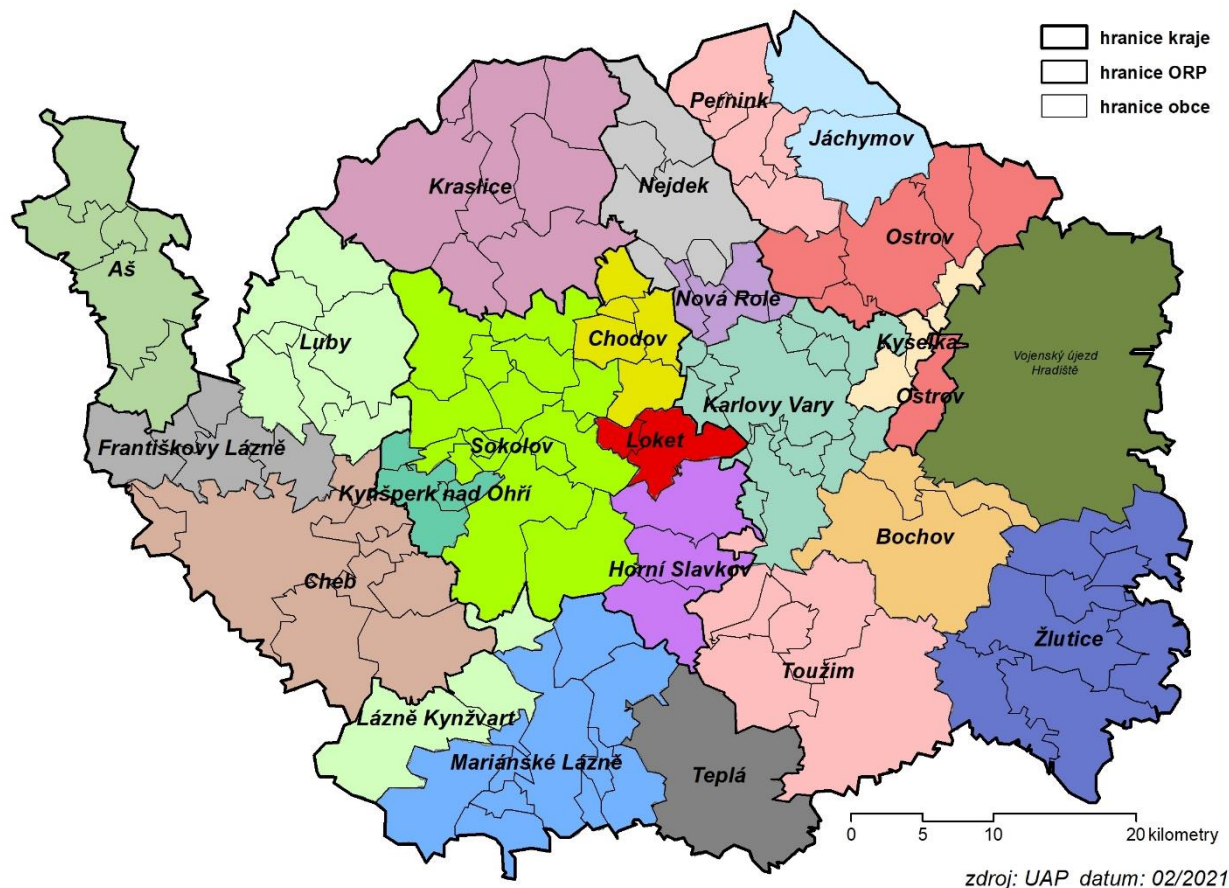
Urbanizované rozvojové oblasti a osy Karlovarského kraje jsou z hlediska nabídky pracovních příležitostí a veřejných služeb důležitým centrem celého kraje, do kterého mají venkovské regiony přirozenou spádovost. Vzájemné prostorové vztahy měst Karlovarského kraje, založené na denní dojížděcí, znázorňuje obrázek 13. Nejvýznamnější dojížděkové vazby se svým zázemím mají Karlovy Vary, což poukazuje na jejich posilující význam jako centra aglomerace (např. Karlovy Vary – Ostrov: 1 544 dojíždějících – poslední data jsou ze SLBD 2011). Silné vazby se začínají utvářet i mezi Sokolovem a jeho zázemím. Naopak slabší propojení zaznamenáváme v Chebu a Mariánských Lázních. Lze tvrdit, že Mariánské Lázně a také Kraslice nemají významné vazby s krajským městem. Hlavní příčinou posilování prostorových vazeb v pánevních oblastech v okolí větších měst je rozvoj individuální dopravy, změna životního stylu, vznik nových pracovních míst a také suburbanizace v menších obcích a městech v zázemí větších center.

obrázek 13 – Významné vztahy sídel Karlovarského kraje v roce 2011

Určená spádovost, která je dána rozmístěním veřejných služeb, je vyjádřena nejlépe rozdělením kraje do správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). Na území kraje se nachází celkem sedm těchto správních území, jsou to tyto ORP: Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov a Sokolov (obrázek 6). Obrázek 14 ilustruje správní území stavebních úřadů v kraji.

obrázek 14 – Správní území stavebních úřadů

2.4. Sociodemografické podmínky a bydlení

Kapitola Sociodemografické podmínky v aktualizaci ÚAPk 2017 byla mimo jiné věnována také historickému a současnému vývoji osídlení, struktuře osídlení a vzájemným vztahům sídel. Tyto podkapitoly jsou nyní uvedeny v samostatné kapitole 2.3. Struktura osídlení.

Nově je do této kapitoly začleněna kapitola Bydlení, která byla v ÚAPk 2017 samostatnou kapitolou (na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb.).

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje byl výrazně nevyrovnaný. V 70. letech došlo k výraznému přírůstku. Vrcholem populační vlny byl rok 1979. Od roku 1980 počet obyvatel postupně klesal, což zapříčinil nižší přirozený přírůstek a také stěhování obyvatel mimo kraj. V roce 2010 byl zaznamenán mírný nárůst počtu obyvatel. V posledním sledovaném roce ale došlo k poklesu počtu obyvatel na hodnotu 294 664, což se přiblížilo hodnotě v období před 45 lety. Vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje ve střednědobém období posledních deseti let byl v porovnání s celkovým vývojem v České republice poměrně specifický. Vývoj celkového přírůstku je v kraji značně kolísavý.

V současné době je v Karlovarském kraji podíl obyvatelstva v produktivním věku (tj. ve věku 15 až 64 let) téměř srovnatelný s průměrným podílem ČR (64,1 %). Podíl obyvatelstva v produktivním věku se významně neliší ani mezi jednotlivými územními ORP. Podíl dětí ve věku 0 – 14 let (15,2 %) se ve sledovaném roce pohyboval mírně pod průměrem ČR. Naopak podíl seniorů starších 65 let (20,4 %) je vyšší než průměr ČR.

Vzdělanost obyvatelstva Karlovarského kraje se dlouhodobě zlepšuje, nicméně výsledky porovnání s údaji za celou ČR ukazují v Karlovarském kraji na celkově nejnižší vzdělanost, což souvisí především s chybějícími pracovními příležitostmi pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele, absencí vysoké školy a nedostatečnou návazností školství a zaměstnavatelů.

Stav bytového fondu a rozvoj bytové výstavby jsou významnými indikátory celkového rozvoje území. Úroveň bydlení je pak důležitým faktorem životní úrovně, který se dotýká kvality života obyvatel.

Celkový počet obydlených domů se proti sčítání obyvatel z roku 2001 v kraji zvýšil o 11,7 %. Z toho rodinné domy tvoří 73 % (při nárůstu počtu o 14,3 %). Bytové domy se na celkovém počtu obydlených domů podílejí 23,6 %, v porovnání s rokem 2001 vzrostl jejich počet o 386, ale jejich podíl klesl o 1,7%. V kraji se upouští od výstavby panelových a bytových domů a naopak výrazně narůstá výstavba nových rodinných domů v blízkosti měst.

V porovnání situace domovního fondu s ostatními kraji Karlovarský kraj dosahuje podprůměrných hodnot (kraj má nejméně rozsáhlý domovní fond ze všech krajů). V Karlovarském kraji je po Praze druhý nejnižší podíl rodinných domů. Průměrné stáří obydlených rodinných domů je druhé nejvyšší v ČR po Ústeckém kraji, stáří bytových domů je druhé největší po hlavním městě Praze.

Průměrná obsazenost bytů v kraji dle SLBD 2011 činila 2,4 obyvatel na byt a byla téměř homogenní ve všech ORP (průměr ČR 2,5).

V posledních letech v Karlovarském kraji vzrůstá výstavba rodinných domů jen mírně, oproti období do roku 2011. V rozmezí let 2008 - 2019 bylo však dokončováno významně více bytů v rodinných domech než v bytových domech. Nejmenší počet bytů absolutně i relativně byl dokončen v ORP Kraslice a Aš. V ORP Cheb a ORP Karlovy Vary se pohybují nejvyšší hodnoty výstavby bytů. Téměř skokový je nárůst v ORP Cheb, což může souviset s přítomností pracovních míst v průmyslové zóně, ale i s příhraniční polohou.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.4.1. Obyvatelstvo

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje byl výrazně nevyrovnaný (graf 1). V 70. letech došlo k výraznému přírůstku. Vrcholem populační vlny byl rok 1979. Od roku 1980 počet obyvatel postupně klesal, což zapříčinil nižší přirozený přírůstek a také stěhování obyvatel mimo kraj. V roce 2010 byl zaznamenán mírný nárůst počtu obyvatel. V posledním sledovaném roce ale došlo k poklesu počtu obyvatel na hodnotu 294 664, což se přiblížilo hodnotě v období před 45 lety. Vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje ve střednědobém období posledních deseti let byl v porovnání s celkovým vývojem v České republice poměrně specifický. Vývoj celkového přírůstku je v kraji značně kolísavý.

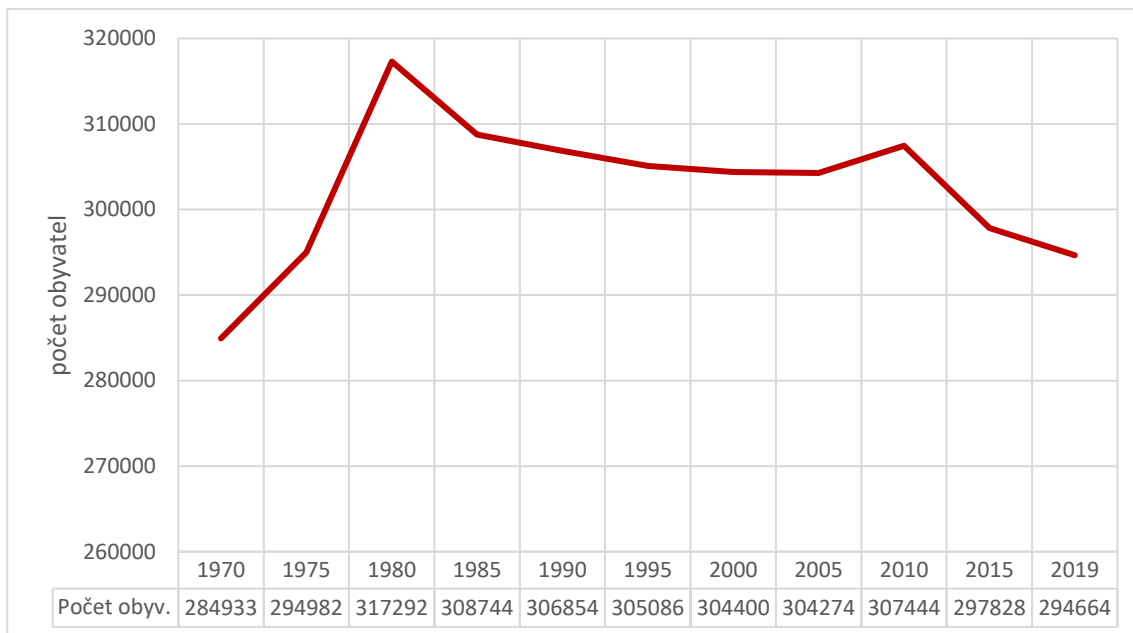
Vývoj přírůstku počtu obyvatel Karlovarského kraje mezi lety 2008 – 2019 je znázorněn v grafu 20. Je patrné, že přirozený přírůstek měl v kraji kolísavý vývoj a v roce 2008 dosahoval nejvyšších kladných hodnot (539 v roce 2008). Poté postupně jeho hodnota klesla a od roku 2011 dochází k dlouhodobému přirozenému úbytku. Nejnižší hodnoty přirozený přírůstek dosahuje v současné době (-537). Hlavní příčina úbytku obyvatel je malá atraktivita regionu pro mladé rodiny a stárnutí obyvatel.

Rozhodující vliv na vývoj celkového přírůstku obyvatel Karlovarského kraje má migrace, která v průběhu sledovaného období značně kolísá (graf 2). Od roku 2009 počet vystěhovaných z kraje značně převyšuje počet přistěhovaných, což patrně zapříčinily dopady ekonomické recese a nedostatek pracovních příležitostí. Od roku 2013 opět mírně přibývá nově přistěhovaných obyvatel a v roce 2019 dosahuje přírůstek stěhování opět kladných čísel. V kraji ale roste především počet přistěhovaných cizinců. Karlovarský kraj má po hlavním městě Praha druhý největší podíl cizinců na obyvatelstvu kraje celkem. Obyvatelstvo kraje je v rámci ČR nejméně národnostně homogenní.

Z tabulky 6 je patrná územní diferenciací přírůstku obyvatel Karlovarského kraje. Nejvíce se lidé stěhovali do ORP Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Cheb, což může být spojeno s dostupnější nabídkou práce a bydlení v těchto regionech. V těchto ORP ale oproti tomu byl zaznamenán vyšší přirozený úbytek obyvatel, což znamenalo téměř neměnný celkový přírůstek. Relativně nejvyšší přírůstek obyvatel díky nově přistěhovaným vykazuje ORP Aš a Kraslice. Tato hodnota je ale ve srovnání s ostatními ORP zanedbatelná. V ORP Sokolov a Ostrov je zaznamenán nejvýraznější úbytek počtu obyvatel.

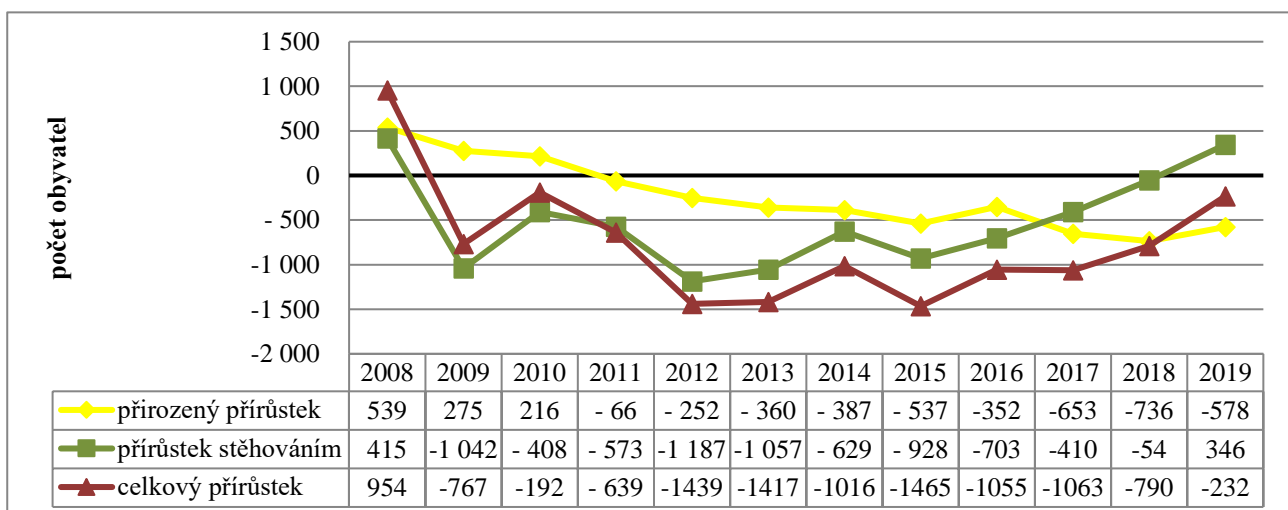
Střednědobý vývoj počtu obyvatel v obcích ukazuje zajímavé poznatky o jemnější územní diferenciaci (obrázek 15). Přírůstek počtu obyvatel ve sledovaném období zaznamenaly především obce v zázemí Chebu a Karlových Varů. Nejvyšší přírůstek obyvatel má obec Pomezí nad Ohří, a to v souvislosti se suburbanizačním trendem. Přírůstek obyvatel vlivem suburbanizace je patrný nejvíce v zázemí města Karlovy Vary a Chebu. Nižší přírůstek pak lze sledovat v severní části ORP Sokolov a v ORP Ostrov. Pokles počtu obyvatel většiny velkých měst - Karlovy Vary, Sokolov, Cheb, Mariánské Lázně je téměř vyrovnaný. To potvrzuje již zmíněná suburbanizační tendence v jejich okolí. Další významnější úbytek počtu obyvatel je zřejmý v západní části Krušných hor, v sokolovské pánvi s přesahem do Slavkovského lesa a v okolí Žlutic, a to vzhledem k nepříznivým demografickým podmínkám těchto odlehlejších oblastí.

graf 1 - Vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje v letech 1970 až 2019

Zdroj: ÚAP 2019, Statistická ročenka 2020

graf 2 – Vývoj přírůstku obyvatel Karlovarského kraje v letech 2008 – 2019

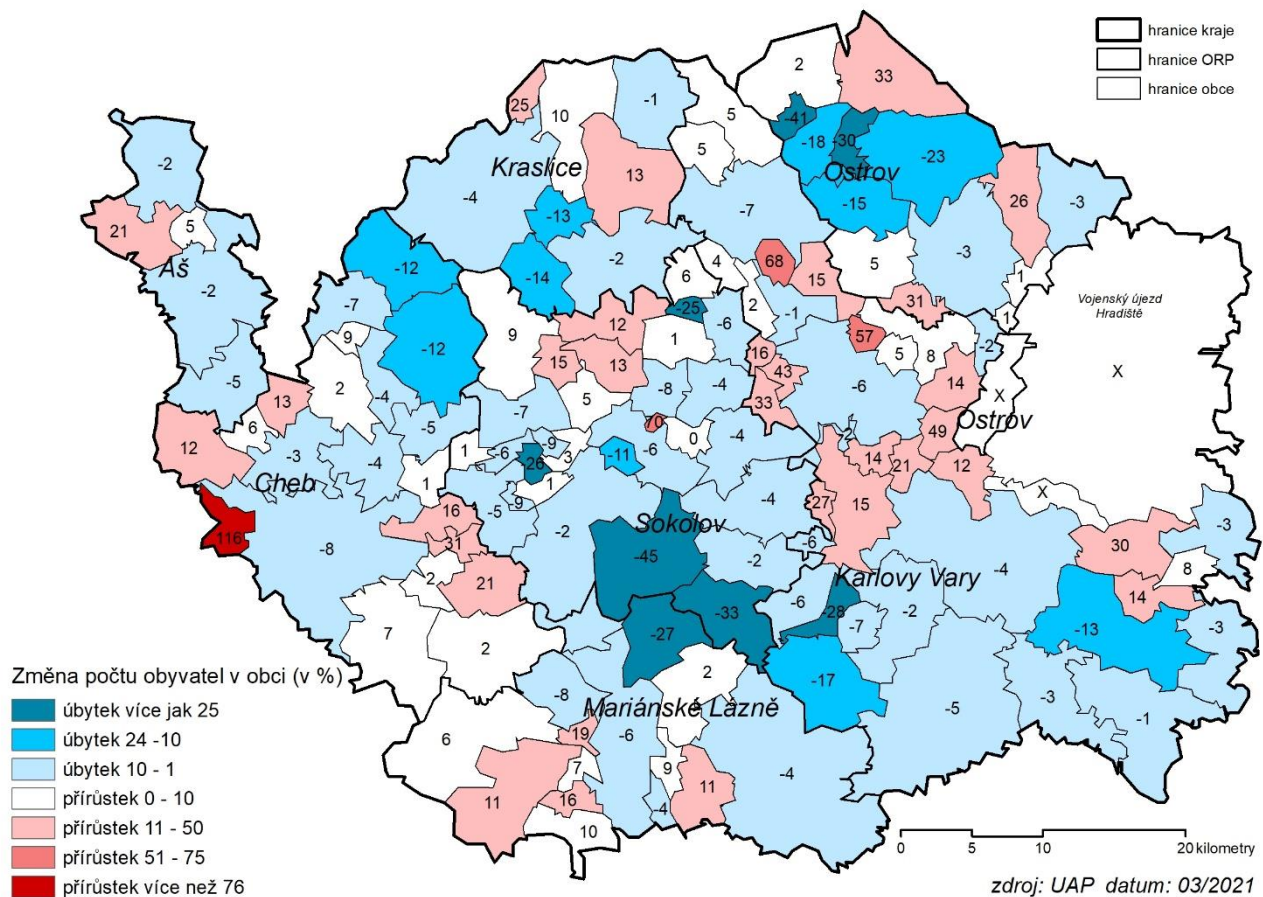
zdroj: ÚAP 2019, Statistická ročenka 2020

tabulka 6 – Základní charakteristiky přírůstku obyvatel v roce 2019

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Počet obyvatel	Přirozená změna obyvatel (počet)	Saldo migrace (počet)	Celkem přírůstek (počet)	Celkem přírůstek (%)
Aš	17 695	-24	64	40	0,23
Cheb	49 955	-103	101	-2	0,00
Karlovy Vary	87 182	-238	254	16	0,02
Kraslice	13 184	-26	57	31	0,24
Mariánské Lázně	23 984	-75	131	56	0,23
Ostrov	27 636	-44	-168	-212	-0,77
Sokolov	75 028	-68	-93	-161	-0,21
Karlovarský kraj	294 664	-578	346	-232	-0,08
Česká republika	10 693 939	-131	44 270	44 139	0,41

zdroj: Statistická ročenka 2020

obrázek 15 – Vývoj počtu obyvatel obcí v letech 2009 - 2019

2.4.2. Věková struktura

Věkovou strukturu obyvatelstva na území Karlovarského kraje znázorňuje tabulka 7. V současné době je v Karlovarském kraji podíl obyvatelstva v produktivním věku (tj. ve věku 15 až 64 let) téměř srovnatelný s průměrným podílem ČR (64,1 %). Podíl obyvatelstva v produktivním věku se významně neliší ani mezi jednotlivými územními ORP. Podíl dětí ve věku 0 – 14 let (15,2 %) se ve sledovaném roce pohyboval mírně pod průměrem ČR. Naopak podíl seniorů starších 65 let (20,4 %) je vyšší než průměr ČR. Z hlediska územní diference ORP se podíl dětí a podíl seniorů odlišuje (tabulka 7). Nejnižší podíl dětí a nejvyšší podíl seniorů mají ORP Karlovy Vary a Mariánské Lázně. Starší populaci má i ORP Kraslice. Příznivá věková struktura je naopak v ORP Aš, Cheb a Sokolov, kde je podíl dětí na obyvatelstvu nejvyšší.

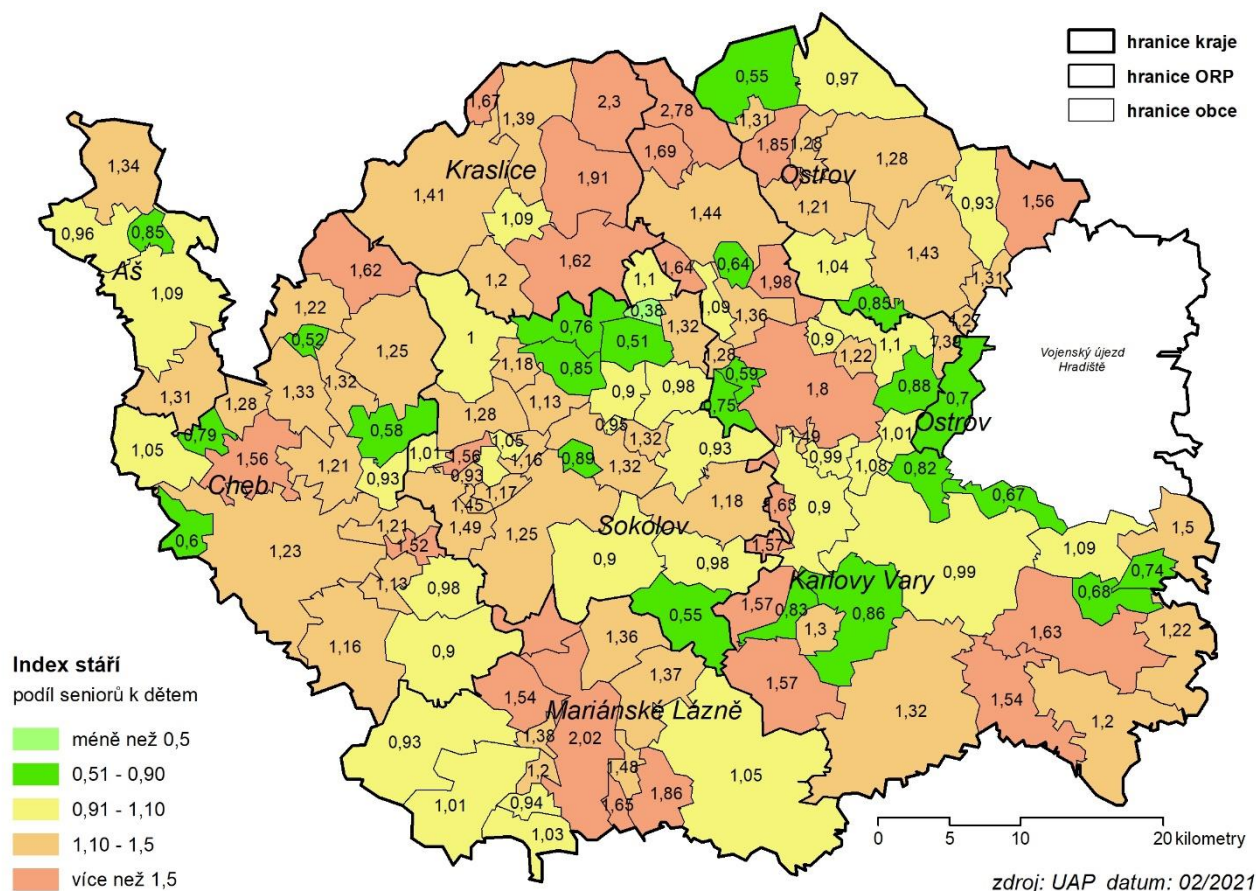
Tomu odpovídá i podrobnější územní diference indexu stáří (počet seniorů 65 a více let na počet dětí 0 až 14 let) znázorněného na obrázku 16. Je vidět, že podle obcí jsou zřejmé oblasti s vyšším indexem stáří, a to západně od Sokolova, v Krušných horách a na Mariánskolázeňsku. Dále jsou to větší města, Karlovy Vary a Cheb a Mariánské Lázně. Vyšší podíl starších obyvatel v těchto částech kraje lze vysvětlit především nižší atraktivitou podmínek pro mladé, ekonomicky aktivní rodiny (např. dostupnost pracovních příležitostí, bydlení a služeb).

tabulka 7 - Věková struktura obyvatel v roce 2019

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Počet obyvatel	Obyvatel			Průměrný věk
		0-14 let (%)	15-64 let (%)	65-x let (%)	
Aš	17 695	16,4	65,1	18,5	41,7
Cheb	49 955	15,7	64,7	19,6	42,5
Karlovy Vary	87182	14,4	63,5	22,1	44,1
Kraslice	13 184	15,7	63,4	20,9	43,1
Mariánské Lázně	23 984	14,5	62,9	22,6	44,2
Ostrov	27 636	14,8	65,4	19,7	43,2
Sokolov	75 028	15,7	65,3	19,0	42,2
Karlovarský kraj	294 664	15,2	64,4	20,4	43,1
Česká republika	10 693 939	16,0	64,1	19,9	42,5

zdroj: Statistická ročenka 2020

obrázek 16 – Index stáří v obcích v roce 2019

2.4.3. Vzdělanost

Vzdělanost obyvatelstva Karlovarského kraje se dlouhodobě zlepšuje, nicméně výsledky porovnání s údaji za celou ČR ukazují v Karlovarském kraji na celkově nejnižší vzdělanost (dle Statistické ročenky ČSÚ). V neprospěch kraje ve srovnání s ČR hovoří současný vyšší podíl obyvatel se základním a neukončeným vzděláním (o 7,6 %) a zároveň nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných (o 5,5 %) (tabulka 8). Nejnižší úroveň vzdělanosti najdeme v ORP Aš, Kraslice a Sokolov.

Z vyhodnocení vysokoškolské vzdělanosti v obcích dle obrázku 17 je patrná koncentrace vzdělanějších obyvatel ve větších městech (nejvíce v Karlových Varech), která jsou centrem správy a administrativy a umožňují snadnější přístup vysokoškoláků k zaměstnání. Vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných je i v nejbližším zázemí těchto měst.

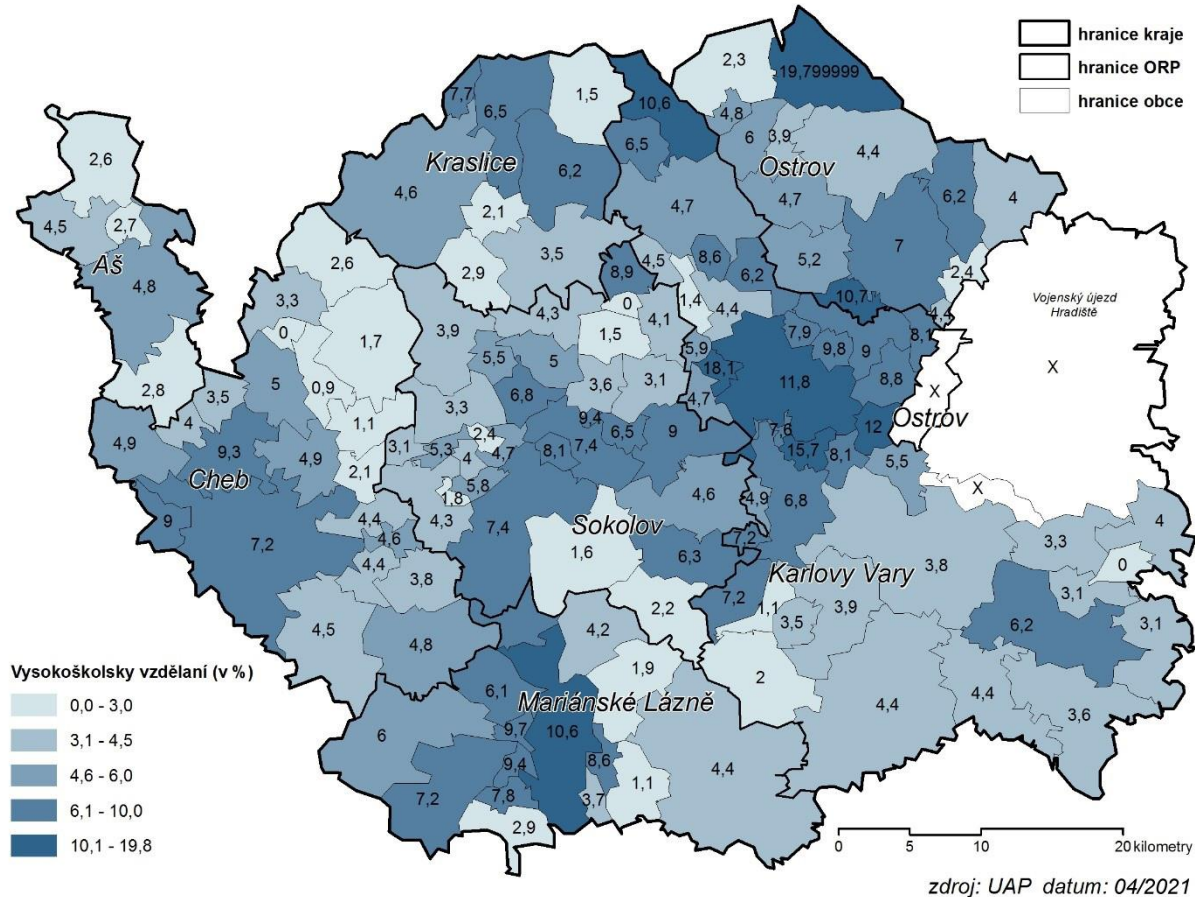
S dosaženou úrovní vzdělanosti Karlovarského kraje souvisí především chybějící pracovní příležitosti pro vysokoškolsky vzdělané, absence vysoké školy a nedostatečná návaznost školství a zaměstnavatelů. Hlavně pak v technických oborech se kraj potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. V této oblasti dochází pomalu ke zlepšování situace díky cílené podpoře spolupráce firem a škol, a to hlavně ve středním školství. Situaci ve vysokém školství by měl výrazně napomoci připravovaný projekt Karlovarského inovačního centra (KIC), který řeší podporu spolupráce firem, subjektů kraje, univerzit a vědecko-výzkumných organizací.

tabulka 8 - Vzdělanost obyvatel v roce 2011 dle SLBD

ORP	Počet obyvatel	Obyvatelé 15-x let	Nejvýše základní škola (%)	Nejvýše střední škola (%)	Dokončená vysoká škola (%)
Aš	16 994	14 282	35,9	59,8	4,3
Cheb	49 743	42 311	32,4	60,9	6,6
Karlovy Vary	86 294	74 793	28	62,7	9,3
Kraslice	13 155	11 189	34	62,2	3,9
Mariánské Lázně	23 451	20 317	26,8	64,4	8,8
Ostrov	29 152	25 119	32,8	61	6,2
Sokolov	76 806	65 425	32,4	62,1	5,5
Karlovarský kraj	295 595	253 436	31,0	62,0	7,0
Česká republika	10 436 560	8 947 632	23,4	64,2	12,5

zdroj: SLBD 2011

obrázek 17– Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v obcích v roce 2011

Do tématu bydlení se významně promítly výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD 2011), které proběhlo k rozhodnému okamžiku, kterým byla půlnoc z 25. na 26. března 2011.

Definitivní výsledky SLBD 2011 jsou poprvé zpracovány a publikovány za obvykle bydlící obyvatelstvo, resp. tříděny podle **místa obvyklého pobytu osob**. Oproti tomu při sčítání v předchozích letech probíhalo veškeré zpracování a publikování podle místa **trvalého pobytu** osob. Zároveň nejsou sledovány další, s tím související ukazatele.

Při porovnávání obou sčítání je tedy nutno mít na zřeteli, že údaje **nejsou plně srovnatelné**.

2.4.4. Domovní fond

Karlovarský kraj dosáhl v desetiletí 2001 až 2011 přírůstku obydlených domů +11,7 %, tj. třetí nejvyšší z krajů ČR (průměr byl 10,4, %). Přesto je Karlovarský kraj nadále charakteristický nízkým podílem rodinných domů. To je dáno dřívější preferencí bytové výstavby, především v oblastech těžby uhlí.

K sčítání obyvatel roku 2011 byl domovní fond Karlovarského kraje tvořen 44 979 domy, z toho 88,6 % bylo obydlených a 11,4 % domů bylo neobydlených. V porovnání s rokem 2001 byl zaznamenán nárůst o 5 113 domů (tj. o 12,8 %). Z celkového počtu 39 845 obydlených domů, tvoří rodinné domy 73 % při absolutním nárůstu počtu rodinných domů o 3 644 (o 14,3 %). Bytové domy se na celkovém počtu obydlených domů podílejí 23,6 % (v porovnání s rokem 2001 vzrostl jejich počet o 386, ale jejich podíl klesl o 1,7 %). Přes tyto trendy byl v roce 2011 podíl obydlených rodinných domů z celkového počtu domů Karlovarského kraje druhý nejnižší v ČR (po hlavním městě Praze).

Nejvyšší celkový přírůstek domů byl v ORP Karlovy Vary (1 331 domů), nejnižší v ORP Kraslice (112 domů). Nejvyšší přírůstek rodinných domů byl v ORP Karlovy Vary (1 240 domů), nejnižší v ORP Kraslice (104 domů), v celém kraji 3 644 rodinných domů. Relativní přírůstek byl největší v Chebu (19,9 %), nejnižší v Kraslicích (5,7 %).

Ve všech ORP rostl počet bytových domů, nejvíce v ORP Sokolov (108), nejméně v ORP Kraslice, v celém kraji o 386 bytových domů, relativně nejvíce rostl v ORP Aš (7,9 %) a nejméně v ORP Kraslice (2,4 %).

Průměrné stáří obydlených rodinných domů v Karlovarském kraji (58,1 roku) je nad průměrem ČR (49,3 roku). Průměrné stáří obydlených bytových domů je 59,7 roku a je také rovněž nad průměrem ČR.

Také rozdíly mezi jednotlivými ORP jsou výrazné a překračují 10 %. Nejstarší rodinné domy jsou v ORP Kraslice (70,9 roku), nejmladší v ORP Cheb (51,9 roku). Průměr ČR je 49,3 roku. Nejstarší bytové domy najdeme v ORP Karlovy Vary (67,1 roku), nejmladší v ORP Sokolov (49,2 roku), průměrné stáří bytových domů v ČR je 52,4 roku.

Největší podíl nejstarších domů postavených do roku 1970 byl v roce 2011 v ORP Kraslicích (66,3 %), naopak nejmenší v ORP Mariánské Lázně (51,2 %). Podíl nových domů postavených od roku 1971 do roku 1990 byl naopak nejvyšší v ORP Mariánské Lázně (24 %), nejnižší v ORP Aš (12,9 %). V posledních dvou desetiletích (1991-2000, 2001-2011) je vývoj stavby nových bytů obdobný, nejrychleji roste výstavba v ORP Cheb (11,1 % a 13,1 %) a zpomaluje se výstavba v ORP Kraslice (8,5 % a 6 %).

tabulka 9 - Domovní fond v krajích ČR (SLBD 2011)

Kraj/ČR	Domy celkem	Obydlené domy	Přírůstek obydlených domů proti roku 2001	Přírůstek obydlených domů proti roku 2001 v %	Podíl obydlených rodinných domů v %	Průměrné stáří obydlených rodinných domů	Průměrné stáří obydlených bytových domů	Neobydlené domy s byty
Česká republika	2 158 119	1 800 075	169 370	10,4	86,4	49,3	52,4	356 933
Hl. m. Praha	99 949	92 927	10 767	13,1	61,7	48,8	61,3	6 985
Středočeský	353 037	286 780	47 227	19,7	91,6	48,7	45,4	66 126
Jihočeský	163 889	123 048	11 504	10,3	88,1	48,8	47,1	40 727
Plzeňský	131 052	105 835	10 297	10,8	85,9	51,2	50,0	25 141
Karlovarský	44 979	39 845	4 179	11,7	73,0	58,1	59,7	5 086
Ústecký	135 999	115 679	10 438	9,9	78,9	61,7	55,3	20 218
Liberecký	92 345	73 380	7 033	10,6	83,3	58,0	58,9	18 900
Královéhradecký	137 051	109 736	8 074	7,9	87,5	51,4	56,2	27 218
Pardubický	128 618	104 850	8 170	8,5	89,7	48,0	46,3	23 695
Vysočina	136 766	108 062	4 506	4,4	91,1	46,0	44,0	28 639
Jihomoravský	259 567	225 006	19 713	9,6	89,7	46,6	49,6	34 479
Olomoucký	137 345	118 882	8 314	7,5	88,4	49,9	52,1	18 397
Zlínský	141 852	120 444	5 868	5,1	92,2	44,9	41,7	21 346
Moravskoslezský	195 670	175 601	13 280	8,2	84,0	45,3	51,1	19 976

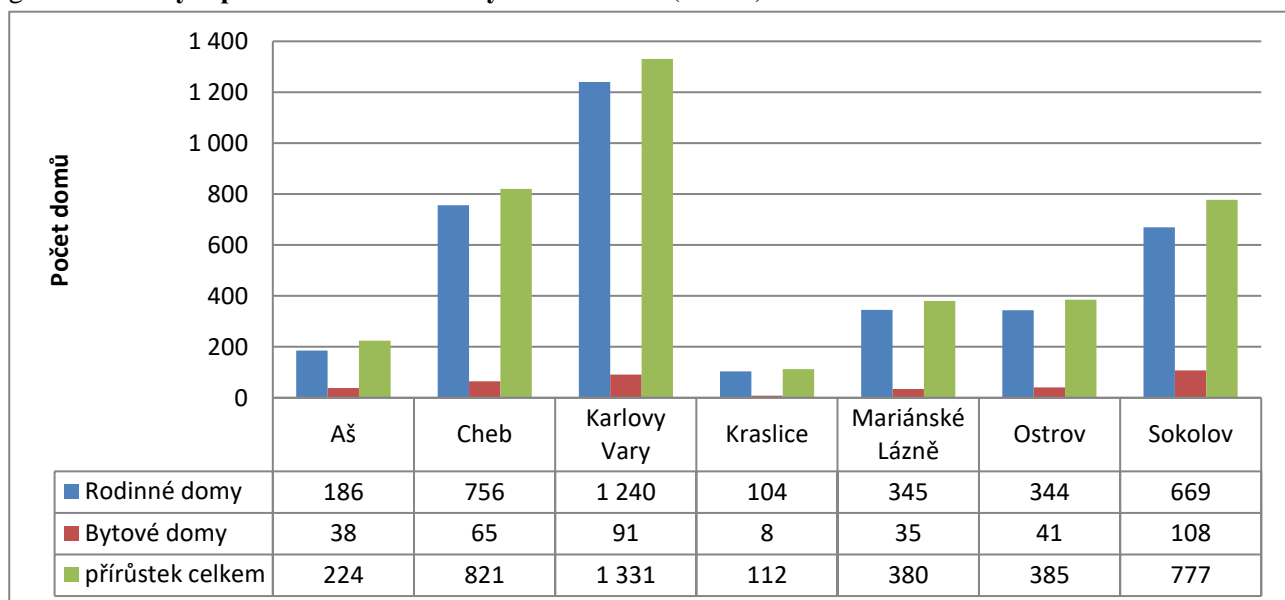
zdroj:SLBD 2011

tabulka 10 - Vývoj domovního fondu v letech 2001 – 2011 (SLBD 2011)

ORP	domy celkem			obydlené domy		z toho					
	2001	2011	rozdíl [%]	2001	2011	rodinné domy			bytové domy		
						2001	2011	rozdíl [%]	2001	2011	rozdíl [%]
Aš	2 926	3 299	12,7	2 669	2 916	2 101	2 287	8,9	484	522	7,9
Cheb	6 191	7 220	16,6	5 631	6 454	3 806	4 562	19,9	1 597	1 662	4,1
Karlovy Vary	12 018	13 686	13,9	10 629	12 014	7 422	8 662	16,7	2 867	2 958	3,2
Kraslice	2 662	2 860	7,4	2 224	2 351	1 826	1 930	5,7	336	344	2,4
Mariánské Lázně	3 861	4 309	11,6	3 455	3 820	2 491	2 836	13,8	821	856	4,3
Ostrov	3 942	4 409	11,8	3 417	3 800	2 380	2 724	14,5	896	937	4,6
Sokolov	8 266	9 196	11,3	7 641	8 490	5 422	6 091	12,3	2 030	2 138	5,3
Celkem kraj	39 866	44 979	12,8	35 666	39 845	25 448	29 092	14,3	9 031	9 417	4,3

zdroj: SLBD 2011

graf 3 - Změny v počtu domů mezi roky 2001 a 2011 (SLBD)

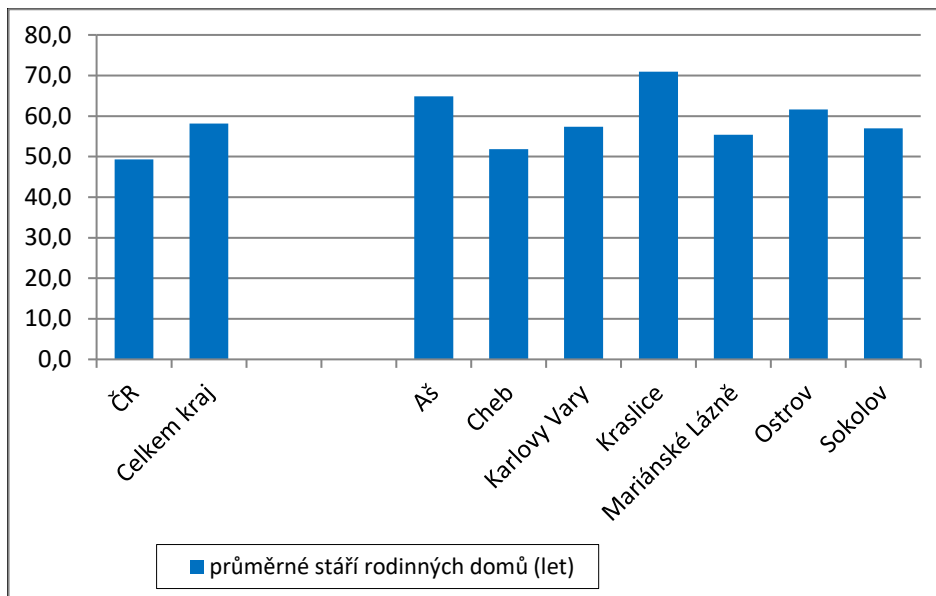
zdroj: SLBD 2011

tabulka 11 - Stáří domovního fondu dle ORP (SLBD 2011)

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Domy obydl. celkem 2011	obydlené domy podle období výstavby [%]						průměr. stáří rod. domů (let)	průměr. stáří byt. domů (let)
		do r. 1919	1920-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	2001-2011		
Aš	2 916	516	1 317	163	214	318	249	64,8	59,0
Cheb	6 454	1 025	2 312	705	606	716	846	51,9	62,6
Karlovy Vary	12 014	2 498	4 279	1 089	1 025	1 236	1 432	57,4	67,1
Kraslice	2 351	575	984	182	177	199	141	70,9	56,5
Mariánské Lázně	3 820	787	1 168	459	459	407	405	55,4	62,3
Ostrov	3 800	742	1 610	253	246	406	380	61,6	54,5
Sokolov	8 490	1 151	3 857	647	719	908	920	57,0	49,2
Celkem kraj	39 845	7 294	15 527	3 498	3 446	4 190	4 373	58,1	59,7

zdroj: SLBD 2011

graf 4 - Průměrné stáří rodinných domů (SLBD 2011)

zdroj: SLBD 2011

2.4.5. Bytový fond

Průměrná obložnost bytů v kraji dle SLBD 2011 činila 2,4 obyvatel na byt a byla téměř homogenní ve všech ORP (průměr ČR 2,5).

Podíl neobydlených bytů v Karlovarském kraji (11,6 %) byl pod průměrem ČR (13,7 %), nejnižší byl v ORP Sokolov (8,3 %), nejvyšší v ORP Kraslice (15,3 %). Z diferenciacce podle obcí je zřejmé, že nejvyšší podíly byly ve venkovských oblastech v okrajových částech kraje (Krušnohoří, Valečsko, Český les, Tepelská vrchovina) a nejnižší v řadě obcí v pánevní oblasti na Sokolovsku.

Podíl obydlých bytů v rodinných domech byl v Karlovarském kraji v roce 2011 mezi všemi kraji nejnižší (28,1 %) a hluboko pod průměrem ČR (43,7 %). V rámci kraje byl nejvyšší v ORP Aš a Kraslice.

Nejvyšší podíl bytů postavených v období socialistické výstavby (1946 – 1980) byl charakteristický pro ORP Sokolov z důvodu soustředěné výstavby v důsledku těžby hnědého uhlí v Sokolovské pánvi a přílivu pracovních sil. Podíl nových bytů, vystavěných v letech 1991 – 2001, byl ve všech ORP poměrně vyrovnaný (5,0 – 9,1 %), nejmenší podíl vykazoval ORP Kraslice. Obdobné postavení měly ORP i v podílu bytů v rodinných domech. ORP Aš měl nejvyšší podíl (37,6 %) a ORP Sokolov nejmenší (20,2 %). Stejně byly i důvody - důsledky těžby uhlí.

Stáří obydlých bytů k roku 2011 není v posledním SLBD 2011 k dispozici, tento údaj je vztahován pouze k obydlým domům (kapitola 2.4.4.).

tabulka 12 - Krajské srovnání charakteristik bytového fondu (SLBD 2011)

Kraj	Byty celkem 2011	Z toho obydlené byty	Počet obyv. na byt	Neobydl. byty (%)	Obydlené byty v RD (%)	Sloužící k rekreaci
ČR	4 756 572	4 104 635	2,5	13,7	43,7	169 468
Hl. město Praha	587 832	542 168	2,2	7,8	13,4	638
Středočeský	582 294	482 860	2,6	17,1	60,5	32 854
Jihočeský	308 712	247 608	2,5	19,8	50,0	24 459
Plzeňský	268 963	226 298	2,4	15,9	46,6	12 223
Karlovarský	135 091	119 403	2,4	11,6	28,1	1 645
Ústecký	377 133	330 981	2,4	12,2	32,1	7 898
Liberecký	205 187	171 328	2,5	16,5	42,7	14 201
Královéhradecký	259 995	215 277	2,5	17,2	52,1	15 309
Pardubický	233 798	196 288	2,5	16,0	55,5	12 722
Vysočina	230 025	188 191	2,6	18,2	59,8	17 079
Jihomoravský	503 489	443 358	2,6	11,9	50,5	11 056
Olomoucký	279 323	243 624	2,5	12,8	50,3	5 793
Zlínský	252 396	217 093	2,6	14,0	58,0	6 943
Moravskoslezský	532 334	480 158	2,5	9,8	38,0	6 648

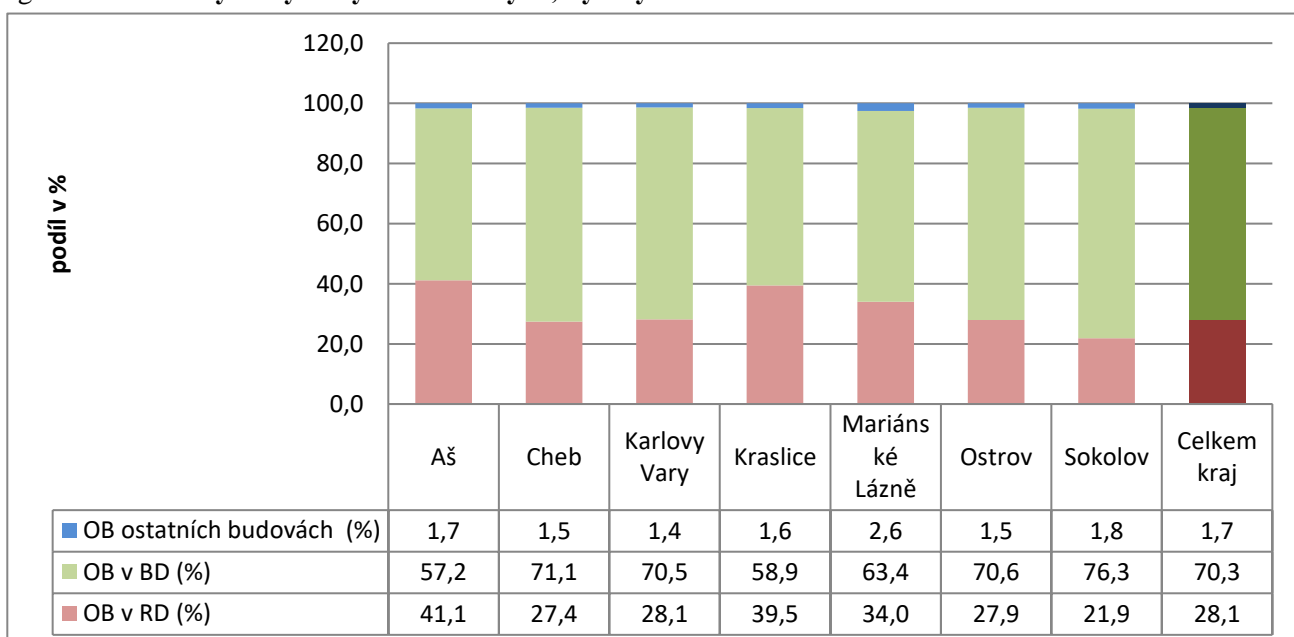
zdroj: SLBD 2011

tabulka 13 - Charakteristiky bytového fondu (SLBD 2011)

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Byty celkem (počet)	Obydlené byty	Počet obyv. na byt	Neobydlené byty (%)	Obydlené byty v RD (%)
Aš	7 741	6 659	2,5	14,0	41,1
Cheb	21 932	19 610	2,4	10,6	27,4
Karlovy Vary	41 178	35 778	2,3	13,1	28,1
Kraslice	6 333	5 361	2,4	15,3	39,5
Mariánské Lázně	11 385	9 695	2,3	14,8	34,0
Ostrov	12 562	11 147	2,4	11,3	27,9
Sokolov	33 960	31 153	2,4	8,3	21,9
Karlovarský kraj	135 091	119 403	2,4	11,6	28,1
ČR	4 756 572	4 104 635	2,5	13,7	43,7

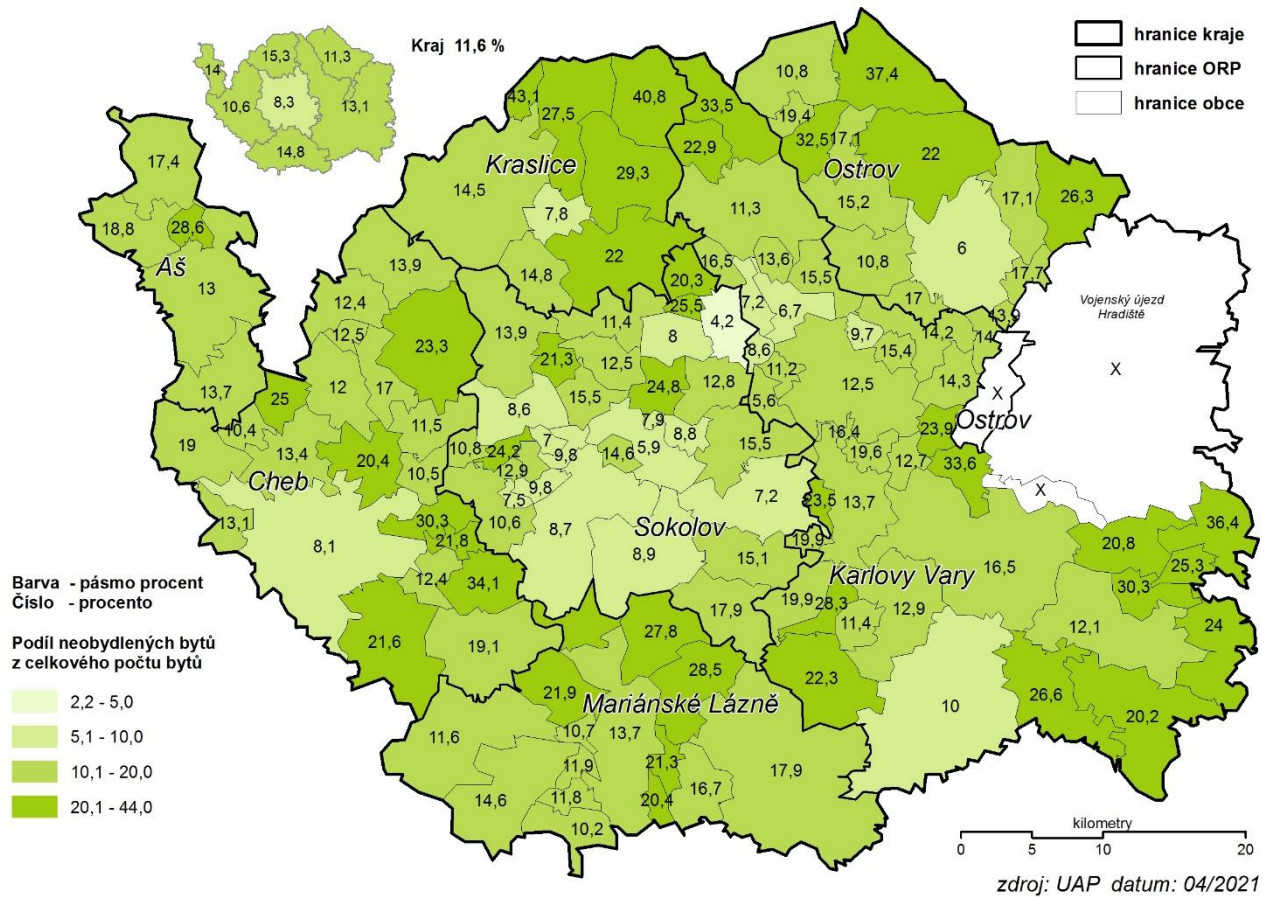
zdroj:SLBD 2011

graf 5 - Podíl obydlených bytů v rodinných, bytových domech a ostatních budovách dle ORP

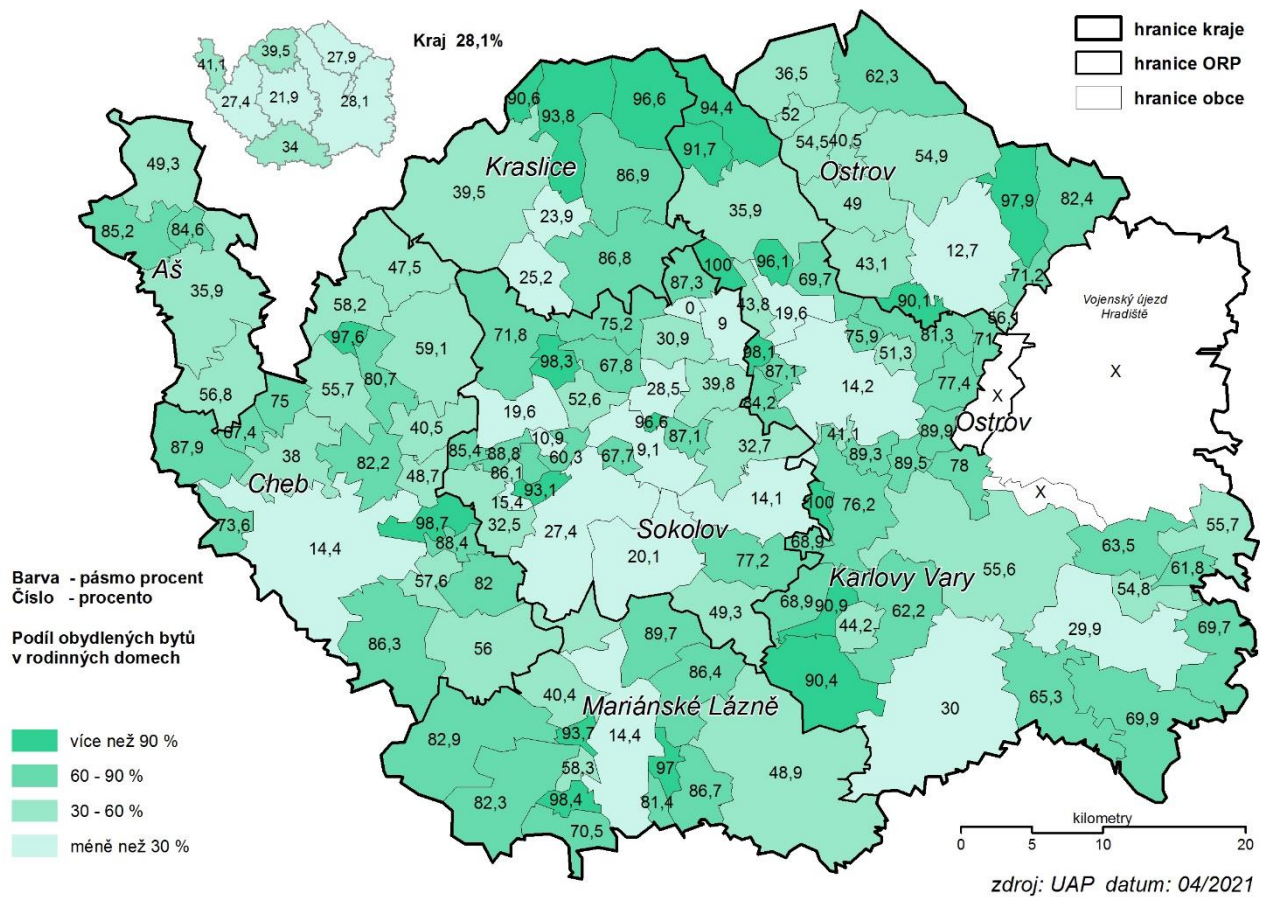

zdroj: SLBD 2011

obrázek 18 - Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů – SLBD 2011

obrázek 19 - Podíl obydlených bytů v rodinných domech – SLBD 2011

2.4.6. Výstavba

V tabulce 14 je patrný nižší objem i intenzita bytové výstavby v Karlovarském kraji v porovnání s ostatními kraji ČR, hodnota výstavby je pod průměrem ČR. V počtu dokončených bytů (přepočteno na 1000 obyvatel) se Karlovarský kraj řadí jako 4. nejpomalejší. V krajském srovnání obytná plocha dokončovaných bytů (71,7 m²) patří kraj mezi republikový průměr.

V posledních letech v Karlovarském kraji vzrůstá výstavba rodinných domů jen mírně, oproti období do roku 2011 (tabulka 15). V rozmezí let 2008 - 2019 bylo však dokončováno významně více bytů v rodinných domech než v bytových domech. Nově postavené byty jsou určeny především pro obyvatele jiných krajů ČR nebo zahraniční klientelu pod záštitou developerů. Vzhledem ke stagnujícímu počtu obyvatel Karlovarského kraje se předpokládá, že k těmto bytům se váže pouze typ přechodného bydliště.

Výstavba posledních 5 let je územně výrazně diferencována (tabulka 16). Nejmenší počet bytů absolutně i relativně byl dokončen v ORP Kraslice a Aš. V ORP Cheb a ORP Karlovy Vary se pohybují nejvyšší hodnoty výstavby bytů. Téměř skokový je nárůst v ORP Cheb, což může souviset s přítomností pracovních míst v průmyslové zóně, ale i s příhraniční polohou.

tabulka 14 - Výstavba bytů v roce 2019 dle krajů

Kraj	Byty zahájené	Byty dokončené						Obytná plocha 1 bytu	Dtto v rodinných domech
		celkem	bytů na 1.000 obyvatel	z toho v rodinných domech	z toho v bytových domech	z toho v ostatních domech			
ČR	38 677	36 406	3,4	19 229	12 716	4 461	73,0	91,6	
Hl. město Praha	6 487	6 002	4,5	711	4 669	622	62,3	114,8	
Středočeský	6 489	7 030	5,1	4 854	1 548	628	79,5	91,7	
Jihočeský	2 108	2 229	3,5	1 331	773	125	82,1	102,2	
Plzeňský	2 156	2 688	4,6	1 264	1 130	294	64,6	86,3	
Karlovarský	947	683	2,3	365	145	173	71,7	90,8	
Ústecký	1 373	1 317	1,6	840	122	355	77,5	90,1	
Liberecký	1 883	838	1,9	621	107	110	89,2	100,5	
Královéhradecký	1 645	1 703	3,1	948	546	209	75,0	87,7	
Pardubický	1 547	1 724	3,3	1 087	380	257	75,5	91,2	
Vysočina	1 762	1 484	2,9	1 034	228	222	77,7	90,3	
Jihomoravský	4 849	4 719	4,0	2 363	1 689	667	69,9	89,0	
Olomoucký	2 089	1 984	3,1	1 013	717	254	68,4	88,0	
Zlínský	1 860	1 563	2,7	965	448	150	75,7	92,0	
Moravskoslezský	3 482	2 442	2,0	1 833	214	395	75,2	83,7	

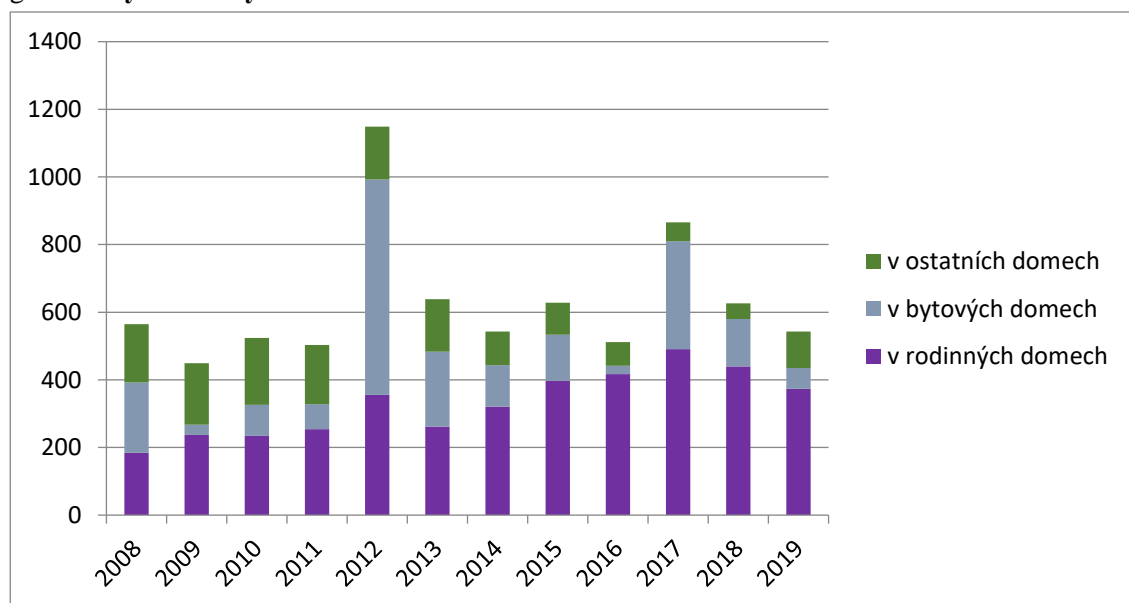
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 15 - Výstavba bytů v letech 2008 až 2019 v kraji

Byty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem	%
Dokončené celkem	628	512	866	626	543	430	326	408	501	375	488	683	7 696	100
na 1 000 obyvatel	2	1,7	2,8	2,1	1,8	1,4	1,1	1,4	1,7	1,3	1,7	2,3		
v rodinných domech	397	417	491	440	373	265	251	239	273	240	288	365	4 298	56
v bytových domech	136	25	319	140	62	86	4	98	149	52	120	145	2 017	26
v ostatních domech	95	70	56	46	108	79	71	71	79	83	80	173	1 381	18

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 6 - Výstavba bytů v letech 2008 až 2019 dle druhu domů

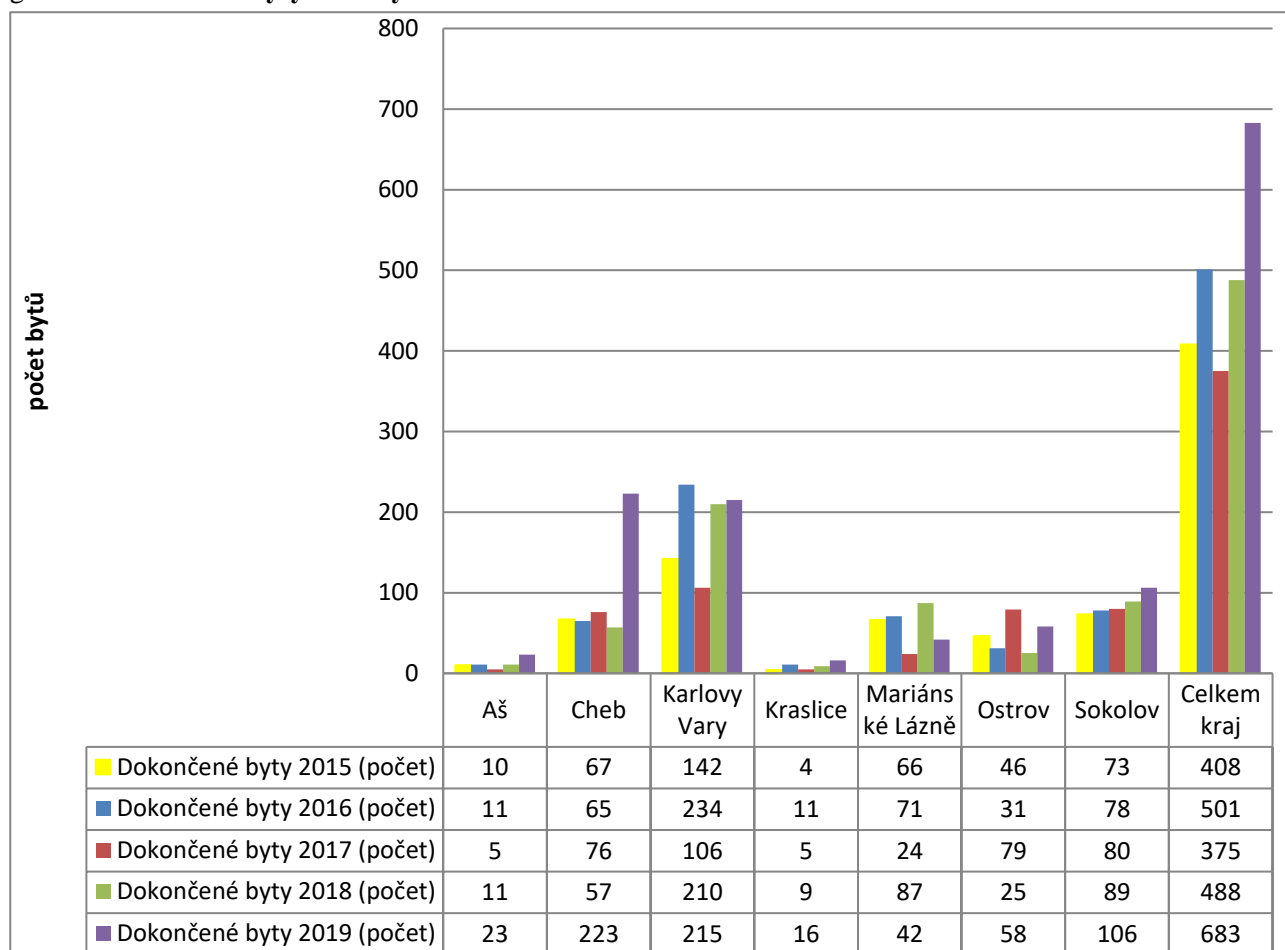
zdroj: CSU Ročenka 2020

tabulka 16 - Výstavba bytů v ORP

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Dokončené byty 2015 (počet)	Dokončené byty 2016 (počet)	Dokončené byty 2017 (počet)	Dokončené byty 2018 (počet)	Dokončené byty 2019 (počet)	Celkem za tři roky	Průměr bytů za rok	bytů na 1.000 obyvatel a rok
Aš	10	11	5	11	23	39	13	0,7
Cheb	67	65	76	57	223	356	119	2,4
Karlovy Vary	142	234	106	210	215	531	177	2,0
Kraslice	4	11	5	9	16	30	10	0,8
Mariánské Lázně	66	71	24	87	42	153	51	2,1
Ostrov	46	31	79	25	58	162	54	2,0
Sokolov	73	78	80	89	106	275	92	1,2
Celkem kraj	408	501	375	488	683	1 546	515	1,7

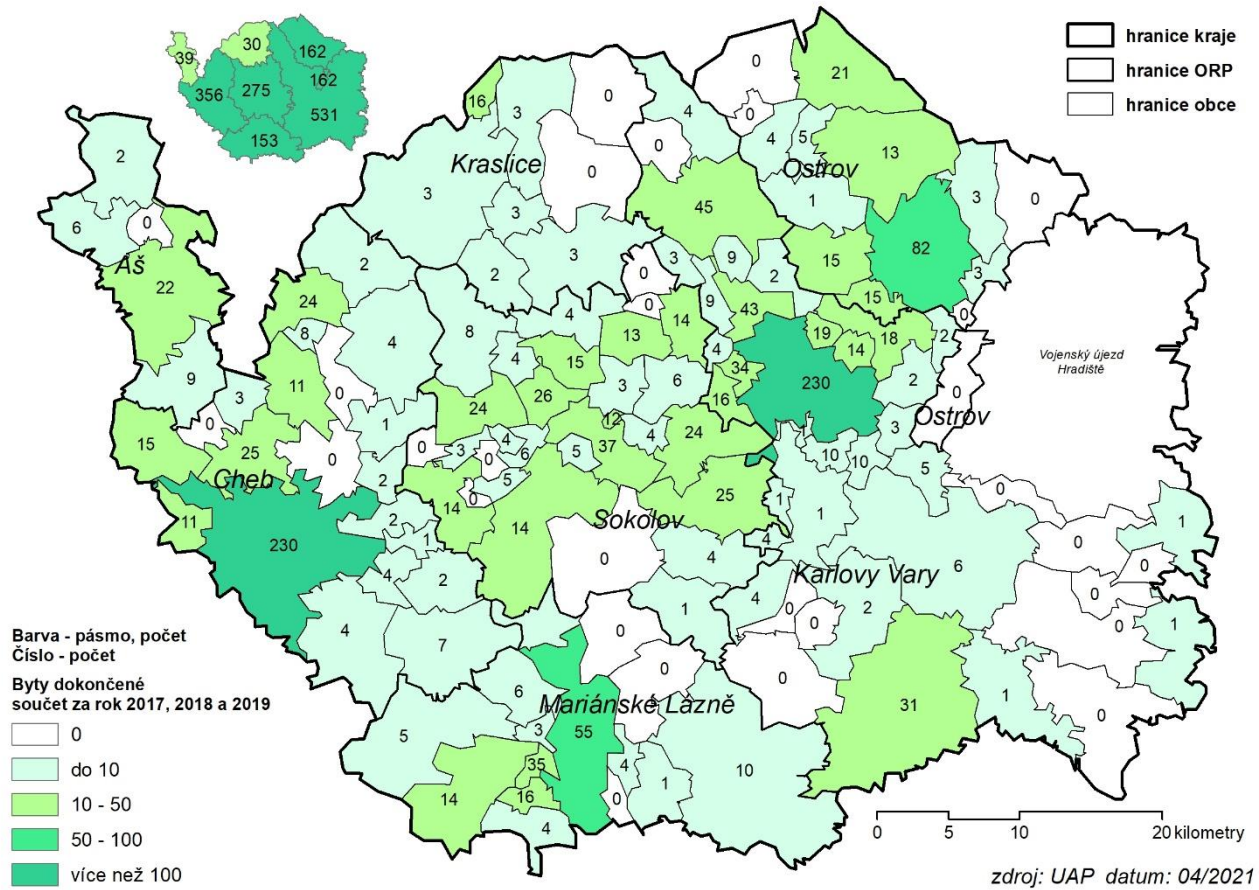
Zdroj: Ročenka 2020

graf 7 - Dokončené byty za roky 2015 až 2019 dle ORP

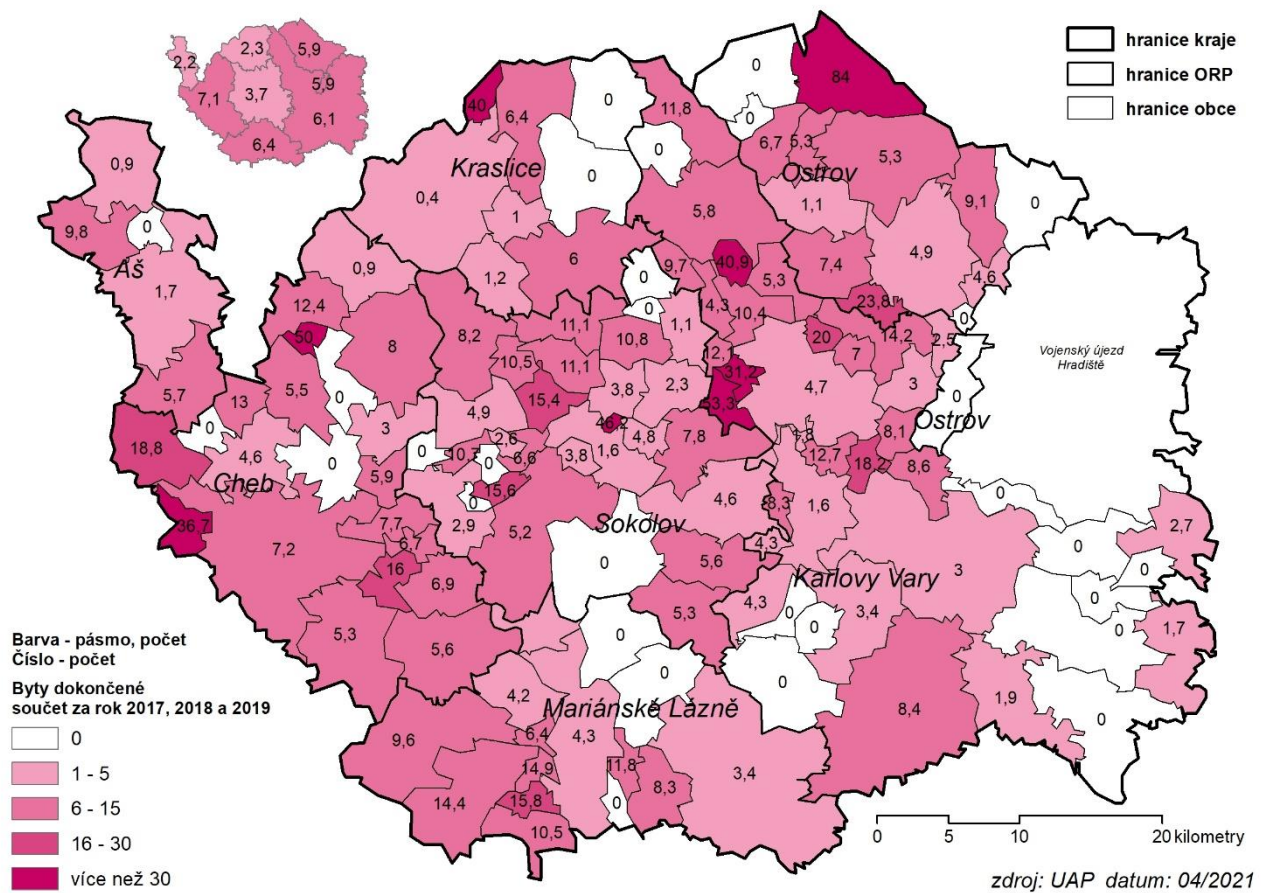

CSÚ Ročenka 2020

obrázek 20 - Byty dokončené

obrázek 21 - Byty dokončené na 1000 obyvatel

2.5. Příroda a krajina

V oblasti ochrany přírody a krajiny nedošlo k zásadním změnám.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Karlovarský kraj je charakteristický vysokou kvalitou přírodního prostředí na rozhodující většině svého území. Lokálně opačná charakteristika daná intenzivní urbanizací pánevních oblastí a především důsledky povrchové těžby hnědého uhlí a kaolínu se s postupným ukončováním těžeb a rekultivacemi pozitivně proměňuje.

Rozloha zvláště chráněných území přírody je v Karlovarském kraji mírně nad průměrem ČR. Převážná část plochy ZCHÚ je tvořena územím CHKO Slavkovský les. Největší podíl plochy tvoří ZCHÚ v ORP Mariánské Lázně a ORP Kraslice.

Lokality soustavy NATURA 2000 – Evropsky významné lokality zaujímají v Karlovarském kraji téměř 18 % území (republikový průměr 10 %), což řadí kraj na druhé místo mezi kraji ČR. Na území kraje zasahují dvě ptačí oblasti. Karlovarský kraj má také jednu z největších rozloh ptačích oblastí mimo ZCHÚ.

Územní systém ekologické stability je ve svých vyšších úrovních stabilizován. Síť biokoridorů pokrývá celé území kraje s hustotou, která odpovídá diferencovaným přírodním podmínkám pánevních a horských oblastí. Řidší síť regionálního systému je patrná v oblastech Nejdku, Karlových Varů, Chebu, Plesné a Otročina. Základní principy tvorby koncepce strategie ochrany přírody a krajiny jsou stanoveny v Koncepci ochrany přírody a krajiny Karlovarského kraje na období 2016 - 2025.

Koeficient ekologické stability krajiny v Karlovarském kraji se pohybuje vysoko nad republikovým průměrem. To je dáno zejména vysokým zalesněním a nižší mírou zornění zemědělské půdy. Nejnižší KES mají ORP v pánevních oblastech Cheb, Sokolov a Karlovy Vary, nejvyšší ORP Kraslice. Navíc z hlediska dlouhodobého vývoje vykazuje Karlovarský kraj pozitivní trvale vzrůstající trend.

Hlavními předěly fragmentace území jsou silnice I. třídy. Migračně významná území velkých savců jsou soustředěna v pásu Krušných hor a Smrčiny a v pásu Český les, Slavkovský les a Doupovské hory.

Mimo hlavní rezervoáry flóry a fauny - území CHKO Slavkovský les a VVP Hradiště - se vyskytuje řada lokalit ohrožených druhů rostlin a zvířat.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.5.1. Chráněná území

Zvláště chráněná území

Zvláště chráněná území v kraji zaujímají celkem 63 232 ha, což je 19,1 % rozlohy Karlovarského kraje. Vzhledem k celorepublikovému průměru (16,7 %) lze situaci na území Karlovarského kraje označit jako nadprůměrnou. V tomto parametru je Karlovarský kraj na 6. místě mezi všemi kraji ČR. Převážná část plochy ZCHÚ je tvořena územím CHKO Slavkovský les (61 060 ha). V přípravě je nová chráněná krajinná oblast, která má za cíl ochranu území Krušných hor.

V jednotlivých ORP Karlovarského kraje se podíl zvláště chráněných území značně liší. Nejmenší podíl mají ZCHÚ v ORP Ostrov (17,5 %) a ORP Karlovy Vary (19,1 %), naopak největší podíl plochy je v ORP Mariánské Lázně (78,3%) a ORP Kraslice (67,2 %). Z hlediska počtu ZCHÚ lze sledovat dlouhodobý postupný nárůst zvláště chráněných území. Vedle jediného velkoplošného ZCHÚ (CHKO Slavkovský les) bylo k roku 2019 na území Karlovarského kraje evidováno 89 maloplošných zvláště chráněných území – z toho 9 národních přírodních památek, 5 národních přírodních rezervací, 43 přírodních památek a 31 přírodních rezervací.

NATURA 2000

Lokality soustavy NATURA 2000 – Evropsky významné lokality zaujímají v Karlovarském kraji téměř 18 % území (republikový průměr 10 %), což řadí kraj na druhé místo mezi kraji ČR (za Zlínský kraj). V Karlovarském kraji je vymezeno celkem 55 evropsky významných lokalit o celkové rozloze 58 979 ha – převážná většina je vymezena uvnitř již existujících ZCHÚ. Na území kraje zasahují dvě ptačí oblasti – oblast Doupovské hory (oblast zasahuje také na území Ústeckého kraje) a oblast Novodomská rašeliniště

– Kovářská, jejíž hlavní část je vymezena v Ústeckém kraji. Celková rozloha ptačích oblastí na území Karlovarského kraje je 47 906 ha. Karlovarský kraj má také jednu z největších rozloh ptačích oblastí mimo ZCHÚ (46 651 ha).

tabulka 17 - Zvláště chráněná území přírody podle krajů ČR (počty) 2019

Kraj	Zvláště chráněná území celkem	v tom					
		Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Národní přírodní rezervace	Národní přírodní památky	Přírodní rezervace	Přírodní památky
ČR	2 663	4	26	111	126	817	1 579
Hl. m. Praha	95	-	1	-	8	16	70
Středočeský	313	-	6	13	21	80	193
Jihočeský	337	1	3	11	16	113	193
Plzeňský	199	1	5	6	5	89	93
Karlovarský	89	-	1	5	9	31	43
Ústecký	187	1	4	13	14	55	100
Liberecký	132	1	5	8	9	36	73
Královéhradecký	140	1	3	5	2	37	92
Pardubický	112	-	3	4	2	42	61
Vysočina	205	-	2	7	4	76	116
Jihomoravský	347	1	3	17	16	91	219
Olomoucký	169	-	2	11	13	47	96
Zlínský	217	-	2	6	2	44	163
Moravskoslezský	166	-	3	11	7	76	69

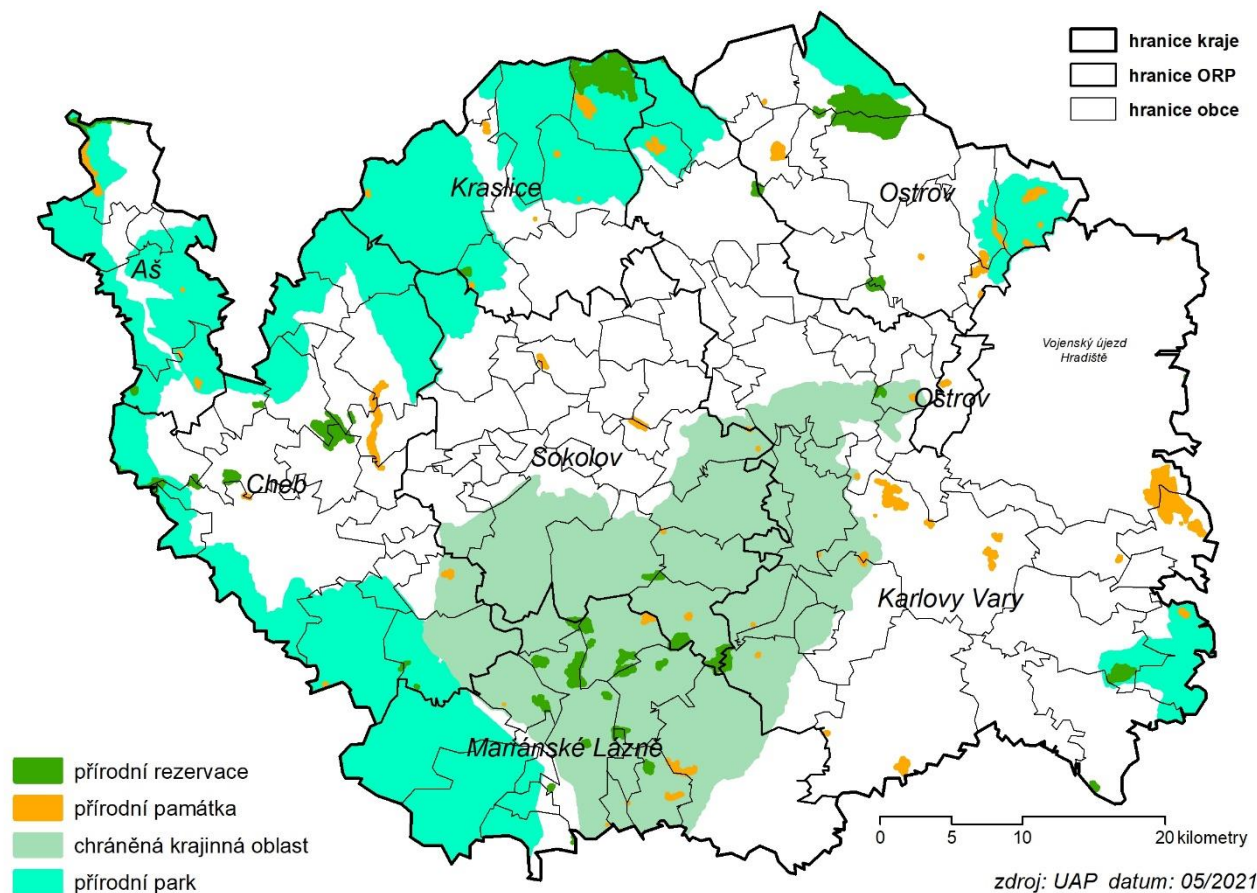
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 18 - Zvláště chráněná území přírody podle krajů ČR (plochy ha) 2019

Kraj	Zvláště chráněná území celkem	v tom					
		Národní parky	Chráněné krajinné oblasti	Národní přírodní rezervace	Národní přírodní památky	Přírodní rezervace	Přírodní památky
ČR	1 322 005	119 105	1 138 015	30 146	6 614	43 224	33 295
Hl. m. Praha	2 707	-	518	-	145	1 107	1 116
Středočeský	118 648	-	109 785	4 276	615	6 937	3 951
Jihočeský	206 548	34 073	164 034	3 476	1 335	5 218	6 478
Plzeňský	133 450	34 511	96 876	781	231	3 137	2 583
Karlovarský	63 232	-	59 224	2 574	322	979	1 129
Ústecký	148 754	7 926	132 654	2 025	214	3 901	3 806
Liberecký	111 409	11 649	98 714	2 767	463	1 920	754
Královéhradecký	100 583	24 671	70 999	2 392	1 017	1 500	3 916
Pardubický	44 184	-	39 118	1 816	225	2 951	1 206
Vysočina	65 489	-	60 824	1 357	152	3 335	1 122
Jihomoravský	50 086	6 274	35 991	2 926	1 265	4 118	3 163
Olomoucký	59 007	-	55 781	3 289	152	2 539	1 604
Zlínský	120 838	-	119 414	409	29	1 196	952
Moravskoslezský	97 071	-	94 083	2 059	450	4 385	1 515

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

obrázek 22 - Velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území přírody

tabulka 19 - Významné krajinné prvky ze zákona

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	VKP vodní toky (km)	VKP lesy (ha)	VKP jezera a rybníky (ha)	Celkem zábor ploch (ha)	% z území ORP
Aš	14 371	81	7 223	55	7 272	50,6
Cheb	49 679	306	13 664	1 386	15 035	30,3
Karlovy Vary	117 135	657	44 634	935	45 556	38,9
Kraslice	26 447	171	18 369	19	18 386	69,5
Mariánské Lázně	40 532	238	20 356	378	20 728	51,1
Ostrov	33 929	245	20 651	197	20 840	61,4
Sokolov	48 919	324	20 834	892	21 707	44,4
Karlovarský kraj	331 012	2 023	145 730	3 861	149 522	45,2

zdroj: ÚAP 2020

tabulka 20 - Významné krajinné prvky registrované

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	Území o (ha)	Registrované VKP (počet)	Plocha registr. VKP (ha)	% ze správního území
Aš	14 371	14 371	2	6	0
Cheb	49 679	49 679	12	57	0,1
Karlovy Vary	117 135	117 135	76	391	0,3
Kraslice	26 447	26 447	1	21	0,1
Mariánské Lázně	40 532	40 532	42	166	0,4
Ostrov	33 929	33 929	45	239	0,7
Sokolov	48 919	48 919	66	101	0,2
Karlovarský kraj	331 012	331 012	244	981	0,3

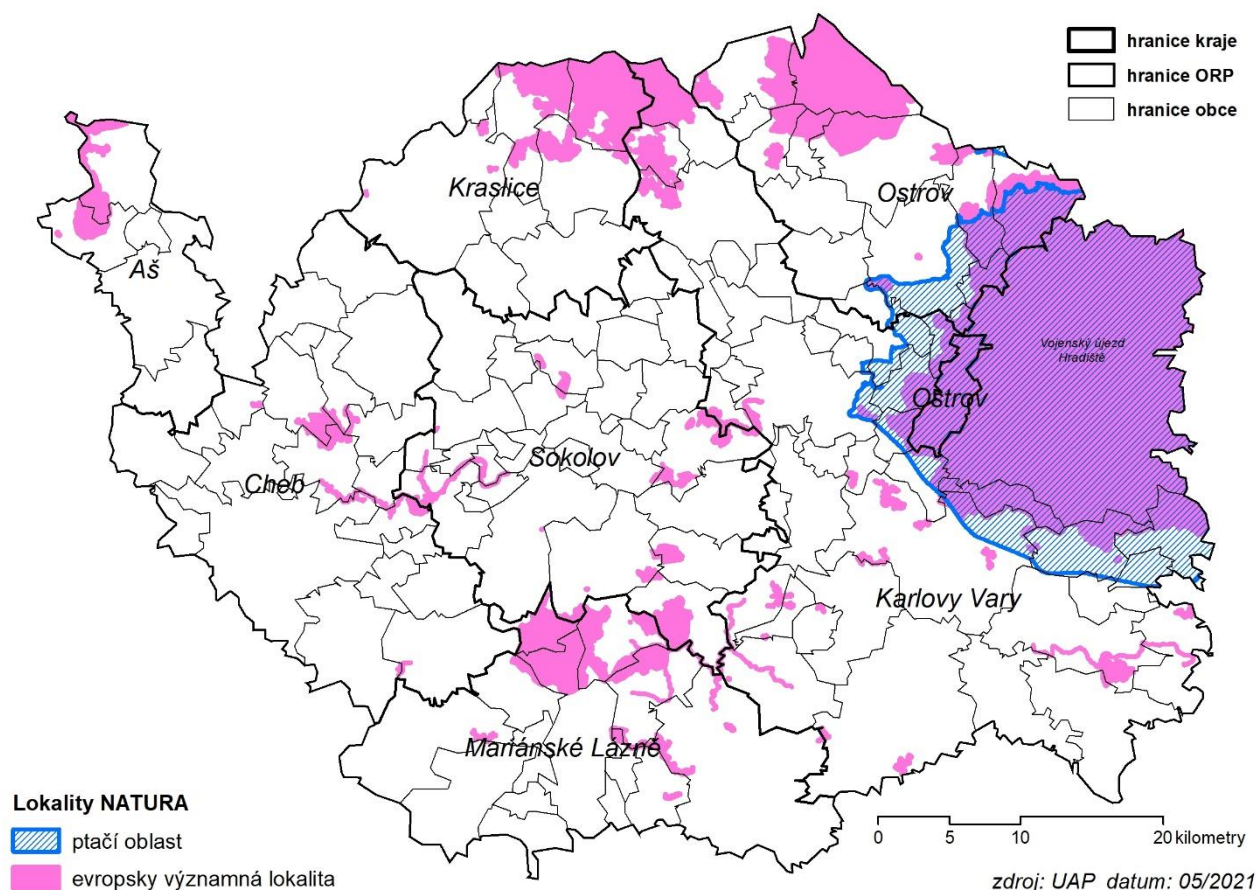
zdroj: ÚAP 2020

tabulka 21 - Chráněná území přírody, NATURA 2000

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	Plocha CHUP (ha)	Plocha EVL (ha)	Plocha PO (ha)	Plocha CHKO (ha)	Celkem zábor ploch (ha)	% ze správního území
Aš	14 371	178	1 126	0	0	1 145	8
Cheb	49 679	597	630	0	3 311	4 246	8,5
Karlovy Vary	117 135	1 133	35 318	40 374	15 281	57 235	48,9
Kraslice	26 447	886	4 202	0	0	4 230	16
Mariánské Lázně	40 532	642	3 479	0	20 799	20 842	51,4
Ostrov	33 929	1 462	12 814	7 532	0	14 934	44
Sokolov	48 919	279	1 381	0	19 834	20 188	41,3
Karlovarský kraj	331 012	5 177	58 950	47 906	59 225	122 820	37,2

zdroj: ÚAP 2020

obrázek 23 - NATURA 2000

2.5.2. Ekologie

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Nadřazená síť ÚSES vyšších úrovní ve vydané Aktualizaci č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje z roku 2018 zahrnuje nadregionální a regionální biocentra a biokoridory. Celkem je vymezeno 25 nadregionálních biokoridorů a 11 nadregionálních biocenter, z toho reprezentativní jsou Amerika, Mnišský les, Studenec, Božidarské rašeliniště, Kladská, Svatošské skály, unikátní Soos a Mnichovské hadce. Dále je vymezeno 105 regionálních biocenter a 120 regionálních biokoridorů.

Síť ÚSES pokrývá celé území kraje s hustotou, která odpovídá diferencovaným přírodním podmínkám pánevních a horských oblastí. Řidší síť regionálního systému je patrná v oblastech Nejdku, Karlových Varů, Chebu, Plesné a Otročina.

Lokální ÚSES je vymezen (nebo bude vymezen) v územních plánech obcí.

Základní principy tvorby koncepce strategie ochrany přírody a krajiny jsou stanoveny v Koncepci ochrany přírody a krajiny Karlovarského kraje na období 2016 - 2025. Koncepce rozpracovává systém střednědobých a dlouhodobých cílů, pravidel a opatření, která mají přispět ke zlepšení stavu přírody a krajiny v regionálním měřítku a s přihlédnutím k jeho specifikům..

Koeficient ekologické stability

Ekologickou stabilitou se rozumí schopnost krajiny samovolnými vnitřními mechanismy vyrovnávat rušivé vlivy vnějších faktorů bez trvalého narušení přírodních mechanismů. Koeficient ekologické stability (KES) je vyjádřen podílem ekologicky stabilních a nestabilních ploch. Mezi stabilní prvky patří lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy, mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy.

Čím vyšší je hodnota KES, tím vyšší ekostabilizační potenciál území vykazuje. Ani vysoká hodnota KES však vysokou stabilitu území nezaručuje – indikuje pouze vhodné podmínky pro její vytvoření. Hodnoty KES bývají klasifikovány takto:

$KES < 0,10$ - území s maximálním narušením přírodních struktur

$0,1 < KES < 0,30$ - území nadprůměrně využívaná se zřetelným narušením přírodních struktur

$0,31 < KES < 1,00$ - území intenzivně využívaná, zejména zemědělskou velkovýrobou

$1,01 < KES < 2,99$ - celkem vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami

$KES > 3,00$ - dosahuje přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem

Koeficient ekologické stability krajiny v Karlovarském kraji (2,08) se pohybuje vysoko nad republikovým průměrem (1,08). Karlovarský kraj zaujímá 2. místo mezi kraji v ukazateli průměrné hodnoty koeficientu ekologické stability kraje za Libereckým krajem (2,4). Z hlediska dlouhodobého vývoje vykazuje území Karlovarského kraje trvale vzrůstající pozitivní trend. K zásadnímu zlepšení koeficientu došlo ve druhé polovině 90-tých let, po roce 2000 koeficient ekologické stability narůstá. Hlavní příčinou tohoto zlepšení je významný nárůst rozlohy trvalých travních porostů.

ORP Kraslice vykazuje výrazně vyšší hodnotu KES (11,54) v porovnání s ostatními ORP kraje. Dle stanovených hodnot klasifikace dosahují 4 ORP (Kraslice, Ostrov, Aš a Mariánské Lázně) hodnocení přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a 3 ORP (Cheb, Sokolov, Karlovy Vary) jsou hodnoceny jako celkem vyvážená krajina. Žádný ORP nespadá do území s maximálním narušením přírodních struktur či do území nadprůměrně či intenzivně využívaných.

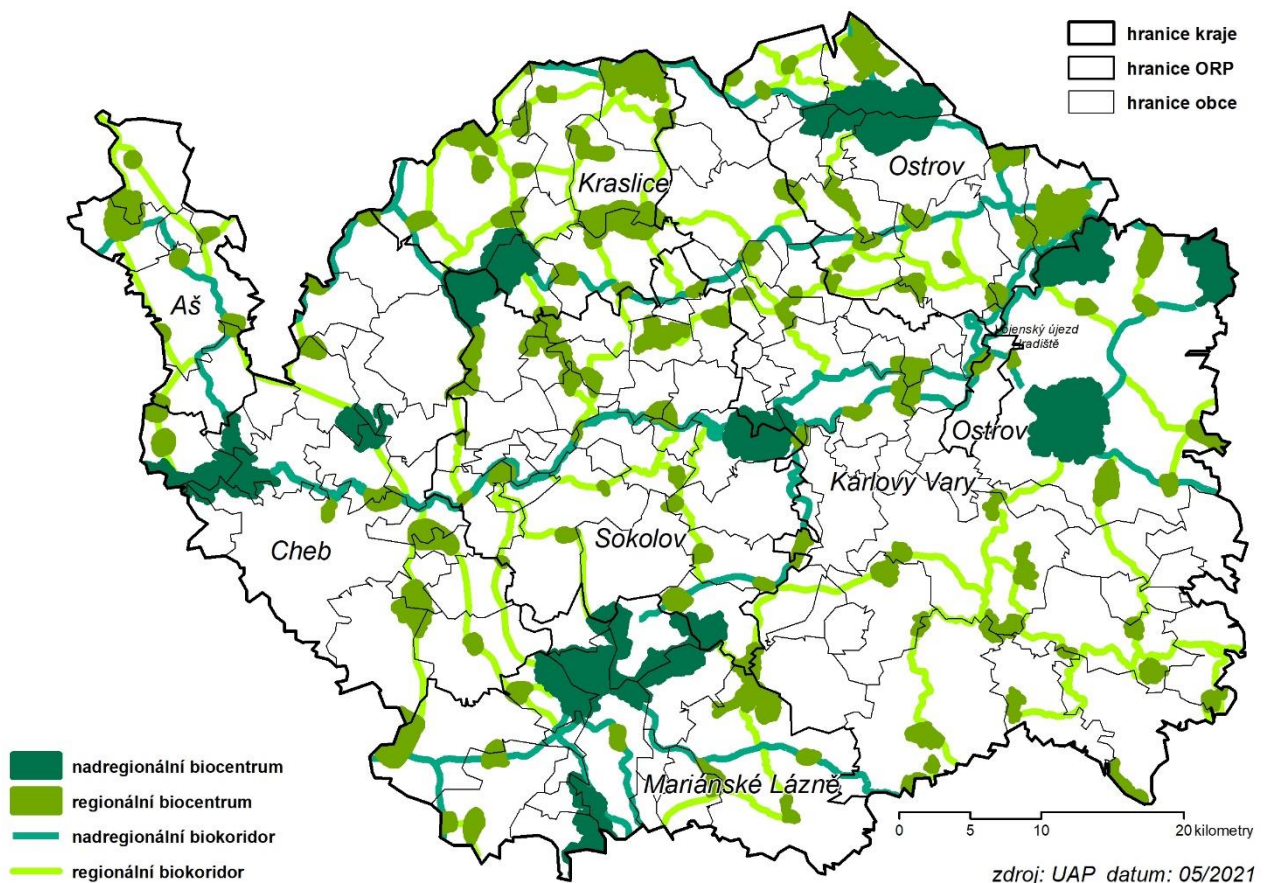
Spolehlivost, resp. přesnost indikátoru je závislá na zdroji dat. V případě KES zpracovaném ČSÚ je přesnost střední – data jsou odvozována z druhu pozemků uvedených v katastru nemovitostí a nemusí být ve všech případech přesná a aktuální.

tabulka 22 - Údaje o ÚSES v ZÚR

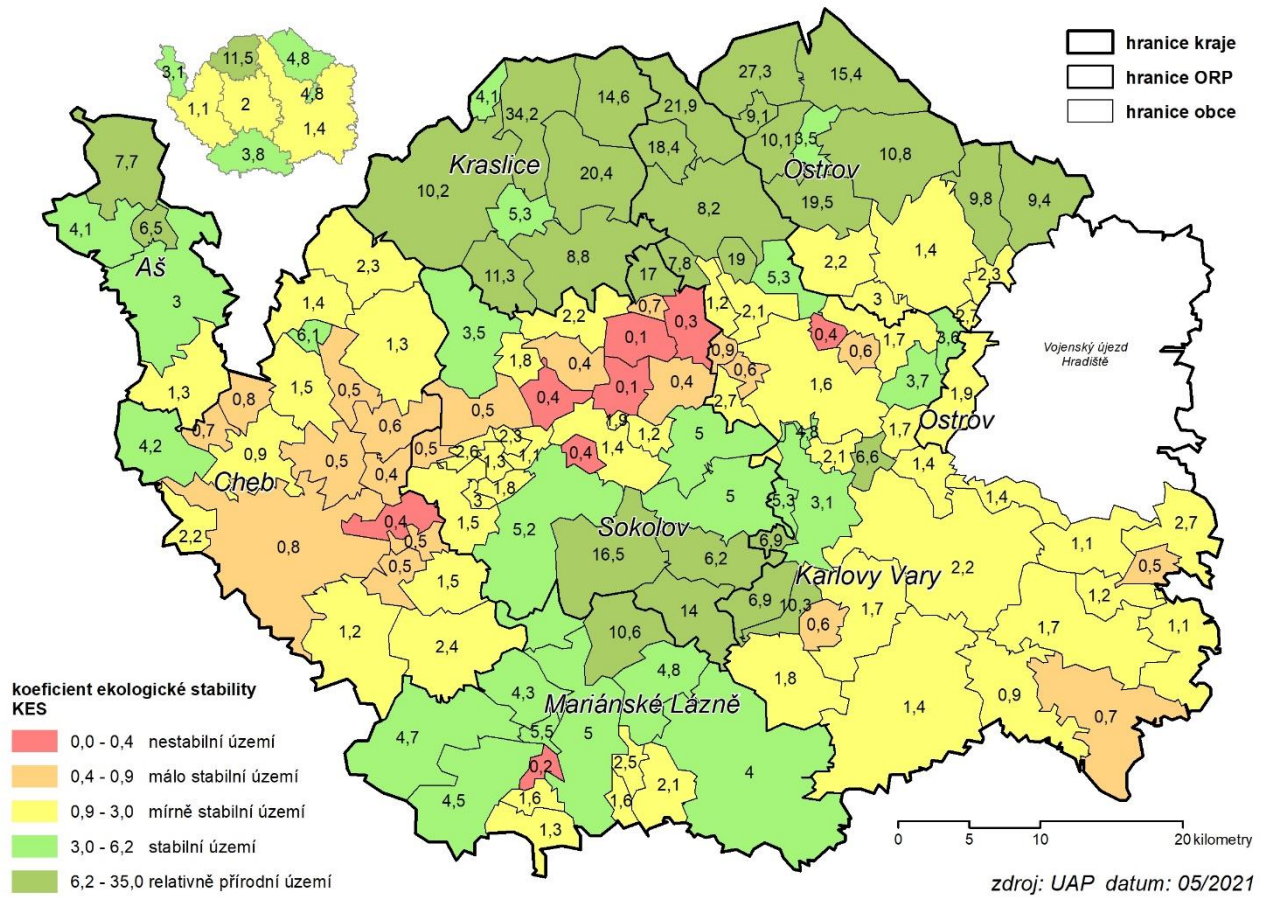
ORP	Území ORP (ha)	Plocha nadreg. biocenter (ha)	Plocha region. biocenter (ha)	Celkový zábor ploch biocenter (ha)	% z území ORP	Celková délka biokoridorů (km)	Hustota biokoridorů (km/km ²)	Stupeň ekologické stability území dle KES
Aš	14 371	9	1 059	1 068	7,4	59	0,41	3,12
Cheb	49 679	1 983	2 052	4 035	8,1	96	0,19	1,11
Karlovy Vary	117 135	4 967	3 990	8 958	7,6	258	0,22	1,45
Kraslice	26 447	961	3 297	4 257	16,1	101	0,38	11,54
Mariánské Lázně	40 532	4 078	1 953	6 031	14,9	101	0,25	3,82
Ostrov	33 929	2 774	2 793	5 566	16,4	124	0,37	4,84
Sokolov	48 919	2 287	2 763	5 050	10,3	152	0,31	1,98
Karlovarský kraj	331 012	17 058	17 907	34 966	10,6	892	0,27	2,08

Zdroj: ÚAP 2020

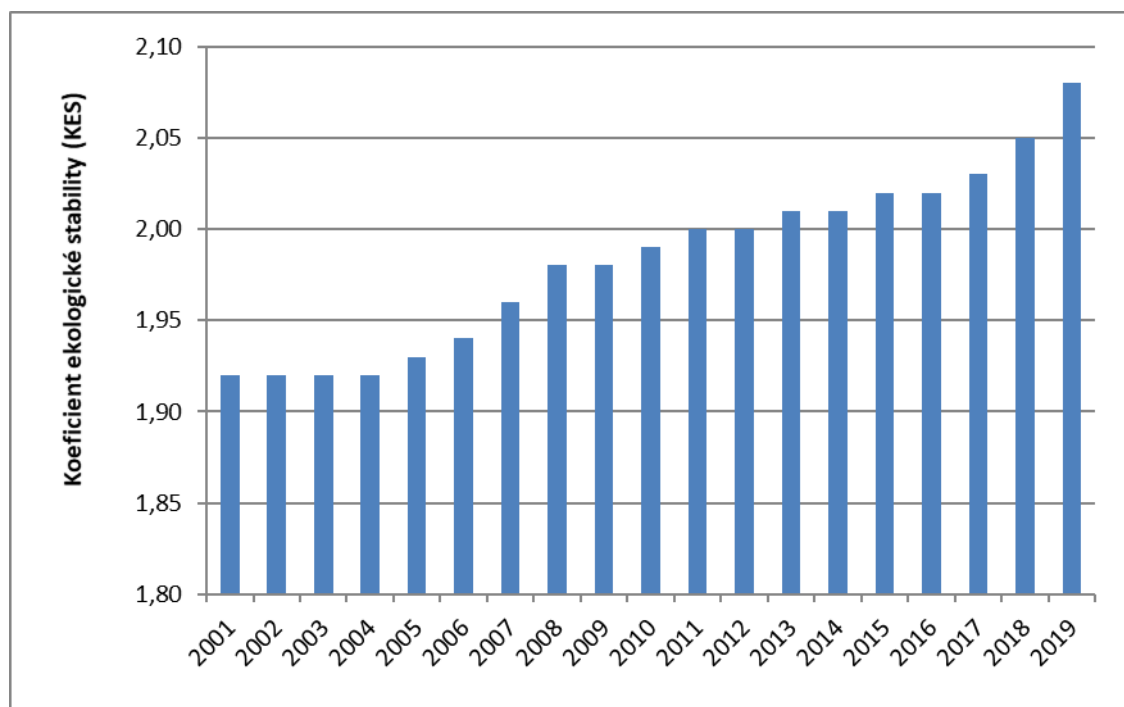
obrázek 24 - Nadregionální a regionální prvky ÚSES

obrázek 25 - Koeficient ekologické stability KES

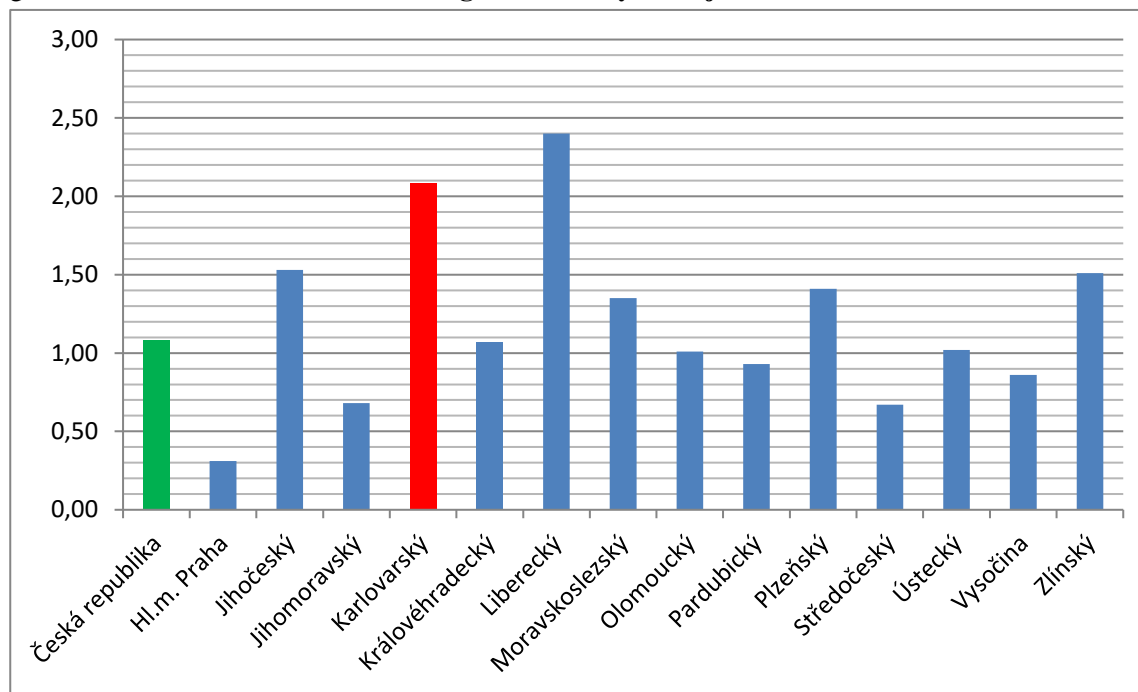

graf 8 - Vývoj koeficientu ekologické stability v kraji 2001 – 2019

zdroj: ÚAP 2020

graf 9 – Porovnání koeficientu ekologické stability v krajích

zdroj: ÚAP 2020

2.5.3. Krajina

Krajina Karlovarského kraje je velmi pestrá, s výraznými kontrasty, na významných částech území kraje je jen málo dotčená podstatnějším negativním zásahy člověka (s výjimkou druhové, věkové a prostorové skladby lesů). Velkoplošné negativní devastující zásahy probíhají ještě pouze v místech povrchové těžby hnědého uhlí a některých dalších nerostných surovin (kaolinu).

Současným největším problémem krajiny je ještě stále rozvoj zástavby „na zelené louce“ (greenfields) pro účely komerčních center, logistických či průmyslových areálů, v některých případech i zón bydlení (suburbanizace). Výstavba je realizována ve volné krajině či na okraji sídel, dochází k nežádoucímu stírání rozdílů mezi městem a volnou krajinou, snižuje se prostupnost krajiny, ničí se krajinný ráz území.

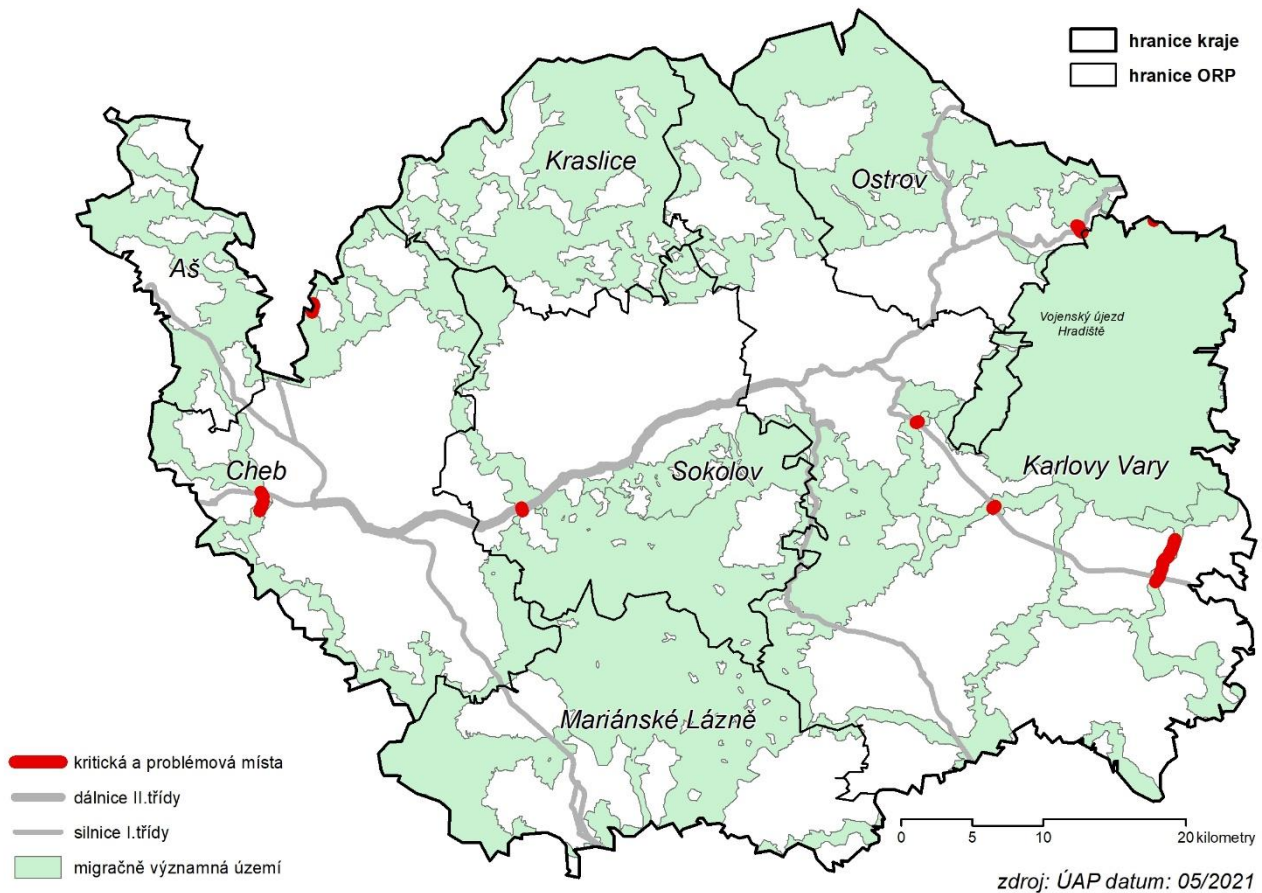
Významným problémem je narůstání „estetického znečišťování“ krajiny v důsledku realizace vysokých staveb technického charakteru ve volné krajině (vedení VVN, věže operátorů GSM, vysoké větrné elektrárny apod.).

Fragmentace krajiny – migrace

S realizací velkých staveb dopravní infrastruktury dochází k narůstání nežádoucí fragmentace krajiny. Rozsáhlé terénní úpravy, šířka komunikací a vysoká intenzita provozu omezují migraci živočichů a vedou k nežádoucí fragmentaci populací volně žijících druhů.

Hlavními předěly jsou silnice I. třídy. Migračně významná území velkých savců jsou soustředěna v pásu Krušných hor a Smrčín a v pásu Český les, Slavkovský les a Doupovské hory. Obrázek 26 zobrazuje kritická a problémová místa na dálkových migračních koridorech, vyskytují se na silnici I/6 a I/13 a dále v sídelním území města Chebu a v oblasti obce Verušičky.

obrázek 26 - Fragmentace krajiny dopravou – migrace velkých savců

2.5.4. Flóra a fauna

Vysoký podíl lesů (43,7 %) a trvalých travních porostů (20,5 %) na území Karlovarského kraje, které se mimo intenzivně urbanizované území pánevních oblastí uplatňují ještě výrazněji, poskytuje výhodné podmínky pro život mnoha druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů.

Na území Karlovarského kraje jsou evidovány stanoviště zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Mezi nimi je řada kriticky ohrožených, silně ohrožených a ohrožených druhů.

Z kriticky ohrožených druhů živočichů jsou nejvýznamnější užovka stromová (*Elaphe longissima*), která se v ČR vyskytuje v jediné lokalitě na svazích údolí Ohře u Stráže nad Ohří, dále čolek hranatý, jehož výskyt na Kraslicku je jedinou populací v ČR.

Na druhé straně se na území Karlovarského kraje vyskytují i druhy invazních rostlin, mezi nimi se vyskytují také rizikové a silně rizikové druhy, které se neúměrně šíří do původních přírodních biotopů. Jedná se např. o bolševník velkolepý, křídlatku japonskou a křídlatku sachalinskou, či netýkavku žláznatou.

tabulka 23 - Podíl vhodného přírodního prostředí 2019

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	TTP	Les	Lesy %	TTP %	Celkem %
Aš	14 375	3 308	7 198	50,1	23	73,1
Cheb	49 681	9 763	13 576	27,3	19,7	47
Karlovy Vary	117 145	21 609	44 558	38	18,4	56,4
Kraslice	26 454	5 461	18 346	69,4	20,6	90
Mariánské Lázně	40 533	10 777	20 193	49,8	26,6	76,4
Ostrov	33 929	6 672	20 294	59,8	19,7	79,5
Sokolov	48 920	10 310	20 623	42,2	21,1	63,3
Karlovarský kraj	331 037	67 900	144 788	43,7	20,5	64,2

zdroj: ÚAP 2020

tabulka 24 - Nadregionálně významné druhy chráněných rostlin

Druh
bahnička chudokvětá (<i>Eleocharis quinqueflora</i>)
bublinatka bledožlutá (<i>Utricularia ochroleuca</i>)
bříza zakrslá (<i>Betula nana</i>)
hořec hořepník (<i>Gentiana pneumonanthe</i>)
hořeček drsný Sturmův (<i>Gentianella obtusifolia</i> subsp. <i>sturmiana</i>)
chrastavec hadcový (<i>Knautia serpentinicola</i>)
jeřáb manětínský (<i>Sorbus rhodanthera</i>)
kociánek dvoudommý (<i>Antenaria dioica</i>)
koniklec otevřený (<i>Pulsatilla patens</i>)
kosatec sibiřský (<i>Iris sibirica</i>)
kropenáč vytrvalý (<i>Swertia perennis</i>)
plavuník (<i>Diphasiastrum</i> sp.)
prstnatec bezový (<i>Dactylorhiza sambucina</i>)
rdest rdesnolistý (<i>Potamogeton polygonifolius</i>)
rožec kuřičkolistý (<i>Cerastium alsinifolium</i>)
sleziník hadcový (<i>Asplenium cuneifolium</i>)
sleziník nepravý (<i>Asplenium adulterinum</i>)
tučnice obecná (<i>Pinguicula vulgaris</i>)
vítod douškolistý (<i>Polygala serpyllifolia</i>)
vřesovec pleťový (<i>Erica carnea</i>)
vstavač kukačka (<i>Orchis morio</i>)
vstavač osmahlý (<i>Neottinea ustulata</i>)
zběhovec jehlancovitý (<i>Ajuga pyramidalis</i>)

zdroj: OŽP KÚKK 2021

tabulka 25 - Nadregionálně významné druhy chráněných živočichů

Skupina	Druh
korýši	listonoh letní (<i>Triops cancriformis</i>)
	rak říční (<i>Astacus astacus</i>)
	žábronožka letní (<i>Branchipus schaefferi</i>)
hmyz	střevlík (<i>Carabus menetriesi pacholei</i>)
	hnědásek chrastavcový (<i>Euphydryas aurinia</i>)
	hnědásek rozrazilový (<i>Melitaea diamina</i>)
	modrásek stříbroskvřnný (<i>Vacciniina optilete</i>)
	perleťovec severní (<i>Boloria aquilonaris</i>)
	šídlatka kroužkovaná (<i>Sympecma paedisca</i>)
	šídlo rašelinné (<i>Aeshna subarctica</i>)
	vážka běloústá (<i>Leucorrhinia albifrons</i>)
	vážka jasnoskvřnná (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)
	žluťásek borůvkový (<i>Colias palaeno</i>)
měkkýši	perlorodka říční (<i>Margaritifera margaritifera</i>)
	velevrub tupý (<i>Unio crassus</i>)

kruhoústí a ryby	jelec jesen (<i>Leuciscus idus</i>)
	mník jednovousý (<i>Lota lota</i>)
	mihule potoční (<i>Lampetra planeri</i>)
	vranka obecná (<i>Cottus gobio</i>)
obožživelníci	čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)
	čolek hranatý (<i>Triturus helveticus</i>)
	ropucha krátkonohá (<i>Bufo calamita</i>)
	kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)
	skokan krátkonohý (<i>Rana lessonae</i>)
	skokan ostronosý (<i>Rana arvalis</i>)
plazi	užovka stromová (<i>Elaphe longissima</i>)
	zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)
ptáci	orel křiklavý (<i>Aquila pomarina</i>)
	bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)
	chřástal polní (<i>Crex crex</i>)
	jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)
	lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)
	luňák červený (<i>Milvus milvus</i>)
	pěnice vlašská (<i>Silvia nisoria</i>)
	tetřívka obecná (<i>Tetrao tetrix</i>)
savci	netopýr černý (<i>Barbastella barbastellus</i>)
	netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)
	netopýr vousatý (<i>Myotis mystacinus</i>)
	netopýr Brandtův (<i>Myotis brandtii</i>)
	plch zahradní (<i>Eliomys quercinus</i>)
	sysel obecný (<i>Spermophilus citellus</i>)

Zdroj: OŽP KÚKK 2021

2.6. Vodní režim a horninové prostředí

V oblasti vodního režimu se v rámci III. plánovacího cyklu 2021 – 2027 pořizují příslušné plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik.

Oblast horninového prostředí významně ovlivňuje závěr Uhelné komise, kdy v roce 2038 má skončit těžba uhlí v ČR, na Sokolovsku je předpokládáno ukončení těžby hnědého uhlí v letech 2027 – 2030.

V současné době probíhají přípravné práce na zpracování Regionální surovinové koncepce Karlovarského kraje.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Vodní režim

Na území Karlovarského kraje je mírně nadprůměrná hustota říční sítě. V souvislosti s povrchovou těžbou je v území přeloženo velké množství přítoků Ohře. V kraji se nachází dostatek vodních ploch, významné jsou především vodárenské nádrže na vodních tocích a vodní plochy vzniklé provedenou hydričnou rekultivací území po těžbě. Významný je výskyt mokřadů.

Více než 80 % území kraje je vyhodnoceno z hlediska celkového stavu útvarů povrchových vod jako nevyhovující. Podíl čištěných odpadních vod je v Karlovarském kraji velmi vysoký (99,6 % - 2. místo mezi kraji), ale i kvalita čištění se zvyšuje. V minulých letech byly realizovány intenzifikace velkých ČOV (Mariánské Lázně, Cheb, Aš) a dokončuje se intenzifikace ČOV Sokolov. Významným zdrojem znečištění, vedle komunálních odpadních vod, jsou důlní vody a průmyslové odpadní vody.

Z hlediska přirozené akumulace vody je území Karlovarského kraje vodohospodářsky významné, na 54 % plochy kraje je vyhlášena chráněná oblast přirozené akumulace vod. Na území kraje jsou vyhlášeny vodohospodářsky zranitelné oblasti, nicméně svou rozlohou dosahují pouze 3,6 % plochy kraje. Významné zdroje podzemních vod se nacházejí v CHOPAV Chebská pánev – Slavkovský les, na ostatních částech území se nevyskytují vydatné využitelné zdroje podzemních vod.

Dle „Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod“ (LAPV) schváleném 09/2020 je v Karlovarském kraji vytvořena územní rezerva pro následující vodní nádrže: Dvorečky, Chaloupky, Poutnov, Skřiván, Tuřany, Hlubocká Pila a Mětikalov.

Unikátní je počet minerálních pramenů. Jsou základem lázeňství, které je charakteristickým oborem a velkou komparativní výhodou Karlovarského kraje, využívají se i pro produkci balených minerálních vod.

Chemický stav útvarů podzemních vod byl vyhodnocen jako nevyhovující zhruba na 30 % území Karlovarského kraje, vyhovující téměř na 70% území kraje. Z hlediska vodohospodářské bilance podzemních vod je množství zásob vody dostatečné.

Pro Karlovarský kraj je typický zimní režim povodní, nejsou stanovena prioritní území z hlediska povodní, kterým by měla být věnována zvláštní pozornost. Dle Dílčího plánu povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a Dílčího plánu povodí Berounky pro území kraje se ve 46 obcích kraje nachází obytné domy nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi. Dle Plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe byly vymezeny oblasti s významným povodňovým rizikem na 10 tocích v kraji.

Horninové prostředí

Na území kraje se nacházejí rozsáhlá ložiska nerostných surovin, zejména v pánevních oblastech Chebska, Sokolovska a Karlovarska. Nejvýznamnějšími jsou ložiska hnědého uhlí a kaolinu. Na území kraje jsou stanoveny rozsáhlé dobývací prostory, nicméně těžba uhlí je postupně utlumována (předpokládáno ukončení těžby na Sokolovsku je plánováno na období 2027 - 2030). Velká část území kraje je ovlivněna těžební činností, která přináší problémy zejména v kvalitě životního prostředí. V území se nachází velký podíl poddolovaných území, což výrazně ovlivňuje územní rozvoj.

Při dalším rozvoji povrchové těžby nerostných surovin mohou vzniknout potenciální konflikty s jednotlivými složkami životního prostředí a s dalšími atraktivitami kraje, což se týká především přírodních léčivých zdrojů minerálních vod a peloidů, které jsou nezbytné pro rozvoj lázeňství. Těžba nepříznivě působí i na ostatní funkční struktury – bydlení, zemědělství, lesnictví, dopravu, technické vybavení, krajinu, atd. Rekultivace území po těžbě probíhají, ale rozsah těžbou poškozeného území je stále značný.

Těžba nerostných surovin je zároveň důležitou součástí hospodářství kraje. Přes všechny negativní souvislosti a dopady a jejich dlouhodobost je nutno těžbu považovat za důležitý prvek, byť jen dočasného využití území. Proto je nezbytné důsledně trvat na zpětné rekultivaci vytěžených ploch a výsypek, počítat s jejich postupnou

stabilizací a využitím pro nové funkce. Surovinový průmysl má v národním hospodářství nezanedbatelný multiplikační efekt, jeho reálný význam je tedy řádově vyšší ve srovnání s čistým přínosem samotného sektoru. Zároveň je zapotřebí řešit postupnou konverzi těžebních kapacit a převod lidských zdrojů do nových aktivit a hledat územní rezervy pro jejich realizaci. Úspěšná ekonomická transformace uhelných regionů bude pro jejich budoucí rozvoj klíčová.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.6.1. Povrchové a podzemní vody

Vodní toky a plochy

Téměř celé území Karlovarského kraje spadá do povodí Ohře (74,4 %). Největším vodním tokem a odvodňovací páteří kraje je řeka Ohře s velkým množstvím přítoků (Teplá, Rolava, Svataava). Jihovýchodní oblasti kraje spadají do povodí Berounky a Mže (20,3 %) s páteří řekou Střelou. Část Ašského výběžku a Krušných hor od spojnice Klínovec – Horní Blatná jsou odvodňovány na území Spolkové republiky Německo do povodí řeky Muldy (5,3 %).

Hustota říční sítě na území Karlovarského kraje je 1,4 km/km², což je mírně nad průměrem ČR (1,25 km/km²). Nejvyšší hustota říční sítě je v oblastech s vyšší nadmořskou výškou (např. Smrčiny, Slavkovský les, Krušné hory, Tepelská vrchovina a Doupovské hory). Součástí říční sítě jsou i historická vodní díla Blatenský příkop a Dlouhá stoka.

Významnou součástí vodstva na území Karlovarského kraje jsou vodní nádrže a rybníky. Vodní nádrže (umělé i přirozené) jsou vesměs víceúčelové, slouží především jako zdroje povrchové vody pro zásobování pitnou a průmyslovou vodou, ke snížení povodňových průtoků, k zajištění minimálních průtoků nebo k udržení odběrů vody na tocích. Využívány jsou také pro rekreaci a rybářství, případně pro výrobu elektrické energie. Největší koncentrace rozsáhlejších vodních ploch je v ORP Cheb, kde se nacházejí největší vodní nádrže kraje Jesenice (760 ha) a Skalka (378 ha), naopak nejmenší koncentrace vodních ploch je v ORP Aš. Jako vodárenské nádrže slouží nádrže Mariánské Lázně, Žlutice, Horka, Podhora, Stanovice a Myslivny.

V souvislosti s rekultivací území po těžbě vznikají na Sokolovsku rozsáhlé nové vodní plochy (např. vodní nádrž Michal – 30 ha, v současné době napuštěná vodní nádrž Medard – 495,76 ha). Vodní rekultivace popsaného rozsahu jsou výrazným zásahem do vodního režimu v území a výrazně mění vodohospodářské a klimatické poměry v území.

Kromě vodních nádrží jsou významným fenoménem, a to i krajinným, rybníční soustavy, které jsou vybudovány především na Bočovsku, Ostrovsku, Tepelsku, v okolí Františkových Lázní a jižně od Mariánských Lázní.

Zastoupení vodních ploch na území kraje (2 % rozlohy kraje) patří v ČR k průměrným, v souvislosti s realizací vodních rekultivací se tento podíl zvyšuje.

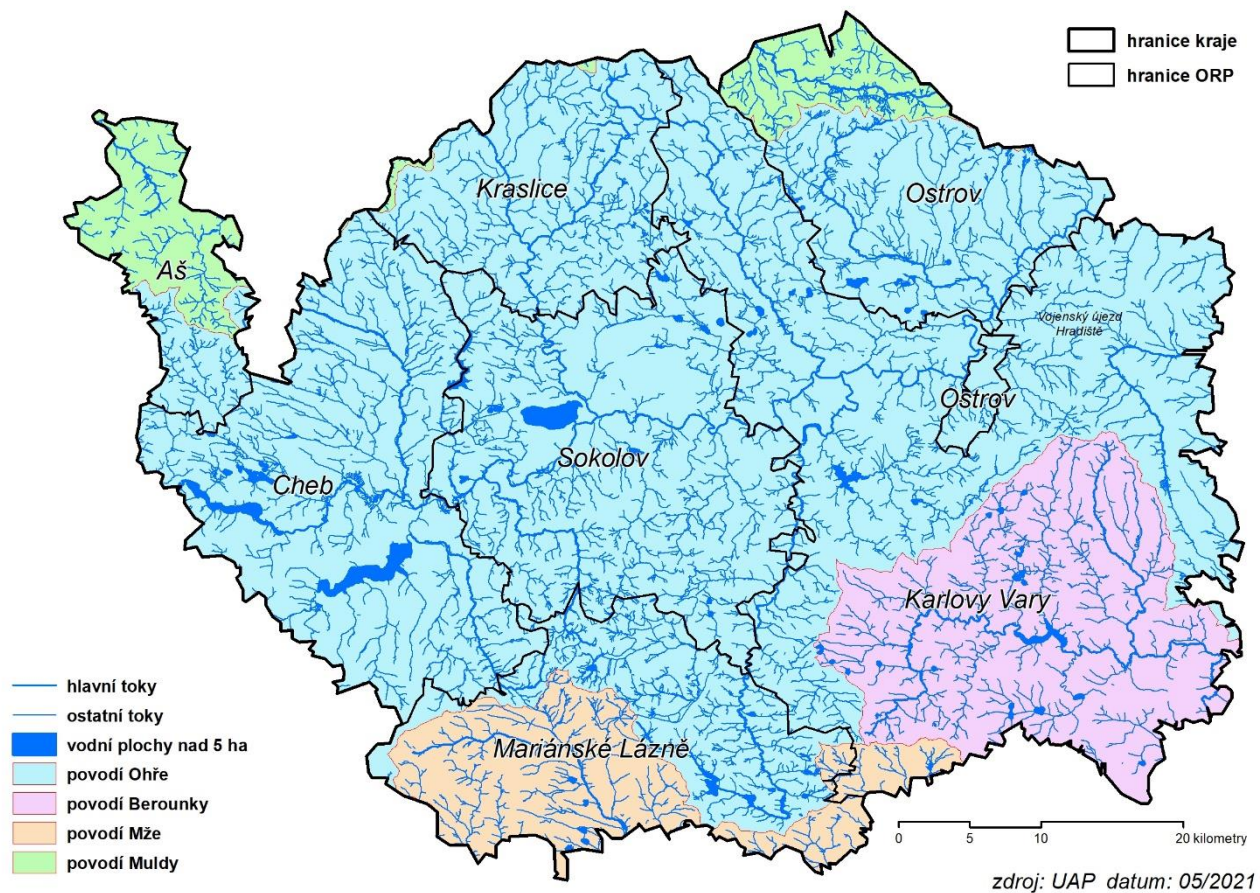
Dle „Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod“ (LAPV) schváleném 09/2020 je v Karlovarském kraji vytvořena územní rezerva pro následující vodní nádrže: Dvorečky, Chaloupky, Poutnov, Skřiváň, Tuřany, Hlubocká Pila a Mětikalov. Z toho poslední dvě jmenované jsou ve vojenském výcvikovém prostoru Hradiště. Mimo vodních nádrží Skřiváň a Tuřany jsou plochy pro tyto nádrže vymezeny v Aktualizaci č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje“ jako územní rezervy.

tabulka 26 - Vodní toky a plochy

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	% území v povodí Ohře	% území v ostatních povodích	% ze správního území	Vodní toky celkem	% z území ORP	Vodní plochy dle KN (ha)	% z území ORP
Aš	14 371	33,7	66,3	0,4	81	0,6	154	1,1
Cheb	49 679	99,9	0,1	2,8	306	0,6	2261	4,6
Karlovy Vary	117 135	60,6	39,4	0,8	657	0,6	1976	1,7
Kraslice	26 447	98,2	1,8	0,1	171	0,6	336	1,3
Mariánské Lázně	40 532	47,9	52,1	0,9	238	0,6	867	2,1
Ostrov	33 929	77,3	22,7	0,6	245	0,7	667	2,0
Sokolov	48 919	100	0	1,8	324	0,7	883	1,8
Karlovarský kraj	331 012	74,4	25,6	7,4	2 022	4,4	7144	2

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 27 - Vodní toky a plochy

Čistota povrchových vod

Podíl čištěných odpadních vod se pohybuje okolo 99,6 %. Všechny obce nad 2 000 ekvivalentních obyvatel jsou vybaveny čistírnami odpadních vod, jejich účinnost se trvale zvyšuje (v minulých letech se realizovala intenzifikace na velkých ČOV – Mariánské lázně, Cheb a Aš) a dokončuje se intenzifikace ČOV Sokolov. Znečištění vod v kraji je také důsledkem těžby a činnosti průmyslových podniků. Na území kraje je celkem 16 významných vypouštění důlních vod (více než 500 tis. m³/rok). Celkový objem vypouštěného množství z významných důlních vod se každoročně pohybuje kolem 30 000 tis. m³.

Plošné znečištění povrchových vod je kromě znečištění z bodových zdrojů jedním z nejvýznamnějších vlivů, který určuje výslednou jakost vod a tím i stav vodních útvarů. Nejvýznamnějším zdrojem plošného znečištění je rostlinná výroba v zemědělství (dusík, fosfor a pesticidy), významné jsou také vstupy atmosférickou depozicí (dusík).

Opakovaně nevyhovující stav z důvodu velkého výskytu vodního květu a sinic byl identifikován u vodních nádrží Skalka, Jesenice a dlouhodobě nevyhovující stav je ve vodní nádrži Velký Rybník. U vodárenských nádrží Stanovice, Mariánské Lázně a Žlutice byl zaznamenán překročený limit ukazatele P (fosfor), avšak na upravitelnost vody pro pitné účely toto překročení nemělo vliv.

Vzhledem ke znečištění přinášené z povodí z německé strany se u vodní nádrže Skalka dlouhodobě řeší také vnos rtuti, především z vodního toku Reslava (z bývalé chemické továrny Marktredwitz).

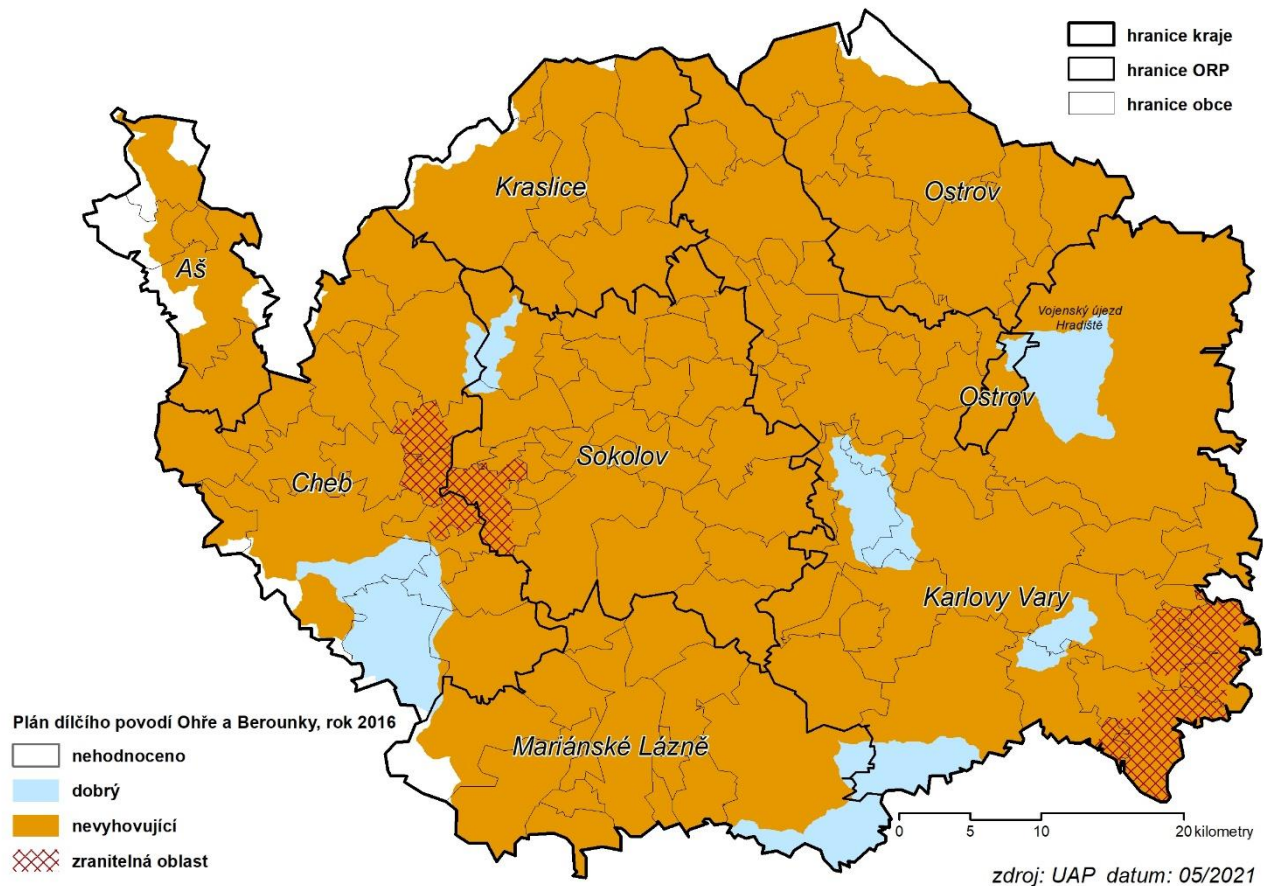
Dobrá chemická stav byla identifikována u těchto vodních útvarů: Blšanka, Dražovský potok, Kosovský potok, Lobežský potok, Lomnice, Lomnický potok, Nejdecký potok, část Ohře, Otročínský potok, Ratibořický potok, Sázek, Slatinný potok, Stodolský potok, Teplá, Tisová, Úterský potok, Velká Trasovka.

Z celkového vyhodnocení stavu útvarů povrchových vod z hlediska ekologického a chemického stavu vyplývá, že nevyhovující stav byl identifikován na více než 80 % území Karlovarského kraje. Data byla čerpána z „Plánu dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a „Plánu dílčího povodí Berounky, který byl schválen Zastupitelstvem Karlovarského kraje v dubnu 2016 (platnost pro období 2015 – 2021). Dle výsledků dlouhodobého sledování jakosti povrchových vod CHMÚ se však situace v Karlovarském kraji postupně zlepšuje.

Zranitelné oblasti

Nařízení vlády č. 103/2003 Sb. stanovilo zranitelné oblasti a upravilo používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech. Tyto zranitelné oblasti jsou územně vymezeny katastrálními územími a jsou pravidelně přezkoumávány a revidovány. Toto nařízení bylo nahrazeno v roce 2018 Nařízením vlády č. 27/2018 Sb. Na území Karlovarského kraje jsou vyhlášeny 2 vodohospodářsky zranitelné oblasti na celkové ploše 118 km², což představuje 3,6 % plochy kraje (na území ČR tvoří 42 % rozlohy státu). Vodohospodářsky zranitelné oblasti zasahují na území ORP Karlovy Vary (obce Štědrá, Pšov, Chyše, Žlutice), ORP Cheb (obce Milhostov, Nebanice, Odrava) a ORP Sokolov (obce Kynšperk nad Ohří, Kaceřov).

obrázek 28 - Vyhodnocení celkového stavu útvarů povrchových vod 2016

Akumulace vod

Z hlediska přirozené akumulace vody lze považovat Karlovarský kraj za vodohospodářsky významné území. Na území kraje zasahují 2 chráněné oblasti přirozené akumulace vod – CHOPAV Krušné hory a CHOPAV Chebská pánev a Slavkovský les, s celkovým podílem 56,2 % výměry kraje. CHOPAV jsou rozloženy na území všech ORP, největší podíl plochy zaujímají v ORP Cheb (96,8 %), Kraslice (95,8 %) a Ostrov (77 %).

CHOPAV Krušné hory je stanovena pro ochranu dosavadních vyšších specifických odtoků z oblasti Krušných hor k nadlepšování průtoků vodohospodářsky důležitých vodních toků, CHOPAV Chebská pánev a Slavkovský les pro ochranu území infiltrace a akumulace významných zdrojů podzemní vody.

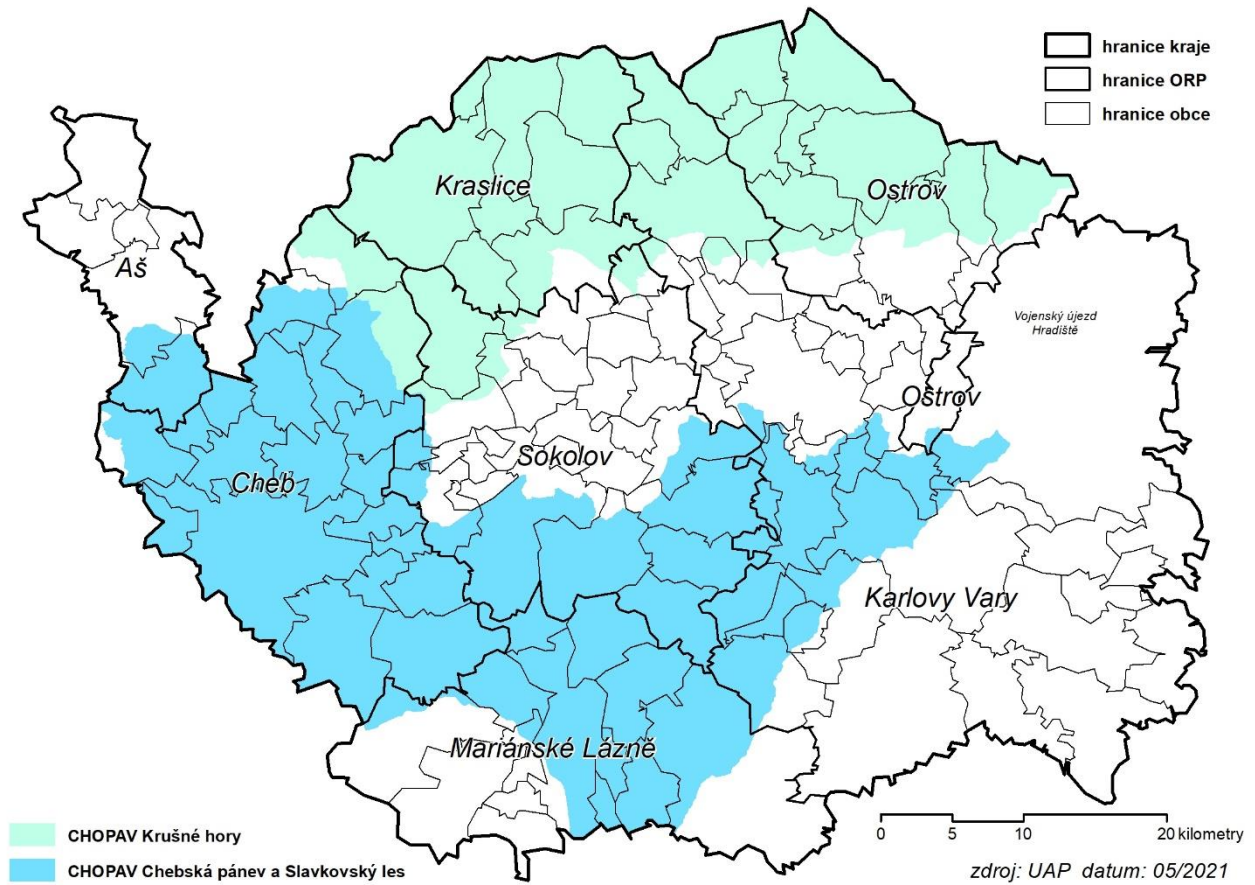
Čistota podzemních vod

Znečištění podzemních vod, obdobně jako u vod povrchových, pochází z bodových a plošných zdrojů znečištění. Z bodových zdrojů jsou to především staré ekologické zátěže. Významné plošné zdroje představují zejména zemědělsky obhospodařované pozemky.

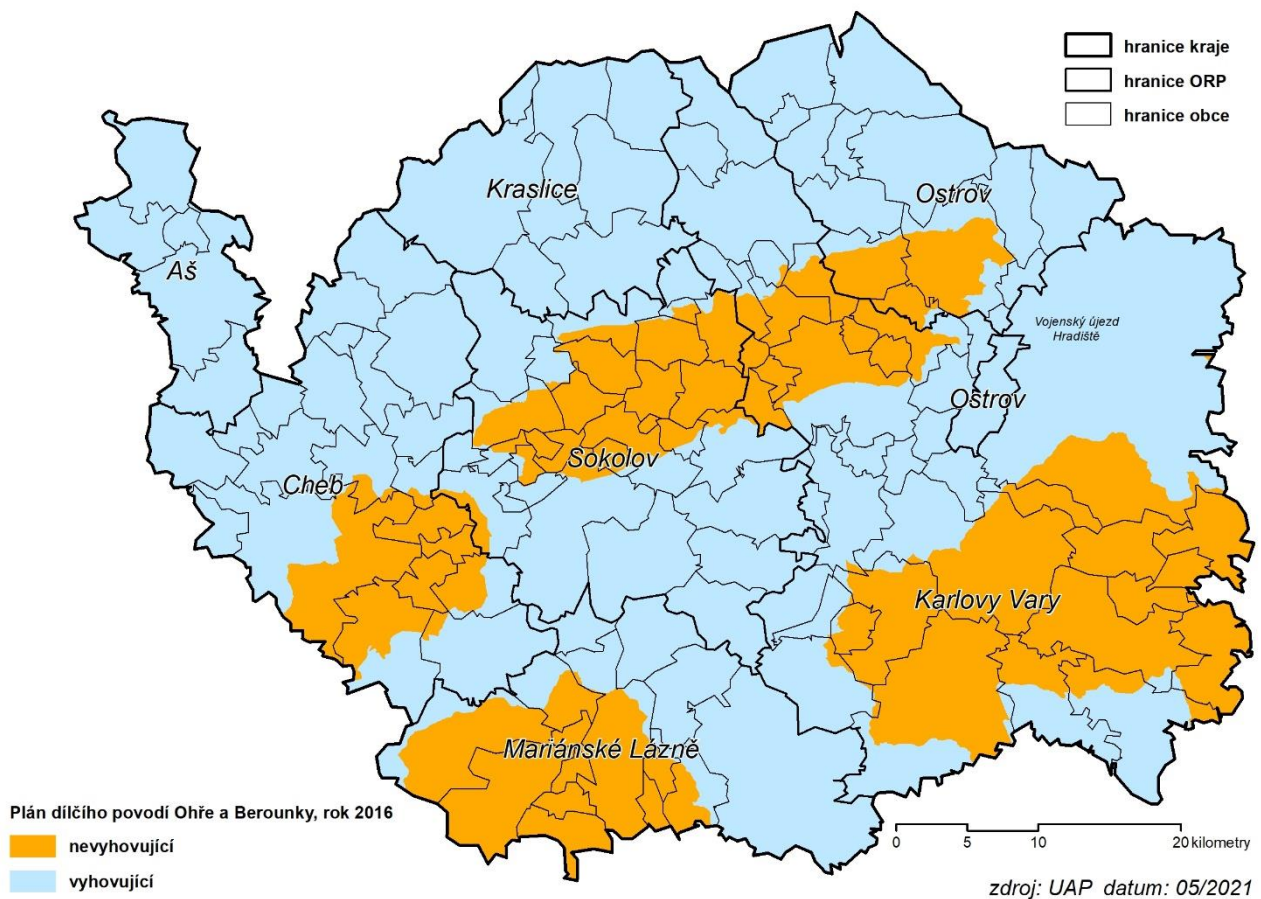
Z chemického vyhodnocení stavu útvarů podzemních vod bylo zjištěno, že nevyhovující stav byl identifikován zhruba na 30 % a vyhovující téměř na 70 % území Karlovarského kraje. Data byla čerpána z „Plánu dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe“ a „Plánu dílčího povodí Berounky“.

Dle výsledků dlouhodobého sledování jakosti povrchových vod ČHMÚ se však situace v Karlovarském kraji postupně zlepšuje.

obrázek 29 - Akumulace vod

obrázek 30 - Vyhodnocení chemického stavu útvarů podzemních vod 2016

2.6.2. Zdroje vod

Minerální prameny, přírodní léčivé zdroje

Území Karlovarského kraje je i v evropském měřítku ojedinělé počtem vývěřů minerálních vod a plynů a pestrostí jejich chemického složení. Počet vývěřů dosahuje několika set. Převládají vývěry studených uhličitých železnatých kyslek (7 až 10 °C), vzácnější jsou zřídla termální vody (39 - 73,4 °C) nebo radonové vody čerpané z bývalých uranových dolů.

Z hlediska územního rozložení je největší počet studených pramenů v oblastech kolem Františkových Lázní a Mariánských Lázní, termálních zřídla pak v oblasti Karlových Varů. Vybrané minerální prameny - přírodní léčivé zdroje - jsou využívány k léčebným kúrám v pěti lázeňských městech - Mariánské Lázně (17 pramenů), Františkovy Lázně (12 pramenů), Lázně Kynžvart (4 prameny), Karlovy Vary (16 pramenů) a Jáchymov (4 prameny, důlní voda s obsahem radonu).

K ochraně přírodních léčivých zdrojů jsou stanovena ochranná pásma v lázeňských místech Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Mýtina-Kyselecký Hamr, Korunní a Lázně Kynžvart. Pásma I. stupně s přísnějšími podmínkami ochrany jsou vymezena na 1 % území kraje, pásma 2. stupně na 41,3 % území kraje. Minerální prameny jsou také využívány pro plnění do lahví, což představuje specifické výrobní odvětví Karlovarského kraje. Hlavním subjektem provozujícím tuto činnost jsou Karlovarské minerální vody, a.s. Nejvýznamnějšími místy plnění jsou Kyselka, Korunní a Mnichov.

Zdroje pitné vody

Podzemní vody

Nejvýznamnější zdroje podzemních vod se nalézají v CHOPAV Chebská pánev – Slavkovský les. Kvalita vody podzemních zdrojů je poměrně dobrá. Z podzemních zdrojů je významný zdroj Nebanice a prameniště Dyleň. Severně od Jáchymova se nachází prameniště využívané jako zdroj pitné vody, vydatnějším zdrojem je např. i Fojtov – Lužec v Krušných horách a území Manětínské pánve od Štědré k Manětínu.

Vodohospodářská bilance podzemních vod vodních útvarů povodí Ohře a povodí Berounky zasahujících na území kraje ukazuje na napjatou vodní bilanci povrchových a podzemních vod způsobenou např. nepříznivým poměrem mezi odběry a základním odtokem.

Některé podzemní zdroje zejména v okolí Jáchymova jsou znehodnoceny radioaktivitou nebo beryliem. Území kraje dotčená těžbou vykazují značně narušený vodní režim, některé zdroje musí být chemicky upravovány nebo jsou pro pitnou vodu zcela nepoužitelné, např. Krušné hory (Abertamy), Sokolovská pánev atd.

Městským úřadem Cheb bylo nově stanoveno ochranné pásmo vodních zdrojů Nebanice, přesné podklady zatím nejsou k dispozici.

Nepříznivé účinky sucha

„Plán dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe“ a „Plán dílčího povodí Berounky“ klade velký důraz na opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha – zvěšování retenční schopnosti krajiny, snižování nadměrné eroze z plošného odtoku vody, snižování množství srážkových vod odváděných kanalizací, zlepšování podmínek pro jejich přímé vsakování do půdního prostředí, územně chránit vybrané hydrologicky a morfologicky vhodné lokality pro umělou akumulaci povrchových vod.

Návrh aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje ČR definuje nově specifickou oblast republikového významu SOB9 Specifickou oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení suchem (předpoklad schválení je červen 2021).

tabulka 27 - Lázeňská místa, léčivé zdroje

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Místo	Správní území (ha)	Zastavěné území (ha)	Plocha lázeňského území - VLÚ (ha)	% ze zastavěného území	Léčivé zdroje (počet)
Aš	-	14 371	1 371	0	0	1
Cheb	Františkovy Lázně	49 679	3 569	227	6,3	71
Karlovy Vary	Karlovy Vary	117 135	5 062	539	10,6	109
Kraslice	-	26 447	1 029	0	0	0
Mariánské Lázně	Lázně Kynžvart Mariánské Lázně	40 532	1 868	305	16,3	54
Ostrov	Jáchymov	33 929	1 497	27	1,8	23
Sokolov	-	48 919	3 773	0	0	11
Karlovarský kraj		331 012	18 169	1 098	6	269

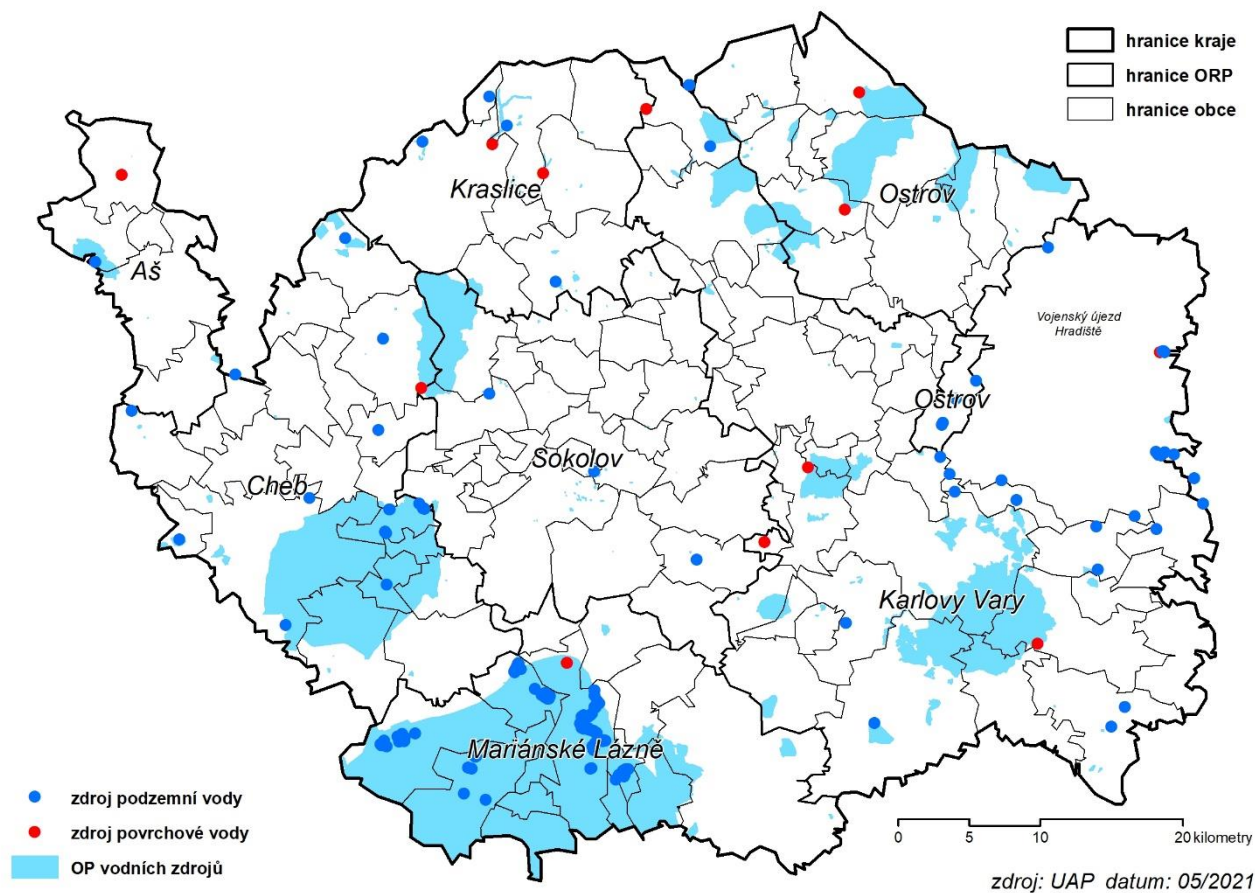
zdroj: ÚAP 2021

tabulka 28 - Ochranná pásma vodních zdrojů

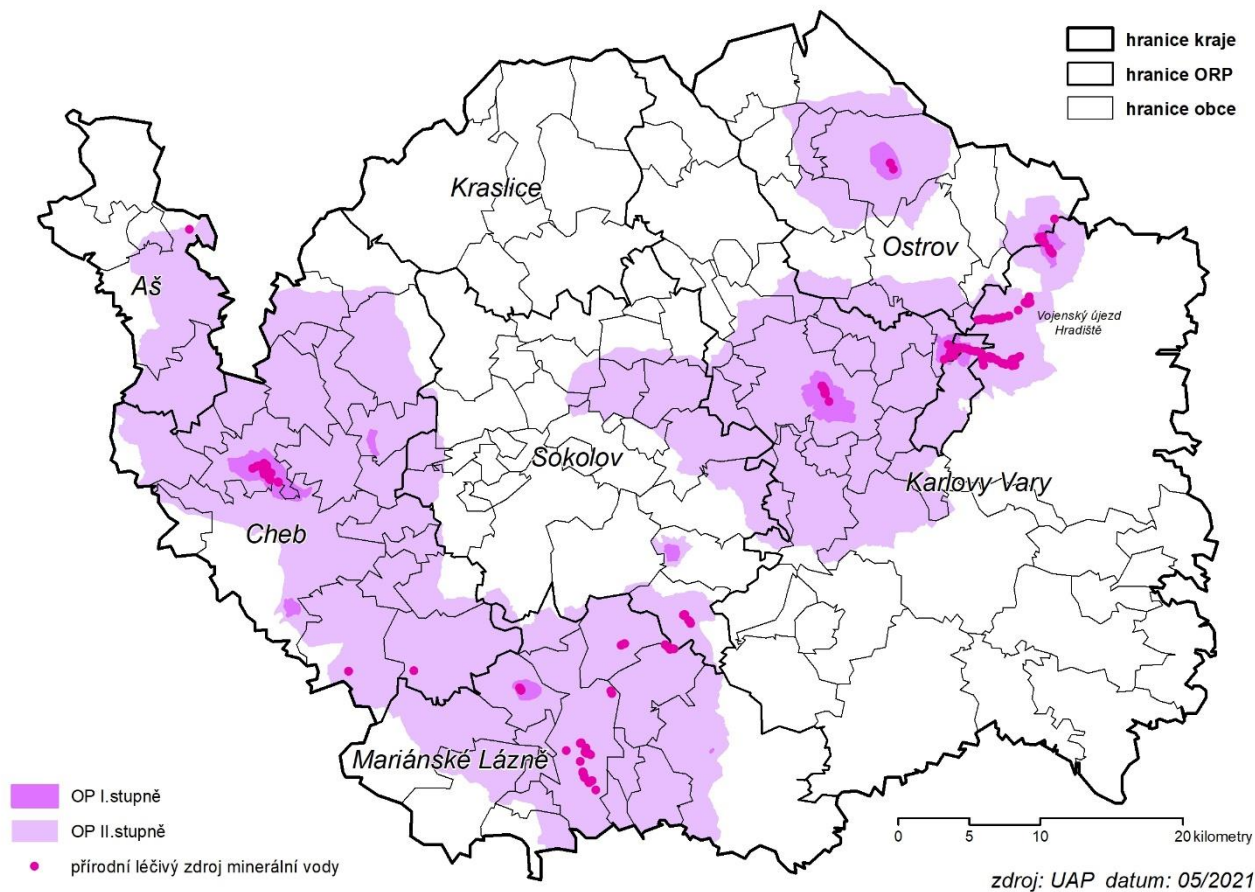
Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	OP pitné vody (počet)	Celkem zábor ploch OP p.v. (ha)	% OP p.v. z území obce	OP léčivých zdrojů (počet)	Celkem zábor ploch OP l.z. (ha)	% OP l.z. z území ORP
Aš	14 371	13	390	2,7	1	6 926	48,2
Cheb	49 679	64	11 179	22,5	10	39 057	78,6
Karlovy Vary	117 135	198	9 331	8	27	28 117	24
Kraslice	26 447	53	261	1	0	0	0
Mariánské Lázně	40 532	78	20 680	51	31	26 590	65,6
Ostrov	33 929	109	4 844	14,3	10	14 641	43,2
Sokolov	48 919	74	2 047	4,2	19	11 849	24,2
Karlovarský kraj	331 012	589	48 732	14,7	98	127 180	38,4

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 31 - Zdroje pitné vody, ochranná pásma

obrázek 32 - Zdroje minerální vody, ochranná pásma

2.6.3. Záplavy

Retenční schopnosti krajiny

Riziko záplav je významně ovlivněno retenčními schopnostmi krajiny. Nízká retenční schopnost zvyšuje riziko vzniku povodní a ovlivňuje jejich průběh. Schopnost zadržovat vodu v území se snižuje napřimováním vodních toků, odvodňováním zemědělských půd, vysušováním mokřadů, snižováním rozlohy lesů a rozptýlené zeleně, zvyšováním rozlohy zpevněných ploch, výstavbou komunikací, sídel apod.

Povodně a záplavová území

Na území Karlovarského kraje jsou stanovena záplavová území Q5, Q20, Q100 a aktivní zóny záplavových území. Záplavové území Q100 je stanoveno na 2,1 % území kraje.

Pro Ohři a její přítoky je typický zimní režim povodní, spojený s táním sněhu v horských oblastech. Významné letní povodně jsou poměrně řídké, což souvisí s relativně dobrou retenční schopností území kraje. K transformacím povodňových vln na Ohři přispívají nádrže situované na jejím horním toku a na jejích přítocích.

Na území Karlovarského kraje nejsou ke snížení nepříznivých účinků povodní navržena žádná konkrétní opatření, jsou navrhována pouze opatření organizační.

„Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe“ stanovuje oblasti s významným povodňovým rizikem na 10 tocích kraje (Ohře, Hranický potok, Plesná, Svatava, Lobežský potok, Chodovský potok, Rolava, Nejdecký potok, Teplá a Liboc).

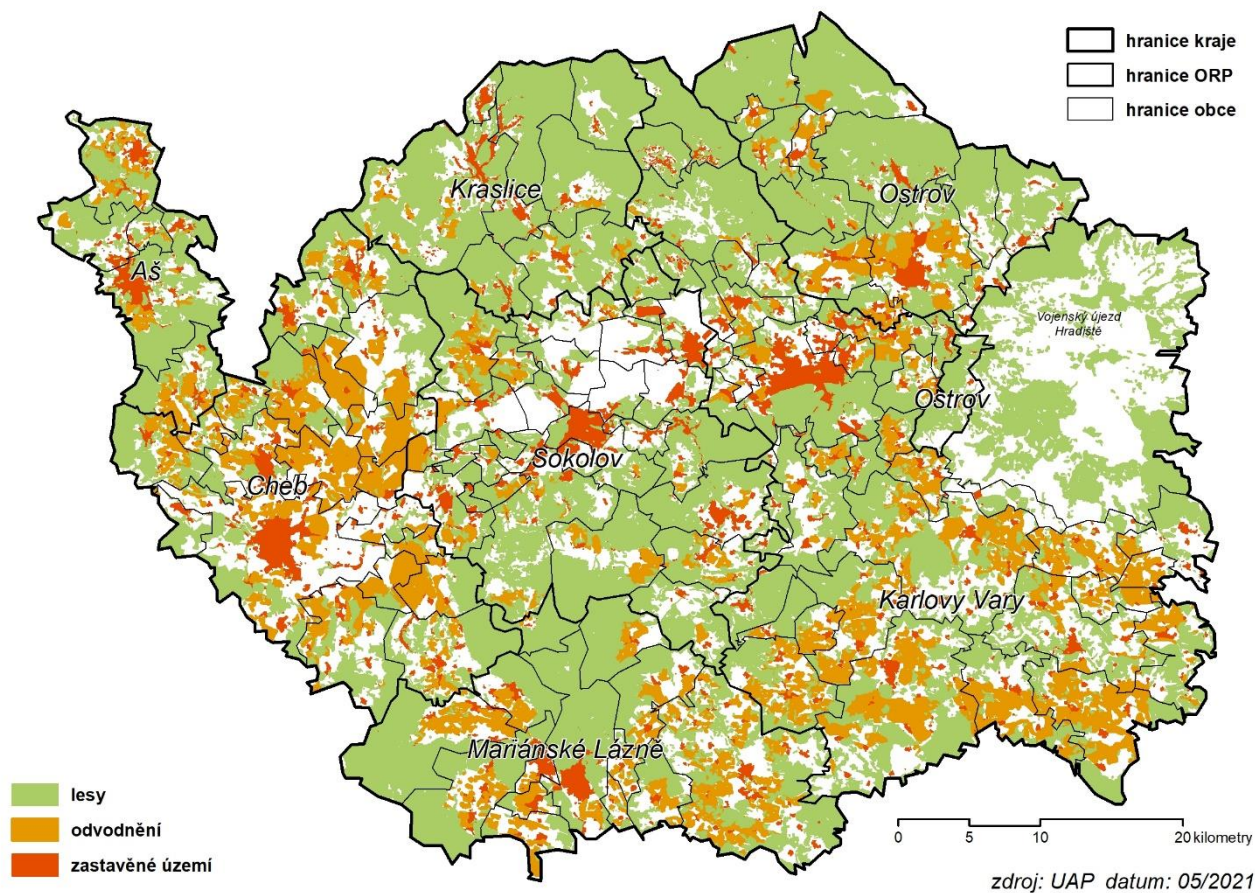
V kraji je celkem 46 obcí, které mají 733 nechráněných nebo nedostatečně chráněných obytných domů před povodněmi, což představuje necelá 2 % z celkového počtu domů.

tabulka 29 - Meliorace, retence území

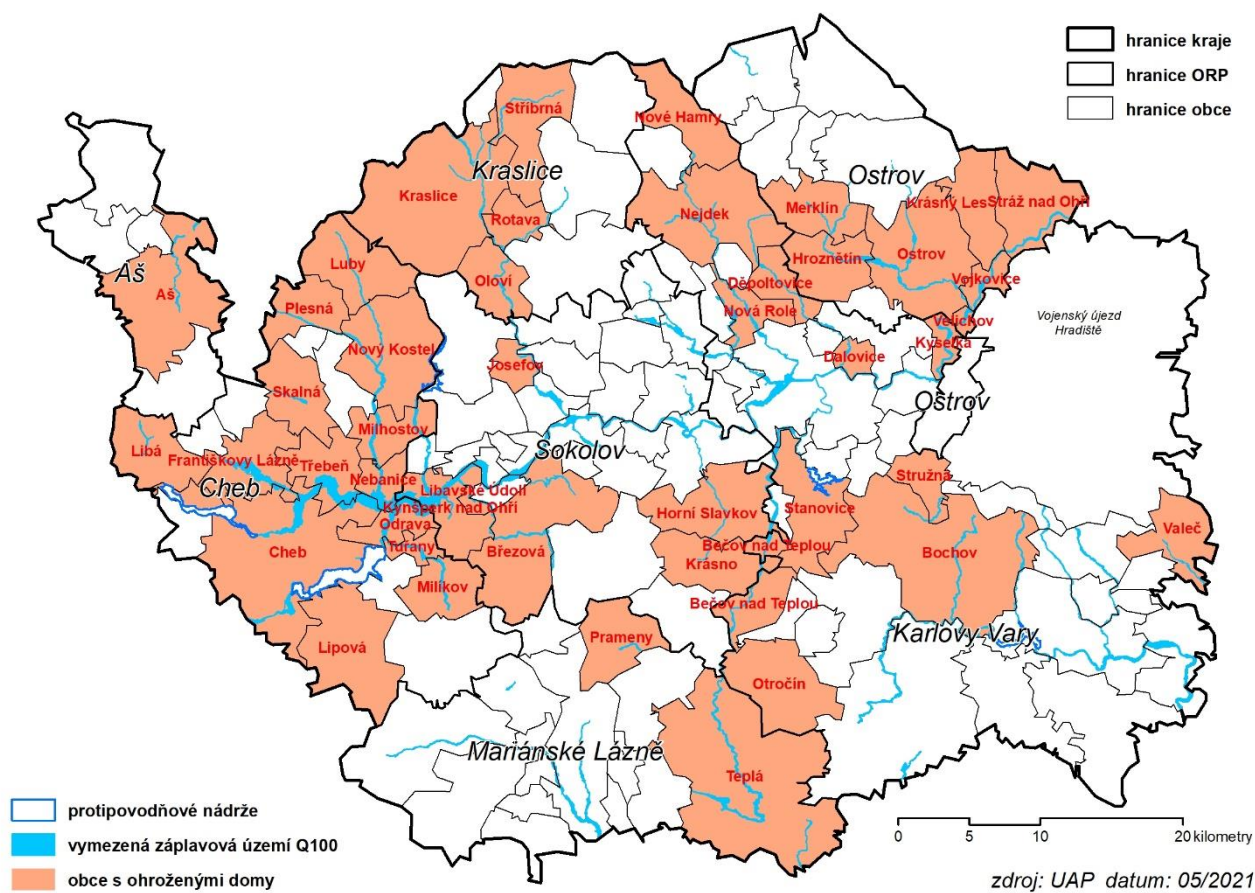
Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	Meliorace (ha)	% melior. z území ORP	Lesní půda (ha)	Celkem % z území ORP
Aš	14 371	1 166	8,1	7 198	50,1
Cheb	49 679	9 670	19,5	13 578	27,3
Karlovy Vary	117 135	12 641	10,8	44 559	38
Kraslice	26 447	573	2,2	18 345	69,4
Mariánské Lázně	40 532	4 849	12	20 193	49,8
Ostrov	33 929	2 531	7,5	20 294	59,8
Sokolov	48 919	2 666	5,4	20 622	42,2
Karlovarský Kraj	331 012	34 096	10,3	144 789	43,7

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 33 - Retenční schopnost krajiny

obrázek 34 - Záplavová území

tabulka 30 - Záplavová území Q100, záplavou ohrožené domy a obyvatelé

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	Plocha záplavy Q100	% ze správního území	Počet domů celkem (SLBD 2011)	Domů v záplavě Q100 (počet)	% z celkového počtu domů
Aš	14 371	49	0,3	3 299	5	0,2
Cheb	49 679	2 432	4,9	7 220	146	2
Karlovy Vary	117 135	2 080	1,8	13 686	177	1,3
Kraslice	26 447	161	0,6	2 860	74	2,6
Mariánské Lázně	40 532	527	1,3	4 309	30	0,7
Ostrov	33 929	371	1,1	4 409	217	4,9
Sokolov	48 919	1 393	2,8	9 196	84	0,9
Karlovarský kraj	331 012	7 013	2,1	44 979	733	1,6

zdroj ÚAP 2021, Plán dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a Plán dílčího povodí Berounky

tabulka 31 - Záplavou ohrožené obce

Tok	Obec	Počet ohrožených staveb (při Q100)
Bílý Halštrov	Aš	5
Teplá	Bečov nad Teplou	10
Lomnický potok	Bochov	18
Lomnický potok, Tisová	Březová	10
Vitický potok	Dalovice	3
Vitický potok	Děpoltovice	22
Slatinný potok	Františkovy Lázně	20
Stoka	Horní Slavkov	9
Bystřice	Hroznětín	68
Odrava, Ohře, Slatinný potok	Cheb	43
Svatava	Josefov	22
Bublavský potok, Kamenný potok, Stříbrný potok, Svatava, Bublavský potok	Kraslice	29
Stoka	Krásno	5
Ohře	Krásný Les	13
Ohře, Libocký potok	Kynšperk nad Ohří	35
Ohře	Kyselka	4
Libský potok	Libá	12
Libava	Libavské Údolí	3
Odrava	Lipová	4
Lubinka	Luby	3
Bystřice, Eliášův potok	Merklín	12
Libocký potok, Plesná	Milhostov	6
Lipoltovský potok	Milíkov	17
Ohře, Plesná	Nebanice	6
Nejdecký potok, Rolava	Nejdek	23
Vlčí potok, Rolava	Nová Role	80
Rolava	Nové Hamry	3
Plesná, Lubinka	Nový Kostel	4

Odrava, Ohře, Lipoltovský potok	Odrava	10
Svatava	Oloví	36
Jáchymovský potok, Bystřice, Ohře	Ostrov	100
Teplá	Otročín	3
Plesná	Plesná	8
Pramenský potok	Prameny	8
Rotava, Svataava	Rotava	7
Sázek	Skalná	3
Lomnický potok	Stanovice	3
Ohře	Stráž nad Ohří	8
Lomnický potok	Stružná	5
Stříbrný potok	Stříbrná	2
Teplá	Teplá	22
Ohře	Třebeň	8
Lipoltovský potok	Tuřany	2
Blšanka	Valeč	3
Ohře	Velichov	8
Ohře	Vojkovice	8

zdroj: ÚAP 2021, Plán dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a Plán dílčího povodí Berounky

2.6.4. Geologie a geomorfologie

Téměř celý Karlovarský kraj se geomorfologicky nachází v Krušnohorské subprovincii, na JZ malá část vstupuje do území Šumavské subprovincie, na JV pak do Poberounské subprovincie.

Území je dále členěno na základní geomorfologické celky, které sdružují zpravidla nižší jednotky stejné struktury, geneze a vývoje reliéfu, a výrazně se odlišují od sousedních celků. Na území Karlovarského kraje se vymezuje 10 základních celků.

Smrčiny

Představují západní část Krušnohorské hornatiny. Je to členitá pahorkatina tvořená různě metamorfovanými krystalickými břidlicemi, které jsou místy prostoupeny žulovým masívem. Nachází se zde plochý zvlněný povrch, který je na okraji rozřezaný údolními vodních toků.

Chebská pánev

Nachází se v JZ části Podkrušnohorských pánví. Je to tektonická sníženina českoleského směru. Jedná se o nesouměrnou propadlinu starého paleogenního zarovnaného povrchu. Výplň tvoří terciérní jíly a písky z velké části zakryté uloženinami vildštejnského souvrství a kvarténními sedimenty. Charakteristický je homogenní reliéf denudačních plošin a říčních teras s rozevřenými, místy asymetrickými údolními v povodí Ohře a Odravy. Na západě se vyskytují ojedinělé neovulkanické tvary (Komorní hůrka u Chebu).

Krušné hory

Vytváří plochou hornatinu s výškovou členitostí 200 - 500 m. Převažují horniny krušnohorského krystalinika. Izolovaně se zachovaly denudační zbytky třetihorních lávových příkrovů. Krušné hory jsou jednostranně ukloněné kerné pohoří s rozsáhlými zbytky zarovnaných povrchů ve vrcholové části. Nejvyšší bod je Klínovec 1244 m n. m. v Jáchymovské hornatině.

Sokolovská pánev

Vytváří střední část Podkrušnohorských pánví. Je to průměrně 8 km široká sníženina. Převládají zde horniny především oligocénních souvrství, z jejichž podloží vystupují horniny krušnohorského krystalinika a pozdně variské magmatity. Jedná se o příkopovou propadlinu, která je omezená příkrými svahy. Převažuje mírně zvlněný erozně denudační reliéf, který je rozčleněn tektonickými pohyby jednotlivých ker podél příčných i podélných poruch.

Slavkovský les

Vytváří severní část Karlovarské vrchoviny. Je to členitá vrchovina složená z metamorfovaných a vyvřelých hornin, hlavně žul, rul, svorů, amfibolitů a hadců. Četné jsou zbytky sopečných tvarů a ostrůvky třetihorních usazenin. Na SZ a JZ je vrchovina ohraničená vysokými zlomovými svahy, které jsou rozřezány hlubokými údolními. Ve střední části jsou zbytky zarovnaného povrchu. Četné jsou minerální prameny, které vznikly na zlomech.

Doupovské hory

Jsou plochou sopečnou hornatinou přibližně kruhového tvaru. Oddělují od sebe Sokolovskou a Mosteckou pánev. Nejvyšší vrcholy obklopují oválnou sníženinu. Některé prameny uvádí, že se jedná o stratovulkán. Novější poznatky ukazují, že jde o komplex, který byl vytvořen několika menšími sopkami.

Tepelská vrchovina

Nachází se v jižní části Karlovarské vrchoviny. Vytváří plochou vrchovinu. Převládají krystalické břidlice s granitoidy a neovulkanity.

Následující 3 oblasti zasahují do Karlovarského kraje pouze malou částí.

Rakovnická pahorkatina

Vytváří severní část Plzeňské pahorkatiny. Je to členitá pahorkatina. Rozšířeny jsou zarovnané povrchy, suky a četné tvary zvětrávání a odnosu žul. Místy se vyskytují výrazné svahy na zlomových liniích, na západě nápadné vrchy na třetihorních vulkanitech.

Podčeskoleská pahorkatina

Je to členitá kerná pahorkatina, která se nachází při úpatí Českého lesa. Charakteristické jsou rozsáhlé zbytky třetihorních zarovnaných povrchů, nízké suky a strukturní hřbítky, mělké tektonické kotliny.

Český les

Je to členitá vrchovina, zčásti plochá hornatina kerného až klenbového typu. Povrch se sklání příkřeji k východu (místy se svahy na zlomových liniích). Výrazný je přechod mezi Tachovskou brázdou, Chodskou pahorkatinou a Českým lesem.

obrázek 35 - Geomorfologické členění

2.6.5. Nerostné suroviny

Geologická stavba území Karlovarského kraje je velmi pestrá s významným množstvím nerostných surovin.

Na území kraje se nacházejí početná ložiska nerostných surovin:

1. Hnědé uhlí - rozhodující množství se nachází v Sokolovské pánvi, která představuje druhé největší nahromadění zásob hnědého uhlí v ČR. Ložiska uhlí se nacházejí dále i v Chebské pánvi.
2. Kaolin - území kraje je nejvýznamnější oblastí s ložisky kaolinů v ČR. Vlastní ložisková oblast se rozkládá v chodovsko-starorolské, karlovarsko-otovické a hroznětínské oblasti Sokolovské pánve.
3. Rudy - Krušné hory a Slavkovský les jsou historickou hornickou oblastí (rudy mědi, železa, uranu, cínu, wolframu, polymetalické rudy). Výskyty rud jsou v Krušných horách v okolí Kraslic, Oloví, Perninku a Jáchymova a ve Slavkovském lese v okolí Krásna.
4. Jíly, písky, cihlářské suroviny - jíly a písky se hojně vyskytují jako tzv. doprovodné suroviny v nadloží i podloží uhelných slojí v Sokolovské pánvi. Cihlářské suroviny se kromě podkrušno-horských pánví nacházejí i na Žluticku.
5. Kámen – bohaté zdroje kamene (čediče, žuly) se nacházejí nepravidelně v Sokolovské pánvi, Krušných horách, Doupovských horách, na Tepelsku.

V současné době se na území Karlovarského kraje nachází rozsáhlá výhradní ložiska nerostných surovin na celkové ploše 211,7 km², což je 6 % rozlohy kraje. Tato ložiska zaujímají významnou část plochy území ORP Cheb (26 %) a ORP Sokolov (11,8 %). V Karlovarském kraji je evidováno 106 výhradních ložisek (na jednom ložisku může být evidováno několik surovin nebo surovinových typů).

Na území Karlovarského kraje byly evidovány celkem zásoby 26 surovinových typů (cín-wolframová ruda + cín kov + wolfram kov, lithiová ruda + lithium kov, germanium, uhlí hnědé, kaolín pro výrobu porcelánu, kaolín pro keramický průmysl, kaolín pro papírenský průmysl, kaolín titanicitý, jíly pórovinné, jíly žáruvzdorné ostatní, jíly keramické nežáruvzdorné, bentonit, živcové suroviny, křemenné suroviny, písky sklářské, písky slévárenské, wollastonit, čedič tavný, kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu, stavební kámen, šterkopísky, cihlářská surovina a technické zeminy).

Dále se v kraji eviduje 25 nevýhradních ložisek – zejména stavebních surovin, z toho 6 je aktivně těženo. Vedle toho se na území kraje nachází 11 prognózních zdrojů výhradních ložisek a 2 prognózní zdroje nevýhradních ložisek.

Nad částí ložisek jsou stanovena rozsáhlá chráněná ložisková území na celkové ploše 101,3 km² (tj. celkem 3,1 % území kraje). Dominantní plochy zaujímají chráněná ložisková území pro ochranu zásob hnědého uhlí (CHLU Bukovany u Sokolova, Svatava, Habartov I, Tisová I. apod.).

V Karlovarském kraji se eviduje 61 dobývacích prostorů o celkové ploše cca 57,34 km², přičemž největší plochy zaujímají dobývací prostory pro dobývání hnědého uhlí – Alberov (cca 14,62 km²), Svatava (12,8 km²), Nové Sedlo (5,05 km²), Královské Poříčí (3,2 km²), Lomnice (1,09 km²) popř. vazných jílu - DP Mlýnek (1,01 km²) a šterkopísku Hluboká u Milhostova (1,57 km²) apod. Ze 61 evidovaných je aktivně těženo 35 dobývacích prostorů.

Celkový roční objem ze všech těžených nerostných surovin na území kraje (k 1. 1. 2020) činí cca 9 706 tis. tun, přičemž největší roční produkci zaujímá hnědé uhlí – 5 969 tis. tun. Na celkové těžbě státu se těžba v Karlovarském kraji (výhradní i nevýhradní ložiska) podílí zhruba 8 %. Z hlediska objemu se na celkové těžbě jednoznačně nejvíce podílela těžba hnědého uhlí, která v jednotlivých letech tvořila 63 až 71 % celkové těžby kraje. Stavební kámen se na celkovém objemu těžby kraje podílel v jednotlivých letech v rozmezí 17 až 24 %. Velmi významně se Karlovarský kraj podílí na celorepublikové těžbě kaolinových surovin zejména pro výrobu porcelánu a pro keramický průmysl. Cca z 60 % se Karlovarský kraj podílí na celorepublikové těžbě živcových surovin, a to i přesto, že se v kraji nachází jediné, avšak celostátně významné ložisko Krásno-Vysoký kámen. Vysoký je podíl Karlovarského kraje na celkové české těžbě bentonitů – 42 % a jílu – 36%. V oblasti Horního Slavkova se uvažuje o těžbě lithia.

Klíčové pro národní hospodářství jsou nerudní a palivoenergetické suroviny, zejména produkce hnědého uhlí a kaolinu významné kvality a dále živcové suroviny. Kaolin a navazující průmysl je „vlajkovou lodí“ Karlovarského kraje, kterou navíc podtrhuje vysoká kvalita kaolinů a přidaná hodnota spolu s exportní schopností výrobků. Sedlecký kaolin (Zettlitzer Kaolin) byl v roce 1924 vyhlášen za mezinárodní standard.

Regionálního a nadregionálního významu zaujímají ložiska stavebního kamene. Výhradní ložiska stavebního kamene (Mokrá u Chýší, Děpoltovice-Fojtov 2, Libá a Horní Tašovice) lze označit za ložiska celokrajského významu. Paradoxně jediné ložisko stavebního kamene nadregionálního významu je nevýhradní ložisko Horní Rozmyšl - Kamenný vrch. Ostatní výhradní ložiska (Vítkov u Sokolova, Číhaná, Lipná, Stráž nad Ohří) mají

lokální charakter, stejně jako těžba drceného kameniva na ložisku Slapany, které je však významným zdrojem tavného čediče. Na řadě významných ložisek stavebního kamene a zejména šterkopísků výrazně doznívají disponibilní zásoby a z tohoto důvodu je nezbytné postupně vytvářet územní předpoklady pro otvírku nových ložisek náhradou za postupně dotěžované lokality.

Tradiční těžba rud cín-wolframových, uranových rud a mědi byla již v předchozích obdobích ukončena a v současnosti jsou ložiska těchto nerostů pouze evidována. V kraji také probíhá těžba rašeliny.

Graf č. 10 ukazuje množství těžných surovin za poslední desetiletí.

Velký vliv na dosud nejvýznamnější surovinu kraje – hnědé uhlí má aktualizace Státní energetické koncepce ČR a Surovinové politiky ČR a především závěr Uhelné komise, kdy v roce 2038 má skončit těžba uhlí v ČR. Na Sokolovsku je předpokládáno ukončení těžby v letech 2027 - 2030. Úspěšná transformace uhelných regionů bude zcela klíčová pro budoucí rozvoj oblastí, které v relativně krátké době přijdou o hlavní zdroj své prosperity. Operační program Spravedlivá transformace 2021 - 2027 by měl v kraji negativní dopady odklonu od uhlí zmírnit.

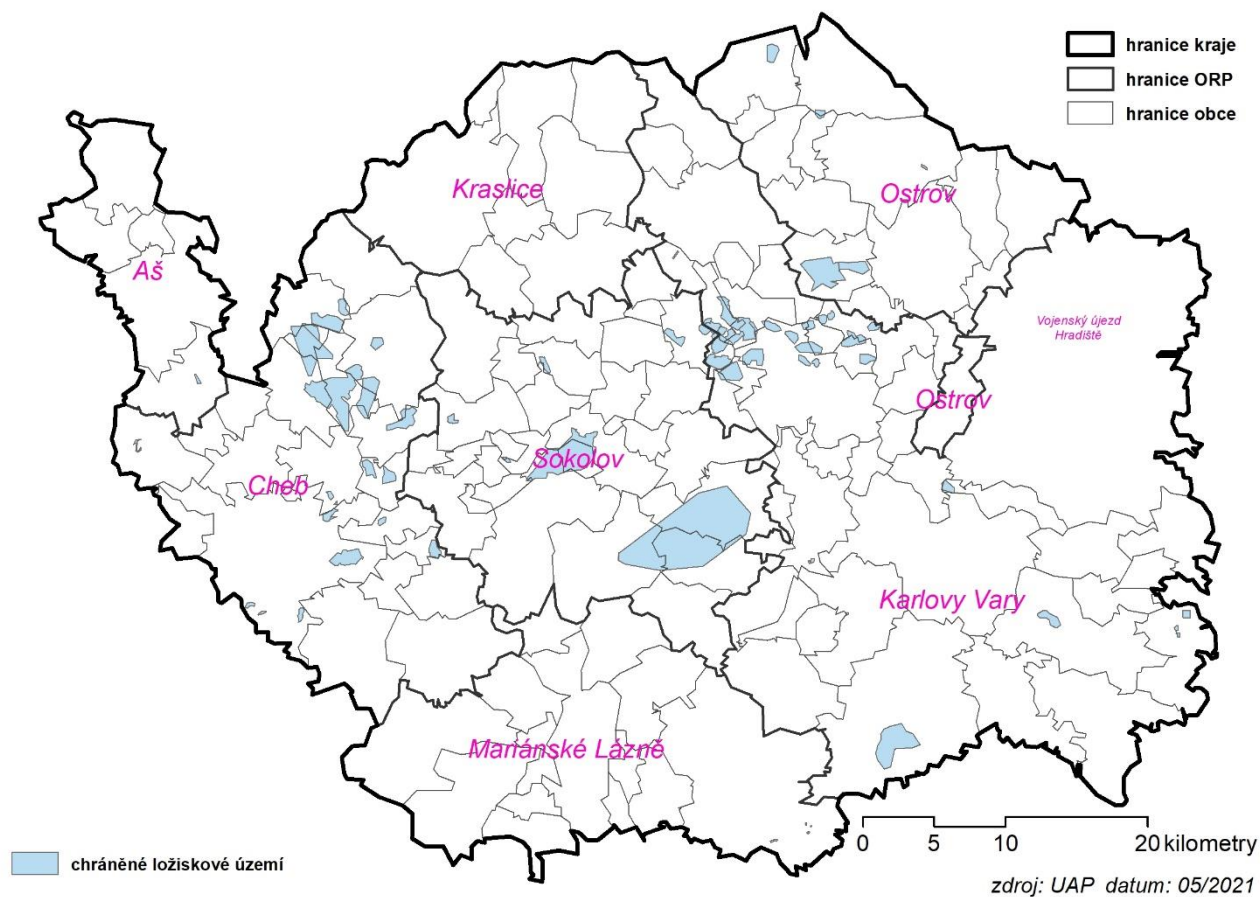
V současné době probíhají přípravné práce na zpracování Regionální surovinové koncepce Karlovarského kraje, která bude zpracována konsorciem České geologické služby (ČGS) a firmy GET s.r.o. v rámci projektu TAČR. Koncepce by měla komplexně zhodnotit hospodářský význam surovinového potenciálu v kraji a měla by se stát odborným podkladem při územně plánovací činnosti a tvorbě koncepčních dokumentů kraje.

tabulka 32 - Nerostné suroviny

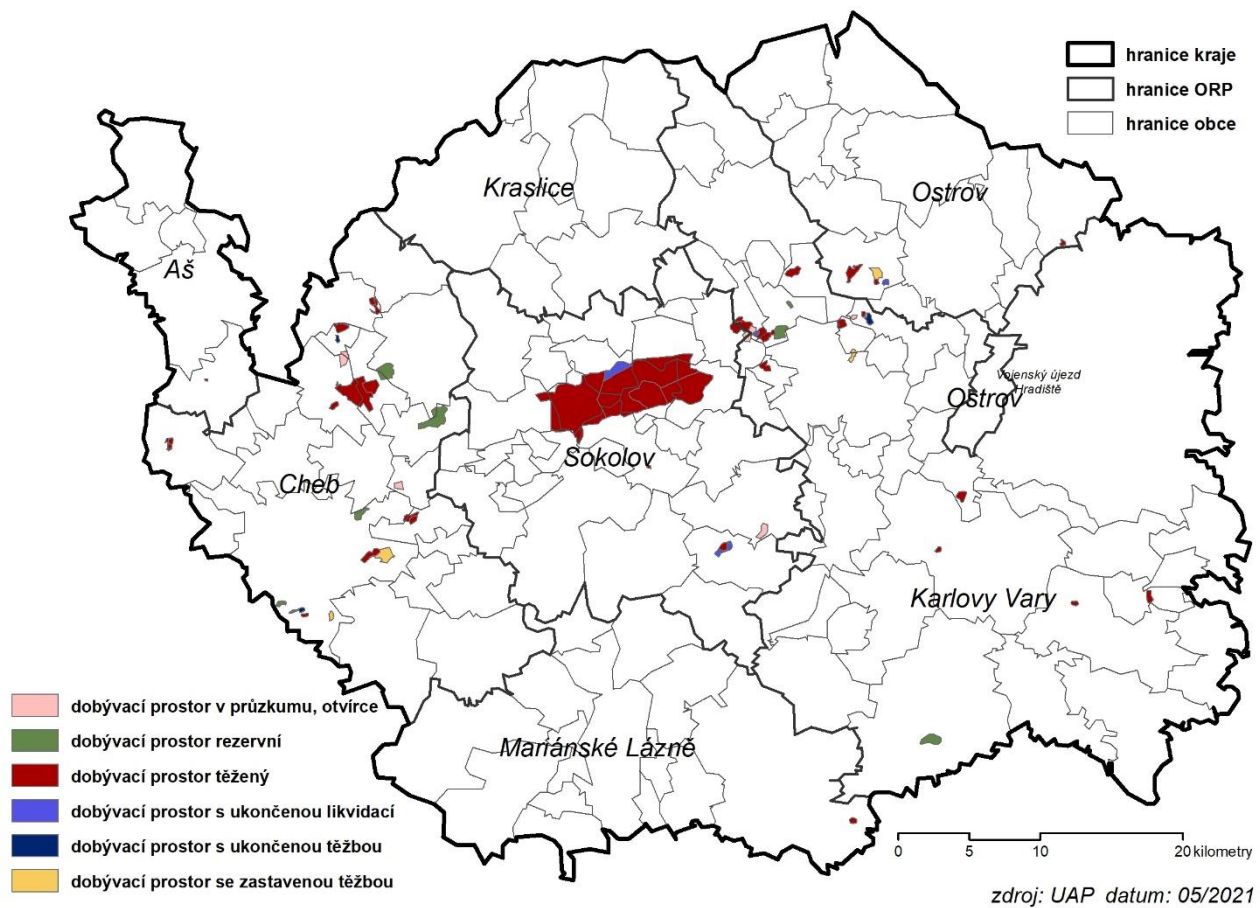
Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Ložiska surovin (počet)	Chráněné ložiskové území (počet)	Dobývací prostory (počet)	Celkem zábor ploch (ha)	Správní území (ha)	% záboru z území ORP
Aš	3	1	1	15	14 371	0,1
Cheb	50	21	25	12 638	49 679	25,4
Karlovy Vary	88	30	20	3 149	117 135	2,7
Kraslice	1	0	0	0	26 447	0,0
Mariánské Lázně	6	4	1	32	40 532	0,1
Ostrov	34	6	5	874	33 929	2,6
Sokolov	70	11	12	9 625	48 919	19,7
Karlovarský kraj	252	73	64	26 333	331 012	8,0

zdroj: ÚAP 2021

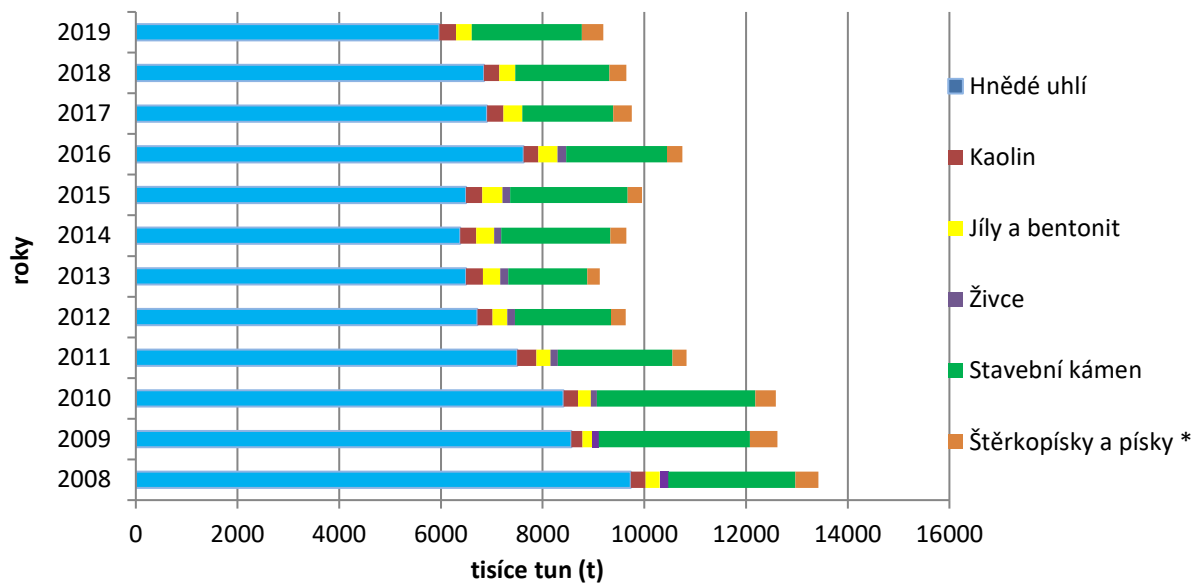
obrázek 36 - Chráněná ložisková území

obrázek 37 - Dobývací prostory

graf 10 - Vývoj těžby surovin

*Výhradní i nevýhradní ložiska
Zdroj Geofond 2021

2.6.6. Následky těžby surovin

Území Karlovarského kraje je značně postiženo územními důsledky těžby nerostných surovin. Těžbou nerostných surovin je v těžebních dobývacích prostorech dotčeno 47 km², což je 1,4 % z výměry kraje. Největší podíl těchto ploch je v ORP Sokolov (36 km²). Rozloha území dotčená těžbou již ukončenou je mnohonásobně větší (více než 100 km²).

Významným důsledkem těžby v řešeném území jsou poddolovaná území, která ovlivňují negativně možnost dalšího rozvoje rozsáhlých oblastí. Množství poddolovaných území v kraji je ve srovnání s ostatními kraji ČR poměrně velké. Poddolovaná území se nacházejí ve všech ORP kraje. Nejvíce se jich nachází v ORP Sokolov a Ostrov, rozsáhlá poddolovaná území se nacházejí také v ORP Kraslice a Karlovy Vary.

Hlubinná těžba (historická) se projevuje poklesy terénu, haldami a odvaly¹ rozptýlenými po celém území Krušných hor, Sokolovské pánve a Slavkovského lesa. Největší koncentrace hald a odvalů se vyskytuje na území ORP Ostrov a Sokolov.

Výsypky² tvoří významné krajinné dominanty o mocnosti až kolem 100 m a výrazně mění ráz okolí. Na území kraje je 8 velkých a řada menších výsypek. Největší počet a zároveň nejrozsáhlejší výsypky se nacházejí na území ORP Sokolov.

Na území Karlovarského kraje se nachází také velké množství starých důlních děl. Největší výskyt starých důlních děl je v ORP Sokolov, Ostrov a Kraslice.

Na území kraje jsou registrovány recentní sesuvy, které jsou označeny ve stupni aktivity potenciální, případně i jako aktivní svahové pohyby, a to především v oblasti Doupovských hor a podél toku Ohře.

Na území kraje jsou evidovány i další sesuvy. Báňská činnost v sokolovském revíru je provázána řadou závažných problémů se stabilitou svahů a propadů v území, v lokalitách vnější Podkrušnohorské a Smolnické výsypky, a prostorů vnitřních výsypek lomů Družba a Jiří. Sesuvy se vyskytují i v Chebské pánvi. Nejvíce sesuvů je registrováno v ORP Sokolov, Cheb a Karlovy Vary.

Zásadním úkolem jsou rekultivace území po těžbě, a to zejména na plochách devastovaných těžbou hnědého uhlí na více než 10 000 ha. Jedná se o dlouhodobý proces, jehož výsledky postupně promění narušené území v kulturní krajinu, která se plnohodnotně zapojí do okolního prostředí. Zároveň je důležité najít pro takto „nově vzniklé“ plochy efektivní využití. Vzhledem k celkovému snižování objemu těžby hnědého uhlí v řešeném území se bude výrazně snižovat rozsah nově devastovaných ploch, naopak poroste rozsah rekultivací, a to jak převažujících lesních, tak doplňujících zemědělských a vodních.

¹ Halda (odval) je povrchová skládka vytěžené rubaniny umístěná v blízkosti štoly, dolu.

² Výsypka je velká hromada více méně sypkého a nežádaného materiálu (hlušiny), který vzniká skrývkou při těžbě různých nerostných surovin, případně skladováním popílku uhelných elektráren a podobně.

Kromě menších izolovaných lokalit poškozených těžbou kamene jsou devastované plochy soustředěny v Sokolovské a částečně i Chebské pánvi. Rozhodující podíl na poškození území má těžba hnědého uhlí, dále také těžba kaolinu a jílu. Devastace spojená s těžbou kaolinu je plošně méně rozsáhlá, ale v území, ve kterém je soustředěna (Chodov-Karlovy Vary), je výrazným negativem, které postihuje přírodní zázemí měst.

Rekultivací území po těžbě uhlí se zabývá společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. V roce 1993 byl vytvořen dlouhodobý „Generel rekultivací po těžbě uhlí v okrese Sokolov“, který je detailně rozpracován materiálem „Souhrnný plán sanací a rekultivací území dotčeného těžbou Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s.“

Z významných rekultivací byla realizována rekultivace výsypky Michal (1 km²), kde byla provedena vodní rekultivace a lesnická rekultivace s předpokládaným rekreačním využitím území, dále Golf Sokolov nebo lesopark v Dolním Rychnově. Aktuálně probíhá realizace rozsáhlého projektu Medard - jedná se o lokalitu o celkové rozloze 44 km². Revitalizace krajiny bude provedena v okolí uměle vytvořeného jezera Medard o rozloze cca 5 km². Jezero má délku 4 km, šířku 1,5 km a nejvyšší hloubka činí 50 metrů. Délka břehové linie, kolem které má pak v budoucnosti vyrůst rozsáhlý rekreační areál, bude přes 12 km. Jezero je v současné době napuštěno. Poprvé hladina jezera Medard dosáhla kóty 400 m n. m. dne 22. 3. 2017 při napouštění vodou z řeky Ohře.

V rámci lesnických rekultivací se pokračovalo na rozpracovaných plochách VI. etapy Medard - Libík, III. etapy Smolnické výsypky, Michal – západní část 2. etapy, protihlukovém valu Královské Poříčí a na území bývalého kamenolomu v Dasnicích. Rozpracovány byly lesnické rekultivace v lokalitě Podkrušnohorská výsypka – Rekultivace Klondajk II. etapy a v lokalitě Smolnice – Rekultivace výsypky Smolnice – IV. etapy. Na lesnických rekultivacích o souhrnné ploše přes 100 hektarů se ale dlouhodobě svádí především boj se zvěří. V technické a zemědělské rekultivaci bylo pokračováno v lokalitě Smolnice a na lokalitě Jiří.

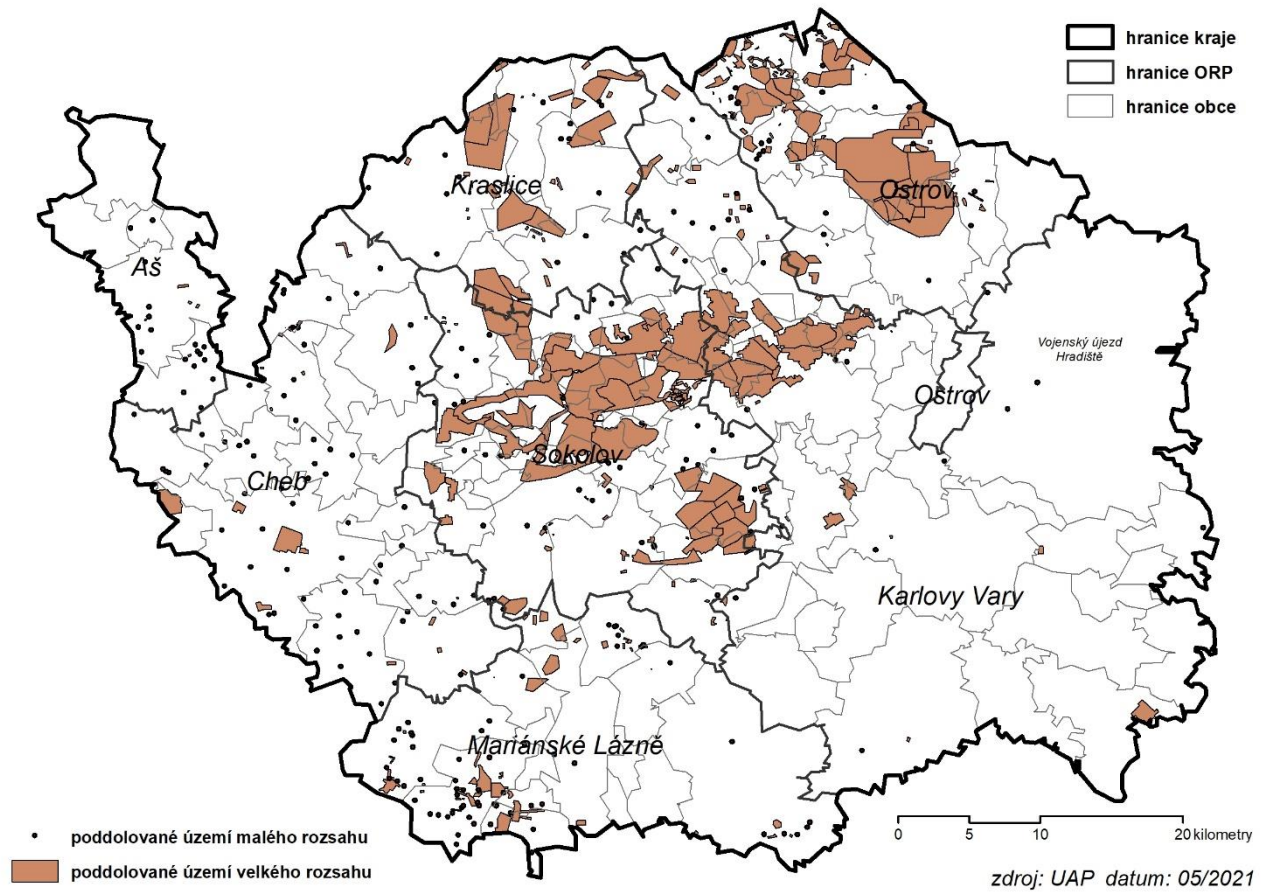
V areálu závodu Přátelství v Citicích proběhly demoliční práce pro připravovanou průmyslovou zónu, další investice se předpokládají v budoucí průmyslové zóně Silvestr u Sokolova.

Od počátku rekultivačních prací na Sokolovsku v 50. letech minulého století až do ukončení těžeb uhlí a kamene je k 31. 12. 2020 ukončených 5 795 ha, rozpracovaných 1 144 ha a plánovaných 2 360 ha rekultivací.

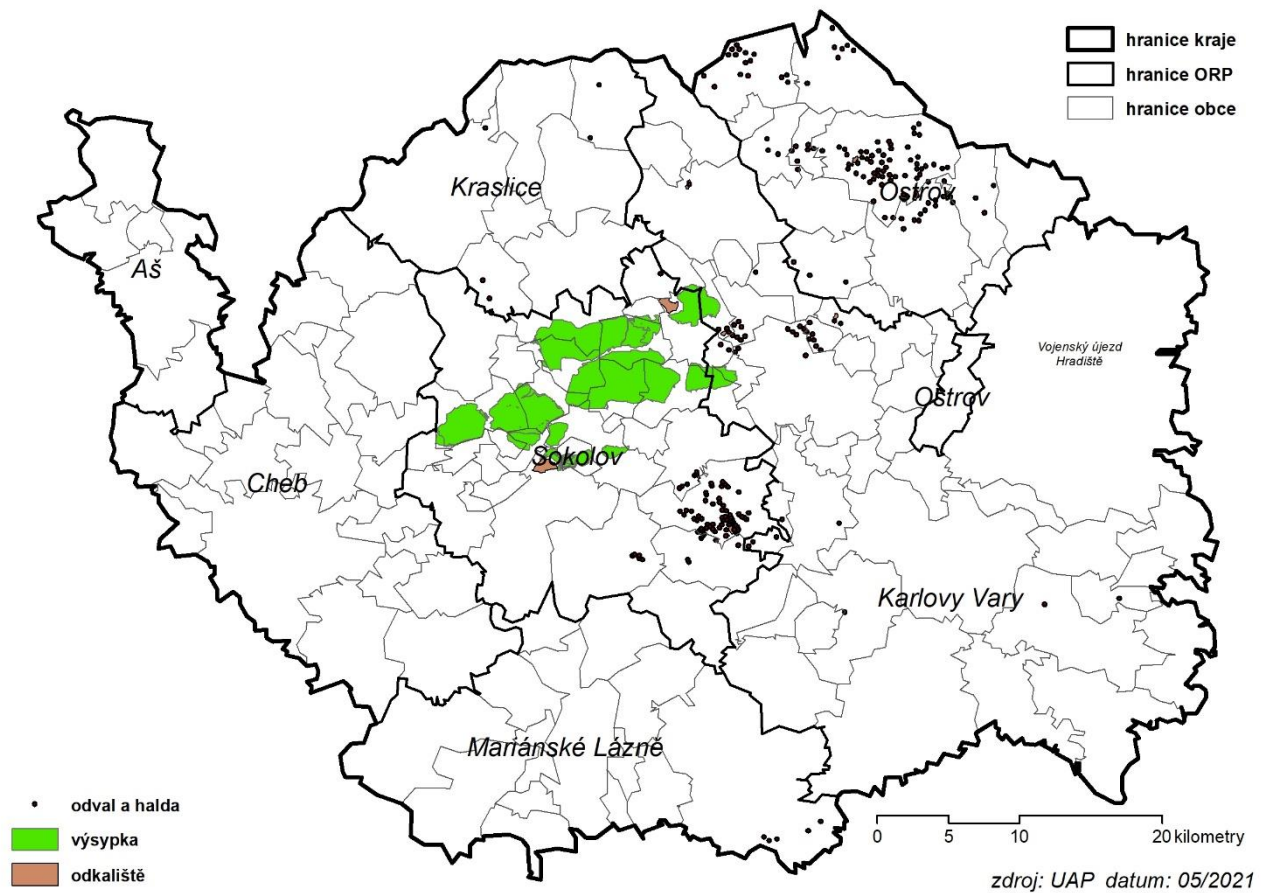
tabulka 33 - Poddolované území, sesuvné území, staré důlní dílo

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Správní území (ha)	Počet poddolov. území (body)	Počet poddolov. území (plochy)	Zábor poddolov. ploch (ha)	Počet sesuvů (body)	Počet sesuvů (plochy)	Zábor ploch sesuvů (ha)	% sesuvů z území obce	Stará důlní díla (počet)
Aš	14 371	18	23	27	0	0	0	0	21
Cheb	49 679	66	90	742	7	13	62	0,1	58
Karlovy Vary	117 135	24	73	4 875	29	49	195	0,2	99
Kraslice	26 447	17	55	4 017	0	1	1	0	226
Mariánské Lázně	40 532	61	105	1 086	0	0	0	0	200
Ostrov	33 929	24	105	7 854	5	5	183	0,5	988
Sokolov	48 919	41	128	13 051	19	21	53	0,1	1154
Karlovarský kraj	331 012	251	579	31 652	60	89	494	0,2	2746

obrázek 38 - Poddolované území

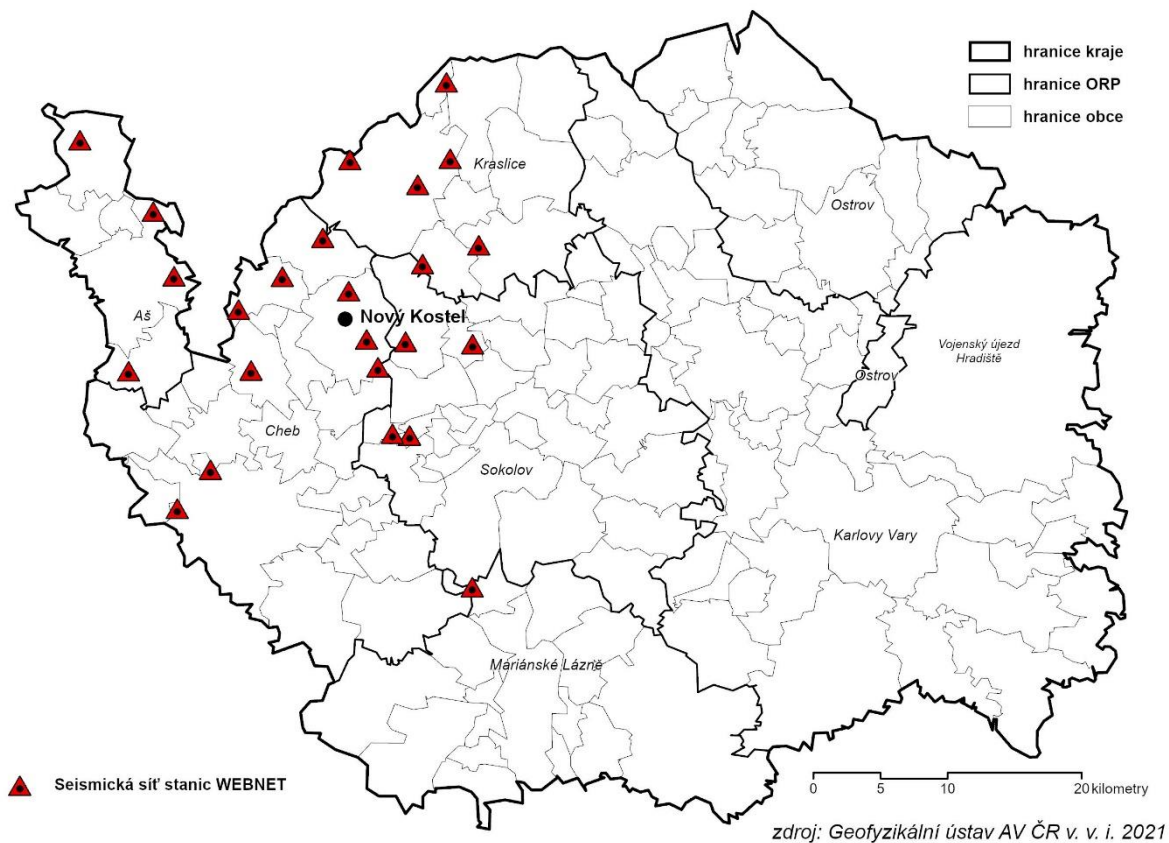
obrázek 39 - Výsypky

2.6.7. Seismicita

Nejzápadnější část území Karlovarského kraje je zařazena mezi oblasti se zvýšenými projevy seismicity, která se projevuje téměř každoročně. Území s nejvýraznější vlastní seismickou aktivitou je Kraslicko. Pro tuto oblast je typický výskyt seismických otřesů v sériích trvajících několik dní nebo až měsíců. Jedná se o tzv. zemětřesné roje, což jsou série zemětřesení bez hlavního silnějšího otřesu, které se objevují v případě západních Čech uvnitř tektonických desek. Většina otřesů se odehrává ve zlomové oblasti poblíž Nového Kostela. Makroseismické pole kraslických zemětřesení je omezeno na nejzápadnější část území České republiky mezi jižním výběžkem Krušných hor a Smrčinami. Jen výjimečně bývá pozorován maximální otřes zemětřesného roje i dále na východ. Pro monitorování rojové zemětřesné aktivity v západních Čechách byla vybudována lokální seismická síť WEBNET, kterou provozuje Geofyzikální ústav AV ČR v. v. i. ve spolupráci s Ústavem struktury a mechaniky hornin AV ČR v. v. i. Stanice sítě WEBNET jsou rozmístěny tak, aby vhodně obklopovaly hlavní ohniskovou oblast Nového Kostela. Většina stanic je připojená k internetu a naměřená data se okamžitě automaticky zpracovávají. Zbylé stanice zaznamenávají naměřená data na paměťové karty, které se ručně vyměňují.

obrázek 40 – Lokální seismická síť WEBNET v Karlovarském kraji 2021

2.7. Kvalita životního prostředí

V roce 2018 byla emisní bilance za období 1991 – 2017 sestavena nově, a to s promítnutím řady metodických změn. Vzhledem k nové metodice publikované údaje zásadně mění data zveřejněná v předchozích letech.

Od roku 2019 se změnila kategorie sledovaných odpadů, kategorie podnikových odpadů již nebude sledována. Všechny staré ekologické zátěže v Karlovarském kraji byly MŽP klasifikovány.

V mapách radonového indexu byl přechodný index zpřesněn do tří kategorií - nízká, střední a vysoká podle radonových charakteristik hlubšího geologického podloží.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Klimatické podmínky Karlovarského kraje nepatří k příznivým, převažují klimatické oblasti zařazené jako mírně teplé až chladné.

Z vyhodnocení Kumulativních indexů vyplývá, že nejhorší situace ovzduší je v městské části Sokolova, Karlových Varů, Chodova, Vřesové a Ostrova. Oblast Krušných hor a Slavkovského lesa dosahuje nejlepších hodnot. Celkově však lze hodnotit imisní situaci v kraji jako velmi dobrou a se zlepšující se tendencí.

K dalšímu omezení produkce emisí je potřebné se zaměřit zejména na zvláště velké zdroje znečištění, které se nacházejí převážně na Sokolovsku, kde měrná produkce emisí výrazně překračuje průměrné hodnoty v ČR a v případě nepříznivých rozptylových podmínek (dlouhodobě inverzní charakter počasí) může zapříčinit překročení imisních limitů. Měrné emise oxidu siřičitého dosahovaly třetí nejhorší hodnoty v ČR, naopak emise oxidu uhelnatého vykazoval Karlovarský kraj jako druhou nejnižší hodnotu v ČR. Dlouhodobě však emisní trendy v ČR i poslední meziroční změny zaznamenaly u téměř všech znečišťujících látek klesající tendenci.

Celková produkce odpadů v Karlovarském kraji je v posledních letech stabilní, z pohledu delšího časového horizontu produkce odpadů výrazně poklesla. V segmentu podnikového odpadu je tento trend víceméně trvalý a je dán zejména útlumem těžby surovin, ale i poklesem průmyslové výroby. V celorepublikovém srovnání bylo v Karlovarském kraji v roce 2018 nejnižší množství podnikového odpadu v přepočtu na 1 obyvatele. Největší podíl odpadů v Karlovarském kraji pochází z těžební činnosti, zpracovatelského průmyslu, dalšími významnými druhy odpadů jsou odpad komunální, odpad z oblasti zásobování vodou a odpad stavební a demoliční. Ten v roce 2018 vykázal téměř dvojnásobný nárůst. Z hlediska prostorové diferenciacce se soustředí vyšší produkce odpadů do území s nejvyšší urbanizací a koncentrací těžby a výroby, to je v ORP Ostrov, Sokolov, Karlovy Vary a Cheb. V ukazateli měrné produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele se Karlovarský kraj dlouhodobě pohybuje pod průměrem ČR, produkce komunálního odpadu je v posledním období stabilní s mírnými výkyvy. V kraji se nachází 4 lokality skládek odpadu a jejich naplněnost se zvyšuje.

Problematika starých ekologických zátěží je na území Karlovarského kraje významná, postupně probíhá sanace jednotlivých zátěží, nicméně některé významné zátěže v území je nutno ještě monitorovat. Na území kraje je k roku 2020 evidováno 664 lokalit starých ekologických zátěží. Je zde evidován výskyt 13 míst s extrémním rizikem – nápravné opatření nutné, 3 místa s kvalitací riziko vysoké – nápravné opatření žádoucí, 127 míst – riziko střední – nezbytný další průzkum, u 22 míst je riziko nízké a 499 lokalit je vyhodnoceno bez rizika.

Nejvýznamnějším zdrojem hluku a vibrací v území je veřejná dopravní infrastruktura, zvláště silniční tranzitní doprava. Na území Karlovarského kraje jsou nejzatíženější především dálnice D/6, silnice I/6, I/13, I/20, I/21, I/25 a železniční tratě Chomutov-Karlovy Vary-Cheb a Cheb-Plzeň. Hluková zátěž letiště Karlovy Vary se i pro předpokládaný rozvoj provozu v roce 2025 projeví přímo jen v bezprostředním okolí letiště.

Území kraje se vyznačuje poměrně velkým podílem oblastí se středním a vysokým radonovým indexem.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

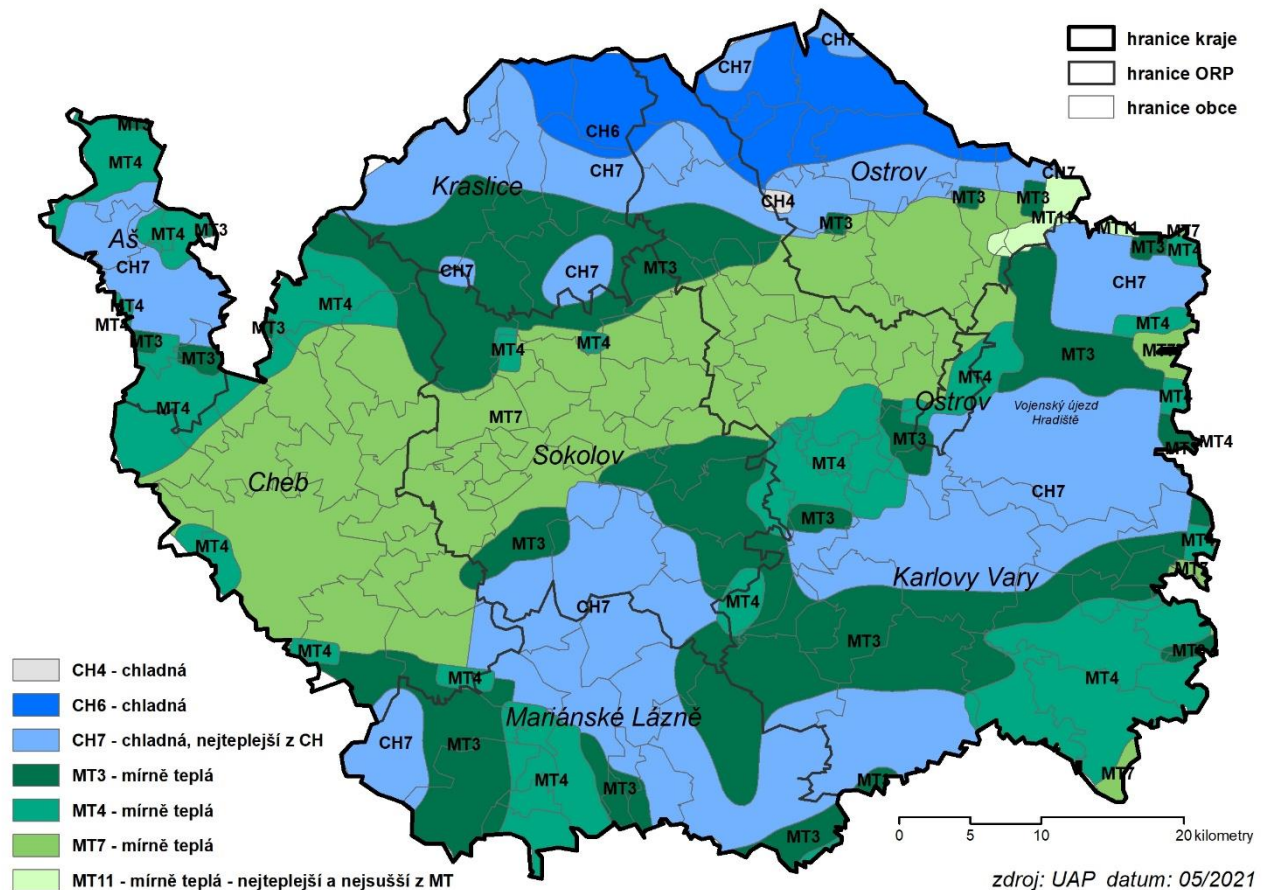
2.7.1. Klimatické podmínky

Území Karlovarského kraje nepatří z hlediska klimatu k příznivým regionům. Žádná část území se nenachází v nejpříznivější kategorii oblasti „teplá“, převažují klimatické oblasti zařazené jako „mírně teplá (MT)“ až

„chladná (CH)“. Největší část území se řadí k mírně teplé oblasti MT7 (oblast údolí Ohře) a chladné oblasti CH7 (zejména Krušné hory a Slavkovský les).

Nepříznivé klimatické podmínky Karlovarského kraje mají zásadní dopad na sektor zemědělské výroby.

obrázek 41 - Klimatické regiony

tabulka 34 - Klimatické regiony a jejich klimatické charakteristiky

Klimatický region	MT11	MT7	MT4	MT3	CH7	CH6	CH4
podíl na území KK [%]	0,6	25,2	14,7	23,2	30,6	5,6	0,1
počet letních dnů	40-50	30-40	20-30		X.30		0-20
počet mrazových dnů	110-130		130-160		140-160		160-180
počet ledových dnů	30-40	40-50		50-60		60-70	
délka hl. vegetačního období [dny]	140-160		120-140		120-140		80-120
prům. tepl. – leden [°C]	-2 až -3		-3 až -4		-4 až -5	-6 až -7	
prům. tepl. – duben [°C]	7 - 8	6 - 7		4 - 6		2 - 4	
prům. tepl. – červenec [°C]	17 - 18	16 - 17		15 - 16		14 - 15	12 - 14
prům. tepl. – říjen [°C]	7 - 8		6 - 7		5 - 6		4 - 5
počet dnů se srážkami 1 mm	90 - 100	100 - 120	110 - 120		120 - 130	140 - 160	120 - 140
srážky ve veget. období (IV - IX) v mm	350 - 400	400 - 450	350 - 450		500 - 600	600 - 700	
srážky v zimním období (X - III) v mm	200 - 250	250 - 300		250 - 350	350 - 400	400 - 500	
sněhová pokrývka (dny)	50 - 60	60 - 80		60 - 100	100 - 120	120 - 140	140 - 160
počet dnů s oblačností > 0,8	120 - 150		150 - 160	120 - 150	150 - 160		130 - 150
počet dnů s oblačností < 0,2			40 - 50				30 - 40

zdroj: ÚAP 2021

2.7.2. Ovzduší

Znečištění ovzduší bylo dlouhodobě významným problémem životního prostředí v České republice. Emise většiny hlavních znečišťujících látek patřily v 80. letech k nejvyšším na světě a imisní zátěž vyvolávala v některých oblastech, především severozápadních Čechách a na severní Moravě, závažné zdravotní problémy obyvatelstva i plošné poškození lesních porostů. Na základě přijaté legislativy na počátku 90. let se uskutečnil rozsáhlý program snížení emisí. V současné době MŽP na základě zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší aktualizovalo Národní program snižování emisí ČR.

MŽP prostřednictvím webu Českého hydrometeorologického ústavu každoročně zveřejňuje mapy pětiletých průměrů koncentrace pro všechny znečišťující látky, které mají stanoven imisní limit.

Z těchto map pětiletých průměrů je vytvořen Kumulativní index znečištění ovzduší za 2 pětiletá období 2012 - 2016 a za období 2014 - 2018 (součet všech hodnot sledovaných koncentrací látek).

Z vyhodnocení těchto dvou Kumulativních indexů vyplývá, že nejhorší situace ovzduší je v městské části Sokolova, Karlových Varů, Chodova, Vřesové a Ostrova. Oblast Krušných hor a Slavkovského lesa dosahuje nejlepších hodnot. Celkově však lze hodnotit imisní situaci v kraji jako velmi dobrou, v letech 2014 – 2018 je zřetelné celkové zlepšení ve všech sledovaných ukazatelích, největší pokles u benzopyrenu a olova.

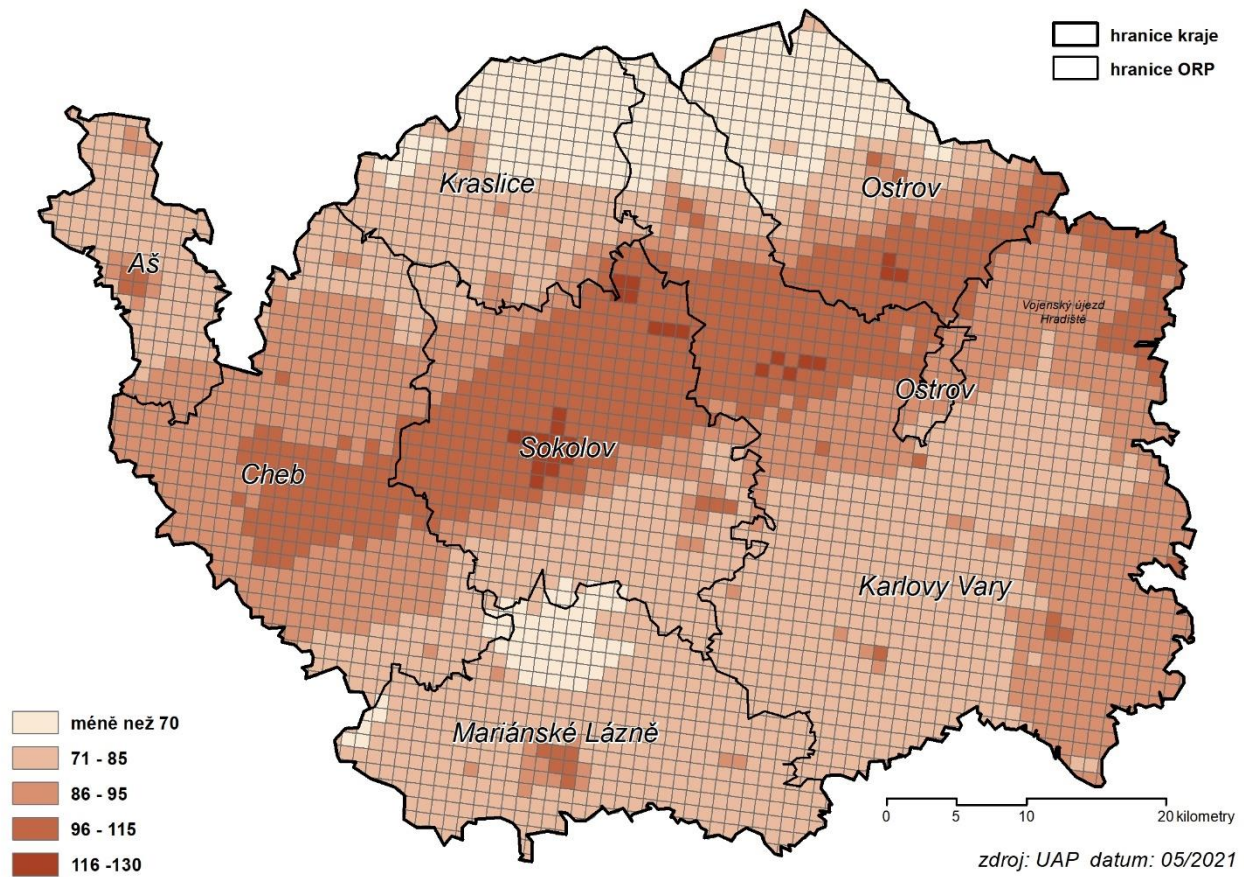
Zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší definuje pouze stacionární a mobilní zdroje, opouští se kategorie rozlišení na zvláště velké, velké, střední a malé zdroje (REZZO 1,2,3). Stacionární zdroje v energetice – spalování paliv jsou členěny dle jmenovitého tepelného příkonu v MW. Stacionární zdroje s velkým jmenovitým příkonem jsou významnými zdroji emisí oxidu siřičitého (SO₂) a oxidů dusíku (NO_x). Velkým zdrojem emisí oxidu uhelnatého (CO) je doprava.

V roce 2020 bylo evidováno 512 stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Mezi nejvýznamnější bodové zdroje znečišťování ovzduší v Karlovarském kraji patří: Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., Elektrárna Tisová, a.s., Ostrovská teplárenská, a.s., Synthomer, a.s. (bývalý Hexion Specialty Chemicals, a.s.) a Lias Vintířov, lehký stavební materiál k.s.

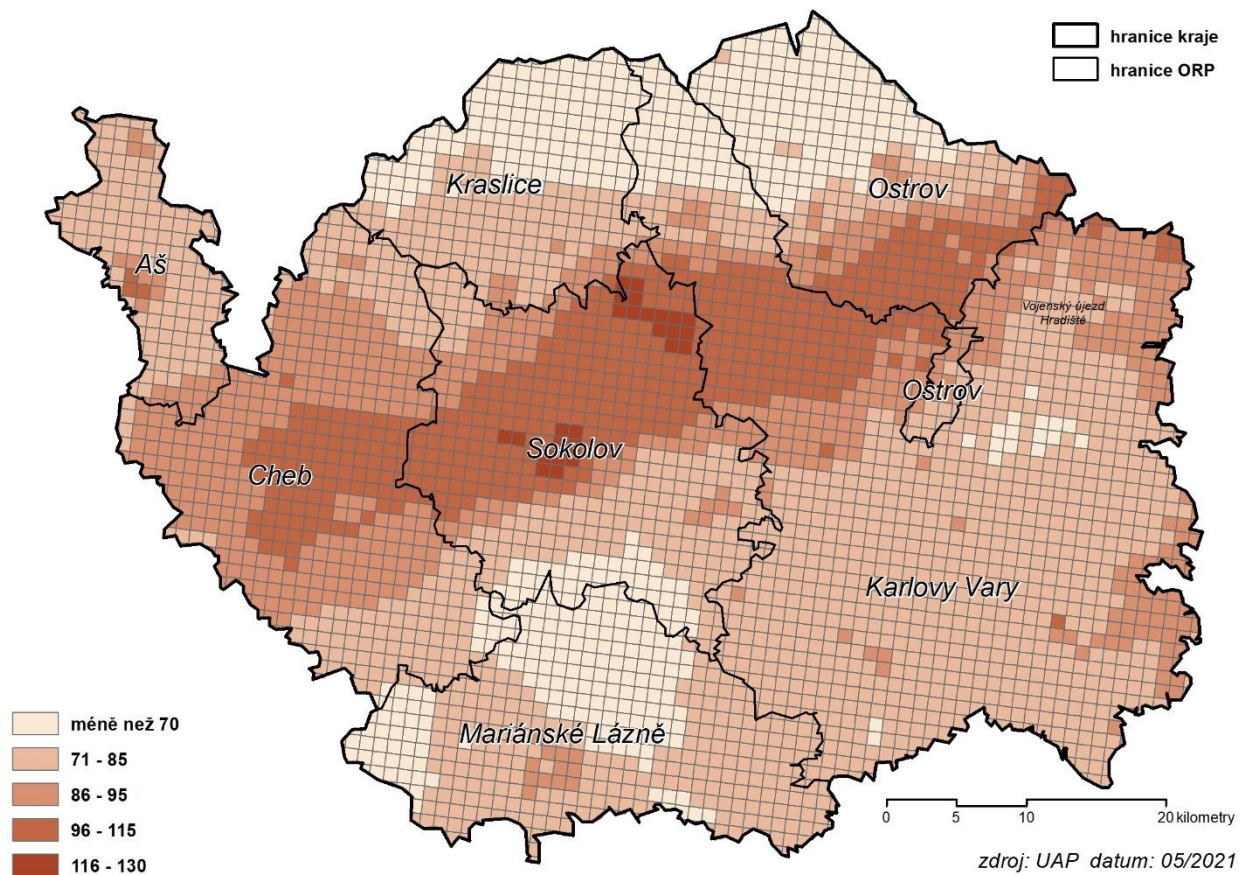
Měrné emise tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku i oxidu uhelnatého vykazují dlouhodobě klesající trend, zatímco měrné emise oxidu siřičitého v období 2014 – 2018 mírně stouply. Dlouhodobě však emisní trendy v ČR i poslední meziroční změny zaznamenaly u téměř všech znečišťujících látek klesající tendenci. V roce 2018 vykazoval Karlovarský kraj v celorepublikovém srovnání po Jihočeském kraji druhou nejnižší hodnotu měrných emisí oxidu uhelnatého (4,80 t/km²) ze všech regionů ČR, naopak měrné emise oxidu siřičitého dosahovaly třetí nejhorší hodnoty (2 t/km²) po Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Nadprůměrná produkce oxidu siřičitého souvisí zejména s umístěním zvláště velkých zdrojů znečištění, zejména v okrese Sokolov (např. elektrárna Tisová).

Nejvýznamnějšími liniovými zdroji znečišťování ovzduší je dálnice D/6 mezi Chebem a Karlovými Vary (včetně průtahu Karlovými Vary) a silnice I. třídy I/13 do Ostrova, silnice I/21 v úseku Cheb - Mariánské Lázně a Cheb - Františkovy Lázně, silnice I/6 Karlovy Vary směr Praha, silnice I/20 Doubí směr Plzeň a jejich dopravou nejzatíženější úseky.

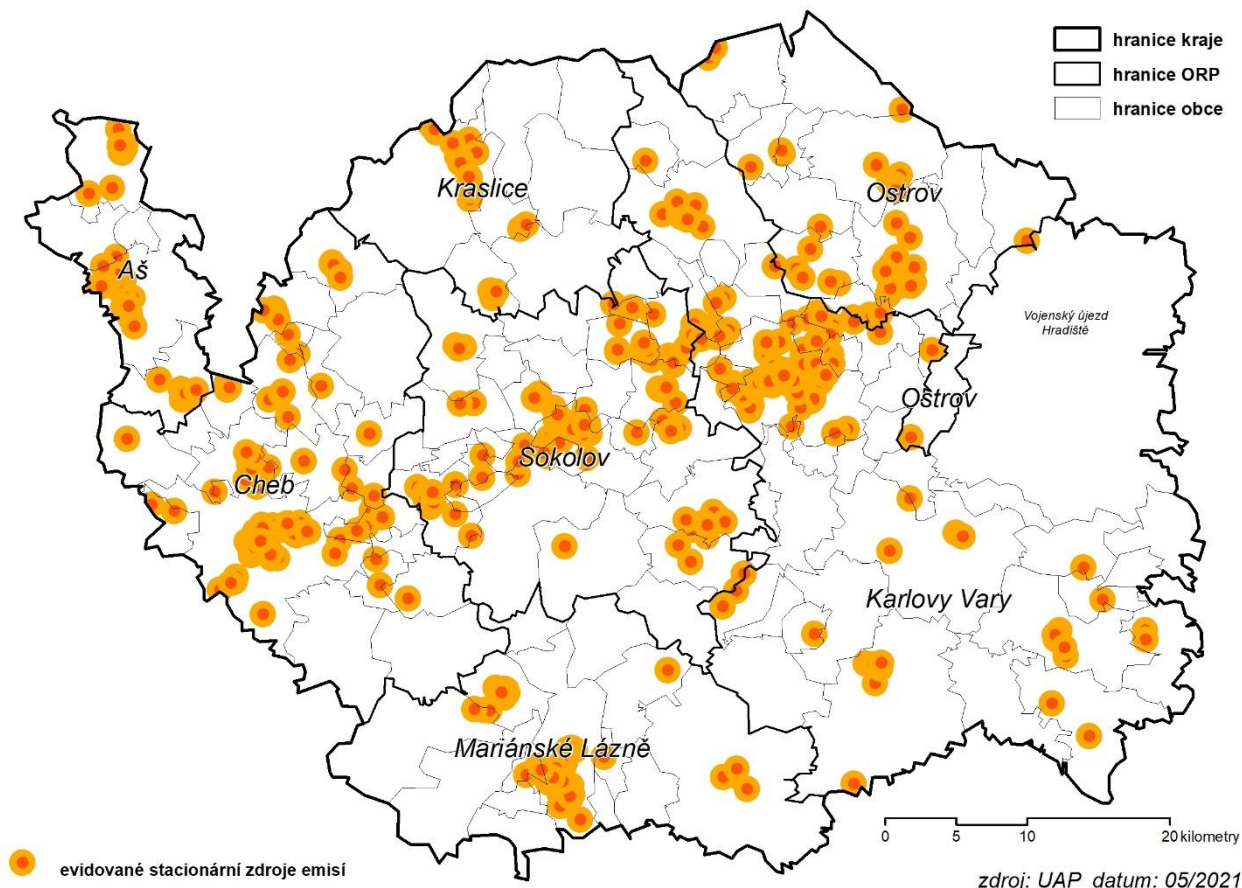
obrázek 42 – Kumulativní index znečištění ovzduší za rok 2012 – 2016

obrázek 43 - Kumulativní index znečištění ovzduší za rok 2014 – 2018

obrázek 44 - Evidované stacionární zdroje emisí

obrázek 45 - Koncentrace zdrojů emisí z dopravy

tabulka 35 - Územní rozložení největších stacionárních zdrojů emisí

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Největší stacionární zdroje emisí
Aš	39
Cheb	128
Karlovy Vary	121
Kraslice	28
Mariánské Lázně	48
Ostrov	51
Sokolov	97
celkem kraj	512

zdroj: ÚAP 2021

tabulka 36 - Vývoj emisí základních látek znečišťujících ovzduší v Karlovarském kraji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Emise tuhé										
Celkem (REZZO 1-4)	2 037	2 134	1 679	1 737	1 745	2 020	2 093	2 259	2 096	1 962
Oxid siřičitý SO₂										
Celkem (REZZO 1-4)	9 161	9 673	8 888	9 375	9 516	9 495	9 659	10 135	7 665	6 528
Oxidy dusíku NO_x										
Celkem (REZZO 1-4)	11 010	10 610	9 199	8 315	7 311	6 680	7 130	7 000	6 639	6 237
Oxid uhelnatý CO										
Celkem (REZZO 1-4)	9 286	8 068	7 334	10 801	11 068	16 575	16 749	17 204	17 326	15 879

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

V roce 2018 byla emisní bilance za období 1991 – 2017 sestavena nově, a to s promítnutím řady metodických změn. (mezinárodní metodika COPERT 5, výsledky šetření ČSÚ ENERGO 2015). Vzhledem k nové metodice publikované údaje zásadně mění data zveřejněná v předchozích letech.

tabulka 37 - Emise základních znečišťujících látek do ovzduší podle krajů v roce 2018

ČR, kraje	Emise tuhé		Oxid siřičitý (SO ₂)		Oxidy dusíku (NO _x)		Oxid uhelnatý (CO)	
	celkem (t)	t/km ²	celkem (t)	t/km ²	celkem (t)	t/km ²	celkem (t)	t/km ²
REZZO 1-4								
Česká republika	52 567	0,7	90 182	1,1	155 123	2,0	677 969	8,6
Hl. m. Praha	1 140	2,3	259	0,5	7 651	15,4	14 929	30,1
Středočeský	8 332	0,8	15 181	1,4	25 538	2,3	91 247	8,3
Jihočeský	3 975	0,4	3 242	0,3	8 332	0,8	45 435	4,5
Plzeňský	3 737	0,5	3 877	0,5	6 612	0,9	38 737	5,1
Karlovarský	1 962	0,6	6 528	2,0	6 237	1,9	15 879	4,8
Ústecký	6 725	1,3	25 638	4,8	29 002	5,4	37 617	7,0
Liberecký	1 760	0,6	1 028	0,3	3 288	1,0	21 636	6,8
Královéhradecký	3 185	0,7	3 417	0,7	4 793	1,0	33 234	7,0
Pardubický	3 358	0,7	5 897	1,3	12 372	2,7	30 937	6,8
Vysočina	3 310	0,5	1 730	0,3	8 045	1,2	39 944	5,9
Jihomoravský	3 883	0,5	1 278	0,2	12 319	1,7	52 545	7,3
Olomoucký	2 889	0,5	3 177	0,6	6 763	1,3	39 347	7,5
Zlínský	2 368	0,6	3 174	0,8	4 811	1,2	35 771	9,0
Moravskoslezský	5 945	1,1	15 756	2,9	19 360	3,6	180 710	33,3

zdroj: ČSÚ, Ročenka 2020

2.7.3. Odpady

Produkce odpadů

Největší podíl odpadů v Karlovarském kraji pochází z těžební činnosti a zpracovatelského průmyslu, dalšími významnými druhy odpadů jsou odpad komunální, odpad z oblasti zásobování vodou a odpad stavební a demoliční. Ten v roce 2018 vykázal téměř dvojnásobný nárůst.

Ekonomické subjekty, jež jsou nejvýznamnějšími původci odpadů, vyprodukovaly v roce 2018 téměř 209 tis. tun odpadu. Ve srovnání s předcházejícím rokem byl tak zaznamenán nárůst o více než 1/3. Celkově ale produkce podnikového odpadu klesá (vyjma roku 2013, 2015 a 2018) a je pokračováním dlouhodobějšího trendu (od roku 2003). Na poklesu se nejvíce podílí těžba a dobývání, což je spojeno s ukončováním těžby hnědého uhlí a stagnací těžeb kaolinů. Pokles produkce odpadu ve zpracovatelském průmyslu je dán převážně celkovým útlumem této oblasti. V celorepublikovém srovnání bylo v Karlovarském kraji v roce 2018 vyprodukováno nejnižší množství podnikového odpadu v přepočtu na 1 obyvatele (709 kg) ze všech regionů a republikový průměr tohoto ukazatele (2 276 kg) ho převyšuje více než trojnásobně. Od roku 2019 se změnila kategorie sledovaných odpadů, kategorie podnikových odpadů již nebude sledována.

V Karlovarském kraji produkce komunálního odpadu v několika posledních letech kolísá, a to jak v absolutních hodnotách, tak i v přepočtu na 1 obyvatele. V kraji bylo vyprodukováno celkem 96 936 tun komunálního odpadu, což představuje 328 kg odpadu na 1 obyvatele. Nejvýznamnější položku celkového množství komunálního odpadu představuje běžný svoz odpadu, který dosáhl v roce 2018 téměř dvou třetin (59,2 %). V celorepublikovém srovnání se produkce odpadu na 1 obyvatele meziročně zvýšila ve většině regionů ČR. Objem produkce odpadu na 1 obyvatele v našem kraji byl v celokrajském srovnání čtvrtý nejnižší a současně nedosahoval na celorepublikovou hodnotu o 6,5 %. Nejvíce odpadu na 1 obyvatele vyprodukoval, stejně jako v předchozím období, Středočeský kraj, a to 402 kg.

Z hlediska prostorové diference se soustředí vyšší produkce odpadů do území s nejvyšší urbanizací a koncentrací výroby a těžby, to je v ORP Ostrov, Sokolov, Karlovy Vary a Cheb. Odlehlejší oblasti ORP Kraslice, Aš a Mariánské Lázně se spíše opačnými charakteristikami mají produkci odpadů i na výrazně nižších úrovních. Podíl komunálního odpadu na 1 obyvatele je nejvyšší v ORP Cheb, podíl nebezpečných odpadů na 1 obyvatele je nejvyšší v ORP Ostrov a ORP Sokolov díky stabilně zvýšené produkci nebezpečných odpadů v souvislosti s průmyslovou výrobou a těžbou - např. odtěžování dehtových kalů (stará ekologická zátěž).

Dalším aspektem ovlivňujícím množství odpadů ve stavebnictví je střídání období stagnace a rozvoje stavební činnosti v regionu.

tabulka 38 - Krátkodobý vývoj produkce odpadů v Karlovarském kraji (t)

Odvětví		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celková produkce		263 621	269 929	249 188	285 806	247 005	276 447	276 893	252 132	305 889
z toho komunální odpad		92 661	94 300	86 332	86 896	92 045	88 744	100 816	97 171	96 936
z toho:										
	běžný svoz	66 932	70 020	60 670	59 752	58 450	58 764	60 728	58 456	57 370
	svoz objemného odpadu	11 481	12 287	11 012	11 018	13 345	9 491	12 456	13 018	13 755
	odděleně sbírané složky	13 129	10 842	11 027	11 357	12 101	12 280	12 921	13 561	14 430
	odpady z komunálních služeb (z čištění ulic, tržišť, parků atd.)	1 118	1 151	554	557	887	853	969	707	564
z toho podnikový odpad		170 960	175 629	162 856	198 910	154 960	187 703	176 078	154 961	208 954
z toho:										
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	1 128	879	964	760	764	580	1 121	725	590
B	Těžba a dobývání	11 387	8 271	8 271	12 305	13 050	21 307	47 550	13 473	10 983
C	Zpracovatelský průmysl	47 674	42 784	45 082	44 475	46 744	43 862	38 764	40 820	41 851
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	13 802	10 339	8 946	10 312	10 530	3 111	4 934	3 798	3 887
E	Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	47 595	51 291	44 343	53 236	45 388	42 829	40 266	43 954	53 061
F	Stavebnictví	41 999	54 153	42 286	66 132	25 672	66 011	31 635	40 039	85 705
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	815	1 074	5 078	2 125	1 157	918	948	913	378
H	Doprava a skladování	211	290	153	135	189	303	416	400	384
I	Ubytování, stravování a pohostinství	1 355	1 229	1 341	1 187	1 653	1 399	1 748	1 226	1 852
Q	Zdravotní a sociální péče	4 257	4 012	4 087	4 494	3 837	4 163	3 762	4 062	6 786
J+S	Informační a komunikační činnosti + Ostatní činnosti	737	1 306	2 305	3 749	-	-	-	-	-
Komunální odpad na 1 obyvatele v kg		301	311	285	289	307	297	339	328	328
Podnikový odpad na 1 obyvatele v kg		556	579	540	662	518	630	593	524	709

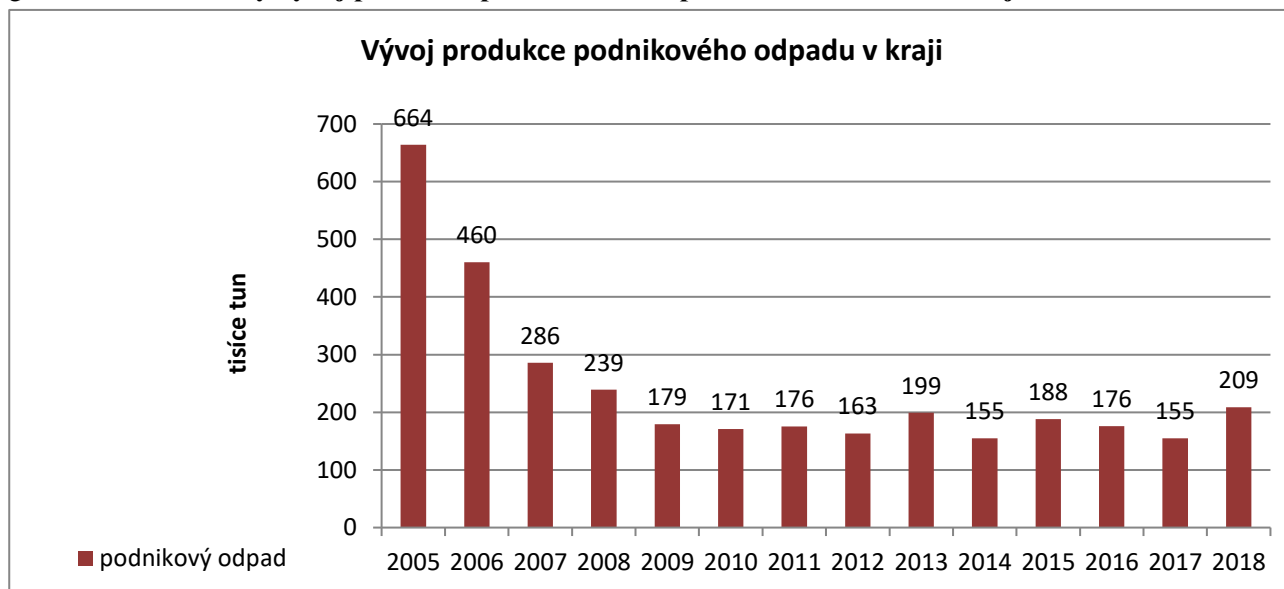
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 39 - Dlouhodobý vývoj produkce podnikových odpadů podle krajů ČR (tis. t)

Srovnání produkce podnikových odpadů krajů a ČR											
ČR, kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká republika	22 244	20 514	20 423	19 919	19 939	20 127	20 236	23 248	21 802	20 884	24 189
z toho:											
Hl. m. Praha	7 015	6 293	7 105	5 752	6 003	6 261	6 285	6 197	5 950	5 468	8 043
Středočeský	1 711	1 311	1 502	1 882	1 901	2 031	1 759	1 876	1 819	1 784	1 892
Jihočeský	959	1 242	1 148	988	1 209	1 025	1 124	1 542	1 549	1 400	1 083
Plzeňský	1 310	1 142	1 058	987	931	971	1 293	1 158	1 783	1 163	931
Karlovarský	239	179	171	176	163	199	155	188	176	155	209
Ústecký	1 580	2 060	1 452	1 605	1 461	1 263	1 332	1 447	1 459	1 650	1 400
Liberecký	733	241	288	464	489	503	446	445	429	447	553
Královéhradecký	459	337	501	397	377	403	425	591	495	551	642
Pardubický	355	422	367	397	427	437	698	724	798	641	807
Vysočina	391	324	331	394	375	407	517	683	482	529	580
Jihomoravský	2 983	3 084	2 321	2 215	2 257	2 247	2 225	3 636	2 811	2 892	3 510
Olomoucký	665	571	544	618	712	741	648	990	600	605	858
Zlínský	675	594	989	928	564	864	713	995	849	881	950
Moravskoslezský	3 167	2 715	2 646	3 117	3 070	2 777	2 616	2 776	2 602	2 718	2 730

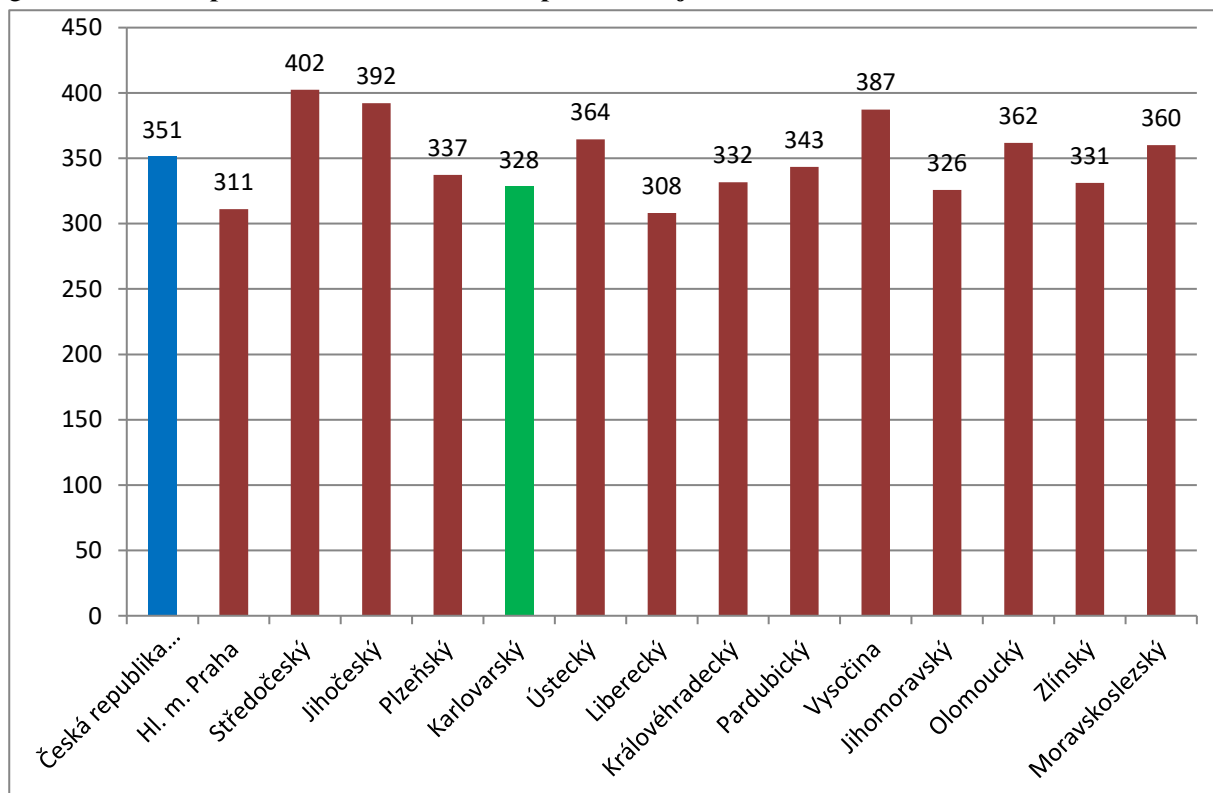
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 11 - Dlouhodobý vývoj produkce podnikového odpadu v Karlovarském kraji do roku 2018

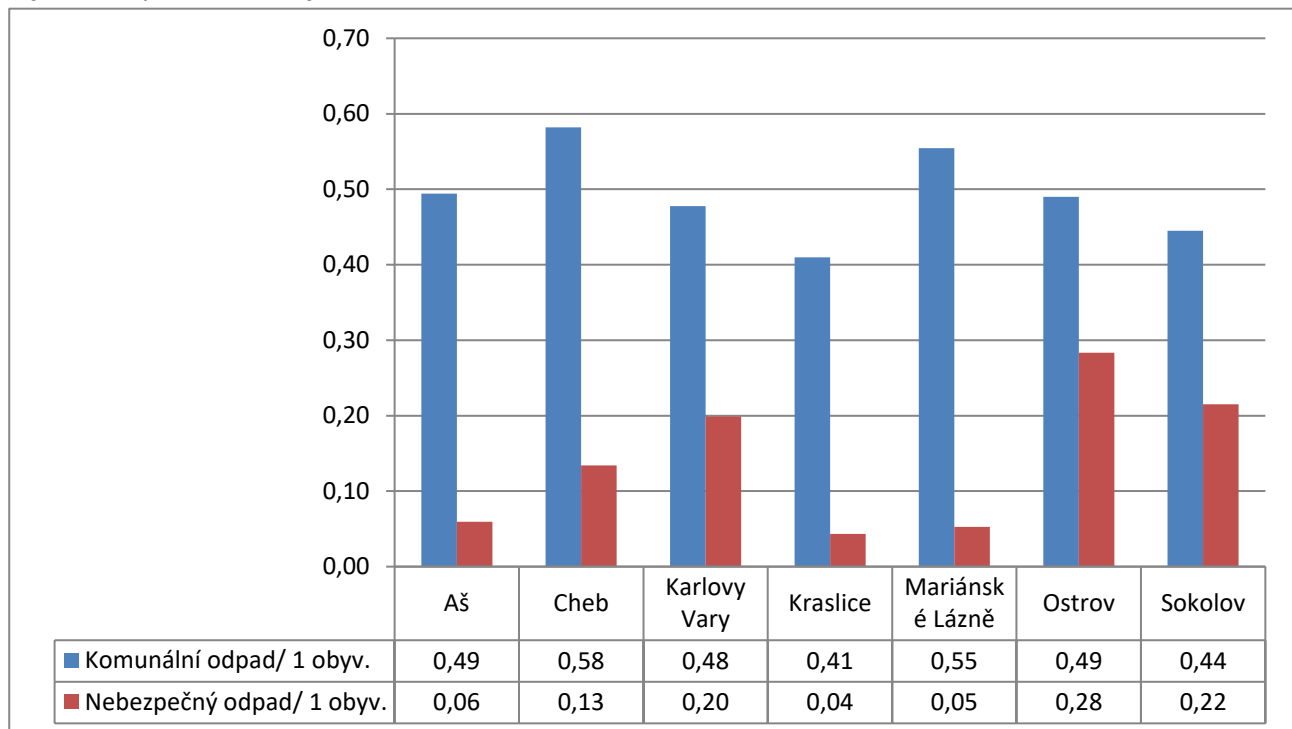
Zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 12 - Měrná produkce komunálního odpadu v krajích a ČR v roce 2018

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 13 – Porovnání produkce komunálního a nebezpečného odpadu na 1 obyvatele v roce 2019 v jednotlivých ORP kraje

zdroj: OŽP KÚKK 2019

Nakládání s odpady

Současný stav nakládání s odpady v Karlovarském kraji lze charakterizovat fungujícím systémem svozu, skládkováním odpadu a postupně se rozvíjejícími způsoby využití odpadu.

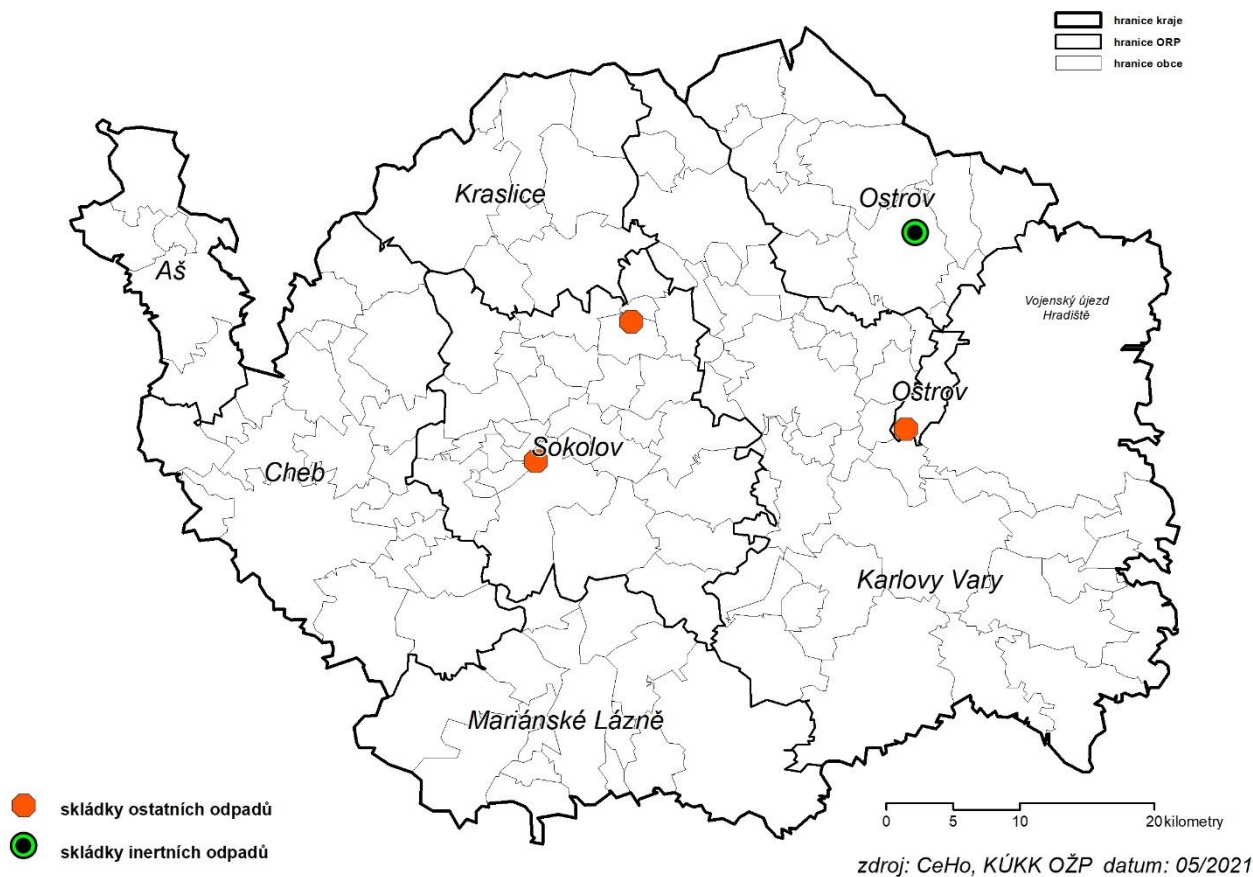
Počet skládek odpadů na území Karlovarského kraje je poměrně nízký – nachází se zde celkem 4 lokality skládek odpadu, a to v kategoriích skládka inertního odpadu a skládka ostatních odpadů. V kraji se nenachází žádná spalovna odpadů, ani zde není žádné velké zařízení na odstraňování nebezpečných odpadů. V roce 2013 byla navýšena kapacita skládky TKO Činov v Hradišti o 450 000 m³ na současnou kapacitu 1 222 594 m³.

Uzavřena byla skládka v Božičanech. Zbývající volná kapacita skládek v kraji je vidět na obrázku 47.

Vedle toho v kraji provozuje 217 subjektů různá větší či menší zařízení na zpracování nebo likvidaci odpadu všech druhů (i nebezpečných).

Obecné zásady, cíle a opatření pro nakládání s odpady v kraji stanovuje Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje 2016 – 2025.

obrázek 46 - Skládky v Karlovarském kraji

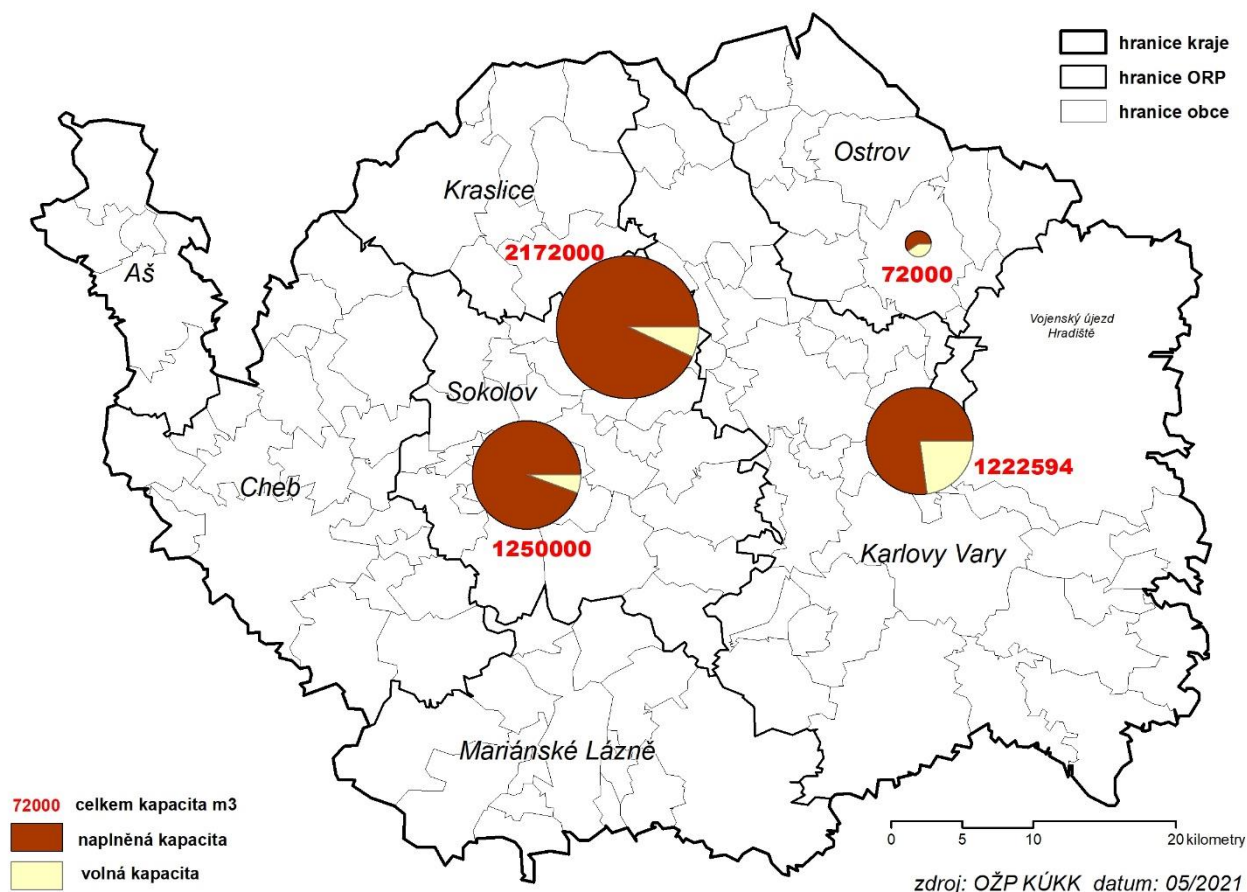

tabulka 40 - Údaje o aktuálně provozovaných skládkách v Karlovarském kraji

Oprávněná osoba	IČ	Název skládky	Obec	Kapacita skládky (m3)	Typ skládky
SUAS - skládková, s.r.o.	62584961	Skládka TKO a PO Chodov	Vintířov	2 172 000	S-OO
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	49356089	Skládka TKO Činov	Hradiště	1 222 594	S-OO
FCC Česká republika, s.r.o.	45809712	Regionální centrum pro nakládání s odpady Tisová (RECENT)	Březová	1 250 000	S-OO
Skládka Ostrov s.r.o.	8525188	Zařízení k odstraňování odpadů - skládka skupiny S - inertní odpad	Ostrov	72 000	S-IO

zdroj: OŽP KUKK 2020

obrázek 47 - Naplněnost velkých skládek odpadu

tabulka 41 - Počet oprávněných subjektů k nakládání s odpady v Karlovarském kraji

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Počet zařízení
Aš	9
Cheb	33
Karlovy Vary	50
Kraslice	7
Mariánské Lázně	12
Ostrov	20
Sokolov	86
Celkem	217

zdroj: OŽP KÚKK 2021

Staré ekologické zátěže a kontaminované plochy

Staré ekologické zátěže jsou lokality, ve kterých lze předpokládat nebo je zjištěn výskyt takové úrovně znečištění, jež může znamenat riziko pro životní prostředí. Sanací starých ekologických zátěží se snižuje riziko úniku nebezpečných látek do půdy a spodních vod.

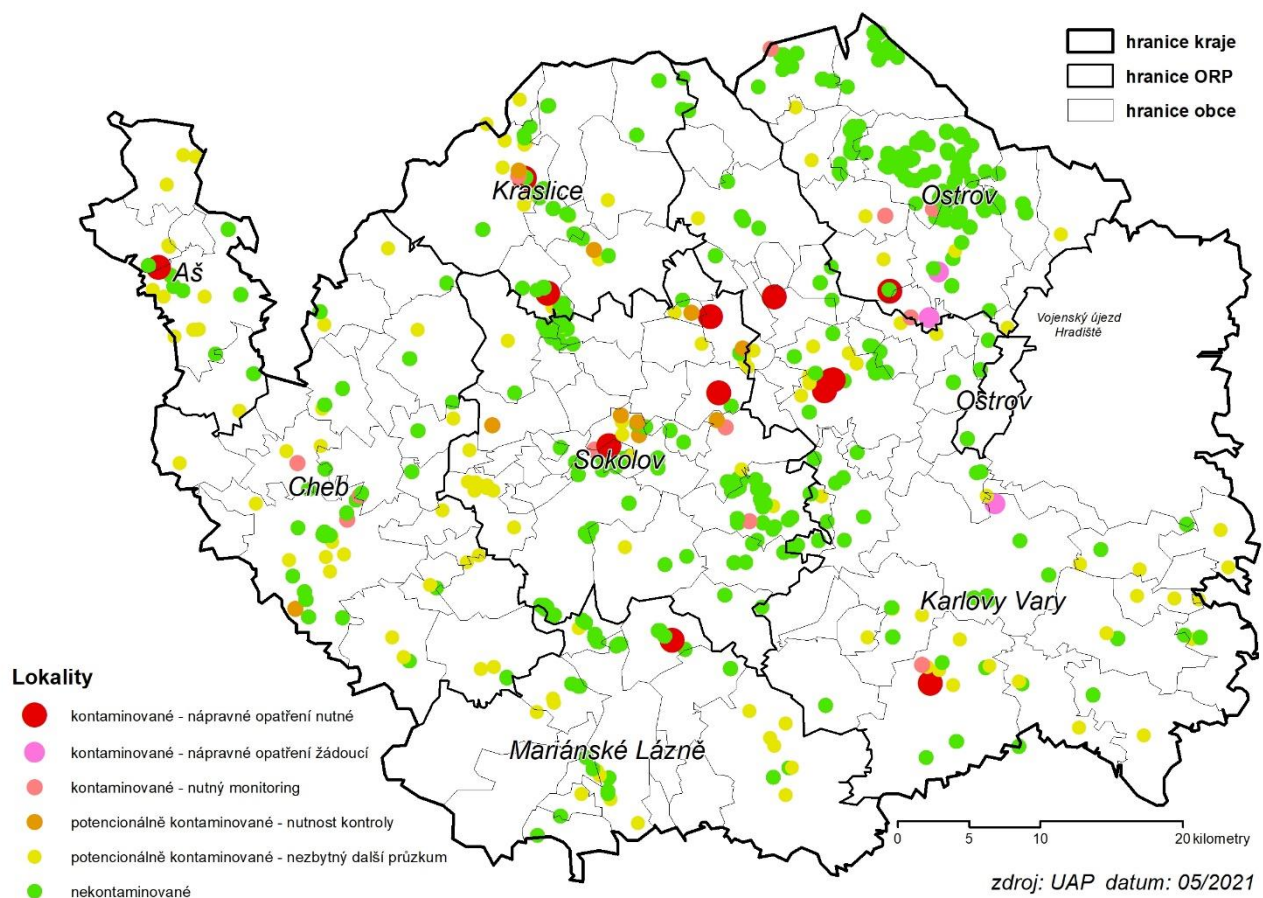
Problematika starých ekologických zátěží je na území Karlovarského kraje významná, postupně probíhá sanace jednotlivých zátěží, nicméně některé významné zátěže v území nejsou doposud vyřešeny. Celkový počet lokalit starých ekologických zátěží evidovaných v roce 2020 v Karlovarském kraji je 664. Dle nové metodiky MŽP jsou dodávány přesnější a zásadní informace k jednotlivým místům ekologických zátěží, tyto informace jsou zpracovávány postupně.

Zátěž s kvalifikací rizika kategorie Extrémní (A2, A3) - kontaminace potvrzena (neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví) – nápravné opatření nutné vykazuje 13 míst, 3 místa se zátěží s kvalifikací Vysoká (A1) – kontaminace potvrzena – nápravné opatření je žádoucí, kategorie Střední (P3, P4) – je zjištěna u 127 míst – u těchto míst jsou nedostatečné informace pro hodnocení a pro definitivní závěry, je nezbytný další průzkum. 22 míst je označeno kategorií riziko Nízké (P1,P2) – nutný je monitoring dalšího vývoje kontaminace v čase a je nutná institucionální kontrola funkčního využívání lokality. 499 lokalit je vyhodnoceno s rizikem Žádné (N2, N1,N0) – lokalita nevyžaduje žádný zásah.

Ekologická zátěž je většinou spojena s minulou těžební a průmyslovou činností.

Kromě evidovaných starých ekologických zátěží se v území mohou nacházet i další areály a budovy potenciálně kontaminované, byť v menším rozsahu, nebo dokonce doposud nezjištěné. Může jít zejména o nevyužívané zemědělské areály, opuštěné lokality průmyslové výroby apod.

obrázek 48 - Staré ekologické zátěže dle míry rizika

tabulka 42 - Množství starých ekologických zátěží v jednotlivých ORP dle míry rizika

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Zátěže celkem	Žádné	Nízké	Střední	Vysoké	Extrémní
Aš	23	9	0	13	0	1
Cheb	56	29	4	23	0	0
Karlovy Vary	103	63	1	33	1	5
Kraslice	60	42	3	13	0	2
Mariánské Lázně	55	39	0	15	0	1
Ostrov	208	193	4	8	2	1
Sokolov	159	124	10	22	0	3
celkem kraj	664	499	22	127	3	13

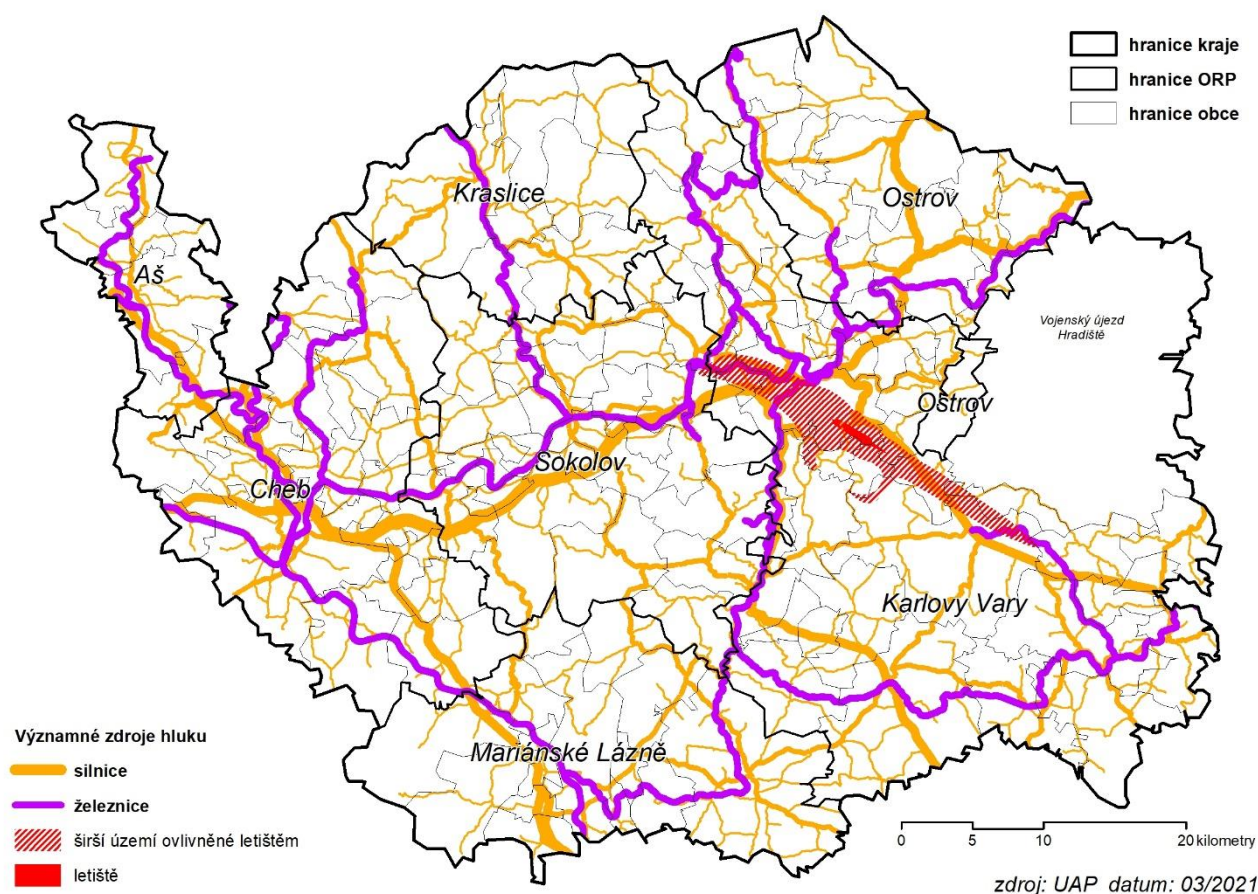
zdroj: ÚAP 2021

2.7.4. Hluk a vibrace

Nejvýznamnějším zdrojem hluku a vibrací v území je veřejná dopravní infrastruktura, zvláště silniční tranzitní doprava. Na území Karlovarského kraje jsou to především nejzatíženější dálnice D/6, silnice I/6, I/13, I/20, I/21, I/25 a železniční tratě Chomutov-Karlovy Vary-Cheb a Cheb-Plzeň. Zvláště průchody zatížených silničních tahů tranzitní dopravy sídly jsou i z důvodů hlukové zátěže klasifikovány jako dopravní závady, které je nutno řešit jako součást celého dopravního systému.

Kromě okolí frekventovaných komunikací a železnic je exponovanou oblastí také okolí letiště Karlovy Vary. Hluková zátěž letiště Karlovy Vary se i pro předpokládaný rozvoj provozu v roce 2025 projeví přímo jen v bezprostředním okolí letiště. Hodnoty hlukového zatížení letiště jsou převzaty z Aktualizace hlukové studie Letiště Karlovy Vary, zpracované v roce 2019. Vliv na všeobecné hlukové pozadí v širším území letiště nebude významněji narůstat. Problémy s hlukem byly v minulosti z letecké akrobacie, která byla přemístěna na letiště k tomu určená – letiště Přílezy (Toužim) a letiště Cheb. S ohledem na skutečnost, že v posledních třech letech se významným způsobem snížil letecký provoz v osobní dopravě, nedochází k navýšení hlukové zátěže území, i přes zátěž generovanou leteckou školou F-AIR. Hluk ze silniční dopravy (netranzitní) je především vázán na velká centra, kde intenzita dopravy stoupá se spádovostí města a obce, tedy dojížděnkou obyvatel za prací a vybaveností do těchto center. Hlukové dopady této dopravy jsou řešitelné až v úrovni územního plánu.

obrázek 49 - Významné zdroje hluku

2.7.5. Radonové riziko

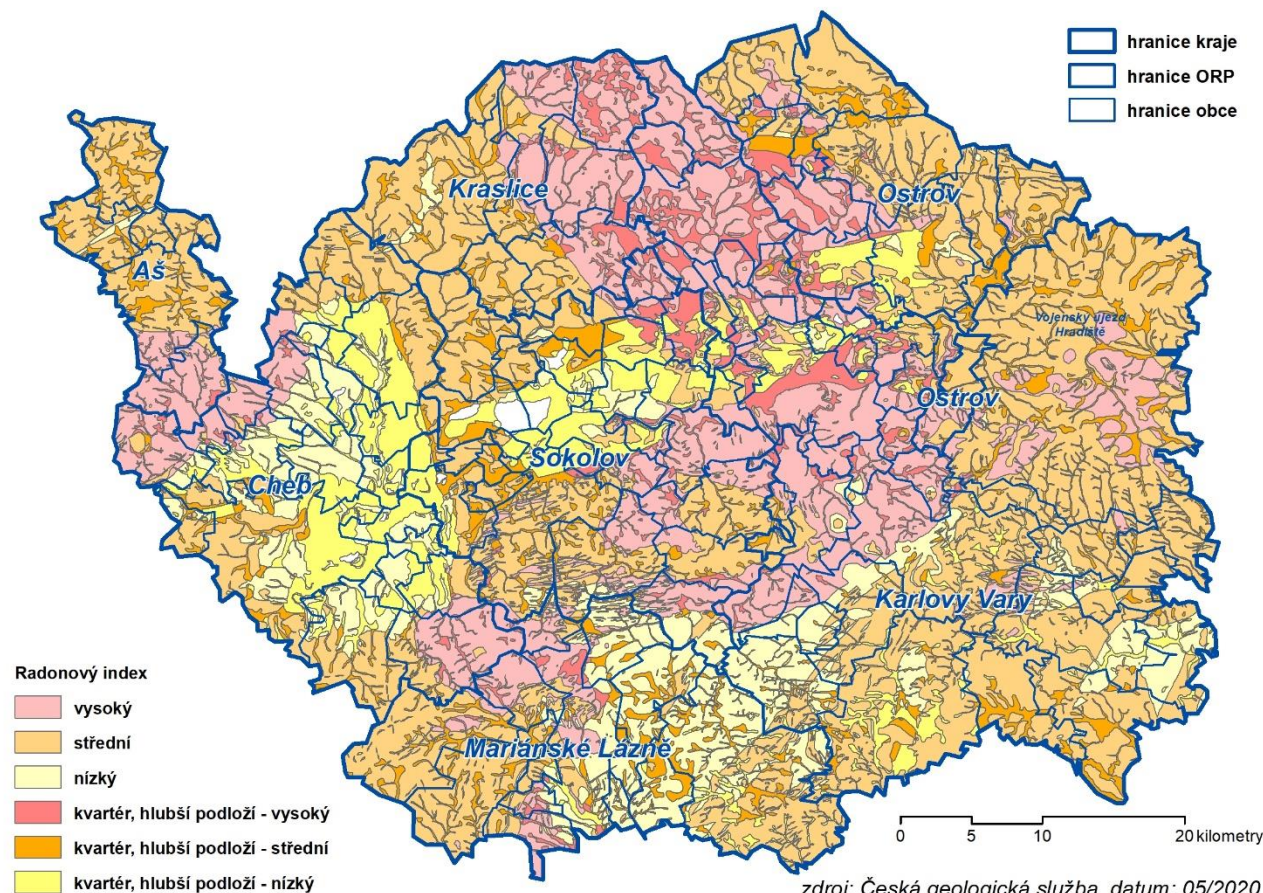
Na základě mapování radonového indexu lze území hodnotit ve třech kategoriích – nízká, střední, vysoká. Původní mapy obsahovaly i čtvrtou kategorii přechodného indexu pro nehomogenní kvarterní sedimenty. Výzkumnými pracemi bylo zjištěno, že na výslednou koncentraci radonu má vliv hlubší geologické podloží těchto sedimentů, a proto byl přechodný index zpřesněn do tří kategorií - nízká, střední a vysoká podle radonových charakteristik hlubšího geologického podloží.

Mapy radonového indexu geologického podloží jsou primárně určeny pro vytipování oblastí, v nichž je možno očekávat zvýšený výskyt objektů s vnitřní koncentrací radonu překračujících směrné hodnoty.

Území kraje se vyznačuje vysokým podílem oblasti se středním radonovým indexem (51 %), 27 % zaujímá oblast s vysokým radonovým indexem a 22 % oblast s nízkým radonovým indexem.

Mezi oblastmi s nejvyšším podílem vysokého radonového indexu vzhledem k území ORP se řadí ORP Kraslice (45,7 %) a ORP Karlovy Vary (32,6 %).

obrázek 50 - Převažující kategorie radonového indexu geologického podloží

2.8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Proti minulé aktualizaci nejsou v této kapitole zaznamenány výraznější odchylky.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

V Karlovarském kraji je nejnižší podíl zemědělské půdy ze všech krajů a naopak vyšší podíl lesních pozemků ve srovnání s ostatními kraji ČR, přitom podíl zemědělské půdy se velice mírně zvýšil (2016 až 2019 o 0,13%) a podíl lesů ve stejném období mírně stoupá o 0,42 %. Podílem zastavěných ploch je Karlovarský kraj významně pod průměrem ČR, což svědčí o menší míře urbanizace kraje. Podíl ostatních ploch je naopak dvojnásobkem průměru ČR. Příčinou jsou především území zasažené těžbou.

Podíl orné půdy ze zemědělské půdy kraje (42,3 %) tvoří 60 % průměrného podílu v ČR (69,9 %) a je s velkým rozdílem poslední mezi všemi kraji ČR. Kvalitu zemědělské půdy vyjadřuje zastoupení 1. a 2. třídy ochrany zemědělského půdního fondu, do kterých je zařazeno něco přes 11 % území kraje. Obecně nižší kvalita zemědělské půdy v kraji vyplývá z faktu, že úhrnný podíl 4. a 5. třídy ochrany činí více než 21 % z výměry zemědělské půdy.

Rozloha lesní půdy v kraji je vysoce nad průměrem ČR. S výjimkou ORP Cheb jsou všechny ORP kraje nadprůměrné z hlediska lesnatosti v porovnání s průměrem ČR. Poměrně vysoké je zastoupení lesů zvláštního určení (zejména v ORP Aš a Mariánské Lázně – nad 64 % z celkové výměry ORP) jsou významné z hlediska mimoprodukčních funkcí lesa. Jejich nejvýznamnější soustředění lze nalézt v zázemí lázeňských měst Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Jáchymov a specificky i ve vojenském újezdu Hradiště.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.8.1. Půdní fond

Půdní fond členíme na zemědělskou půdu, lesní pozemky, vodní plochy, zastavěné plochy a ostatní plochy. Analýza využití území se věnuje celkovému zhodnocení a porovnání situace v kraji a převážně plochám nezemědělské půdy bez lesních pozemků. Zemědělská půda a lesní pozemky jsou blíže popsány v části Zemědělský půdní fond a Pozemky určené k plnění funkcí lesa.

V Karlovarském kraji je nejnižší podíl zemědělské půdy ze všech krajů a naopak vyšší podíl lesních pozemků ve srovnání s ostatními kraji ČR, přitom podíl zemědělské půdy se v rozmezí let 2016 až 2020 zvýšil o 0,13 % a i podíl lesů ve stejném období mírně stoupá (0,4 %). Podílem zastavěných ploch je Karlovarský kraj významně pod průměrem ČR, to svědčí o menší míře urbanizace kraje. Podíl ostatních ploch je naopak dvojnásobkem průměru ČR. Příčinou jsou především území zasažená těžbou.

Nejvyšší podíl vodních ploch je na území ORP Cheb, což je zapříčiněno existencí větších vodních děl Skalka a Jesenice, ale i rozsáhlými rybníčními soustavami na jeho území. Podíl vodních ploch se zvyšuje v ORP Sokolov. Tento stav souvisí s rekultivacemi bývalých těžebních ploch, jejichž součástí je i budování nových hydrických rekultivací, jako je jezero Medard.

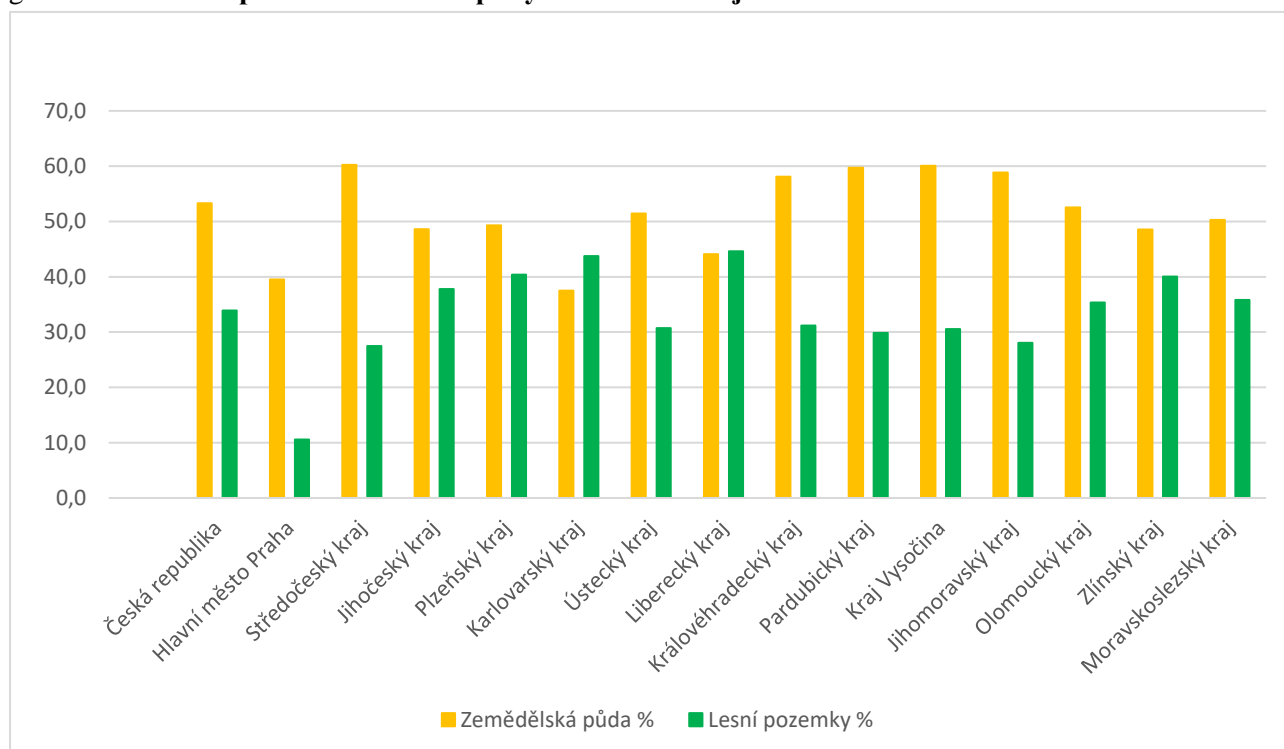
Nejvyšší podíl ostatních ploch vykazuje ORP Karlovy Vary (ovlivněno vojenským újezdem Hradiště), vysoký podíl těchto ploch vykazuje také ORP Sokolov.

tabulka 43 - Půdní fond 2020

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Zeměd. půda (ha)	Zeměd. půda (%)	Lesní půda (ha)	Lesní půda (%)	Vodní plochy (ha)	Vodní plochy (%)	Zastav. plochy (ha)	Zastav. plochy (%)	Ostatní plochy (ha)	Ostatní plochy (%)
Aš	14 371	5 534	38,5	7 088	49,3	147	1,0	164	1,1	1 442	10,0
Cheb	49 679	28 379	57,1	13 484	27,1	2 260	4,5	546	1,1	5 012	10,1
Karlovy Vary	117 136	44 449	37,9	45 777	38,3	1 975	1,7	1 014	0,9	26 427	22,6
Kraslice	26 447	6 053	22,9	18 329	69,3	329	1,2	149	0,6	1 599	6,0
Mariánské Lázně	40 531	16 336	40,3	20 144	49,7	832	2,1	343	0,8	2 887	7,1
Ostrov	33 929	8 625	25,4	19 190	60,3	677	2,0	299	0,9	3 020	8,9
Sokolov	48 919	14 588	29,8	20 227	41,3	870	1,8	598	1,2	12 637	25,8
Karlovarský kraj	331 012	123 964	37,5	144 239	43,6	7 090	2,1	3 113	0,9	53 024	16,0
ČR			53,4	x	33,8	x	2,1	x	1,7	x	9,9

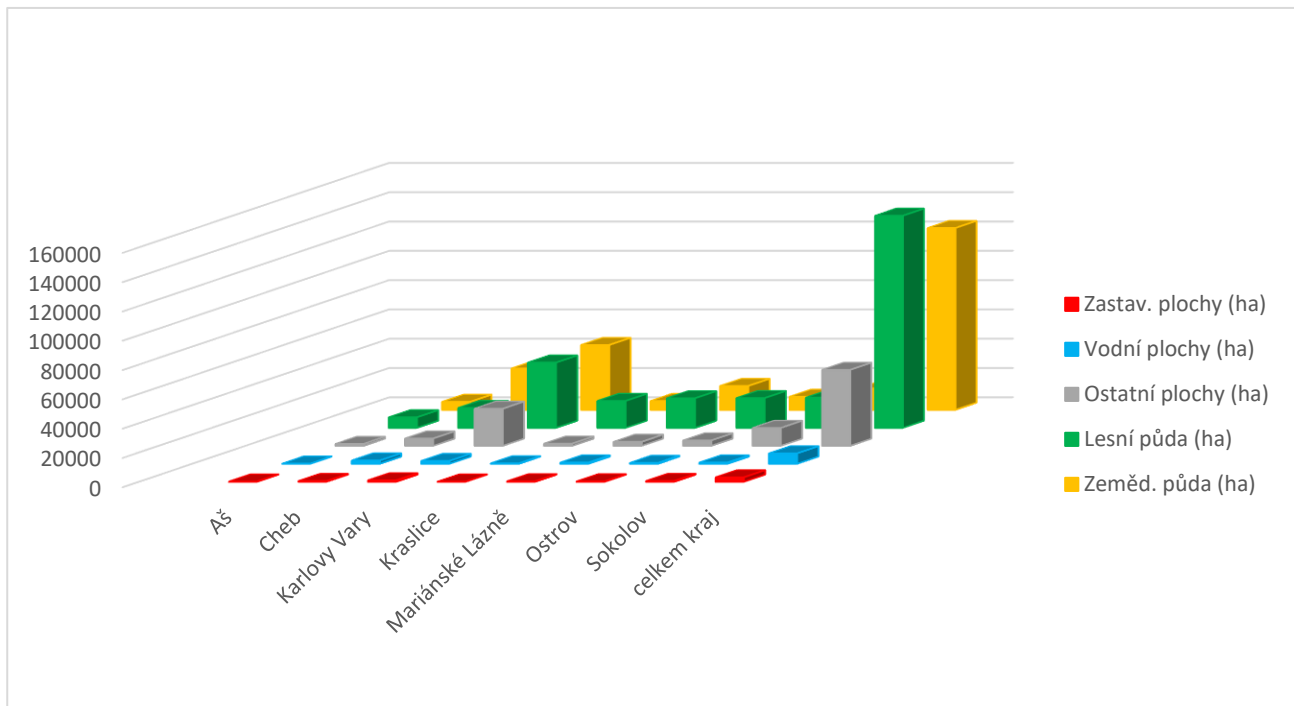
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 14 - Srovnání podílu zemědělské půdy a lesa mezi kraji ČR 2019

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 15 - Druhy ploch podle ORP Karlovarského kraje 2020

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

2.8.2. Zemědělský půdní fond

Výměra zemědělské půdy v Karlovarském kraji činí k roku 2019 plných 1241 km², což je 37,5 % rozlohy kraje. Karlovarský kraj je v zastoupení zemědělské půdy v ČR výrazně podprůměrný, rozdíl mezi průměrným zastoupením zemědělské půdy v ČR (53,5 %) a v Karlovarském kraji je značný a činí 37,5 %. V Karlovarském kraji je menší podíl zemědělské půdy na výměře kraje než podíl lesních pozemků (37,5 : 43,7 % rozlohy kraje).

Výrazně nejvyšší podíl zemědělské půdy vykazuje ORP Cheb (57,1 %), kde zemědělská půda zaujímá více než polovinu území ORP – zároveň je zde podstatně nižší podíl trvalých travních porostů (19,7 %), hodnota (36,2 %) vykazuje vysoký podíl zornění a intenzivní zemědělské výroby. Nejnížší podíl zemědělské půdy je vyhodnocen v ORP Kraslice (22,9 %) a ORP Ostrov (25,4 %), kde jsou podmínky pro zemědělství nejslabší.

Podíl zemědělské půdy v kraji od roku 2010 se ustálil na 37,5 %. Drobné výkyvy jsou zaznamenány ve všech správních obvodech ORP, kromě ORP Sokolov, což souvisí s rekultivacemi území zatíženého těžbou.

Podíl orné půdy z území kraje (42,3 %) tvoří více než 60 % průměrného podílu v ČR (69,9 %) a je s velkým rozdílem na nejnížší úrovni mezi všemi kraji ČR. Nejvyšší podíl orné půdy vzhledem k výměře ORP s velkou převahou vykazuje ORP Cheb (36,2 %), další ORP vykazují méně než poloviční podíl orné půdy, ORP Ostrov a Sokolov méně než 8 % a ORP Kraslice pouze 1,7 % orné půdy.

Trvalé travní porosty zaujímají 20,5 % území Karlovarského kraje. Nejvyšší podíl trvalých travních porostů vykazuje ORP Mariánské Lázně (26,6 %), v ostatních ORP se podíl pohybuje kolem 20 %, nejnížší je v ORP Karlovy Vary (18,4 %).

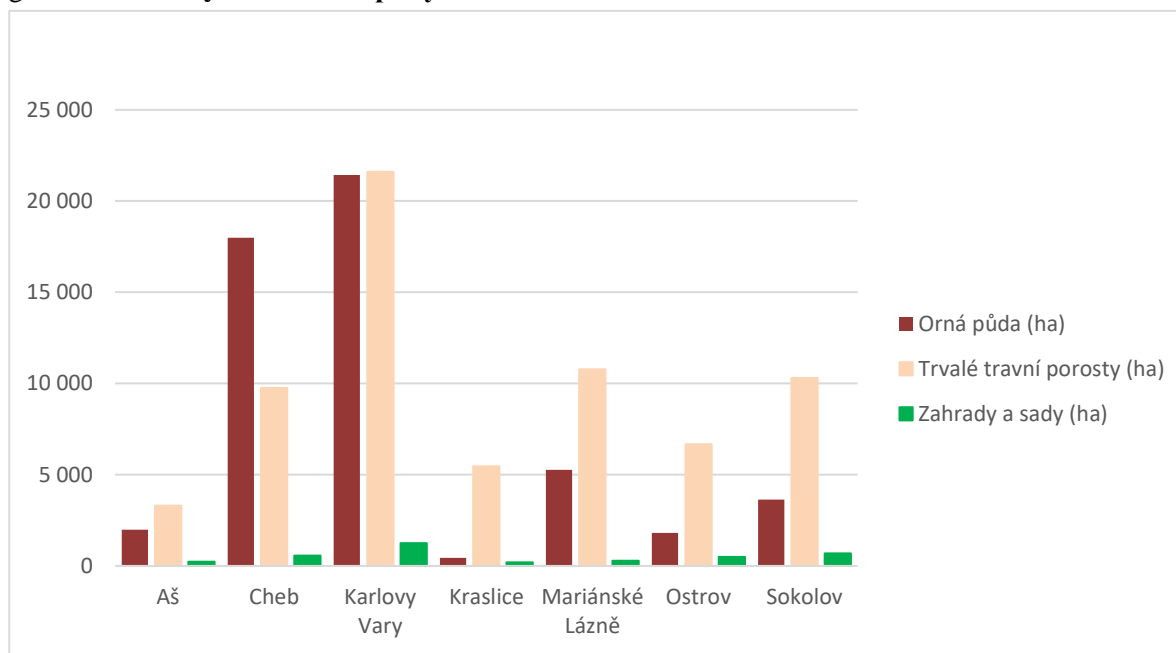
Nejkvalitnější zemědělské půdy vyjadřuje zastoupení 1. a 2. třídy ochrany zemědělského půdního fondu. V Karlovarském kraji je do 1. třídy ochrany zemědělského půdního fondu zařazeno téměř 191,19 km² (5,8 %) území kraje, do 2. třídy ochrany necelých 190,79 km² (5,8 %) území kraje. Obecně nižší kvalita zemědělské půdy vyplývá z faktu, že úhrnný podíl 4. a 5. třídy ochrany činí téměř 21,4 % z výměry zemědělské půdy.

Vysoký podíl zastoupení 1. třídy ochrany je v ORP Aš (16,3 %) a Mariánské Lázně (14 %), v ostatních ORP je zastoupení výrazně nižší (do 5 %). Podíly zastoupení 2. třídy ochrany jsou v rozmezí 3 – 7 %.

tabulka 44 - **Kultury zemědělské půdy 2019**

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Zemědělská půda (ha)	Zemědělská půda (%)	Orná půda (ha)	Orná půda (%)	Trvalé travní porosty (ha)	Trvalé travní porosty (%)	Zahrady a sady (ha)	Zahrady a sady (%)
Aš	14 371	5 526	38,5	1 989	13,8	3 308	23,0	230	1,6
Cheb	49 679	28 304	57,1	17 980	36,2	9 763	19,7	562	1,1
Karlovy Vary	117 135	44 278	37,9	21 420	18,3	21 609	18,4	1 249	1,1
Kraslice	26 447	6 110	22,9	447	1,7	5 461	20,6	202	0,8
Mariánské Lázně	40 532	16 332	40,3	5 273	13,0	10 777	26,6	282	0,7
Ostrov	33 929	8 973	25,4	1 811	5,3	6 672	19,7	490	1,4
Sokolov	48 919	14 632	29,8	3 631	7,4	10 310	21,1	692	1,4
Karlovarský kraj	331 012	124 155	37,5	52 551	15,9	67 900	20,5	3 707	1,1

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 16 - **Kultury zemědělské půdy dle ORP 2019**

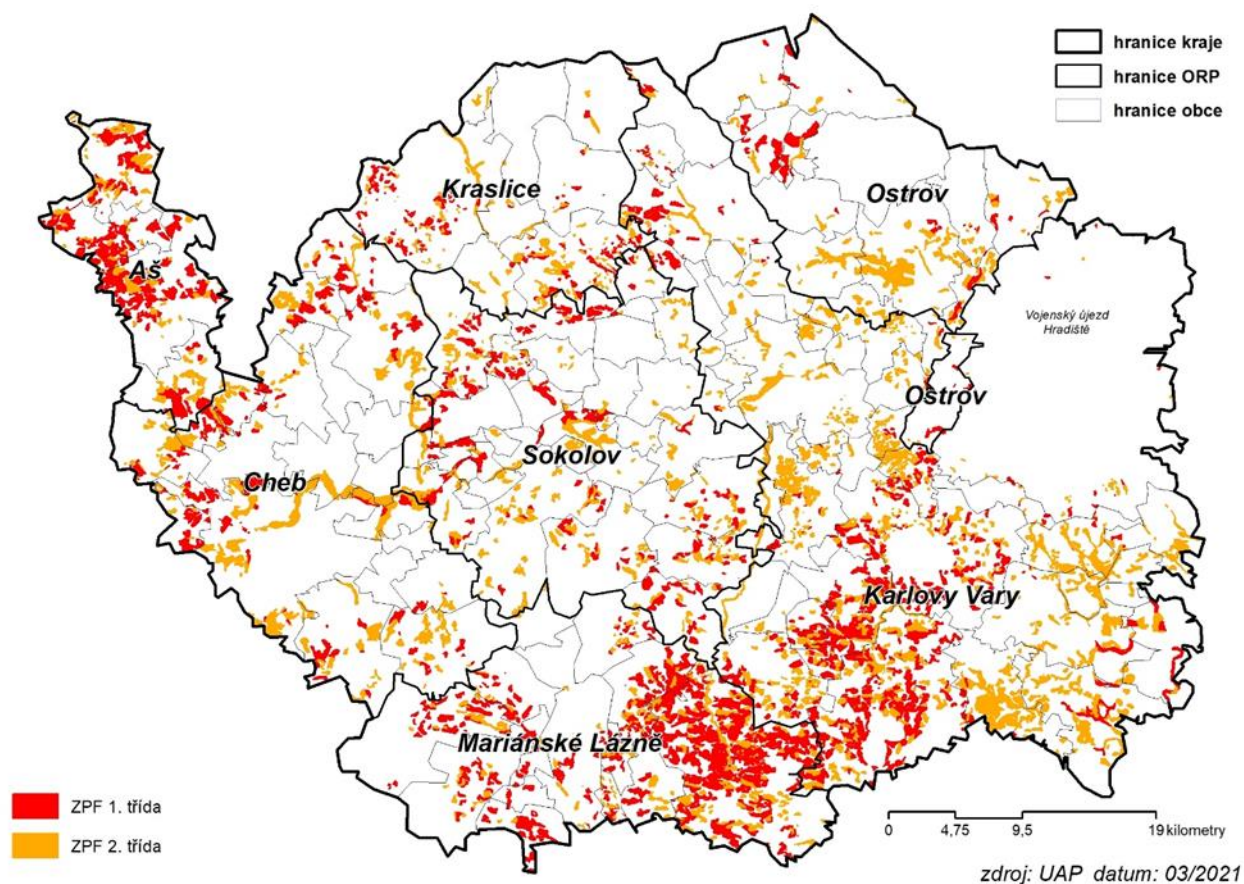
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 45 - Kvalita zemědělské půdy

Obec	Správní území obce s rozšířenou působností ORP (ha)	ZPF celkem (%)	Orná půda ze ZPF (%)	TTP ze ZPF (%)	1. třída ochrany (%)	2. třída ochrany (%)	3. třída ochrany (%)	4 - 5. třída ochrany (%)
Aš	14 371	38,5	36	59,9	16,3	6,8	9,3	17,1
Cheb	49 679	57	63,5	34,5	4	6,9	25,5	30,3
Karlovy Vary	117 136	37,8	48,4	48,8	5	6,9	12,3	20,8
Kraslice	26 447	23,1	7,3	89,4	2,4	3,2	5,7	16,4
Mariánské Lázně	40 531	40,3	32,3	66	14	4,3	13,3	13,9
Ostrov	33 929	26,4	20,2	74,4	2	4,6	7,4	21,2
Sokolov	48 919	29,9	24,8	70,5	4	4,9	9,9	24,4
Karlovarský kraj	331 012	37,5	42,3	54,7	5,8	5,8	12,9	21,4

zdroj: ÚAP, datum: 2020

obrázek 51 - Nejzhorší zemědělská půda

zdroj: ÚAP datum: 03/2021

2.8.3. Pozemky určené k plnění funkcí lesa

Lesní ekosystémy jsou důležitou složkou životního prostředí nejen ve vztahu k ochraně přírody a biodiverzity, ale i z hlediska retenční schopnosti krajiny, kvality půdy atd. Zároveň je lesnická produkce významnou složkou hospodářství ČR a důležitým krajinným prvkem pro rekreaci a cestovní ruch.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění, definuje tři kategorie lesa podle převažujících funkcí, tj. lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské.

Lesní půda zaujímá v Karlovarském kraji 1 447 km², což je 43,7 % území celého kraje. Tento podíl je v rámci ČR vysoce nadprůměrný. Průměrná lesnatost v ČR je 33,9 %. Kraj má jako jediný v republice plochu lesních pozemků větší než plochu zemědělské půdy. Karlovarský kraj je spolu s Libereckým krajem územím s nejvyšším podílem lesní půdy. Vysoká lesnatost odráží přírodní podmínky a koresponduje s relativně nízkým podílem zemědělské půdy.

Nejvyšší lesnatost se vyskytuje v ORP Kraslice (69,4 %) a Ostrov (59,8 %). Nejmenší lesnatost je v ORP Cheb (27,3 %). S výjimkou ORP Cheb jsou všechny ORP kraje z hlediska lesnatosti v porovnání s průměrem ČR nadprůměrné.

Poměrně vysoké je zastoupení lesů zvláštního určení, zejména v ORP Aš a Mariánské Lázně (64,9 % z celkové výměry ORP). Významné jsou z hlediska mimoprodukčních funkcí lesa. Jejich nejvýznamnější soustředění lze nalézt v zázemí lázeňských měst Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Jáchymov a specificky i ve vojenském újezdu Hradiště.

Významná soustředění hospodářských lesů jsou v Krušných horách (ORP Kraslice 50,3 %, Karlovy Vary a Ostrov), Slavkovském lese (ORP Sokolov), Českém lese (ORP Mariánské Lázně), ale i na Tepelsku, Toužimsku, Bochovsku a Žluticku.

V Karlovarském kraji výrazně převládají jehličnany (přes 83,8 % lesních porostů), republikový průměr je cca 72,9 %, listnaté lesy tvoří v kraji 15,4 % lesních porostů (republikový průměr 27,1 %). Nejvyšší podíl listnatých lesů vykazují ORP Karlovy Vary a Sokolov.

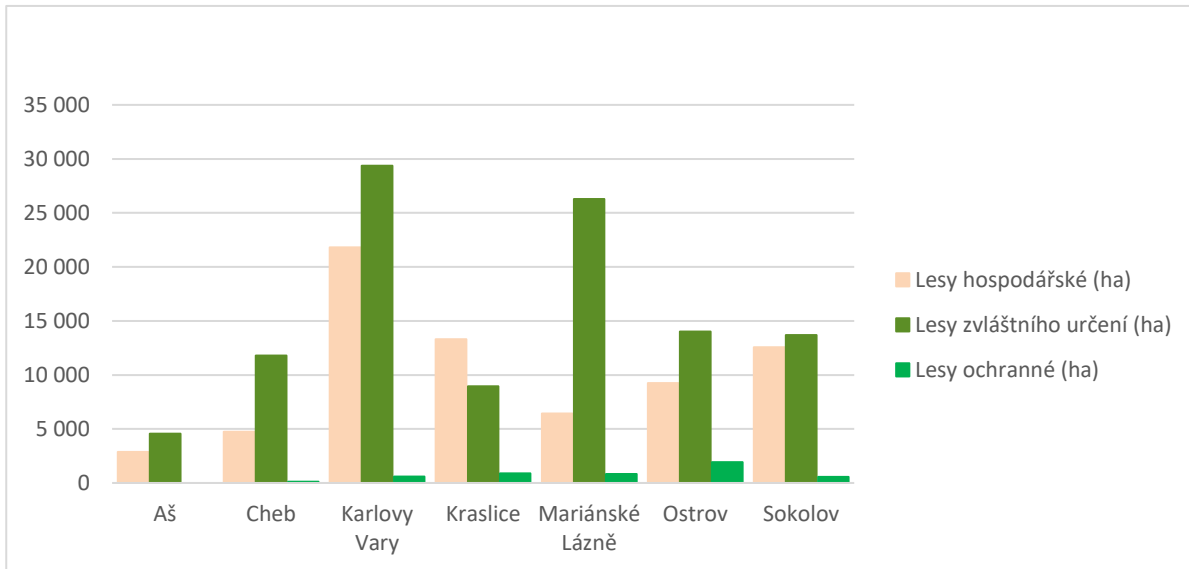
Zdravotní stav lesa je charakterizován především stupněm defoliace. Celkově v ČR dochází v posledních letech ke zpomalení nárůstu defoliace až k její stagnaci, což lze považovat za reakci lesních porostů na zlepšení imisních podmínek v uplynulých třech desetiletích. V Karlovarském kraji nebyly imisní holiny tak rozlehlé, jako ve východní části Krušných hor. Všechny holiny jsou v současné době zalesněny s více či méně zapojenými porosty převážně náhradních dřevin a jsou v dobré kondici.

tabulka 46 - Druhy lesa

Obec	Správní území obce s rozšířenou působností ORP (ha)	Lesní půda (%)	Lesní půda (ha)	Lesy hospodářské (%)	Lesy ochranné (%)	Lesy zvláštního určení (%)
Aš	14 371	50,1	7 198	20	0	31,7
Cheb	49 679	27,3	13 576	9,5	0,2	23,7
Karlovy Vary	117 136	38	44 558	18,6	0,5	25,1
Kraslice	26 447	69,4	18 346	50,3	3,4	33,8
Mariánské Lázně	40 531	49,8	20 193	15,9	2	64,9
Ostrov	33 929	59,8	20 294	27,3	5,7	41,3
Sokolov	48 919	42,2	20 623	25,7	1,2	28
Karlovarský kraj	331 012	43,7	144 788	21,4	1,5	32,8

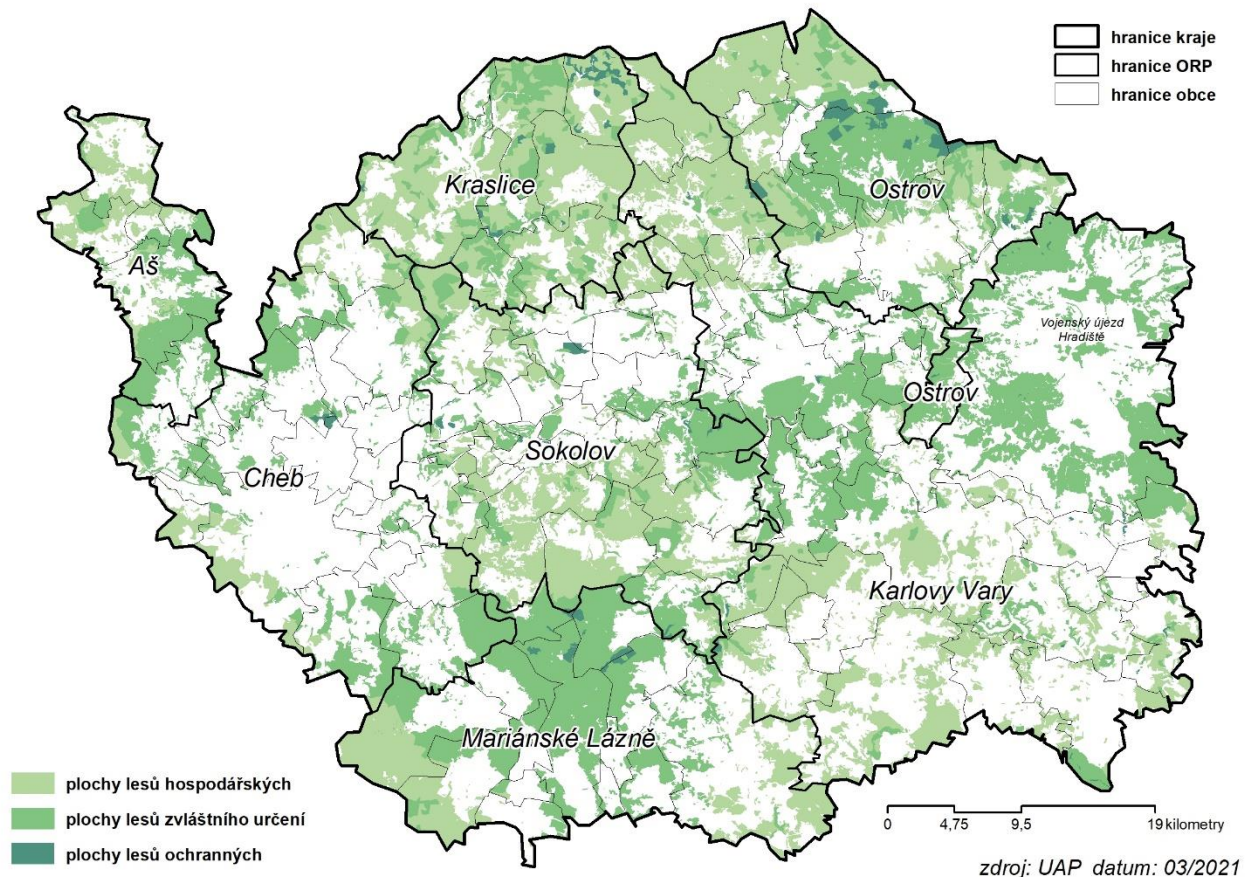
zdroj: ÚAP, datum: 6. 4. 2021

graf 17 - Druhy lesa v hektarech

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 52 - Druhy lesa

2.9. Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství

Tato kapitola je v textu dokumentace zcela nová (na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb.).

Velká většina informací k občanské vybavenosti byla obsažena v původní kapitole Sociodemografické podmínky, text je dále doplněn na základě údajů o vybavenost v kulturní oblasti, konkrétně o údaje týkající se divadel, divadelních sálů a symfonických orchestrů. Dále o přehled kulturních domů a podobných zařízení, o přehled galerií, kin a zejména obecních knihoven. Ostatní údaje byly aktualizovány. Doplněn je rovněž text k veřejným prostranstvím.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

V uplynulém období se potvrdil trend klesajícího počtu žáků a studentů, který měl očekávaný dopad na počet, nebo obsazenost všech typů škol v našem kraji. Došlo k poklesu počtu gymnázií z 10 na 9 a ke změně jejich struktury. Z 38 středních škol došlo k jejich poklesu na 32. Z 27 středních škol zřizovaných krajem došlo k poklesu na 21. Z vysokých škol zůstala v Chebu zachována ekonomická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, v Karlových Varech dále působí Vysoká škola finanční a správní a fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze. Z 26 studijních oborů došlo k poklesu na 9.

Zdravotnictví v Karlovarském kraji zůstává stabilní. Stále sice přetrvávají některé negativní trendy, zejména problémy se stárnutím zdravotnického personálu a úbytkem praktických lékařů a stomatologů, na druhou stranu došlo k výraznému posunu v oblasti investic do všech nemocnic, které se v kraji nacházejí. Investováno bylo do nemocnice v Chebu, Sokolově, Karlových Varech a Ostrově. Došlo také k zlepšení přístrojového vybavení. Podporováno je vzdělávání zdravotnického personálu a digitalizace zdravotnictví.

V roce 2021 působí na území Karlovarského kraje kolem 50-ti poskytovatelů vybraných pobytových sociálních služeb a pečovatelské služby.

Oblast veřejné správy zůstává i nadále stabilní. Pozitivním trendem v této oblasti je její pokračující digitalizace.

Občanská vybavenost v oblasti kultury je na dobré úrovni. Díky existenci lázeňských měst v našem kraji jsou dobře zastoupena divadla, divadelní sály a symfonické orchestry. Bohužel, většina divadel nemá vlastní soubory a jednotlivá představení se „nakupují“ ve větších kulturních centrech. Dobře jsou zastoupeny rovněž galerie, kulturní domy a kina. Kromě 14 velmi malých obcí disponují ostatní města a obce místní, městskou, popř. krajskou knihovnou.

Nově doplněná kapitola týkající se veřejných prostranství obsahuje zejména konstatování neexistence strategických, nebo koncepčních dokumentů, které by hlavně ve větších městech řešily tuto problematiku.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.9.1. Školství

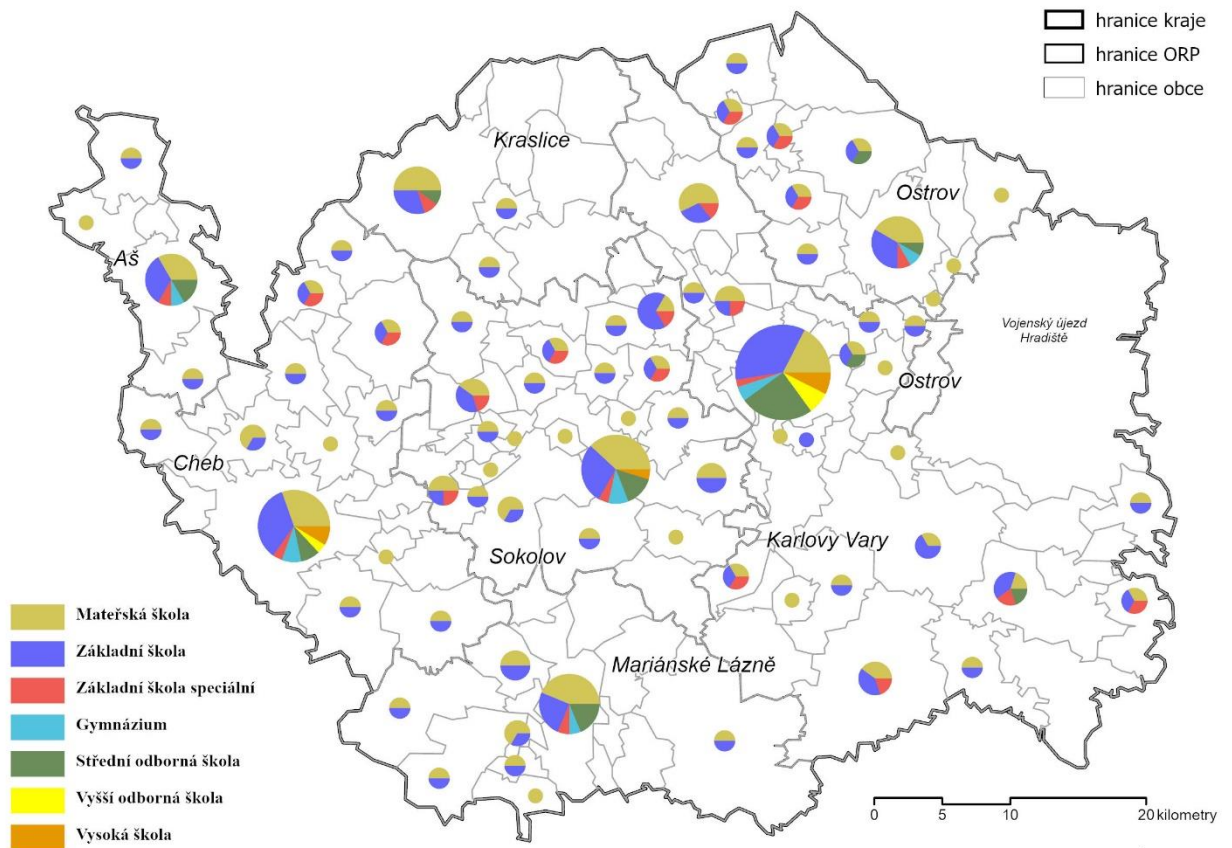
Rozmístění a počet škol v Karlovarském kraji znázorňuje obrázek 53. Základní školou je vybavena alespoň třetina ze 134 obcí Karlovarského kraje. Nejvíce obcí je pak vybaveno mateřskou školou. Souvislejší území obcí bez jakékoliv školy jsou v horské oblasti ORP Kraslice, mezi Kynšperkem nad Ohří a Chebem v ORP Cheb, severovýchodně od Mariánských Lázní a v okolí Vojenského újezdu Hradiště. Vysoké provozní náklady a nedostatek kvalifikovaných pedagogů mohou vést k další postupné redukci škol v menších obcích, což snižuje jejich sídelní atraktivitu především pro mladé rodiny s dětmi.

Klesající počet studentů v Karlovarském kraji (graf 18) by mohl v budoucnu ovlivnit počet středních a vysokých škol. Nižší počet studentů je patrně způsoben nižším počtem obyvatel v ročníku (věku) vstupujícím do dalšího vzdělávání, ale také odlivem studentů na střední a vysoké školy do jiných krajů.

V kraji jsou při středních školách čtyři vyšší odborné školy (Cheb 1x, Karlovy Vary 3x) se 9 studijními obory, 9 gymnázií (4x 4 a 8-leté, 2x 4,6 a 8-leté, 2x 4-leté, 2x 8-leté) a celkem 31 středních škol a odborných učilišť, která poskytují střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou. Z toho 21 škol je zřizovaných krajem, 8 soukromých, 2 obcí a 1 škola je zřízena MŠMT. Většina těchto škol je rozmístěna ve velkých městech (Karlovy Vary, Cheb, Sokolov, Mariánské Lázně), historických průmyslových centrech (Ostrov, Aš, Nejdek, Chodov) nebo v tradičních lokalitách (Žlutice, Dalovice).

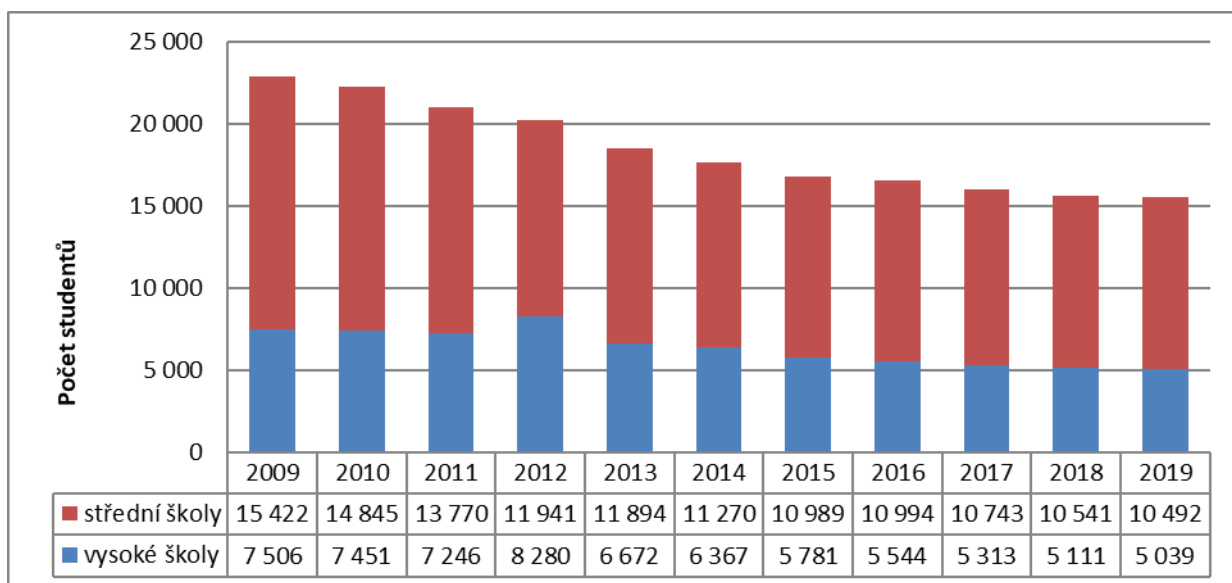
Na území Karlovarského kraje vzdělávají vysokoškolské studenty 2 fakulty 2 universit (4 studijních oborů) a 1 další vysoké škola, (tabulka 47).

obrázek 53 – Školy v Karlovarském kraji v roce 2020

zdroj: odbor školství KÚKK 2020

graf 18 - Vývoj počtu studentů v kraji v letech 2009 – 2019

zdroj: ČSÚ Ročenka 2009 – 2020

tabulka 47 - Vysoké školy v Karlovarském kraji v roce 2021 (skutečně existující možnosti studia)

Vysoká škola	fakulta	studijní obory	sídlo	pobočka
Západočeská universita v Plzni	ekonomická	2	Plzeň	Cheb
Česká zemědělská universita v Praze	životního prostředí	2	Praha	K. Vary
Vysoká škola finanční a správní	-	5	Praha	K. Vary
celkem kraj	3	9		

zdroj: KUKK 2021

2.9.2. Zdravotnictví a sociální péče

V Karlovarském kraji je výrazně stabilizován počet nemocnic. Pět nemocnic v největších městech kraje je umístěno v centrech soustředění obyvatel a jejich služby pokrývají rovnoměrně pánevní oblasti (obrázek 55). Počet lůžek v nemocnicích již tak stabilizovaný není. Od roku 2010 je počet lůžek kolísavý se snižující se tendencí. Postupné snižování vykazují od roku 2015 také lékárny.

Tabulka 48 a graf 19 ukazuje na kolísavý počet lékařů. Klesající je počet praktických lékařů a stomatologů, což může způsobovat problémy v dostupnosti základní lékařské péče nejen v odlehlých obcích, ale i větších městech. Problém s klesajícím počtem praktických lékařů a stomatologů je obdobný v celé České republice, a je to především problém stárnutí a nedostatku kvalifikovaných lékařů a odchodu lékařů do zahraničí.

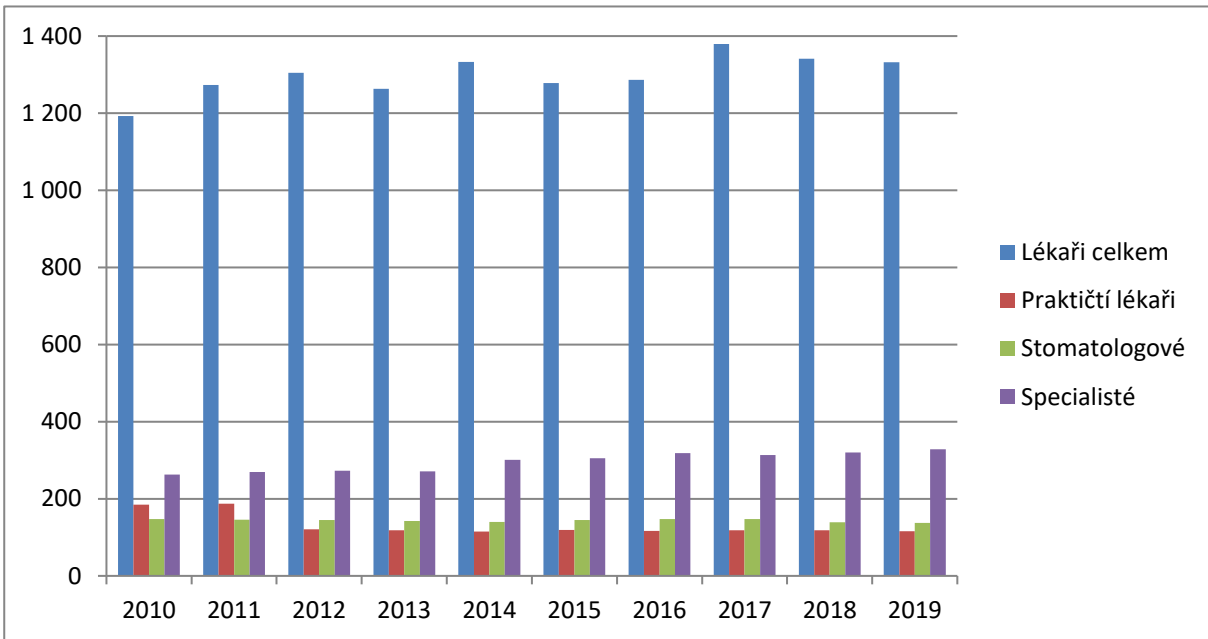
Obdobně jako nemocnice jsou rozmístěny i stálé ordinace praktických lékařů. Ty se nachází i v dalších větších městech kraje. Počet praktických lékařů v obcích ukazuje obrázek 54. Dostupnost lékařské péče v obcích, kde není praktický lékař je nutno zajišťovat funkčními dopravními službami (veřejná doprava, záchranná služba).

tabulka 48 - Vývoj charakteristik zdravotnictví Karlovarského kraje v letech 2010 – 2019

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lékaři celkem	1 193	1 273	1 305	1 263	1 333	1 278	1 287	1 379	1 342	1 332
Obyvatelé na 1 lékaře	258	238	232	238	225	233	231	215	220	221
Nemocnice	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Počet lůžek v nemocnicích	1 613	1 514	1 487	1 827	1 397	1 348	1 412	1 269	1 187	1 241
Lékárny	89	89	88	96	91	95	92	89	84	85

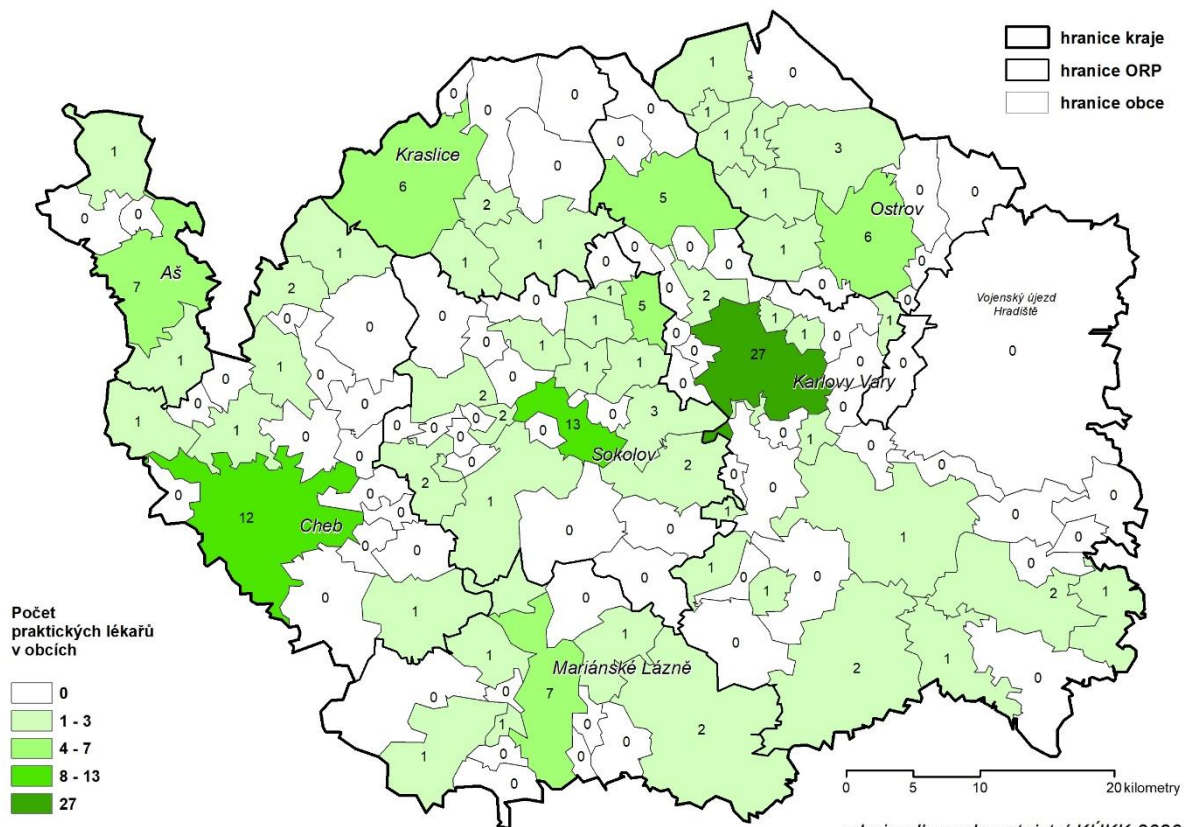
zdroj: Statistická ročenka 2020

graf 19 - Vývoj počtu lékařů v Karlovarském kraji v letech 2010 – 2019

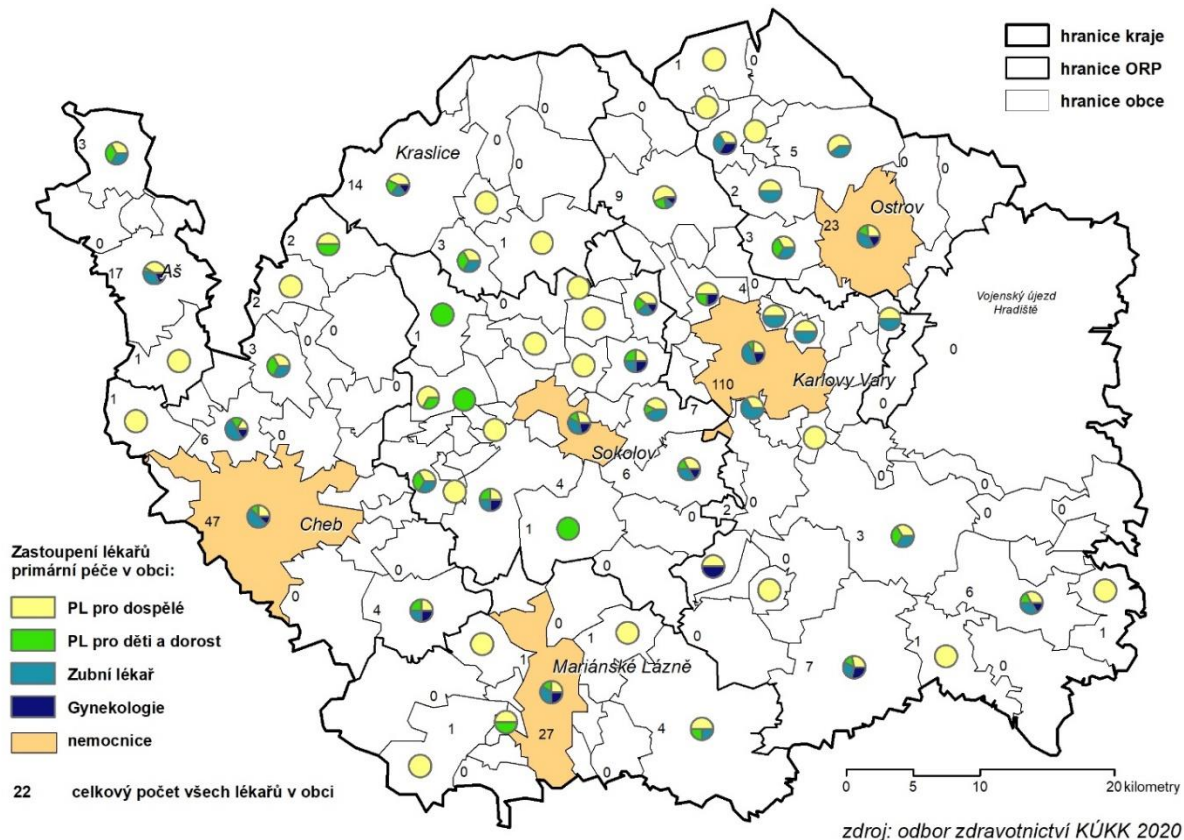

Zdroj: Statistická ročenka 2020

obrázek 54 – Územní dostupnost praktických lékařů Karlovarského kraje v roce 2020

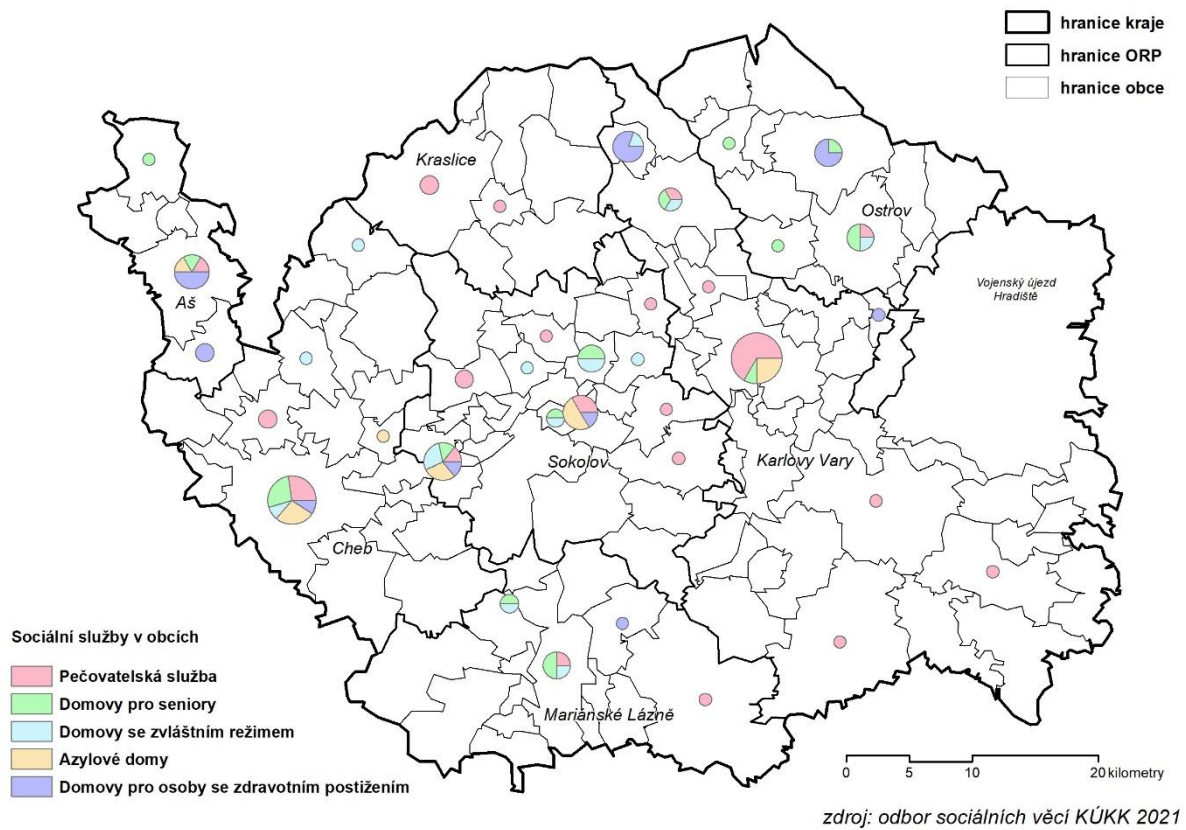
obrázek 55 - Zdravotnické vybavení území Karlovarského kraje v roce 2020

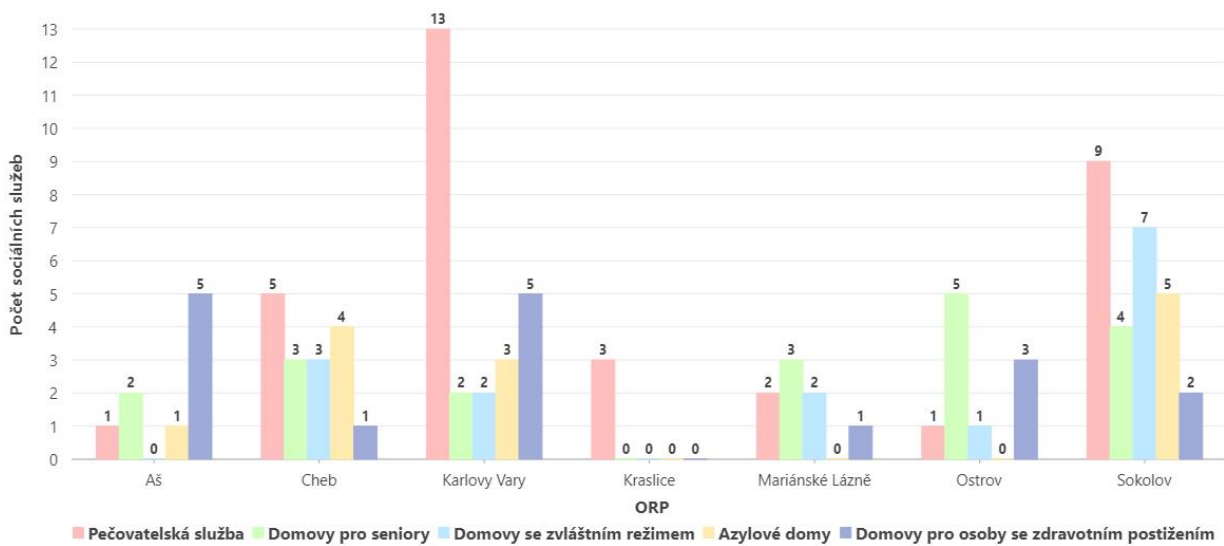
V roce 2021 působí na území Karlovarského kraje kolem 50-ti poskytovatelů vybraných pobytových sociálních služeb a pečovatelské služby. Regionální rozložení pobytových sociálních služeb a terénní nebo ambulantní pečovatelské služby zachycuje obrázek 56 a graf 20. Rozložení sociálních služeb v rámci kraje není rovnoměrné, většina jich je soustředěna do větších měst, která svou vybaveností zabezpečují obsluhu příslušných spádových území.

Nejnižší vybavenost sociálních služeb vykazuje ORP Kraslice (graf 21), kde je pouze pečovatelská služba. Nejvyšší vybavenost je v ORP Sokolov.

obrázek 56 - Územní rozložení pobytových sociálních služeb a pečovatelské služby v roce 2021

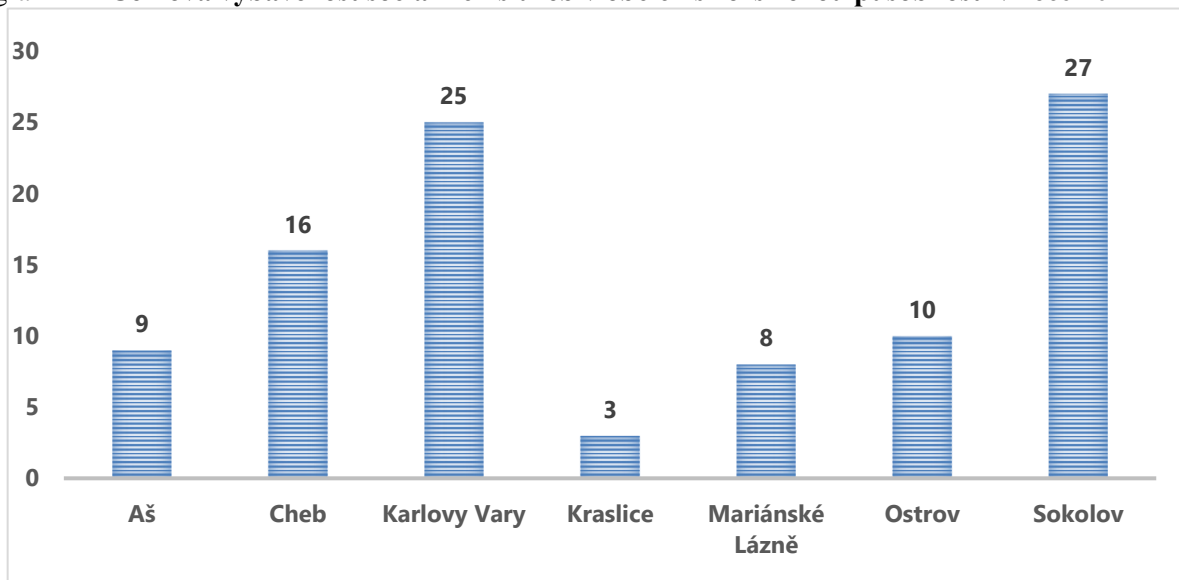

graf 20 - Počet zařízení sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností v roce 2021

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV 2021

graf 21 - Celková vybavenost sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností v roce 2021

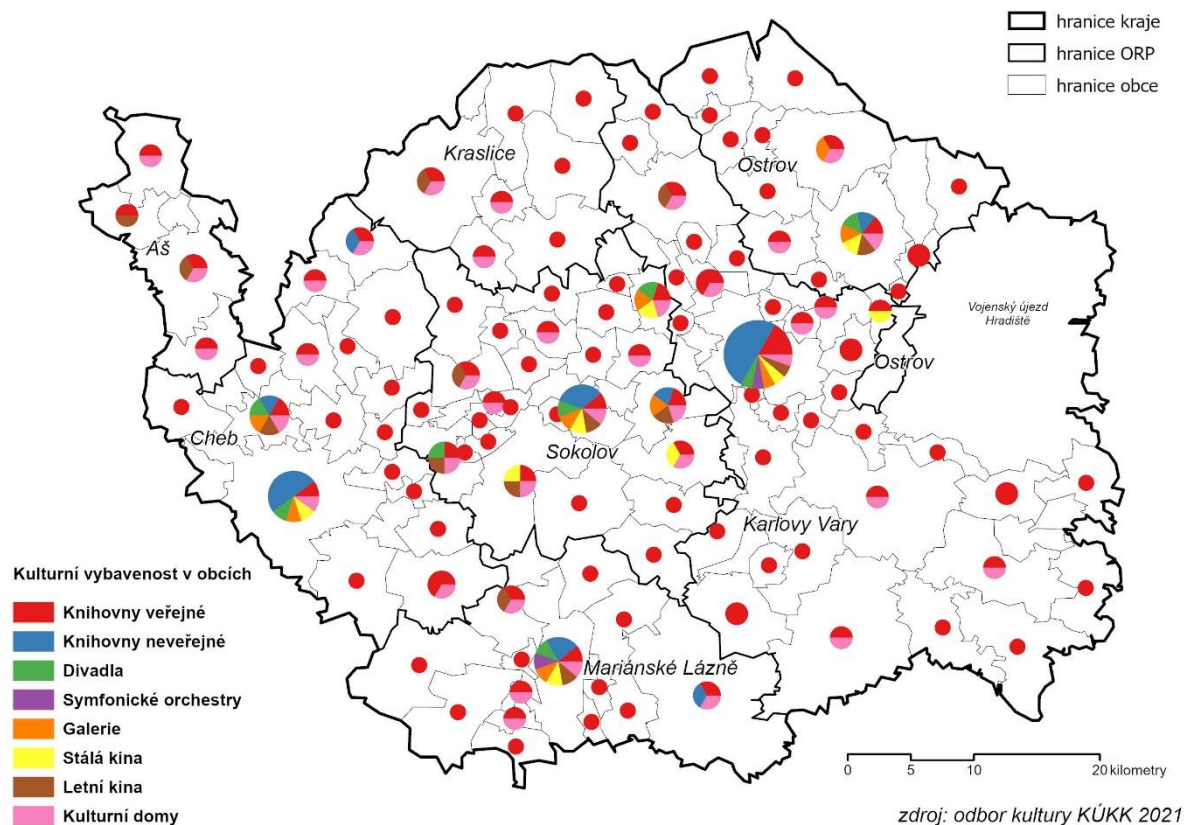

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV 2021

2.9.3. Kultura

V Karlovarském kraji se nachází celá škála kulturních zařízení. Jedná se o divadla, symfonické orchestry, muzea, galerie, knihovny, kulturní domy a kina. Jejich rozmístění na území kraje je zřejmé z obrázku 57.

obrázek 57 - Kulturní vybavenost v obcích Karlovarského kraje v roce 2021

Divadla, divadelní sály, symfonické orchestry

Samostatné divadelní budovy se nacházejí kromě Chebu, zejména v lázeňských městech, tedy v Karlových Varech, Mariánských Lázních a Františkových Lázních. Vesměs se jedná o historické, po architektonické stránce kvalitní budovy. Ostatní divadelní sály jsou součástí integrovaných kulturních zařízení, jako jsou kulturní domy, kulturní centra, kulturní střediska a podobně. Typickými zařízeními tohoto druhu jsou Městský dům kultury Sokolov, Dům kultury Ostrov, Kulturní a společenské středisko Chodov, nebo Městské kulturní středisko Kynšperk nad Ohří. Lázeňská města Karlovy Vary a Mariánské Lázně disponují také symfonickými orchestry, v obou případech s dlouhou kulturní historií. Vadou na kráse v této oblasti je skutečnost, že většina divadel nemá vlastní divadelní soubor a jednotlivá divadelní představení je tak potřeba „nakupovat“ v sousedních, větších kulturních centrech.

Kulturní domy, kulturní centra, víceúčelová kulturní zařízení

Městské kulturní domy, nebo obdobná kulturní zařízení se nacházejí ve všech městech a obcích, které mají více než tisíc obyvatel. Výjimku tvoří pouze několik obcí v bezprostředním zázemí větších měst, které využívají pro kulturní a společenské akce zařízení těchto sídel. Mezi obce bez kulturního domu patří Dolní Rychnov, Jenišov, Svatava a Vintířov.

Galerie

Galerie jsou záležitostí zejména větších měst, lázeňských měst, popřípadě sídel, která jsou centrem cestovního ruchu. Největší počet těchto zařízení se nachází v Karlových Varech. Následuje Cheb, Mariánské Lázně, Ostrov, Františkovy Lázně, Jáchymov, Chodov, Loket, Sokolov.

Kina

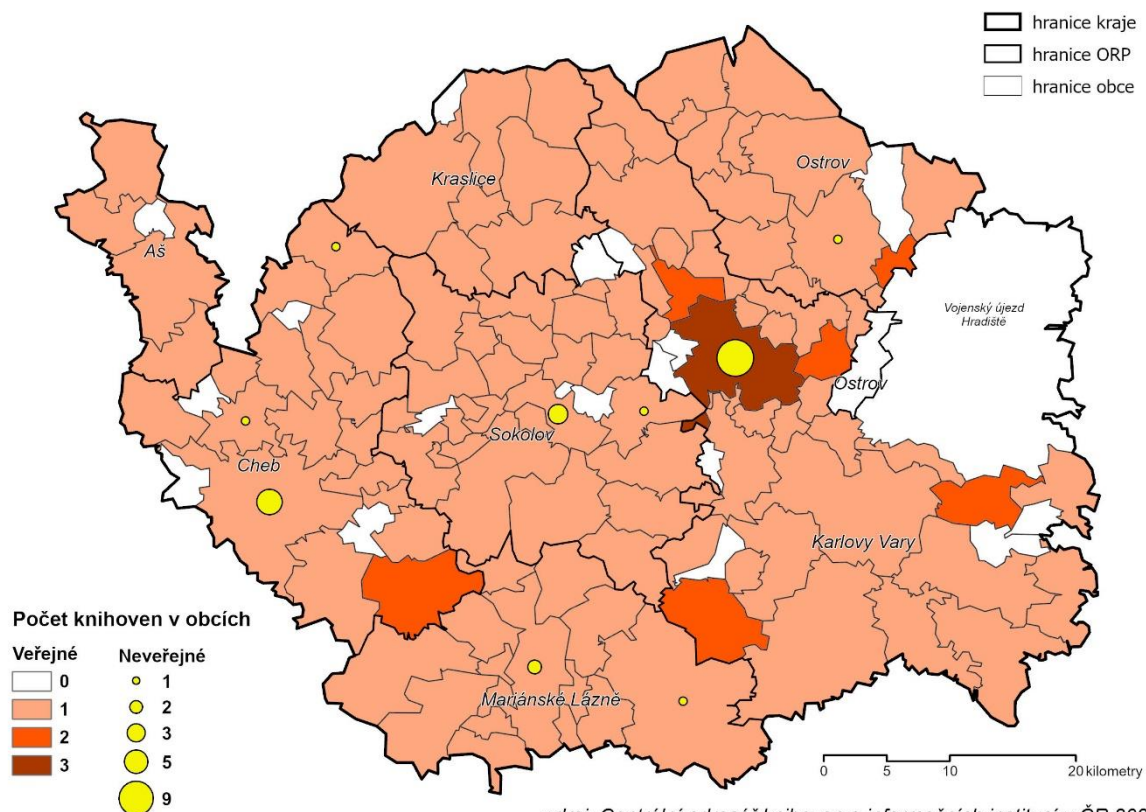
Podobně, jako v případě galerií, jsou kina zastoupena ve větších, zejména lázeňských městech. Z měst, která jsou obcemi s rozšířenou působností, se stálé kino nachází v Karlových Varech, Ostrově, Sokolově, Mariánských Lázních, Chebu. V Aši a Kraslicích stálé kino neexistuje, pouze v Kraslicích provozuje místní dům kultury ve své zahradě nepravidelně kino letní. Stálá kina se dále nacházejí v Březové u Sokolova, v Chodově, Kyselce a Horním Slavkově. Letní kina jsou kromě Kraslic provozována i v Aši, Březové u Sokolova, Františkových Lázních, Habartově, Karlových Varech, Krásné, Kynšperku nad Ohří, v Lázních Kynžvart, Lokti, Mariánských Lázních, Nejdku, Ostrově a Sokolově. Některá kina vyžadují investice do jejich stavebního stavu a technického vybavení.

Knihovny

Z kulturních zařízení jsou v Karlovarském kraji nejvíce zastoupeny knihovny. Jen málo obcí nemá vlastní knihovnu (20). Obec Bublava provozuje alespoň tzv. knihobudku. V uplynulém období došlo k zahájení dostavby potřebného depozitáře a dalšího zázemí Krajské knihovny v Karlových Varech.

Kromě veřejných knihoven se na území Karlovarského kraje nachází i odborné neveřejné knihovny. Územní rozložení knihoven veřejných a neveřejných odborných zachycuje obr. 58.

obrázek 58 - Knihovny v obcích Karlovarského kraje v roce 2021

2.9.4. Veřejná správa

Lokalizace úřadů

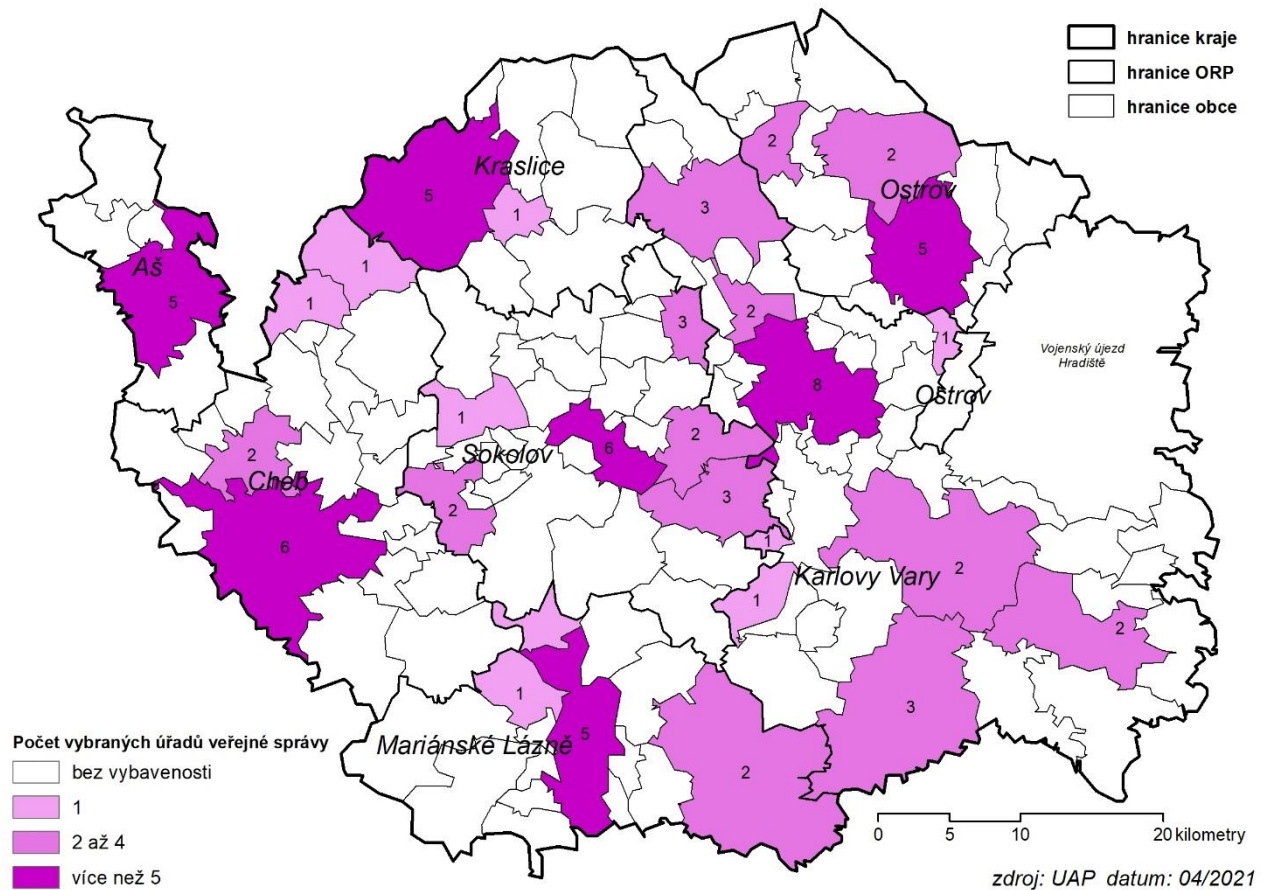
Veřejná správa je lokalizována v každé obci prostřednictvím obecních úřadů. Další správní úřady jsou pak umístěny ve větších městech s tím, že poloha a vymezení jejich správních obvodů je historicky předmětem řady reorganizací státní správy a ne vždy odpovídá také požadavkům snadné dostupnosti pro obyvatele. Z územního rozložení vybraných úřadů je zřejmé vcelku rovnoměrné pokrytí většiny území Karlovarského kraje s výjimkou jeho jihovýchodní části, kde schází větší správní centrum. Lokalizace jednotlivých úřadů je uvedena v tabulce 49 a na obrázku 59.

tabulka 49 - Lokalizace vybraných úřadů veřejné správy

Obec	Finanční úřad	Úřad práce	Živnostenský úřad	Stavební úřad	Policie	Celkem
Aš	1	1	1	1	1	5
Bečov nad Teplou					1	1
Bochov				1	1	2
Františkovy Lázně				1	1	2
Habartov					1	1
Horní Slavkov		1		1	1	3
Cheb	1	1	1	1	2	6
Chodov		1		1	1	3
Jáchymov				1	1	2
Karlovy Vary	1	1	1	2	3	8
Kraslice	1	1	1	1	1	5
Kynšperk nad Ohří				1	1	2
Kyselka				1		1
Lázně Kynžvart				1		1
Loket				1	1	2
Luby				1		1
Mariánské Lázně	1	1	1	1	1	5
Nejdek		1		1	1	3
Nová Role				1	1	2
Ostrov	1	1	1	1	1	5
Pernink				1	1	2
Plesná					1	1
Rotava					1	1
Sokolov	1	1	1	1	2	6
Teplá				1	1	2
Toužim		1		1	1	3
Žlutice				1	1	2
Celkem kraj	7	11	7	24	28	77

zdroj: internetové portály 2020

obrázek 59 – Počet vybraných úřadů veřejné správy v roce 2019

2.9.5. Veřejná prostranství

Plochy veřejných prostranství zahrnují několik druhů. Jedná se zpravidla o náměstí, ulice, tržiště, parky, chodníky, veřejnou zeleň, rozptylové plochy občanského vybavení a další prostory přístupné každému bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Kromě vymezení potřebného pozemku umožňuje územní plánování stanovit potřebnou regulaci, a také umožňuje blokovat dotčené území před nežádoucí stavební činností.

Veřejná prostranství by měla být přívětivým, funkčním, živým a pobytovým prostorem každého sídla, který v něm zvyšuje každodenní kvalitu života. Veřejná prostranství by neměla vznikat pouze jako vedlejší produkt jiných záměrů, ale měla by být navrhována prioritně s vysokou obytnou kvalitou. Veřejná prostranství významně ovlivňují to, jak se lidé v daném sídle cítí a chovají. Jsou místem, kde obyvatelé tráví nejvíce času. Jsou první rovinou, přes kterou sídlo vnímáme a poznáváme a svou fyzickou podobou a funkcemi formují společenský život.

Veřejná prostranství by ideálně měla tvořit v každém sídle kontinuální systém bez fyzických, nebo psychologických bariér. Síť ulic, cyklostezek, chodníků, pěšin a dalších propojení by měla umožňovat snadný pohyb sídlem. Prostřednictvím veřejných prostranství by do sídla měla proniknout příroda, a to skrze vizuální a fyzické propojení lesů, vodních toků, případně vodních ploch s parky, sady a dalšími plochami. Veřejná prostranství umožňují pořádat kulturní akce, ale i menší lokální aktivity. Umožňují rovněž umístování kvalitních výtvarných děl vhodně doplňujících okolní architekturu. Veřejný prostor by měl mít šanci vstoupit do místních institucí, které na něj navazují a mělo by tak dojít k vzájemnému oživení.

V souvislosti s lázeňstvím se kraji se nachází velké množství významných veřejných prostranství s historickou hodnotou.

Kvalitní veřejný prostor zvyšuje hodnotu sídla, která zpětně ovlivňuje jeho ekonomický potenciál. Zvýšená kvalita života jeho obyvatel přivádí do sídla mladé, vzdělané a pracovně kvalifikované lidi, a to se pak stává zajímavým pro investory a jejich investice.

Všechna větší sídla, zvláště města by v ideálním případě měla disponovat koncepčním dokumentem upravujícím přístup k problematice veřejných prostranství.

2.10. Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti

Zásadní změny proti minulé aktualizaci proběhly pouze v trasách běžeckého lyžování, a to zafixováním a doznačením tras. Významnou změnou je aktualizace nových ochranných pásem letišť Karlovy Vary, Cheb a Toužim. S ohledem na závěry uhelné komise se předpokládá ukončení těžby hnědého uhlí na Sokolovsku do roku 2038. Z tohoto důvodu SUAS GROUP a.s. (sesterská skupina Sokolovské uhelné, právní nástupce a.s.), připravuje projekty, které zajistí přechod v oblasti výroby a distribuce elektrické energie na kombinaci zdrojů. V úvahu připadá kombinace spalování plynu, bioplynu, spalování komunálního odpadu, větrná energetika, fotovoltaika, včetně vybudování bateriového úložiště. Ve výhledu je provoz energetiky v Karlovarském kraji udržet jako ostrovní a zároveň s ochranou před plošným výpadkem dodávek elektrické energie.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Dopravní infrastruktura

Silniční osu kraje tvoří dálnice D6 (Cheb – Karlovy Vary) a I/13 (v úseku Karlovy Vary - Ostrov se jedná o čtyřpruhovou komunikaci zařazenou jako silnici I. tř.). Spojení Karlovarského kraje s hlavním městem ČR zajišťuje pokračování I/6 Karlovy Vary – Praha. Z pohledu délky silniční sítě patří Karlovarský kraj k méně vybaveným krajům ČR, také hustota silniční sítě v přepočtu k rozloze území patří k podprůměrným ve srovnání s ostatními kraji ČR. Nejvyšší hustotu silniční sítě dosahuje správní území ORP Cheb a ORP Sokolov. Intenzita dopravy na síti silnic nižších tříd není vysoká. Časová dostupnost většiny center ORP individuální automobilovou dopravou je přijatelná a nepřesahuje 30 minut, s výjimkou ORP Karlovy Vary. Také časová dostupnost centra kraje, Karlových Varů je příznivá, neboť téměř 50 % území jsou dostupné do 30 minut.

Kostru železniční sítě Karlovarského kraje tvoří tratě č. 178 a 179 v trase (Praha-Plzeň)-Mariánské Lázně-Cheb-Pomezí-(Marktrechwitz, SRN), která je součástí III. tranzitního železničního koridoru, a celostátní dvojkolejná trať č. 140 (Chomutov)-Karlovy Vary-Cheb. Hustota železničních tratí je v Karlovarském kraji i přes členitý terén mírně vyšší než je průměr ČR.

Na území kraje se nachází mezinárodní letiště Karlovy Vary. Do roku 2025 se s ohledem na rozkolísanou politickou situaci v Ruské federaci a pandemickou situaci v ČR počítá převážně s obnovou a rozvojem doprovodné technické infrastruktury. Provozován bude nižší počet pravidelných linek a sezónní lety.

Vedle mezinárodního letiště v Karlových Varech se na území kraje nachází další tři veřejná letiště vnitrostátní – Cheb, Toužim a Mariánské Lázně, sloužící především pro sportovní účely.

Hustota cyklotras na území Karlovarského kraje je v porovnání s ostatními kraji spíše nižší, což je dáno horšími terénními a klimatickými podmínkami. Tradiční je poměrně hustá síť turistických cest a vodácké trasy Ohře. V horských oblastech a areálech s vhodnými sněhovými podmínkami je v současnosti vyznačeno a udržováno přes 385 km běžeckých stop.

Na území Karlovarského kraje funguje integrovaný dopravní systém Karlovarského kraje (IDOK). V pracovních dnech je do většiny obcí vedeno 8 i více párových spojů za 24 hodin. V průběhu nepracovních dnů je situace výrazně horší – do některých obcí není dostupnost zajištěna vůbec.

Technická infrastruktura

Na území Karlovarského kraje je nadprůměrný stav z hlediska zásobování vodou z veřejných vodovodů, v porovnání s ostatními kraji Karlovarský kraj zaujímá 3. místo. Nejlepší situace je v ORP Sokolov, naopak nejhorší v ORP Kraslice.

Hlavními zdroji pitné vody v kraji jsou zdroje podzemní i povrchové. Nejvydatnějším zdrojem podzemních vod je prameniště Nebanice, významné jsou povrchové zdroje, zejména u větších sídelních aglomerací. Kapacita vodních zdrojů na území Karlovarského kraje je dostatečná a s rezervou pokrývá potřeby kraje. Spotřeba vody v kraji za rok 2019 byla mírně podprůměrná (86,5 l/os/den, průměr činí 90,6 l/os/den). Celkový objem vyrobené vody se v Karlovarském kraji i v ČR dlouhodobě snižuje. Karlovarský kraj patří k regionům s výrazně podprůměrnou ztrátovostí vody ve vodovodní síti. Většinu území kraje pokrývají systémy skupinových vodovodů, z nichž mnohé z nich jsou navzájem propojené. Tímto vzniká jádro celokrajského stabilního systému zásobování pitnou vodou.

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci je v Karlovarském kraji nadprůměrný, nejvyšší je v ORP Sokolov, nejhorší situace je v ORP Kraslice. Přibývá kanalizačních systémů, které obsluhují více obcí najednou.

Na území Karlovarského kraje připadá podíl 4,5 % na instalovaném výkonu v energetické soustavě ČR. Dominantním typem zdroje v Karlovarském kraji z hlediska podílu i z hlediska absolutní hodnoty instalovaného výkonu jsou parní elektrárny (540,0 MW). Větrné elektrárny tvoří 6,5 % instalovaného výkonu, vodní 0,7 % a fotovoltaické 1,2 % celkového výkonu kraje. V sektoru výroby elektrické energie dominuje ORP Sokolov, na jejímž správním území se nacházejí všechny velké zdroje a na celkové výrobě elektrické energie v kraji se podílí více než 97 %. Měrná spotřeba elektrické energie na obyvatele v kraji je menší než republikový průměr (5,1 MWh, pro ČR je hodnota 5,5 MWh).

Vybavení pro zásobování plynem je možné v Karlovarském kraji hodnotit jako dobré, všechna významná sídla již byla plynofikována.

V oblasti výroby tepelné energie dominuje kraji ORP Sokolov, což je dáno úzkou vazbou na výrobu elektrické energie. Sokolovsko vyrábí cca 85 % veškeré tepelné energie vyprodukované v kraji.

Na území kraje je vysoký podíl domácností vybavených osobním počítačem (75,8 %), podíl domácností vybavených internetem je téměř na celostátním průměru (82,0 %). Dobrá situace je ve vybavení veřejné správy informačními technologiemi. Sektor informačních technologií zaznamenává v posledních 15-ti letech výraznou dynamiku růstu.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.10.1. Silniční doprava

Silniční síť

Silniční osu kraje tvoří dálnice II. třídy D6 (Cheb – Karlovy Vary) a I/13 (v úseku Karlovy Vary – Ostrov je vybudovaná o čtyřpruhová komunikace zařazená jako silnicí I. tř.). D6 a čtyř pruhový úsek silnice I/13 Karlovy Vary – Ostrov jsou součástí republikové rozvojové osy OS7 Ústí nad Labem – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb a doplňují síť TEN-T ČR. Silnice I. třídy zajišťuje spojení Karlovarského kraje s hlavním městem Prahou, propojení dalších významných center osídlení kraje a spojení se sousedními kraji a SRN – jsou to silnice I/6 (Praha) – Karlovy Vary, D6 – Karlovy Vary – Sokolov – Cheb, I/6 Vojtanov – (SRN Marktredwitz – A93), I/13 Karlovy Vary – Ostrov – (Chomutov), I/20 Karlovy Vary – Toužim – (Plzeň – D5), I/21 (D5) – Mariánské Lázně – Cheb – Vojtanov – (SRN Plauen – A72), I/25 Ostrov – Boží Dar – (SRN Chemnitz – A4) a I/64 Františkovy Lázně – Aš – (SRN Selb – A93).

Silnice II. třídy tvoří doplňkovou síť pro napojení dalších významnějších sídel nebo oblastí na nadřazenou síť dálnice II. třídy a silnic I. třídy. Silnice III. třídy zajišťují základní silniční připojení všech ostatních sídel kraje.

Délka silniční sítě Karlovarského kraje činila v roce 2019 celkem 2 058 km, z toho úsek dálnice II. třídy tvoří pouze 37,5 km, což je 1,8 % z celkové délky silniční sítě na území kraje. Délka silnic I. třídy je 183 km, což je téměř 8,9 %, délka silnic II. třídy je 473 km, což je 22,9 % a délka silnic III. třídy činí 1 364 km, což je převažujících 62,3 % z celkové silniční sítě na území kraje.

Hustota silniční sítě v přepočtu k rozloze území patří k podprůměrným, ve srovnání s průměrem ČR (70,6 km/100 km²) je jen 61,8 km/100 km².

Nepříliš dobré (i když došlo ke zlepšení) postavení má Karlovarský kraj v hodnocení hustoty sítě komunikací dálničního typu (dálnice II. třídy), kde se hustotou 1,13 km/100 km², dosahuje necelých 74 % průměru ČR (1,53 km/100 km²).

Kvalita silniční sítě I. třídy (někde i II. třídy) je negativně ovlivněna existujícími průchody zatížených úseků silnic zastavěnou částí sídel (Karlovy Vary, Jáchymov, Nejdek, Stráž nad Ohří, Bečov nad Teplou, apod.), případně nedostatečnými šířkovými parametry vozovky.

Dostupnost center

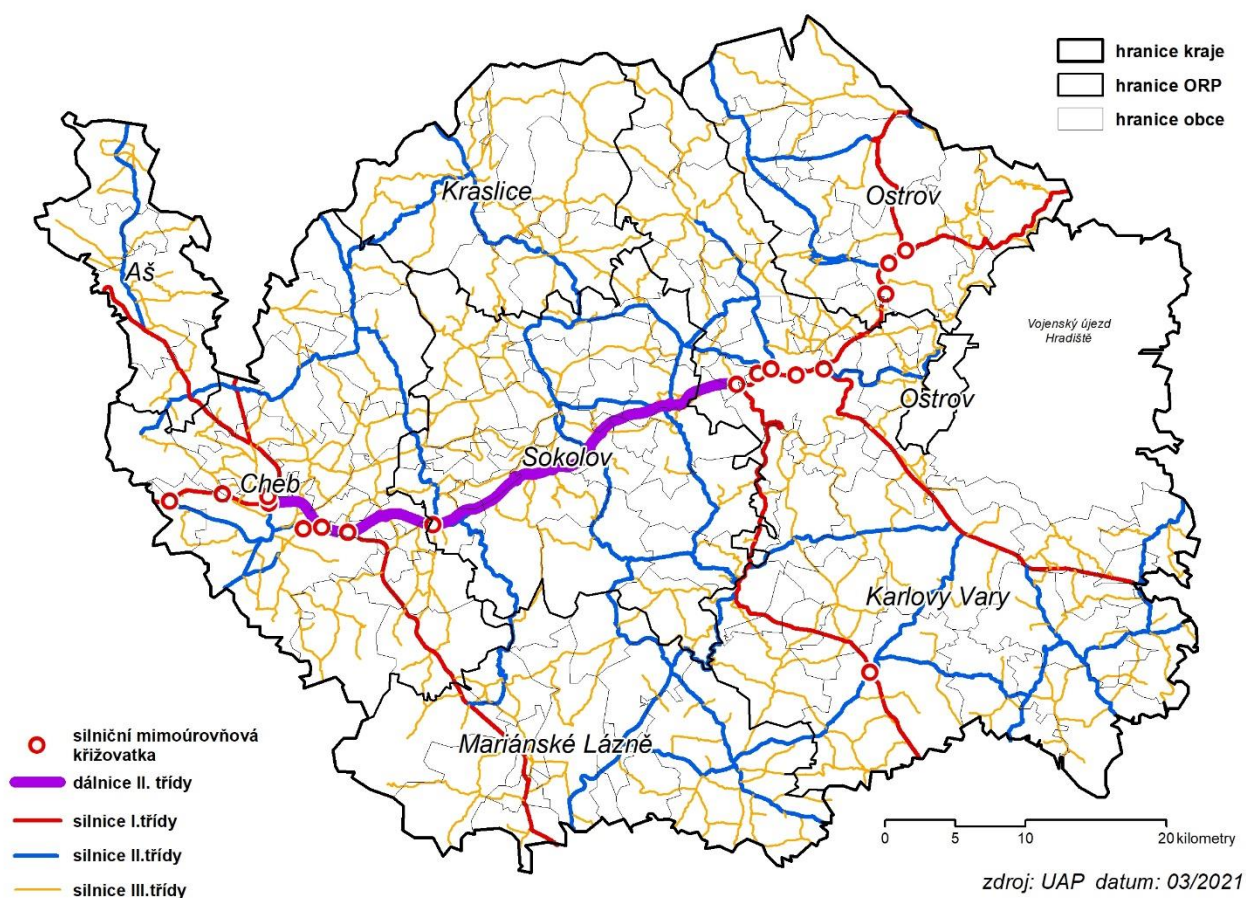
Časová dostupnost většiny center ORP individuální automobilovou dopravou je dobrá. V ORP Aš, Cheb, Mariánské Lázně, Kraslice, Sokolov a Ostrov výrazně nepřesahuje 30 minut. Nejhorší situace je v jihovýchodní části ORP Karlovy Vary s dostupností značné části území do 30 minut, deseti obcí do 40 minut a čtyř obcí do 50 minut. Také časová dostupnost centra kraje, Karlových Varů, je příznivá, neboť 3 % území jsou dostupná do 10 minut, 20 % do 20 minut, téměř 50 % území je dostupné do 30 minut, 76 % do 40 minut, 93 % území do 50 minut, a pouze úzké pásy hraničních oblastí, tj. 8 % rozlohy území kraje, nad 50 minut.

Místa přechodu státní hranice

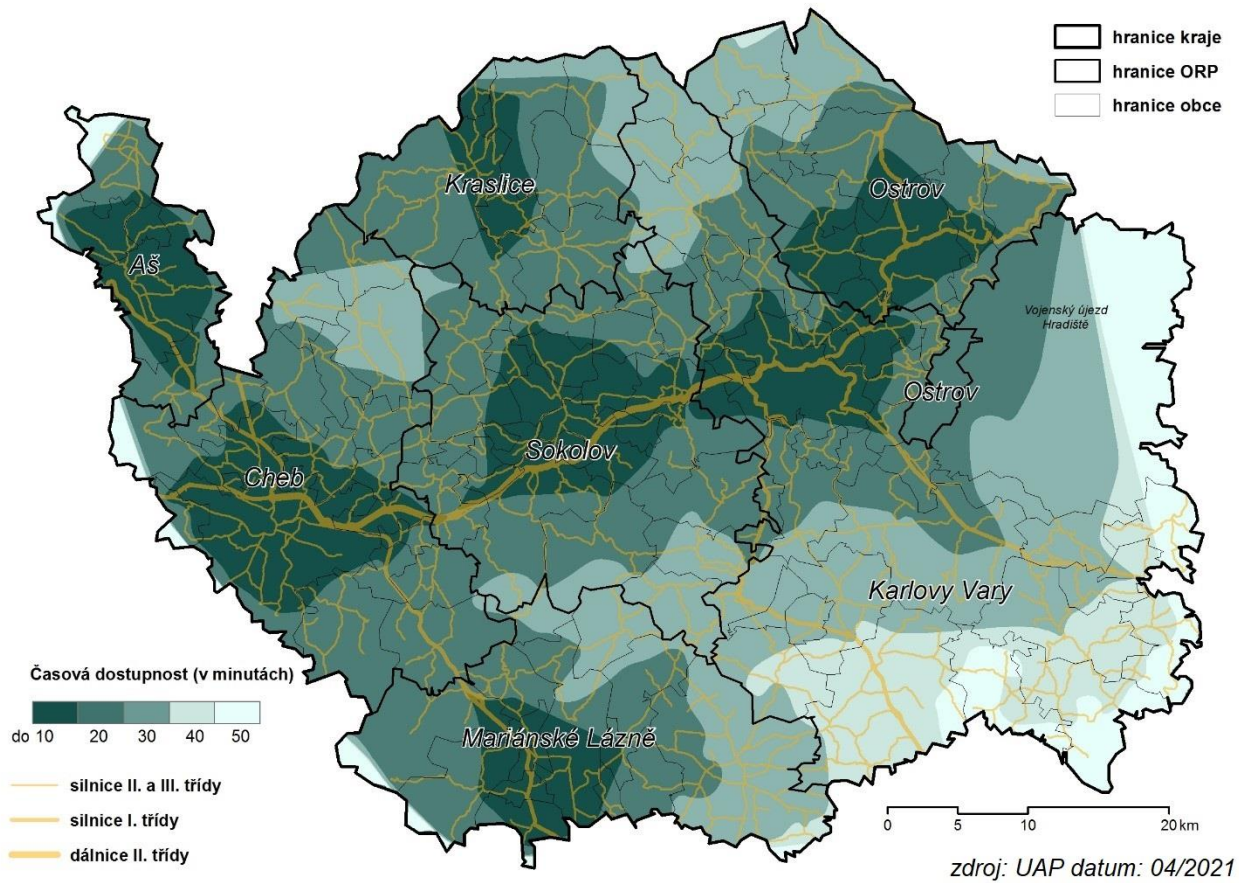
V Karlovarském kraji je čtveřice původních hraničních přechodů na silnicích I. třídy: Pomezí (na silnici I/6), Aš (I/64), Vojtanov (I/21) a Boží Dar (I/25). Další hraniční přechody se nacházejí na silnicích II. a III. třídy. Vedle toho je v kraji dalších 17 míst, původně jen turistických hraničních přechodů. Provozované železniční přechody do SRN jsou v současnosti Pomezí nad Ohří – Schirding, Vojtanov – Schönberg, Kraslice – Klingenthal a Potůčky – Johangeorgenstadt, Aš – Selb.

V souvislosti s přistoupením České republiky k Schengenské dohodě (prosinec 2007) je možno překračovat vnitřní hranice EU na kterémkoliv místě bez hraničních kontrol. Jediným místem v Karlovarském kraji, kde i nadále probíhá hraniční kontrola je mezinárodní letiště Karlovy Vary (lety v rámci EU, mimo EU – Rusko nebo charterové lety do dovolenkových destinací).

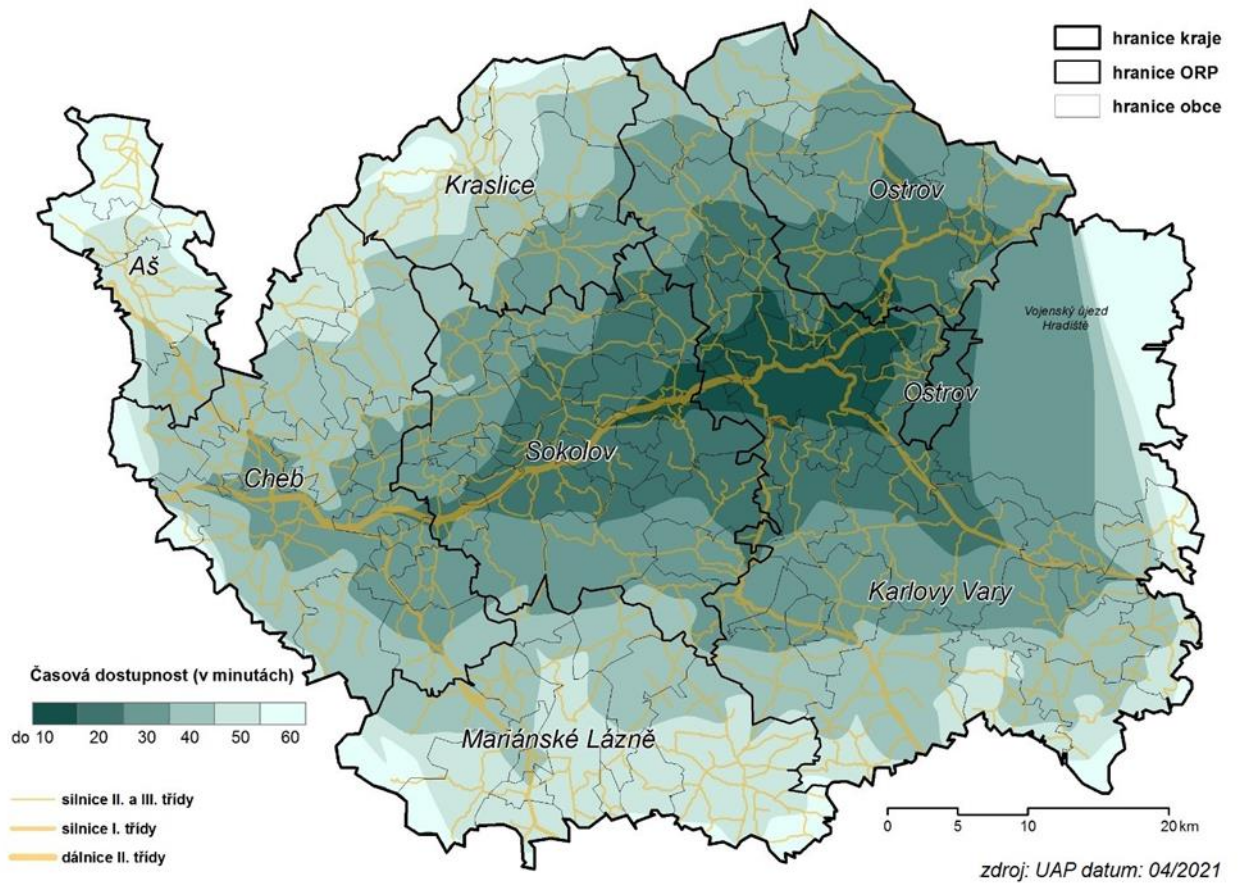
obrázek 60 - Silniční síť Karlovarského kraje

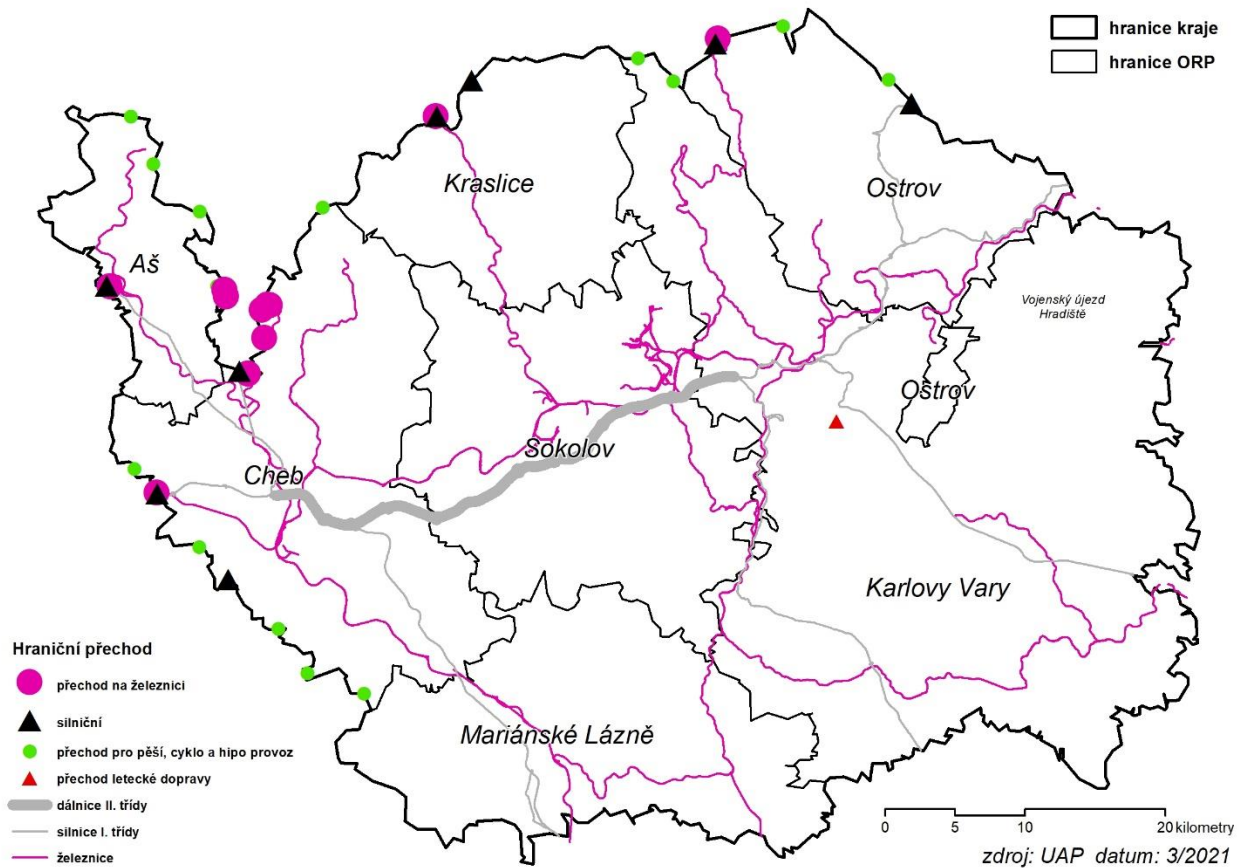
obrázek 61- Dostupnost center ORP individuální dopravou

obrázek 62 - Dostupnost krajského města Karlových Varů individuální dopravou

obrázek 63 - Místa přechodu státní hranice

2.10.2. Železniční doprava

Železniční síť

Železniční kostru Karlovarského kraje tvoří tratě č. 178 a 179 v trase (Praha – Plzeň) – Mariánské Lázně – Cheb – Pomezí – Schirnding (SRN) – Marktredwitz (SRN), která je součástí III. tranzitního železničního koridoru, (na území kraje v úseku Mariánské Lázně – Lipová u Chebu jednokolejná a v úseku Lipová u Chebu – Cheb, dvoukolejná) a celostátní dvojkolejná trať č. 140 (Chomutov) Klášterec nad Ohří – Karlovy Vary – Cheb. Styčným bodem obou tras je železniční uzel Cheb. Tyto tratě jsou zahrnuty do tzv. Transevropské železniční sítě. Další spojení Chebu s evropským železničním systémem umožňuje ještě celostátní trať č. 147 Cheb – Františkovy Lázně – Vojtanov – Bad Brambach (SRN) – Plauen (SRN), zde saská strana plánuje elektrifikaci a zdvoukolejnění této trati (v roce 2017 k tomu bylo podepsáno Memorandum mezi Karlovarským krajem a okresem Vogtland) a regionální trať č. 148 Cheb – Aš – Selb – Plösberg (SRN) – Hof (SRN).

Další regionální tratě doplňují přepravní potenciál železniční dopravy v kraji. Jde o jednokolejné tratě:

- 141 Dalovice – Merklín,
- 142 Karlovy Vary dolní nádraží – Potůčky – Johanngeorgenstadt (SRN),
- 144 Nová Role – Krásný Jez, úsek Horní Slavkov – Kounice – Loket předměstí (provoz dočasně zastaven). V současné době je provozován pro nákladní a sezónní osobní dopravu úsek Krásný Jez – Horní Slavkov – Kounice a pro pravidelnou osobní dopravu úsek Loket předměstí – Nové Sedlo – Chodov – Nová Role; (Tratě 143 a 144 byly sloučeny pod jeden společný úsek 144),
- 145 Sokolov – Kraslice – Zwotenthal (SRN),
- 146 Tršnice – Luby,
- 147 Cheb – Vojtanov – Bad Brambach (SRN),
- 148 Cheb – Aš – Hranice v Čechách, Aš - Selb – Plösberg (SRN) – Hof (SRN),
- 149 Karlovy Vary dolní nádraží – Mariánské Lázně,
- 161 Rakovník – Bečov nad Teplou,

163 Protivec – Bochov (pouze pro nákladní dopravu).

Optimalizace III. tranzitního koridoru č. 178 na území Karlovarského kraje byla dokončena v roce 2010. Na trati č. 140 probíhá optimalizace s cílem dosažení zvýšení rychlosti a tím v Chebu navázání taktového jízdního řádu rychlíků ze směru od Ústí nad Labem, na spěšné vlaky do Norimberku. Na této trati byly dokončeny stavební úpravy kolejí stanic Karlovy Vary a stanice Cheb.

Cílem posílení železniční dopavy, zejména z důvodu přímého železničního spojení mezi krajskými městy Plzeň a Karlovy Vary přes Cheb, je plánované přímé spojení spěšnými vlaky od 13. 6. 2021, na které budou nasazeny moderní elektrické jednotky RegioPanter řady 650, pořízené s pomocí prostředků programu OPD 2. V roce 2012 byl znovu obnoven provoz na vlečce z Vojkovic do závodu Mattoni v Kyselce, z důvodu odlehčení nákladní silniční dopavy na silnici III. třídy v úseku Kyselka - Karlovy Vary a v roce 2017 byl na této trati zahájen sezónní víkendový provoz osobními vlaky.

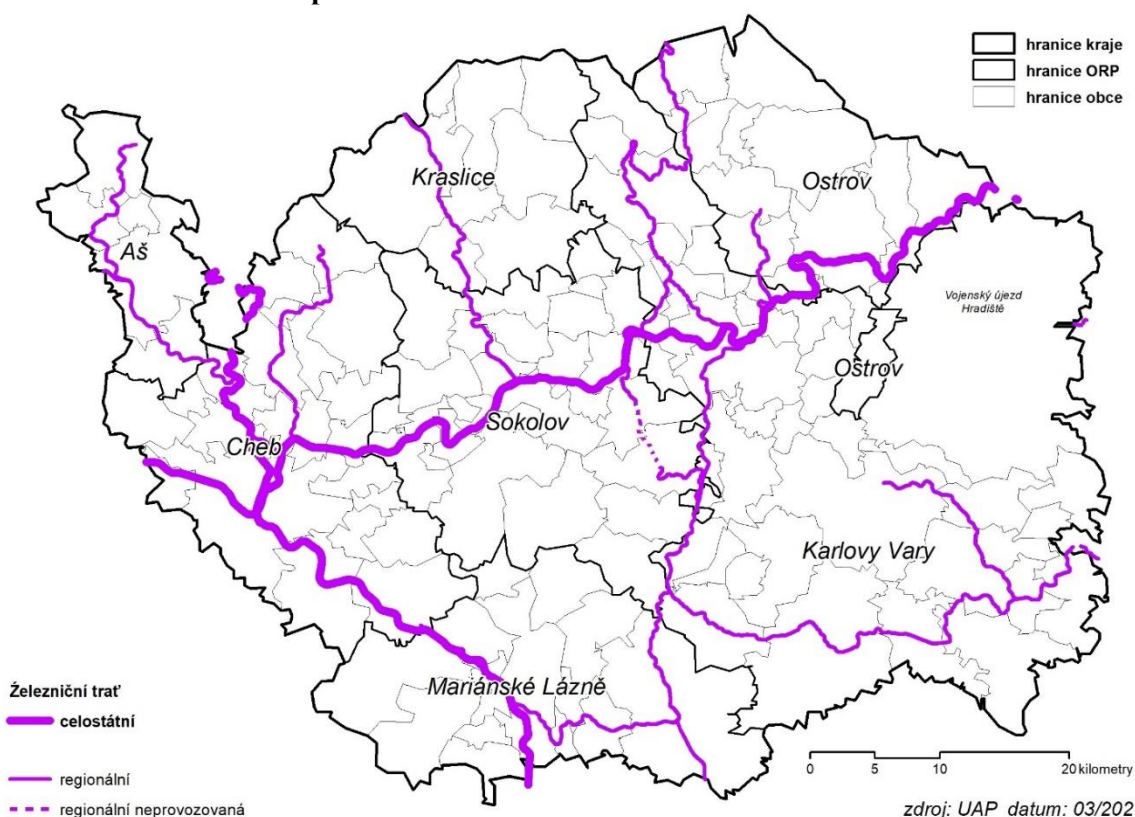
Délka sítě železničních tratí v Karlovarském kraji v roce 2020 činila 491 km. Z toho délka celostátních tratí 151 km, což je 31 % celkové délky železničních tratí, délka regionálních tratí 340 km (69 %). Provoz je zastaven na 8,3 km (1,7 %). Hustota železničních tratí v Karlovarském kraji (14,83 km/100 km²) je i přes nepříznivé terénní podmínky kraje mírně vyšší, zatímco průměrná hustota sítě železničních tratí v ČR je 12,1 km/100 km². Podle Programu rozvoje rychlých železničních spojení v ČR (2017) se na území Karlovarského kraje nevažuje s rozvojem vysokorychlostních tratí.

tabulka 50 - Intenzita osobní železniční dopavy

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Vlaková nádraží (počet)	Vlakové zastávky (počet)	os. vlaky po-pá (počet)	os. vlaky so/ne (počet)	rychlíky (počet)
Aš	4	4	40	34	0
Cheb	8	16	103	82	30
Karlovy Vary	19	21	77	63	14
Kraslice	3	2	44	38	0
Mariánské Lázně	7	4	70	64	17
Ostrov	9	4	22	16	14
Sokolov	13	9	60	50	14
Karlovarský kraj	63	60	416	347	89

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 64 - Železniční doprava

2.10.3. Letecká doprava

Největší letiště v Karlovarském kraji, Letiště Karlovy Vary, je jedním z pěti mezinárodních letišť v ČR s vnější Schengenskou hranicí, které tvoří strategickou páteřní síť civilních letišť ČR. Od roku 2004, kdy je vlastníkem Letiště v Karlových Varech Karlovarský kraj, byla realizována celá řada investičních akcí s cílem modernizovat infrastrukturu, zejména v oblasti technických parametrů vzletové a přistávací dráhy, světelného a zabezpečovacího zařízení. V roce 2009 byl zprovozněn nový odbavovací terminál. V září 2011 bylo zprovozněno nové parkoviště pro cestující a návštěvníky a v roce 2017 byla dokončena nová hasičská stanice. V roce 2014 byla Karlovarským krajem pořízena „Aktualizace územní studie rozvoje a využitelnosti letiště Karlovy Vary“. V roce 2019 byla pořízena „Aktualizace hlukové studie Letiště Karlovy Vary“ s predikcí provozu a hlukové zátěže území pro rok 2025, včetně provozu letecké školy F-AIR. V současné době je letiště deklarováno jako jedno ze záložních letišť AČR.

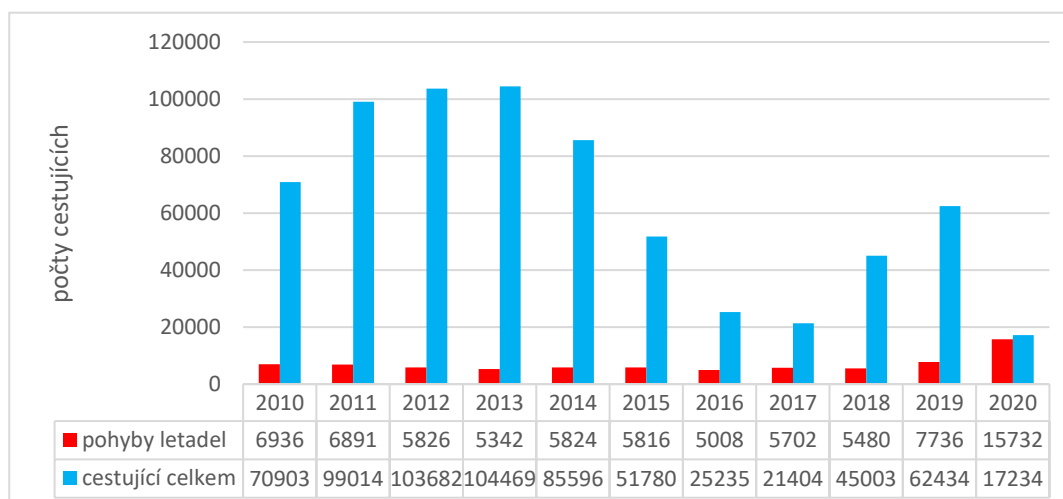
V roce 2019 byla zároveň zpracována studie proveditelnosti projektu rozšíření a prodloužení RWY 11/29 s cílem eliminovat některé provozní limity, týkající se šířky (ve vztahu k bezpečnému provedení přistání při vyšší složce bočního větru) a délky (ve vztahu k využití maximálního obchodního zatížení letadel typu B 737/A 320 a jejich maximálního doletu). Doporučeným rozšířením a prodloužením je šířka 45 m a délka 2 510 m. Na tuto variantu v roce 2021 zahájilo MŽP posuzování vlivu na životní prostředí (EIA) podle § 6 odst. 5) s obsahem a rozsahem podle přílohy č. 4 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění. V případě úspěšné realizace projektu v roce 2025 by se výrazně zlepšily výchozí předpoklady pro další rozvoj pravidelných linek a charterových letů, zejména z nových destinací mimo Rusko.

V současnosti (letní letový řád 2021) je plánováno pravidelné letecké spojení s Moskvou (frekvence letů 5x týdně), sezónně v letních měsících jsou plánovány charterové lety do Burgasu v období od června do září. V roce 2019 bylo odbaveno 62 434 cestujících a 7736 pohybů letadel. Podařilo se tak, díky nárůstu počtu pravidelných linek společnosti POBEDA, navázat na opětovný růst počtu odbavených cestujících po roce 2017. Nejedná se jen o tradiční ruskou lázeňskou klientelu ve větších skupinách, ale více o individuální turistiku. Rok 2020 měl být dalším rokem s nárůstem počtu odbavených cestujících až na úroveň 80 000, ale pandemie COVID-19 a zásadní omezení volného pohybu osob, zejména ze třetích zemí, znamenala přerušování provozu, které přetrvává i v roce 2021.

Nárůst počtu pohybů letadel ale naopak, díky provozu leteckých škol, pokračoval i v roce 2020 a dosáhl více než 100% meziročního nárůstu na konečný počet 15 732 pohybů. Letecký výcvik se tak z pohledu počtu pohybů stává dominantním segmentem na letišti Karlovy Vary a i s ohledem na možné negativní dopady provozu na bezprostřední okolí letiště. Z tohoto důvodu bylo přijato několik regulačních opatření. Provozovatelé leteckých škol a školy akrobacie jsou smluvně zavázáni k dodržování stanovených podmínek. Letiště k tomuto účelu zřídilo „Letištní výbor pro životní prostředí“, kde se za účasti všech zainteresovaných stran kontroluje dodržování stanovených opatření, případně se navrhuje jejich modifikace. Činnost tohoto výboru je prezentována na webových stránkách letiště, kde je publikována i aktualizovaná hluková studie, která potvrdila předpoklady, že vliv provozu letecké školy nezhoršuje životní prostředí ani v širším okolí letiště.

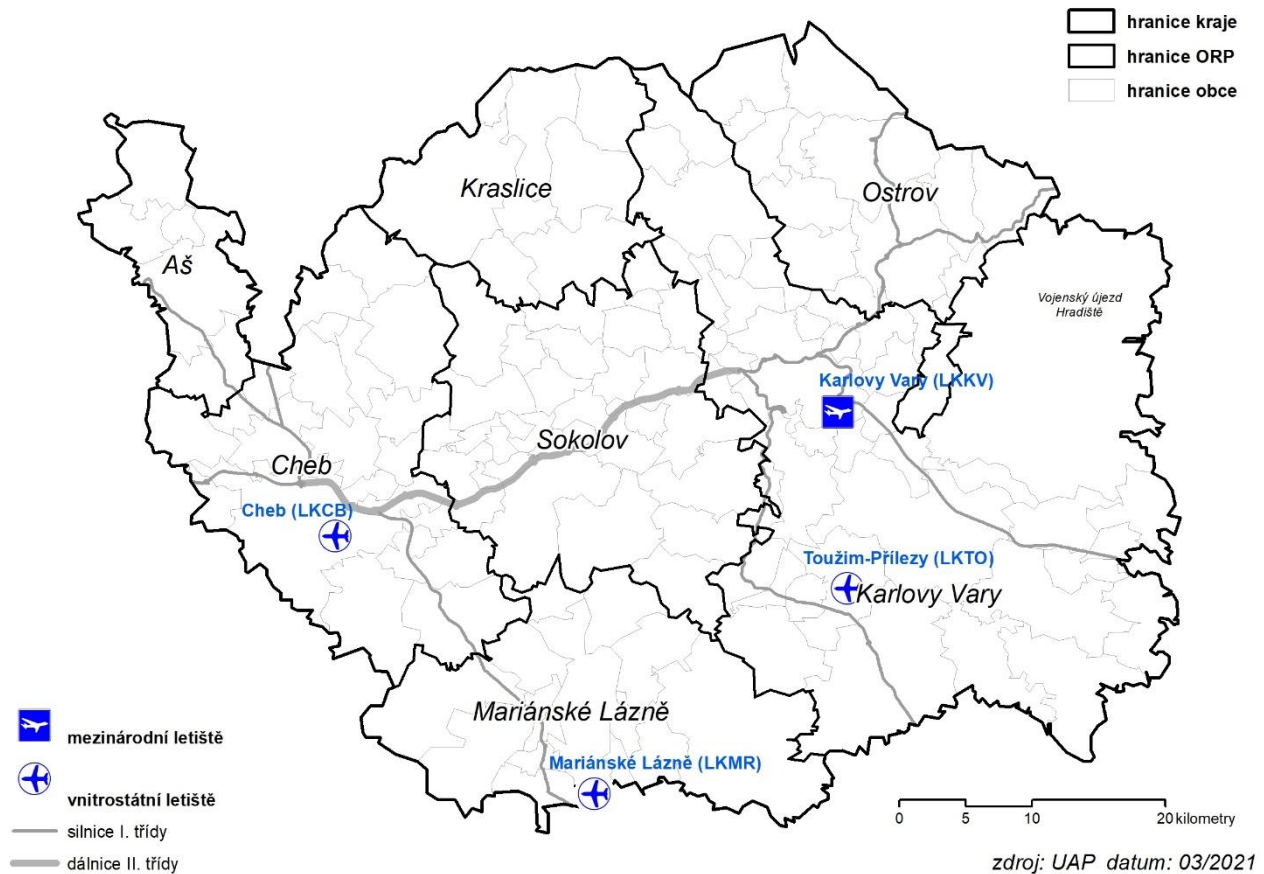
Další tři veřejná vnitrostátní letiště, Cheb (nově od roku 2010), Toužim a Mariánské Lázně, slouží především pro sportovní letectví a klubovou činnost. První dvě letiště (Cheb – LKCB a Toužim – LKTO) mají od roku 2014 nově vymezená ochranná pásma.

graf 22 - Provozní výkony letiště Karlovy Vary v letech 2010 až 2020

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 65 - Letiště v Karlovarském kraji dle kategorií

2.10.4. Ostatní doprava

Věřejná doprava

Dobrá dostupnost obcí veřejnou dopravou je velmi významným aspektem pro jejich další rozvoj. V oblastech, kde není dopravní obslužnost zajištěna po všechny dny v týdnu a v dostatečném rozsahu, dochází k nucenému využívání osobních automobilů a postupnému odlivu obyvatel.

Systém veřejné hromadné dopravy v Karlovarském kraji zahrnuje:

- veřejnou hromadnou dopravu komerční (zahrnuje většinu tzv. dálkových autobusových linek a vybrané spoje na železnici),
- veřejnou hromadnou dopravu ve veřejném zájmu, která je podporována z veřejných zdrojů úhradou prokazatelné ztráty,
- systémy městských hromadných doprav ve městech Karlovy Vary, Cheb, Sokolov, Aš, Mariánské Lázně, Ostrov a Jáchymov.

Dopravní obslužnost územního obvodu Karlovarského kraje, s důrazem na přepravu zejména do zaměstnání, škol, úřadů a na dostupnost zdravotnických zařízení, zajišťuje zejména veřejná doprava v závazku veřejné služby. V systému veřejné dopravy participují dva (plus jeden specifický) dopravci železniční (České dráhy, a.s., GW Train Regio a.s. plus MĚSTSKÁ DOPRAVA Mariánské Lázně s.r.o. – doprava trolejbusy) a šest dopravců provozujících příměstskou autobusovou dopravu (Autobusy Karlovy Vary, a.s., BUS LIGNETA a.s., VV autobusy s.r.o., Dopravní podnik Karlovy Vary, a.s., Cvinger bus, s.r.o., PECHOČIAKOVÁ – ZEPRA, s.r.o.,).

V průběhu pracovních dnů jsou do každé obce vedeny nejméně 4 spoje (s výjimkou obcí Poustka a Tuřany) a do většiny obcí 8 i více spojů za 24 hodin. O sobotách a nedělích je situace významně horší. Do některých obcí není dostupnost zajištěna vůbec (28 obcí, 0 – 1 spoj/den), do některých jen v omezené míře (17 obcí, 2 – 3 spoje/den). Čtyři a více spojů veřejné dopravy obsluhuje o víkendech 87 obcí, což představuje jen 65 % z celkového počtu obcí v Karlovarském kraji.

Kvalitní dopravní obslužnost je tak zajištěna především u obcí ležících v okolí větších měst (Karlovy Vary, Sokolov, Cheb) a na železničních tratích. Nejhůře obslužené obce leží logicky na periferiích kraje, ale i v oblastech Slavkovského lesa a části Tepelské vrchoviny.

tabulka 51 - Hromadná autobusová doprava

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Zastávky autobusu (počet)	Autobusové nádraží (počet)	Autobusové linky (počet)	Autobusové spoje prac.dny (počet)	Autobusové spoje SO,NE,sv. (počet)
Aš	60	-	3	73	25
Cheb	148	1	18	368	89
Karlovy Vary	309	1	55	857	150
Kraslice	56	1	7	74	17
Mariánské Lázně	89	1	13	171	26
Ostrov	89	-	13	272	55
Sokolov	159	1	41	674	141
Karlovarský kraj	910	5	-	-	-

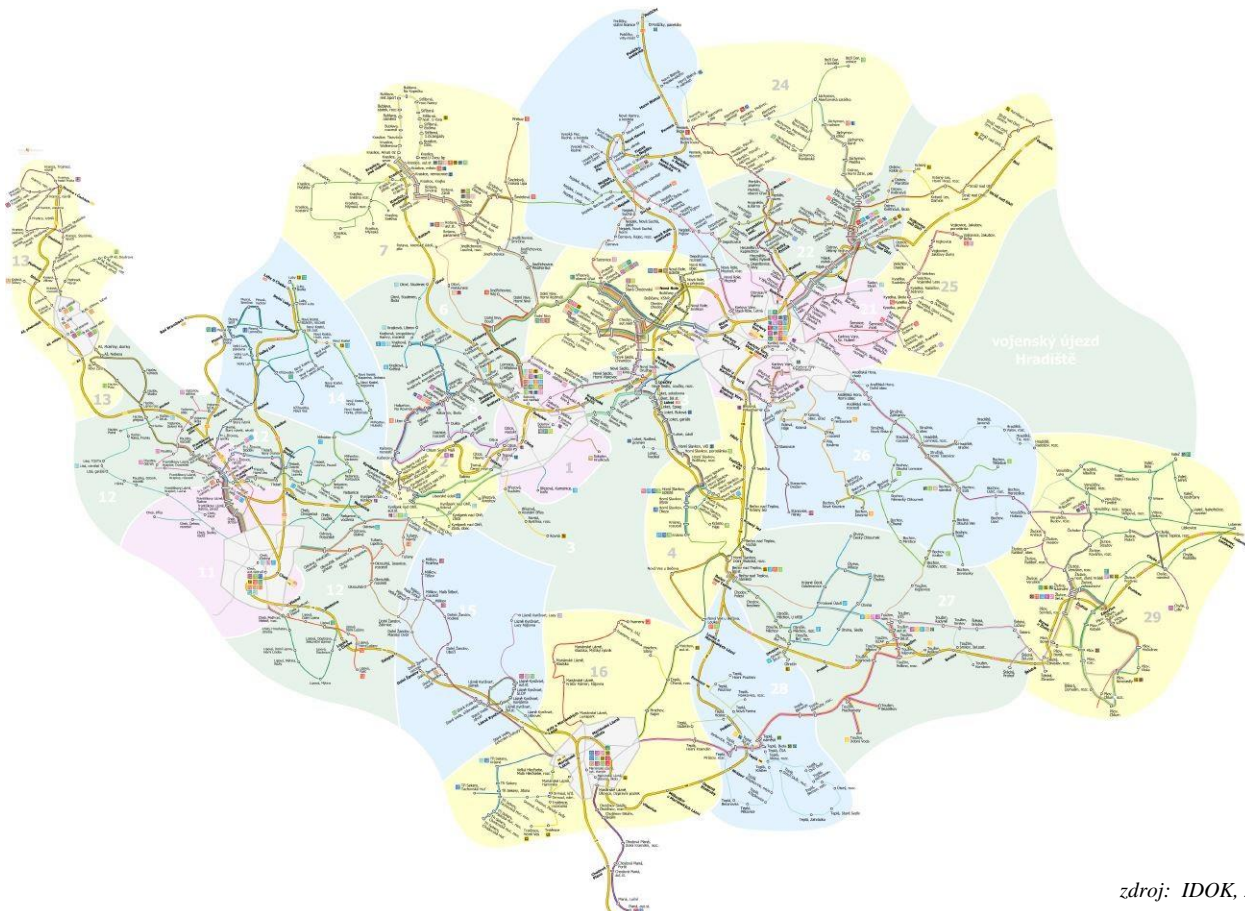
zdroj: IDOK, 2021

tabulka 52 - Dopravní výkony regionální veřejné dopravy v roce 2021 (odhad)

Doprava	km/rok
Příměstské autobusy	7 172 931
MHD	1 448 495
Železnice	2 938 528
Celkem systém IDOK	11 559 954
MHD mimo IDOK	1 986 472
Reg. veřejná doprava celkem	13 546 426

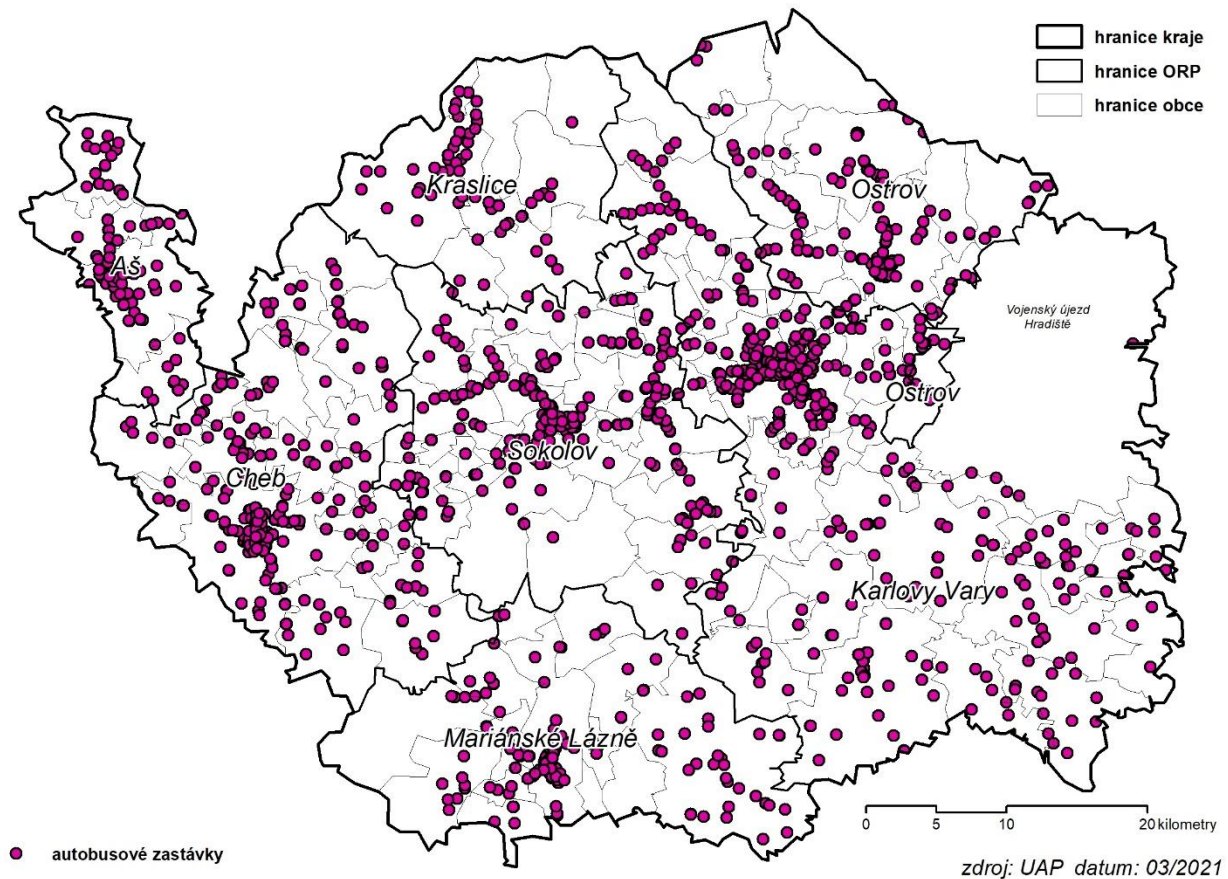
zdroj: IDOK, 2021

obrázek 66 - Zónování dopravního systému IDOK

zdroj: IDOK, 2021

obrázek 67 - Autobusové zastávky v kraji

Cykloturistické trasy

Cyklistika je jednou z dynamicky se rozvíjejících oblastí sportu a rekreace s vazbou na cestovní ruch.

Vedení hlavních cyklistických tras turistického charakteru (dle značení Klubu českých turistů (KČT) I. – III. třídy) zajišťuje propojení velkých měst ČR s vazbou na Německo a sousední kraje včetně propojení významných nadregionálních rekreačních cílů. Na ně pak navazují cyklistické trasy regionálního významu, které mají vazby i na některé hraniční přechody. S rozvojem cyklistické infrastruktury se zvyšuje i podíl cyklo dopravy v zapojení do dopravní obslužnosti.

Klíčovou cyklokomunikací je páteřní trasa podél Ohře. Cyklostezka Ohře je mezi Chebem a Karlovými Vary téměř dokončena. Úseky Státní hranice Pomezí nad Ohří – Cheb a Karlovy Vary – Dalovice – Boč – Perštejn, Lužný (hranice s Ústeckým krajem) se připravují k realizaci. V roce 2018 byla vybudována cyklostezka v úseku Dvorský – Doubský most, která kopíruje levý břeh řeky Ohře a je dlouhá téměř 2 kilometry. V současné době realizuje Karlovarský kraj dvě investiční akce související s cyklistikou. První investiční akcí je výstavba Cyklostezky Ohře v úseku Všeborovice – Šemnice. Jedná se o 4,7 km dlouhý úsek vedený podél řeky Ohře. Druhou významnou investiční akcí byla výstavba nové lávky přes řeku Ohří ve Svatošských skalách, která je součástí Cyklostezky Ohře a zároveň dálkové trasy Eurovelo 4. Dálková trasa podél Ohře je značena jako č. 6 a je v Karlovarském kraji dlouhá 102 kilometry. Na tuto hlavní cyklokomunikaci okolní sídla napojují své místní projekty. Mezinárodně významný je vnitrostátní úsek cyklistického okruhu Českou republikou, Bavorskem, Durynskem a Saskem – trasa Euregio Egrensis (EE), o celkové délce 602 km, v ČR je trasa dlouhá 180 km. K 1. 1. 2003 byla celková délka značených cyklotras pouze 365 km, k 1. 1. 2011 již 1 553 km, k 1. 1. 2013 - 2 006 km a k 1. 12. 2016 jsou trasy v celkové délce 2 181 km. Cyklotrasy jsou převážně značené Klubem českých turistů a sdružením Cesta z města.

Nadregionálně a regionálně významné jsou trasy:

- č. 6 Cyklostezka Ohře – Smrčiny (SRN) – Pomezí nad Ohří – Cheb – Karlovy Vary – Klášterec nad Ohří (ÚK) – Kadaň – Žatec – Louny – Litoměřice (soutok s Labem),
- č. 23 Krušnohorská cyklistická magistrála Cheb – Děčín, Cheb – Františkovy Lázně – Skalná – Luby – Kraslice – Horní Blatná – Boží Dar (rozcestí pod Klínovcem) – (ÚK),
- č. 35 Kadaň (ÚK) – Podbořanský Rohozec (ÚK) – Valeč – Chyše – Žlutice – Manětín (PK),
- č. 36 Magistrála Český Les – Cheb – Tři Sekery – Broumov (PK) dále směr Tachov – Všeruby,

- č. 39 Karlovy Vary – Bochov – Žlutice – Rabštejn nad Střelou (součást trasy EV 4),
- č. 352 Klášter Teplá – Úterý (Plzeňský kraj),
- č. 361 Klášter Teplá – Mariánské Lázně – Stará Voda – Mýtina – Slapany (CZ/D),
- č. 362 Klášter Teplá – Teplá – Bečov nad Teplou – Horní Slavkov – Locket (CS Ohře),
- č. 604 Kynšperk nad Ohří – Dolní Žandov – Velká Hleďsebe – Chodová Planá (PK),
- č. 2009 Karlova stezka (Aue – Karlovy Vary) Potůčky (CZ/D) – Nové Hamry – Nejdek – Nová Role – Karlovy Vary (CS Ohře),
- č. 2057 Hranice (CZ/D) – Aš (část trasy 2057 součástí „Mostní stezky“ Aš – Selb – Wunsiedel – Tröstau – Fichtelberg) – Polná – Ostroh – Skalka u Chebu,
- č. 2132 Luby (CZ/D) – Nový Kostel – Milhostov – Nebanice (CS Ohře),
- č. 2135 Mähring (SRN-Bavorsko) – Slatina (CZ/D) – Stará Voda – Lázně Kynžvart – Prameny – Krásno (část trasy součástí EV 13),
- EuroVelo 4 Roscoff (France) – Kiev (Ukraine) 4 000 km přes 7 států; v ČR – Cheb – Karlovy Vary – Žlutice – Greenway Berounka, Střela – Křivoklátsko – Kolín – Kutná Hora – Českomoravská vrchovina – Brno (Jihomoravský kraj) – Ostrava (Moravskoslezský kraj),
- EuroVelo 13 Stezka železné opony – Kirkenes (Norway) – Rezovo (Bulgaria) 10 400 km 20 států; Trojmezí – Hranice – Aš – Libá – Františkovy Lázně – Cheb – Tři Sekery – Mähring (Bavorsko, SRN) – Plzeňský – Jihočeský – Jihomoravský kraj,
- Valdštejnova stezka – Cheb – Waldsassen – Mitterteich – Marktredwitz – Arzberg – Schirnding – Pomezí nad Ohří – Cheb.

Pěší turistické trasy

Karlovarský kraj je vybaven poměrně hustou sítí pěších turistických cest. Největší hustotu mají v turistických oblastech, jako jsou Krušné hory, Smrčiny, Slavkovský Les, ale i v okolí lázeňských měst a ostatních střediscích cestovního ruchu. V oblastech, kde je žádoucí cestovní ruch více rozvinout, je třeba hustotu turistických cest doplňovat a stezky vybavovat potřebným zázemím pro turisty. Jedná se zejména o oblast rekultivací po těžbě hnědého uhlí na Sokolovsku a dále oblasti Tepelska, Toužimska, Žluticka a Valečska.

Lyžařské běžecké trasy

Běžecké lyžování je doménou horských oblastí Karlovarského kraje. Svým rozsahem navazuje na letní aktivity kraje. Trasou nadregionálního významu je Krušnohorská lyžařská magistrála, která propojuje všechna krušnohorská lyžařská střediska Karlovarského kraje v délce 57 km a pokračuje dále do kraje Ústeckého. Síť doplňujících běžeckých tras v okolí lyžařských středisek tvoří areály běžeckých okruhů a závodních tratí nebo připojují i vzdálenější sídla. Funkční je i propojení na paralelní systémy běžeckých tras na německé straně Krušných hor.

Izolované areály jsou i v dalších oblastech, kde jsou vhodné sněhové podmínky - Smrčiny (Aš), Slavkovský les (Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Březová u Sokolova).

Součástí rozsáhlého koncepčního materiálu, který připravil kraj, je “Koncepce běžeckého lyžování v Karlovarském kraji“ (realizovaného v několika etapách) ale i návrh nového značení všech běžeckých tras. V současné době jsou vymezeny trasy převážně v Krušných horách, Smrčinách a Slavkovském lese a to v délce cca 385 km. Trasy jsou členěny do několika kategorií: trasy běžeckého lyžování hlavní, vedlejší a doplňkové běžecké spojky a dále dle údržby strojně udržované a pěší spojky.

Vodácké trasy

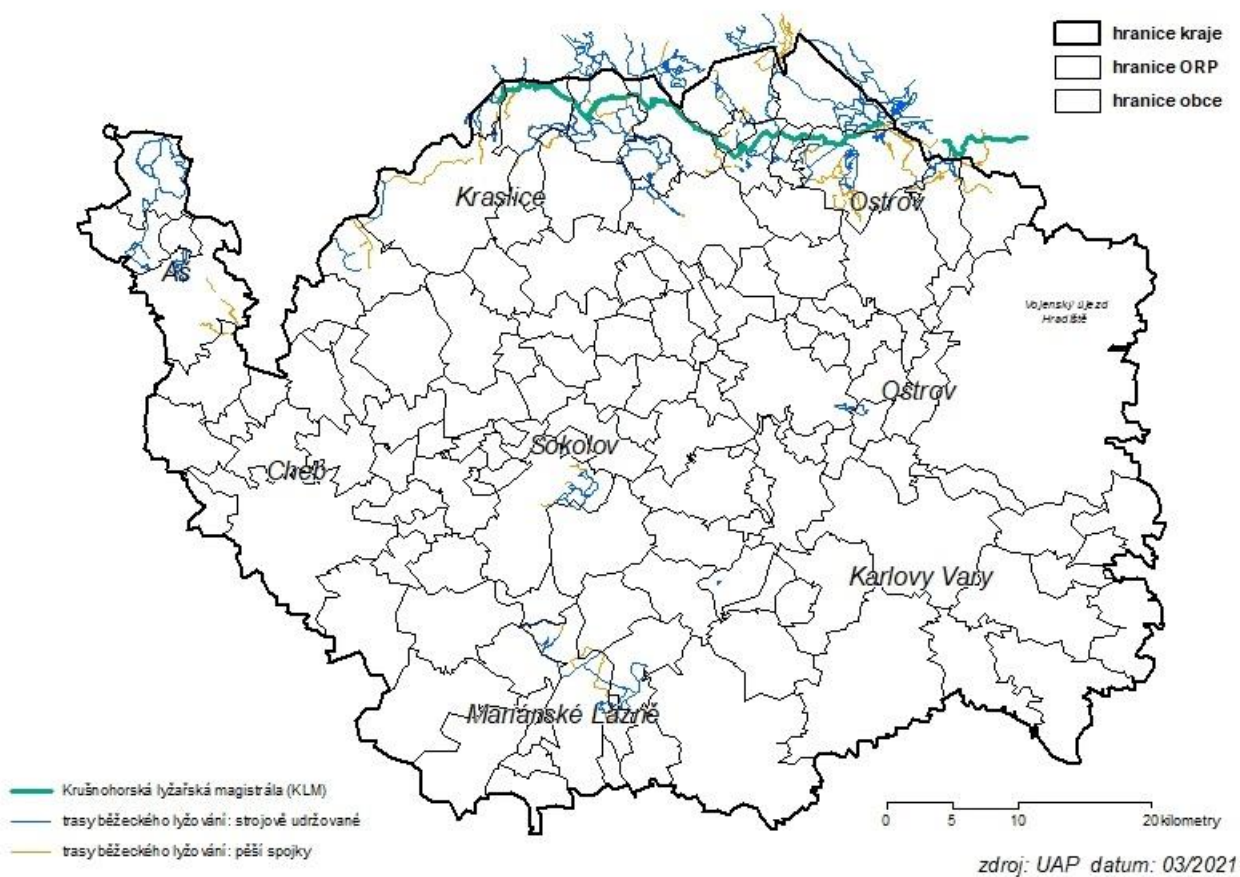
Atraktivní vodáckou trasou Karlovarského kraje je v úseku Cheb – Kynšperk nad Ohří – Sokolov – Locket – Karlovy Vary – Stráž nad Ohří – (Kadaň) řeka Ohře. Většímu využití brání několik nebezpečných říčních úseků (např. nesjízdné jezy Locket, Radošov) a dosud nedostatečné zázemí pro vodáky (počet tábořišť, jejich kapacita a vybavení). Jednou z významných investic do celé vodácké trasy byla revitalizace jezu v Karlových Varech – Tuhnicích, kde byl vytvořen i bezpečný průjezd pro vodáky a rybí přechod, v roce 2019 byl

zrekonstruován jez v Lokti. V roce 2006 vznikla kolem vodácké části řeky Ohře Vodácká stezka s trojjazyčnými informačními tabulemi.

obrázek 68 - Cykloturistické trasy

obrázek 69 - Trasy běžeckého lyžování

2.10.5. Zásobování vodou

Zdroje

Hlavní zdroje pitné vody v kraji jsou podzemní i povrchové. Nejvydatnějším zdrojem podzemních vod je prameniště Nebanice (maximální vydatnost $Q_{\max} = 200$ l/s). U povrchových vod jsou z hlediska kvality vody výhodné především velké vodárenské nádrže, zejména Stanovice, Horka a Žlutice. Na ně jsou navázány největší úpravní vody a to ÚV Březová (KV) ($Q_{\max} = 650$ l/s), ÚV Horka ($Q_{\max} = 480$ l/s) a ÚV Žlutice ($Q_{\max} = 190$ l/s).

Kapacita vodních zdrojů na území Karlovarského kraje je dostatečná a pokrývá potřeby kraje. Současná spotřeba vody dosahuje jen asi 1/9 možností kapacity vodních zdrojů. Rezerva je tedy více než dostatečná i při případném výrazném nárůstu poptávky po dodávkách vody.

Spotřeba a přeprava

Celkový objem vyrobené vody se v Karlovarském kraji stejně jako v ČR dlouhodobě snižuje, klesá i měrná potřeba vody (na obyvatele a den). Přesto je spotřeba vody v kraji mírně nadprůměrná, měrná spotřeba vody na obyvatele a den je v Karlovarském kraji přibližně o 2 % vyšší než v ČR. Klesající spotřeba vody souvisí i se zvyšováním cen vodného a stočného a s růstem počtu obyvatel, kteří sice jsou napojeni na vodovod, ale používají pitnou a užitkovou vodu i z vlastních studní.

Rozvodná síť kraje zahrnuje systém 11 vzájemně propojených skupinových vodovodů. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v roce 2011 činil v Karlovarském kraji 99,6 % a je (mimo Prahu a Moravskoslezský kraj) nejvyšší mezi kraji, průměr ČR činí 94,4 %. Přitom na 1 000 zásobovaných obyvatel připadá 2 210 km vodovodů, druhá nejmenší hodnota mezi kraji (mimo Prahu), což dokládá úspornost systému. O kvalitě rozvodné sítě v kraji vypovídá i podíl ztrát vody v síti (12,6 %), který je spolu s Moravskoslezským a Olomouckým krajem nejmenší v republice.

tabulka 53 - Vybavenost vodovodem

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	SLBD 2011			2020			
	Počet obydlených bytů	Počet zásobovaných bytů	Podíl zásobovaných bytů	Vodojem (počet)	Automatické tlakové stanice (počet)	Čerpací stanice (počet)	Úpravna vody (počet)
Aš	6659	5 778	86,8	13	2	4	1
Cheb	19 610	17 102	87,2	59	11	24	5
Karlovy Vary	35 778	31 662	88,5	119	19	58	13
Kraslice	5 361	4 789	89,3	25	2	2	5
Mariánské Lázně	9 695	8 577	88,5	37	2	9	6
Ostrov	11 147	9 924	89,0	52	4	17	8
Sokolov	31 153	28 574	91,7	59	14	8	3
Karlovarský kraj	119 403	106 406	89,1	364	54	122	41

zdroj: SLBD 2011, PRVKKV, ÚAP 2021

tabulka 54 - Vývoj parametrů zásobování vodou

Podíl obyvatel zásobovaných (%)	98,3	99,7	100	100	100	100	100	100	100	100
Voda vyrobená pitná (tis. m ³)	21 643	20 680	20 326	20 680	16 983	17 141	17 240	19 319	19 483	19 289
Voda fakturovaná pitná (tis. m ³)	15 479	14 867	14 622	14 123	14 100	14 171	14 378	14 555	14 525	14 543

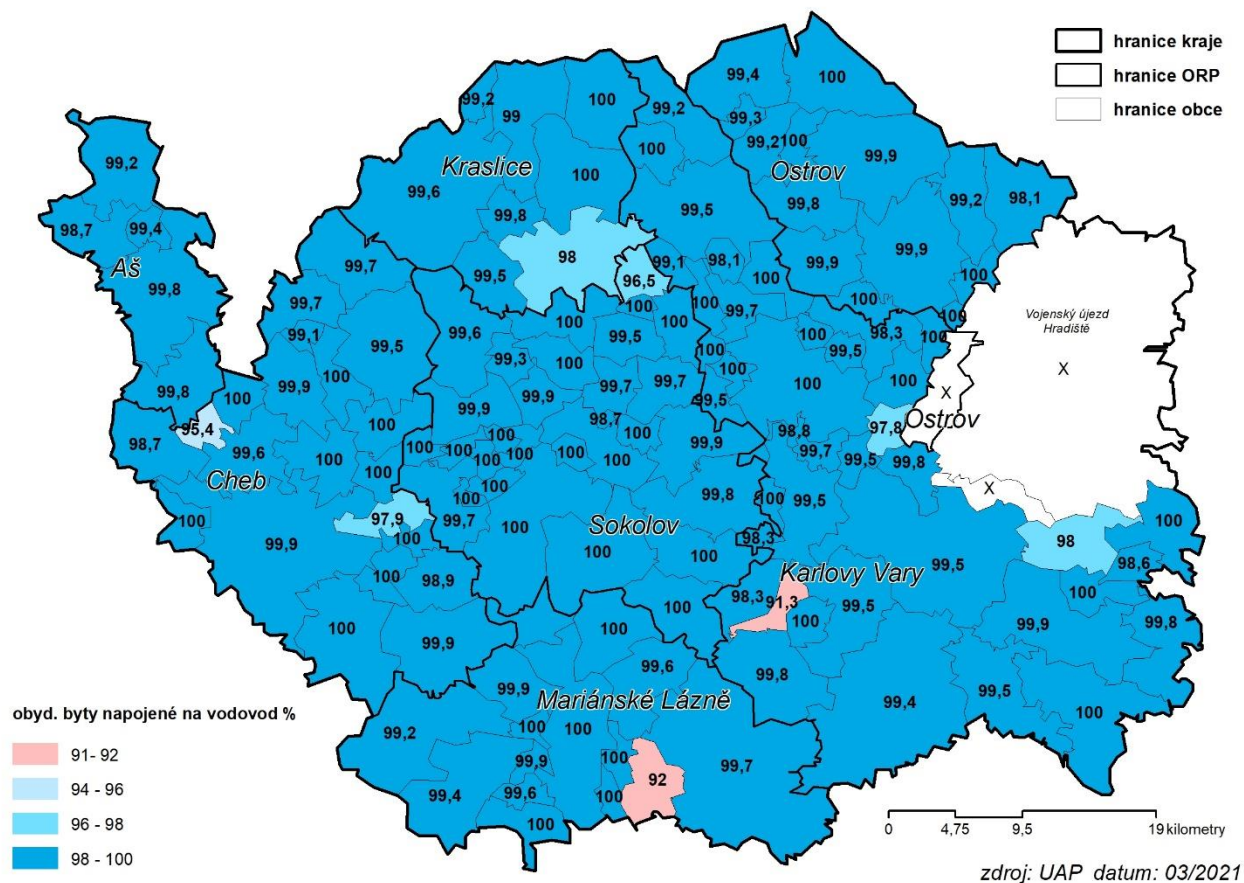
zdroj: ČSU Ročenka 2020

tabulka 55 - Parametry vodovodní sítě v porovnání krajů a ČR

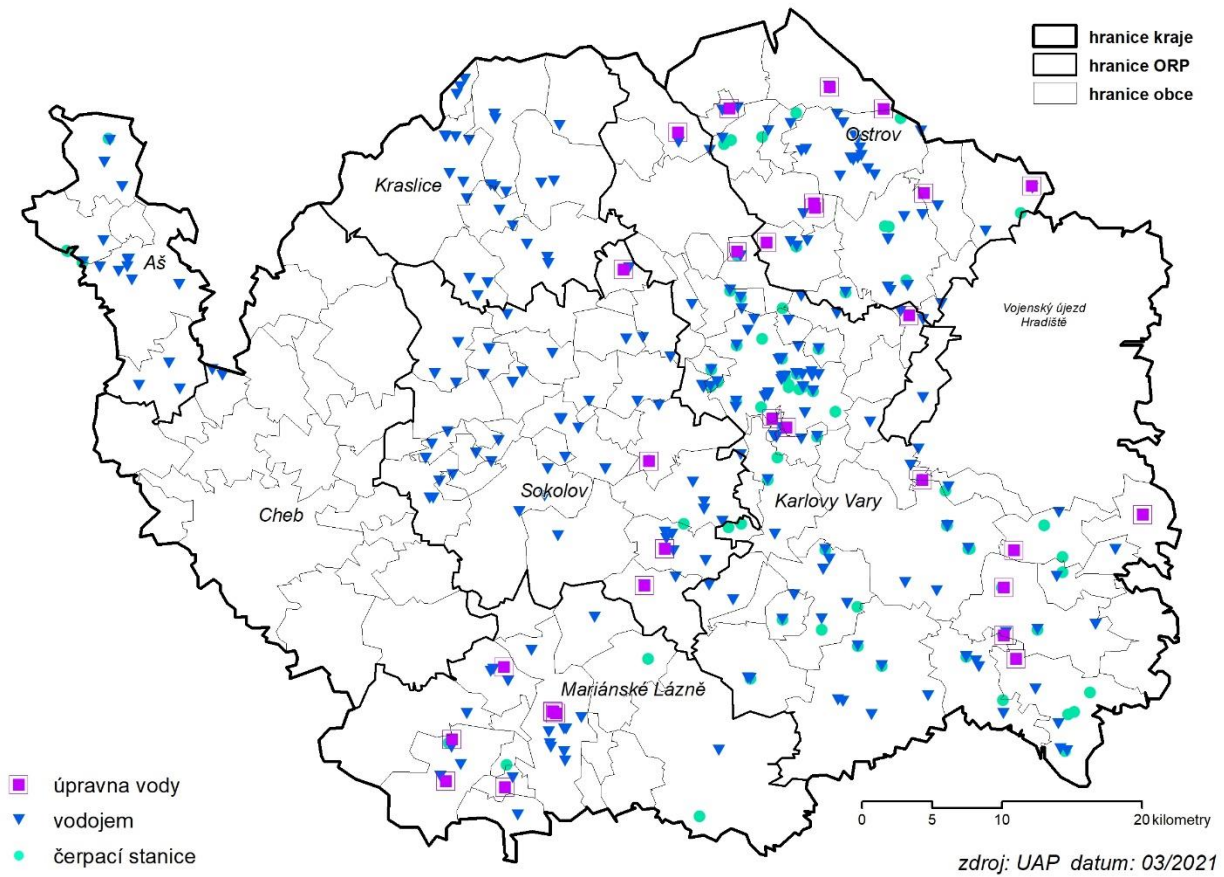
Území, kraj	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů (%)	Voda vyrobená celkem (tis. m3)	Voda fakturovaná tis. m3	
			celkem	z toho domácnostem
Hlavní město Praha	100	104 575	492 591	333 791
Moravskoslezský kraj	99,9	74 879	56 615	39 260
Karlovarský kraj	99,6	19 289	14 543	9 312
Pardubický kraj	97,0	27 176	22 742	14 797
Ústecký kraj	98,0	49 013	38 154	27 294
Jihomoravský kraj	95,1	62 875	56 047	38 386
Kraj Vysočina	94,8	24 149	21 471	14 352
Královéhradecký kraj	94,6	31 437	23 978	16 115
Zlínský kraj	96,0	29 188	23 834	16 080
Jihočeský kraj	89,4	33 720	26 363	17 281
Olomoucký kraj	93,4	28 662	26 221	18 161
Liberecký kraj	93,0	26 125	19 219	13 413
Středočeský kraj	86,5	60 483	55 227	39 041
Plzeňský kraj	85,9	30 840	25 202	16 009
Česká republika	94,4			

zdroj: ČSU Ročenka 2020

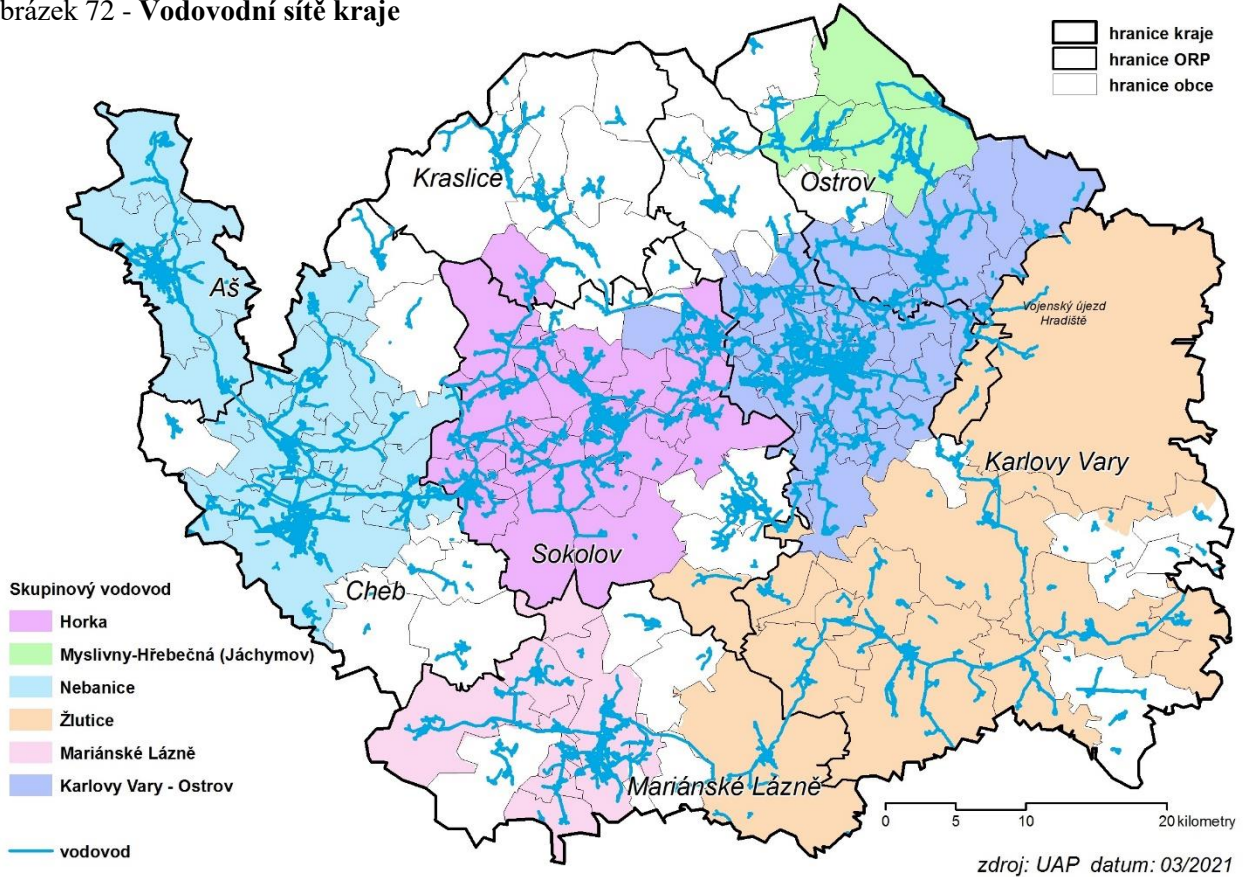
obrázek 70 - Podíl obydlených bytů napojených na vodovod – SLBD 2011

obrázek 71 - Vodovodní zařízení

obrázek 72 - Vodovodní síť kraje

2.10.6. Kanalizace a čištění odpadních vod

Rozsah vypouštěných splaškových vod se v Karlovarském kraji dlouhodobě snižuje. Ve všech obcích jsou vybudované částečné či kompletní kanalizační systémy. Nejčastěji se jedná o kanalizační sítě jednotné kanalizace, která zajišťuje odvádění nejen splaškových vod, ale i dešťových vod. V řadě případů, především v menších částech obcí, jsou však tyto systémy příp. jejich části v nevyhovujícím technickém stavu, proto je nezbytná jejich postupná rekonstrukce.

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci je v Karlovarském kraji nadprůměrný. V roce 2011 žilo v Karlovarském kraji 91,4 % obyvatel v domech napojených na kanalizaci. V České republice byl tento podíl 81,9 %. V roce 2019 žilo v Karlovarském kraji 97 % obyvatel v domech napojených na veřejnou kanalizaci, z toho 97 % na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod. V České republice byl tento podíl 85,5 %. Nejvyšší podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci je v ORP Sokolov, zatímco nejhorší situace je v ORP Kraslice.

tabulka 56 - Vybavenost kanalizací Karlovarského kraje

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	SLBD 2011			2020	
	Počet obydlených bytů	Počet zásobovaných bytů	Podíl zásobovaných bytů	Čerpací stanice (počet)	ČOV (počet)
Aš	6 659	5 648	84,8	17	6
Cheb	19 610	16 920	86,3	43	35
Karlovy Vary	35 778	30 345	84,8	84	53
Kraslice	5 361	4 234	79,0	14	7
Mariánské Lázně	9 695	8 572	88,4	17	22
Ostrov	11 147	9 629	86,4	44	18
Sokolov	31 153	28 488	91,4	52	57
Karlovarský kraj	119 403	103 836	87,0	271	198

zdroj: SLBD 2011, PRVKKV, ÚAP 2020

tabulka 57 - Vývoj parametrů odkanalizování Karlovarského kraje

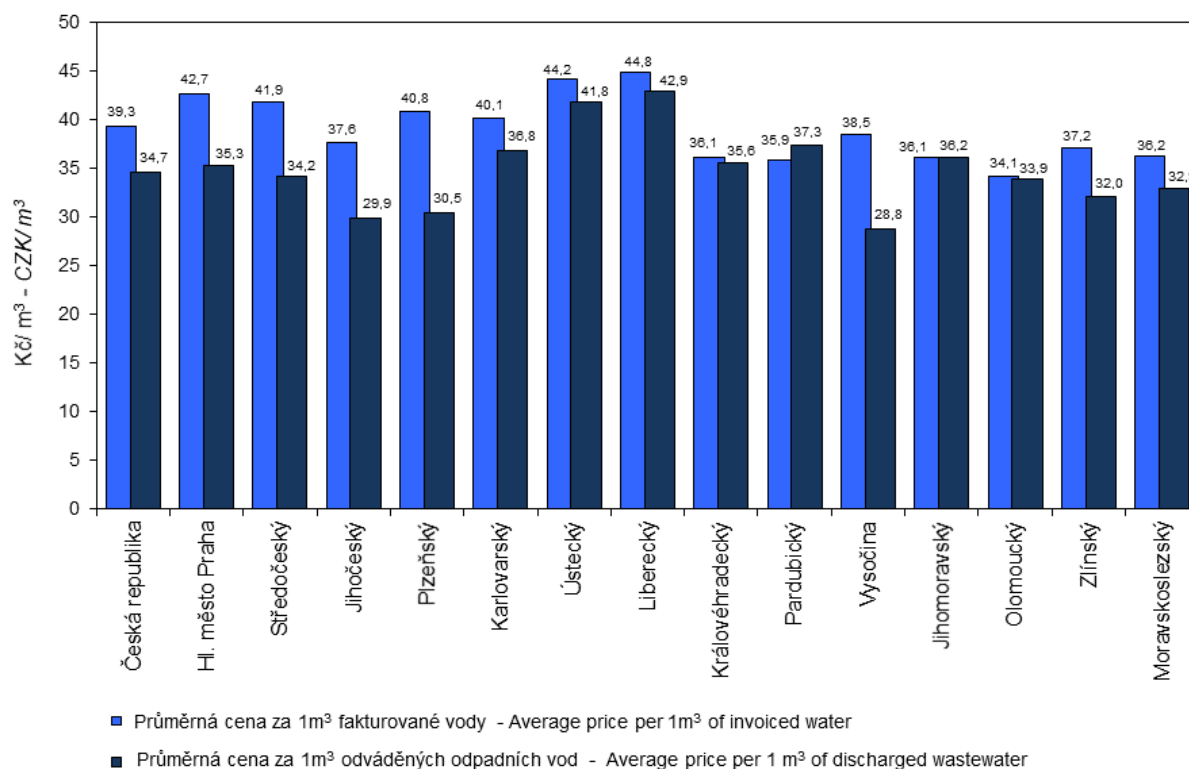
Kategorie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených (%)	91,4	93,3	93,3	94,2	95,7	96,2	97	99,3	97	97
Vypouštěné odpadní vody do vodních toků (tis. m ³)	36 052	31 316	32 308	32 974	27 914	30 228	30 651	31 780	29 573	30 499
Čištěné odpadní vody (tis. m ³)	15 386	14 793	14 625	14 424	13 828	13 936	13 077	13 415	13 349	13 432

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 58 - Parametry kanalizace v porovnání krajů a ČR

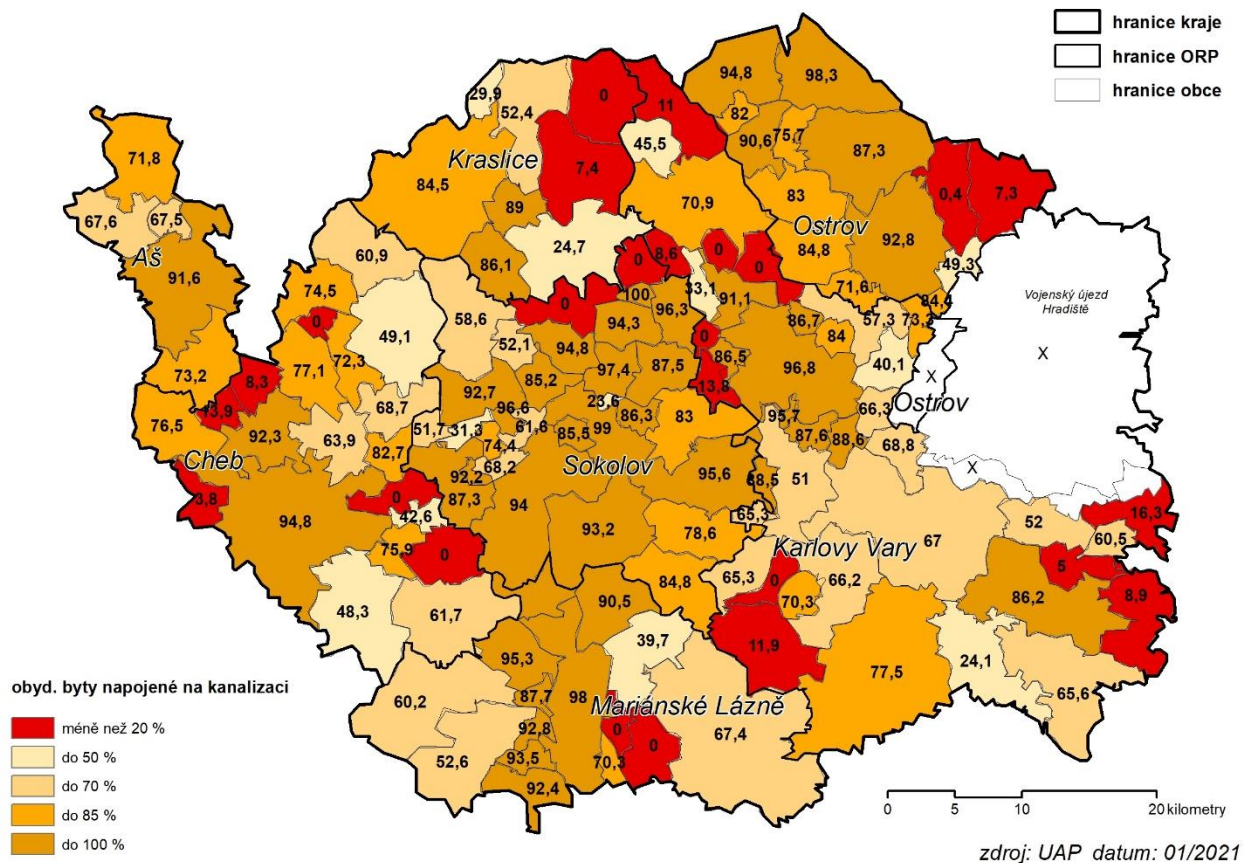
Území, kraj	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci (%)	Voda vypouštěná do vodních toků (tis.m ³)	Vypouštěné odpadní vody do kanalizace celkem (tis.m ³) [1]	Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace (%)
Karlovarský kraj	100,0	30 499	13 432	100,0
Hlavní město Praha	99,1	113 121	81 837	100,0
Zlínský kraj	95,9	49 744	26 703	93,4
Jihomoravský kraj	90,3	81 775	52 863	98,8
Kraj Vysočina	88,0	40 132	19 410	90,2
Jihočeský kraj	86,3	54 382	27 440	96,5
Plzeňský kraj	85,9	44 461	28 659	95,5
Olomoucký kraj	85,6	54 195	27 767	98,1
Česká republika	85,5	819 627	461 058	97,7
Ústecký kraj	83,5	57 392	30 293	99,9
Moravskoslezský kraj	83,0	91 895	47 751	95,5
Královéhradecký kraj	78,9	50 757	20 801	96,0
Pardubický kraj	74,8	36 219	17 934	99,0
Středočeský kraj	74,4	76 464	51 489	99,7
Liberecký kraj	69,5	38 591	14 679	97,6

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

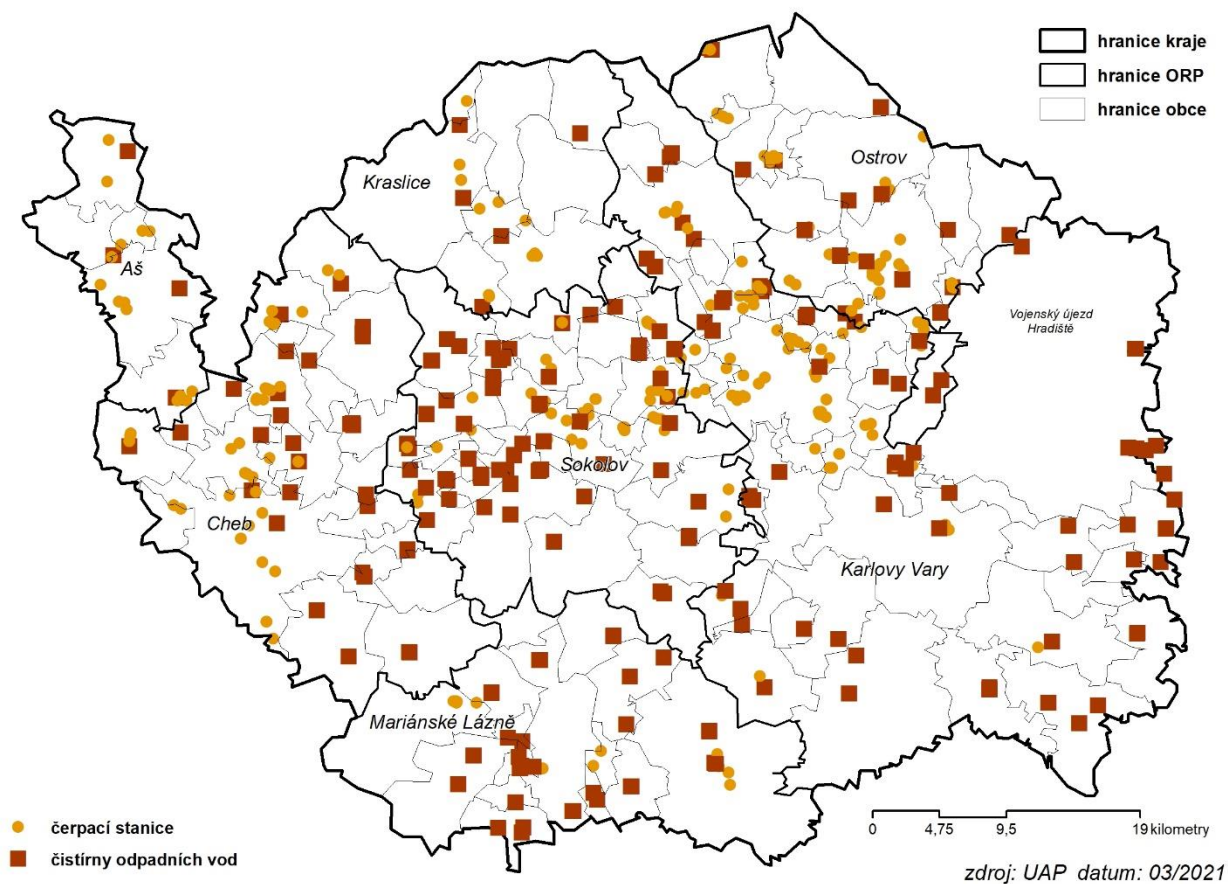
graf 23 – Průměrná cena za 1m³ fakturované vody a průměrná cena za 1m³ odpadních vod v ČR 2019

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

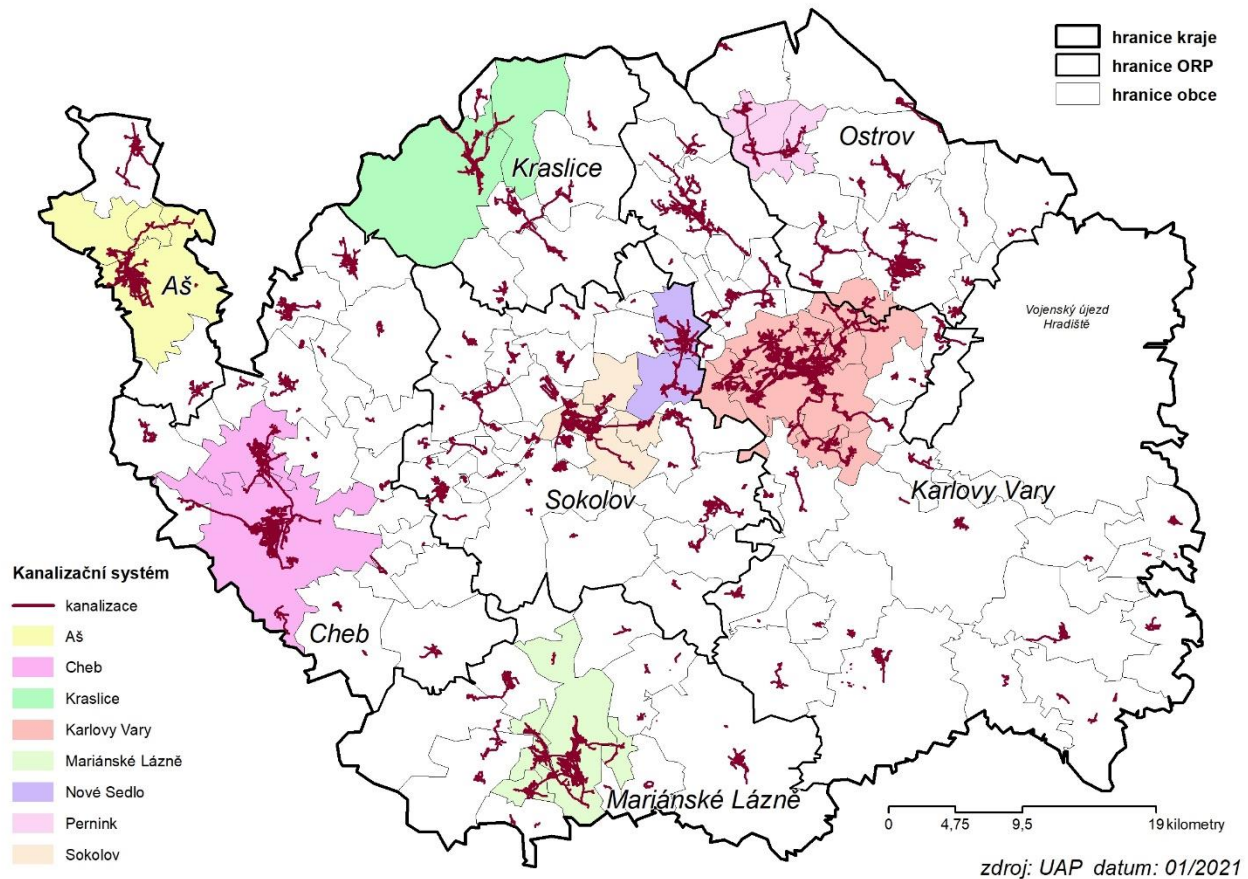
obrázek 73 - Podíl obydlených bytů napojených na kanalizaci – SLBD 2011

obrázek 74 - Kanalizační zařízení

obrázek 75 - Kanalizační síť

2.10.7. Elektrická energie

Produkce

Karlovarský kraj nemá výrazně výhodné přírodní podmínky pro výrobu elektřiny. Výjimkou je na Sokolovsku těžené hnědé uhlí, které zajišťuje provoz tepelných elektráren (885,8 MW). Větší část území s podmínkami pro ekonomicky únosný provoz větrných elektráren není využitelná z důvodu ochrany přírody a krajiny, osídlení a nepříznivých klimatických podmínek. Poloha kraje v horních částech říčních toků snižuje možný potenciál využití vody. Dosud mizivé je využití geotermálního potenciálu území, který patří k nejvyšším v ČR. Zejména jde o oblasti Oháreckého riftu a Doupovských vrchů, Karlovarského žulového masívu (oblast Jáchymov – Boží Dar – Potůčky) a Chebské pánve s masivem Smrčiny.

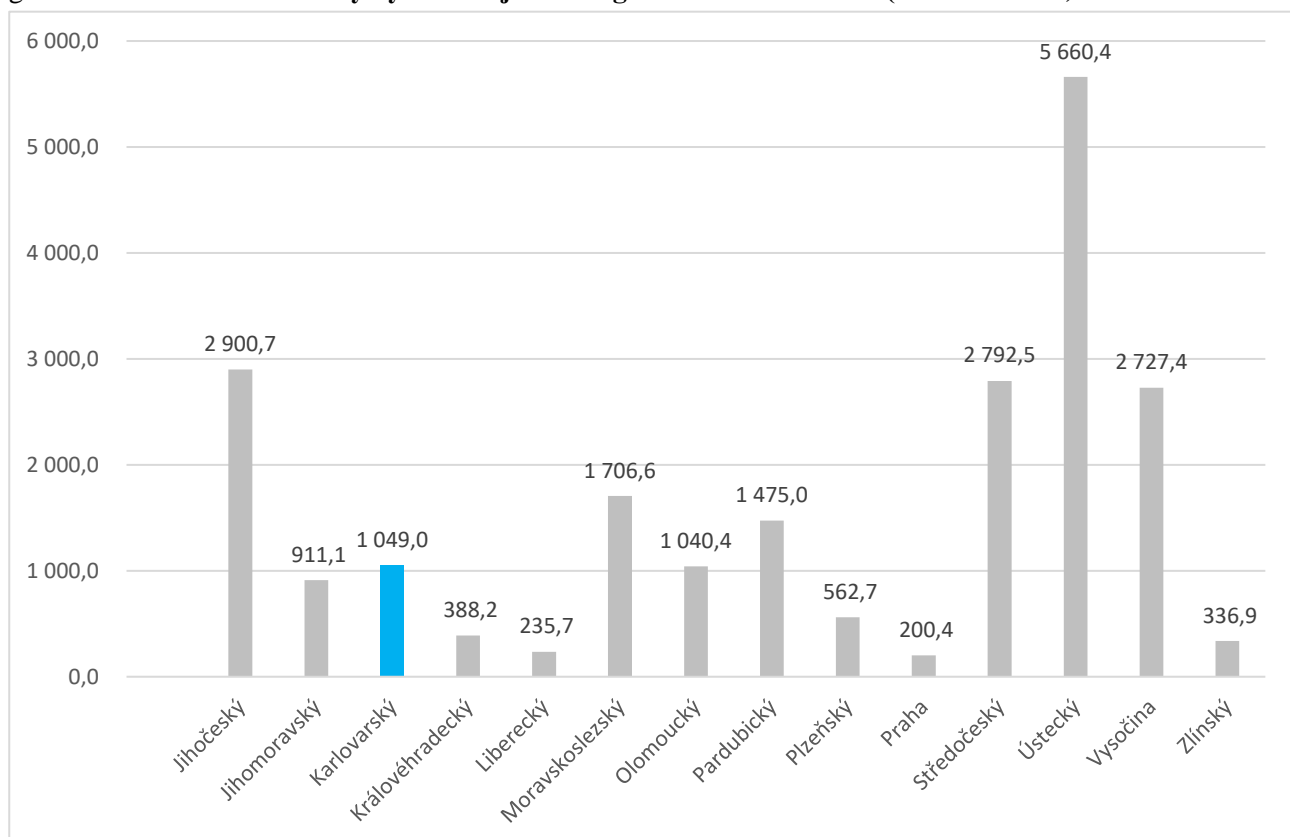
Karlovarskému kraji připadá podíl 4,5 % na instalovaném výkonu elektrizační soustavy ČR. Dominantním typem zdroje v Karlovarském kraji z hlediska podílu na instalovaném výkonu daného typu v ČR je paroplynová elektrárna (51,4 %), z hlediska absolutní hodnoty instalovaného výkonu v kraji parní elektrárna (540 MW). Větrné elektrárny tvoří 6,4 %, plynové spalovací 1,9 %, fotovoltaické 1,2 % a vodní 0,75 % instalovaného výkonu. V sektoru výroby elektrické energie dominuje ORP Sokolov, na jejímž správním území se nacházejí všechny velké zdroje a na celkové výrobě elektrické energie v kraji se podílí více než 97 %. V rámci republiky se Karlovarský kraj řadí na po Praze na sedmé místo výrobců elektrické energie.

tabulka 59 - Měsíční instalovaný výkon krajů v energetické soustavě ČR v MW (k 31. 12. 2018)

Kraj	Celkem (MW)	podíl na ČR (%)	PE (MW)	PPE (MW)	VE (MW)	PSE (MW)	JE (MW)	VTE (MW)	FVE (MW)
Česká republika	21 987,1	100,0	10 729,9	1 363,5	2 265,2	937,7	4 290,0	339,4	2 061,4
Hl. m. Praha	200,4	0,9	147,9	0	11,9	18,7	0	0	21,8
Jihočeský	2 900,7	13,2	200,4	0	157,2	49,5	2 250,0	0	243,5
Jihomoravský	911,1	4,1	226,3	118,5	34,2	74,4	0	8,4	449,3
Karlovarský	1 049,0	4,8	540,0	400,0	7,9	20,3	0	67,9	12,9
Královéhradecký	388,2	1,8	199,6	0	30,5	56,4	0	10,2	91,5
Liberecký	235,7	1,1	9,8	0	26,1	37,5	0	50,1	112,1
Moravskoslezský	1 706,6	7,8	1 513,1	0	17,3	87,2	0	28,4	60,6
Olomoucký	1 040,4	4,7	111,8	0	663,0	114,0	0	45,9	105,7
Pardubický	1 475,0	6,7	1 273,7	0	29,5	55,7	0	19,2	96,8
Plzeňský	562,7	2,6	258,7	0	21,8	66,7	0	5,3	210,2
Středočeský	2 792,5	12,7	1 652,0	0	689,1	198,9	0	6,0	246,5
Ústecký	5 660,4	25,7	4 443,4	845,0	77,3	45,8	0	86,8	162,1
Vysočina	2 727,4	12,4	15,3	0	491,6	78,4	2 040,0	10,9	91,3
Zlínský	336,9	1,5	137,7	0	7,7	34,1	0	0,2	157,1

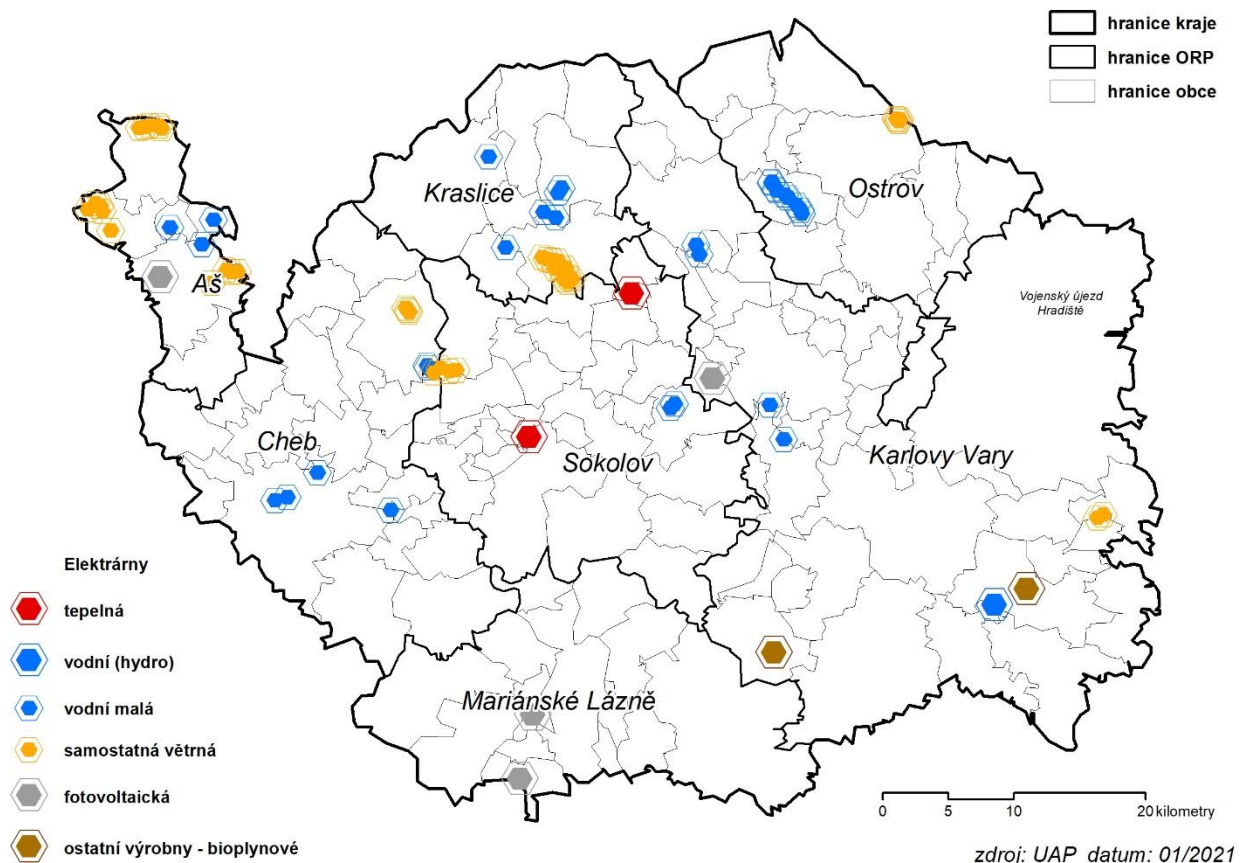
Vysvětlivky: PE - parní elektrárna, PPE - paroplynová elektrárna, VE - vodní elektrárna, vč. přečerpávacích, PSE - plynová a spalovací elektrárna, JE - jaderná elektrárna, VTE - větrná elektrárna, FVE - fotovoltaická elektrárna

graf 24 - Měsíční instalovaný výkon krajů v energetické soustavě ČR (k 31. 12. 2018)

zdroj: Roční zpráva o provozu ES ČR, 2018

obrázek 76 - Zdroje elektrické energie

Spotřeba a přenos

Měrná spotřeba elektrické energie za rok 2018 je v Karlovarském kraji 5,2 MWh a blíží se k republikovému průměru 5,6 MWh (mírný pokles), nicméně zřetelně vyšších hodnot dosahuje Ústecký (7,5 MWh) a Moravskoslezský (6,8 MWh) kraj. Na druhou stranu například v Jihomoravském a Zlínském kraji (4,6 MWh) je přibližně spotřeba o 17 % nižší než hodnota ČR (5,6 MWh).

Rozvody nízkého napětí (NN) zajišťují úplnou elektronizaci všech sídel kraje.

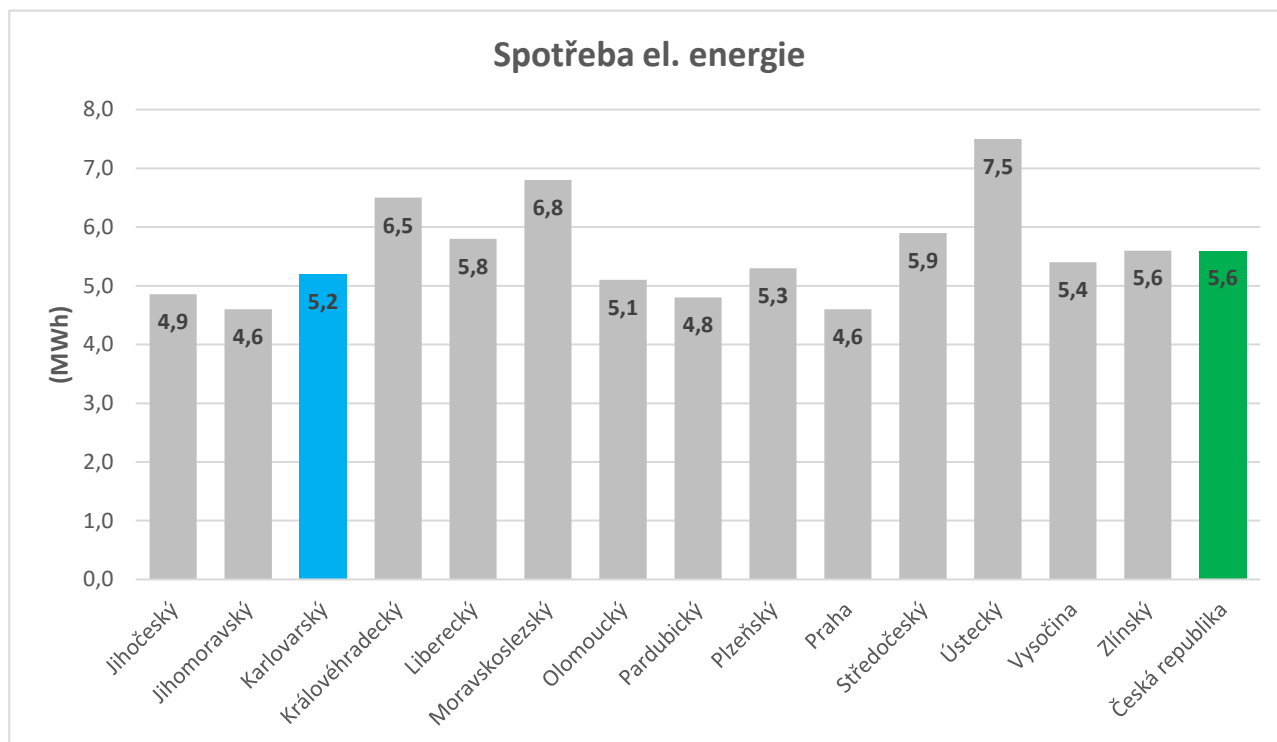
Stávající elektrizační soustava zabezpečuje potřeby přenosu elektrické energie v kraji prostřednictvím distribuční sítě 110 kV, je napojena na nadřazený energetický systém 400 kV přes rozvodnu Hradec s transformací 400/220/110kV a na systém 220 kV přes rozvodnu Vítkov s transformací 220/110 kV. Zajištění spolehlivosti systému zásobování elektrickou energií a další rozvoj osídlení a hospodářství kraje si vyžadují rozvoj v soustavách 400 kV a 110 kV.

tabulka 60 - Vedení elektrické energie v Karlovarském kraji

Obec s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Počet obyvatel (2015)	Vedení ZVN a VVN (km)	Vedení VN (km)	Vedení NN (km)	Hustota km/100km ³
Aš	14 371	17 655	17	139	242	277
Cheb	49 679	49 957	79	464	660	242
Karlovy Vary	117 136	87 166	133	739	1 353	190
Kraslice	26 447	13 153	14	173	267	172
Mariánské Lázně	40 531	23 928	50	253	415	177
Ostrov	33 929	27 848	63	270	440	227
Sokolov	48 919	76 20575 189	255	439	808	307
Karlovarský kraj	331 012	294 896	611	2 477	4 185	219

zdroj: ČSÚ 2019, ÚAP 2021

graf 25 - Spotřeba elektrické energie na jednoho obyvatele 2018

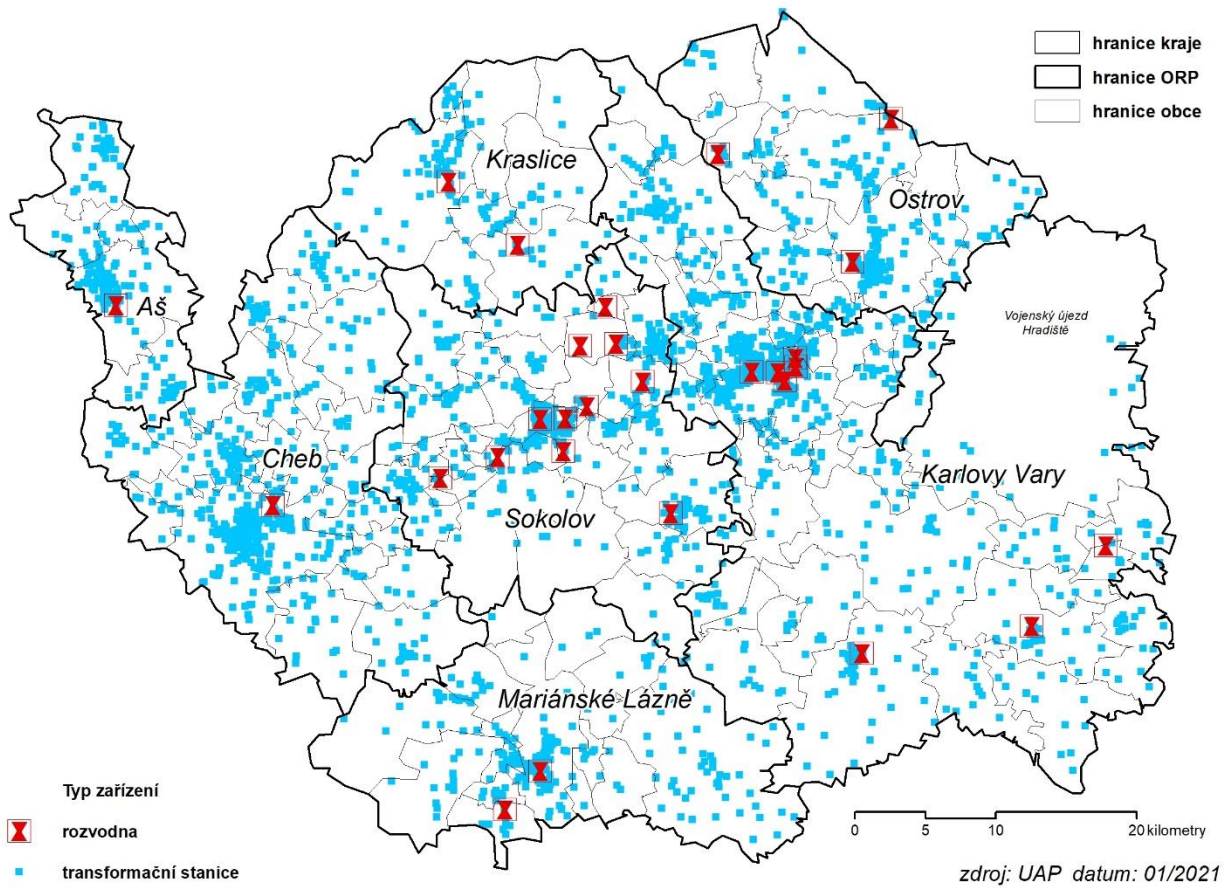
zdroj: ČSU 2018

tabulka 61 - Zařízení elektrické energie, malá (transformační stanice, rozvodna)

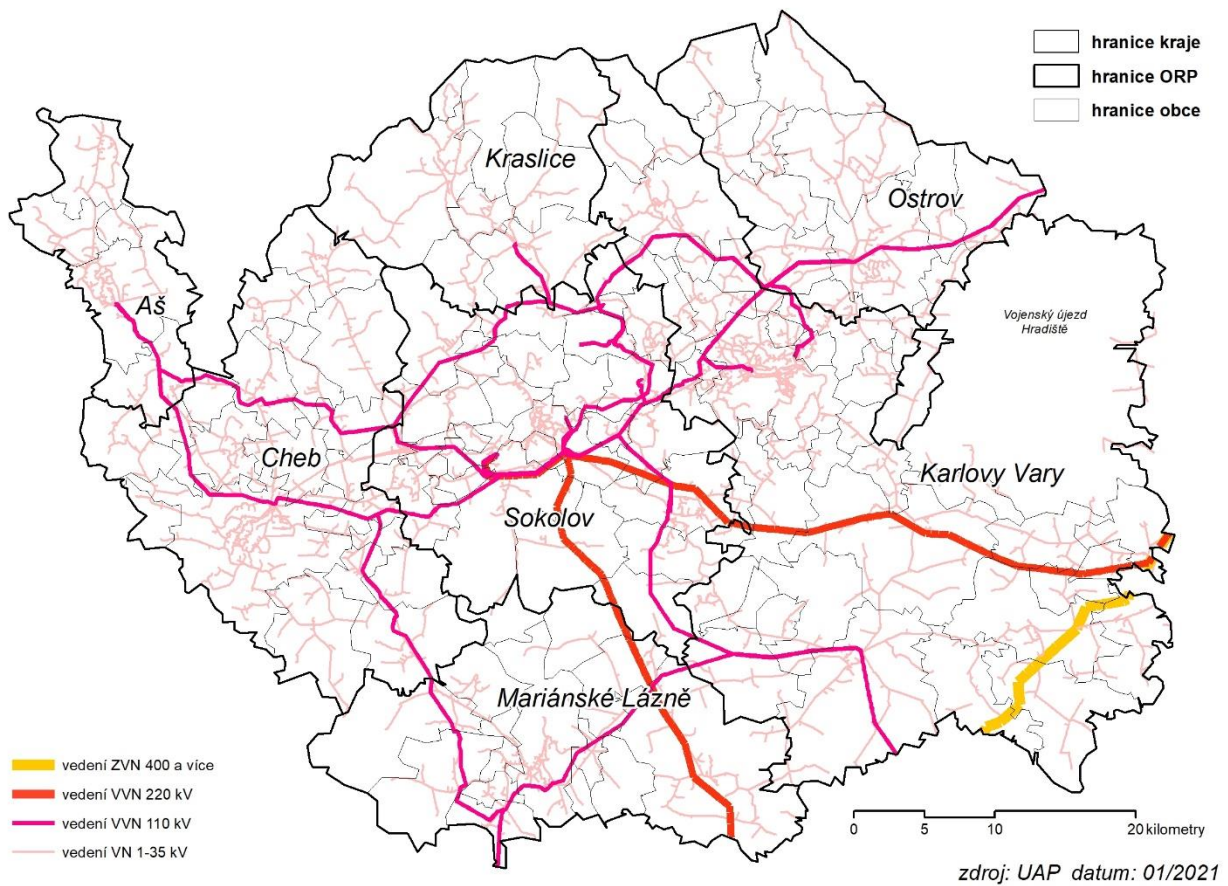
Obec s rozšířenou působností (ORP)	Trafostanice (známý počet)	Malé zdroje - elektrárny (známý počet)
Aš	181	18
Cheb	546	8
Karlovy Vary	816	10
Kraslice	150	17
Mariánské Lázně	261	2
Ostrov	279	14
Sokolov	461	9
Karlovarský kraj	2694	78

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 77 - Zařízení elektrické energie, malá (transformační stanice, rozvodna)

obrázek 78 - Přenosová soustava elektrické energie

2.10.8. Zásobování plynem

Z hlediska počtu napojených obydlí je možné situaci v Karlovarském kraji hodnotit jako dobrou, neboť všechna významná sídla již byla plynofikována. Z pohledu celkového počtu napojených obcí se kraj nachází přibližně v úrovni průměru ČR. S ohledem na změnu metodiky ve sčítání SLBD 2011, je možné pouze konstatovat, že nejlepší podmínky v zásobování plynem jsou v ORP Sokolov, následuje ORP Aš, Ostrov, Kraslice, Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Cheb.

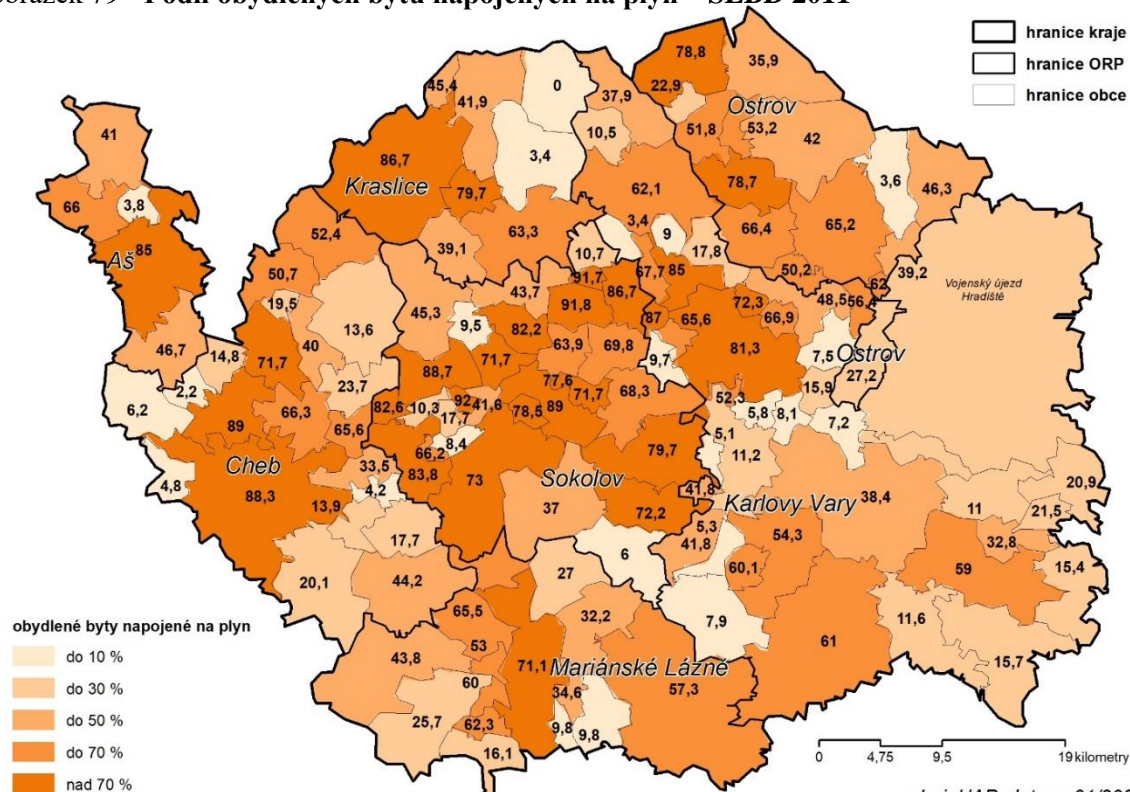
Obecně je patrné, že nejlépe jsou plynofikovány pánevní oblasti a velká města (Sokolov, Chodov, Cheb, Kraslice, Karlovy Vary, Kynšperk, Horní Slavkov) s výjimkou Mariánských Lázní, Ostrova a Nejdku. Území s výrazně nižší plynofikací jsou v horských polohách a na severu a v celé rozsáhlé jižní a východní části kraje s menšími sídly. Plynofikace těchto menších obcí, významná z důvodu omezování emisí z lokálních topenišť, naráží na jejich rozptýlení v území, kdy další rozšiřování plynovodů je finančně značně nákladné.

tabulka 62 - Kategorie plynovodní sítě v Karlovarském kraji

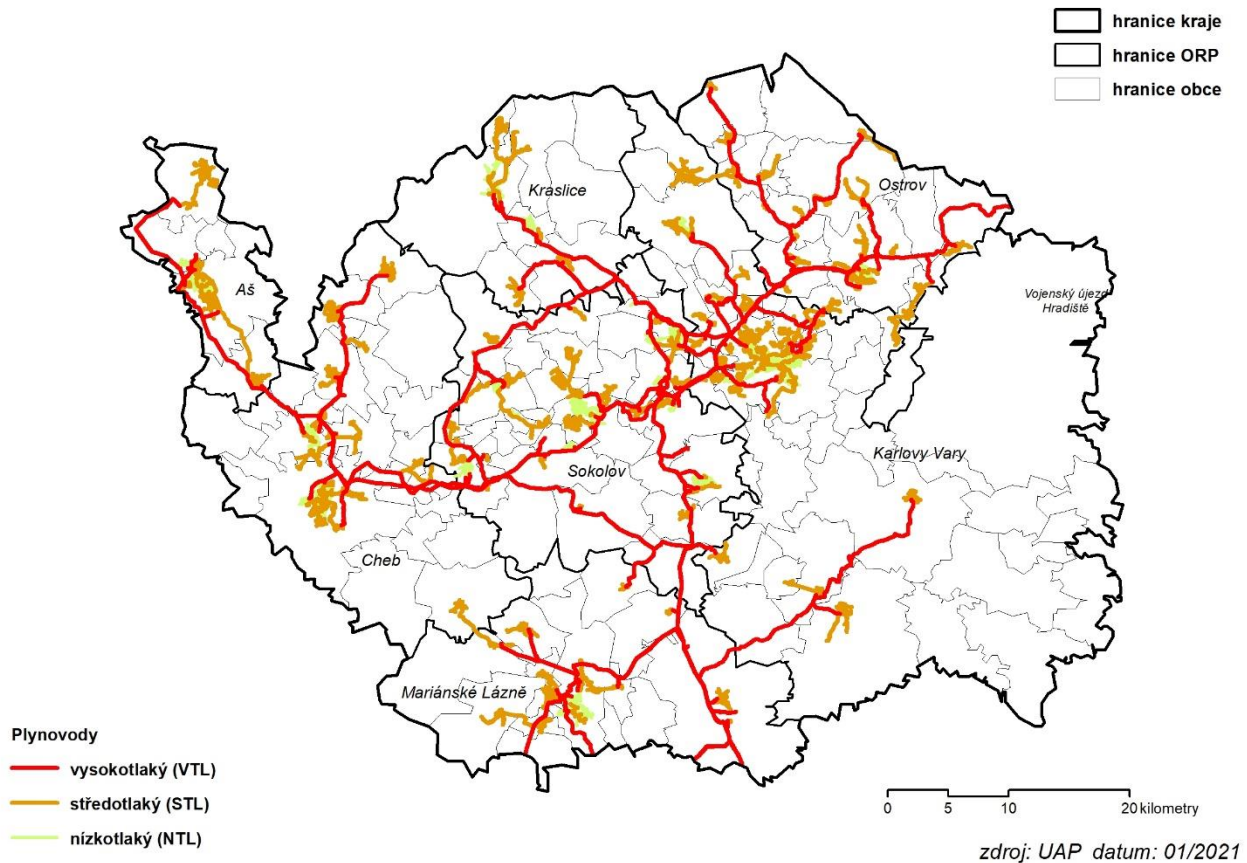
Správní území obce s rozšířenou působností	SLBD 2011						
	VTL (km)	STL (km)	NTL (km)	Celkem (km)	km/ 1 000 obyvatel	Počet obyvatel v obydlených bytech s plynem	% napoj. obyvatel
Aš	31	61	38	130	7,3	10 831	74,6
Cheb	75	122	67	264	5,2	32 925	77,6
Karlovy Vary	105	209	96	410	4,6	50 978	68,2
Kraslice	31	44	37	112	8,2	8 561	74,0
Mariánské Lázně	112	78	33	223	9,2	12 616	62,4
Ostrov	90	112	15	217	7,5	14 549	60,5
Sokolov	190	141	117	448	5,8	54 586	81,1
Karlovarský kraj	634	767	403	1804	6,0	185 046	71,21

zdroj: ČSÚ Ročenka 2011, ÚAP 2021

obrázek 79 - Podíl obydlí napojených na plyn – SLBD 2011

obrázek 80 - Plynovodní síť kraje

2.10.9. Zásobování teplem

V oblasti výroby tepelné energie dominuje kraj ORP Sokolov, což je dáno úzkou vazbou na výrobu elektrické energie. Sokolovsko vyrábí cca 85 % veškeré tepelné energie vyprodukované v kraji. Prozatím velmi malý podíl, jen 0,2 %, vykazuje environmentálně příznivá technologie KVET (kogenerace). Silná pozice Sokolovska, jako převažujícího výrobce tepelné energie, znamenala nutnost výstavby parní a horkovodní do významných okolních sídel – kromě Sokolova jde zejména o Karlovy Vary, Nejdek a Chodov. To se také odráží ve vysokém podílu ORP Sokolov a ORP Karlovy Vary na celkové délce sítě rozvodů zásobování tepelnou energií, která na území celého kraje dosahuje hodnoty 257 km. Centrální zásobování teplem (CZT) velkých sídel má výrazně příznivý dopad na životní prostředí, zejména s ohledem na lázeňství. Toto odvětví je nezanedbatelným odběratelem tepelné energie pro své provozování. V budoucnu lze očekávat propojování stávajících soustav do větších celků a postupnou modernizaci existujících systémů s cílem snížení nákladů na výrobu a distribuci tepla.

tabulka 63 - Instalovaný výkon pro výrobu tepelné energie v MW

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Parní	Horkovodní	Teplovodní	Kogenerace	Celkem	MW/1000 obyvatel	Podíl %
Aš	-	21	6,8	-	27,8	1,9	1,1
Cheb	37,9	-	79	6,3	123,2	2,5	4,9
Karlovy Vary	43,3	-	23,4	-	66,7	0,6	2,6
Kraslice	-	-	19,4	-	19,4	0,7	0,8
Mariánské Lázně	69,7	-	4	-	73,7	1,8	2,9
Ostrov	79,8	-	10,5	-	90,3	2,8	3,6
Sokolov	1 963,0	48,4	121,1	-	2 132,50	43,6	84,2
Celkem kraj	2 193,70	69,4	264,2	6,3	2 533,60	7,6	100
Podíl %	86,6	2,7	10,4	0,2	100		

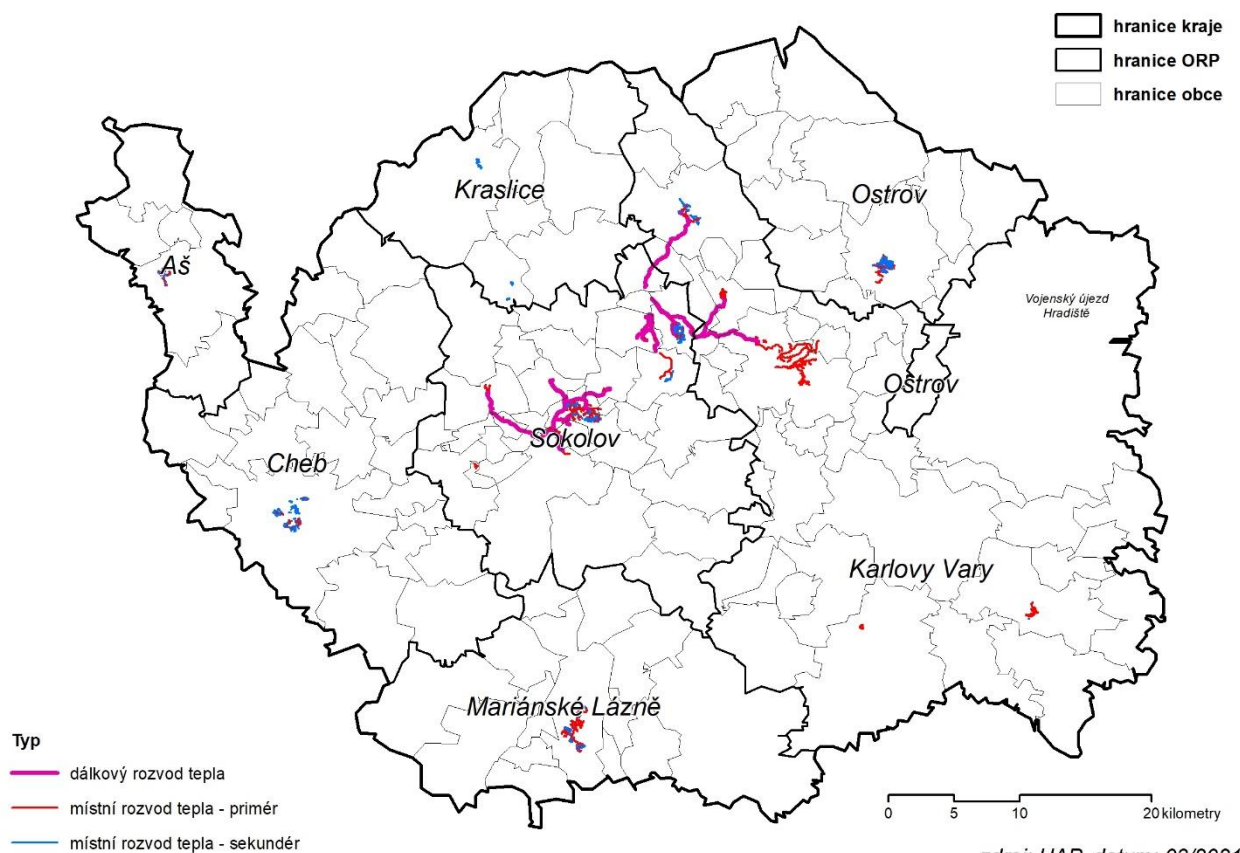
Zdroj: Licence udělené ERU

tabulka 64 - Délka rozvodů tepelné energie v km

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Dálkový napájecí rozvod tepla nadzemní (km)	Primární rozvod tepla nadzemní (km)	Dálkový napájecí rozvod tepla podzemní (km)	Primární rozvod tepla podzemní (km)	Sekundární rozvod tepla podzemní (km)	Rozvod tepla, bez rozlišení (km)	Celkem (km)	Podíl %
Aš	0	0	0	5,53	0	0,0	5,53	1,5
Cheb	0	0	0	5,06	11,07	0,0	16,13	4,5
Karlovy Vary	10,43	0	5,5	58,77	7,82	0,1	82,59	23,1
Kraslice	0	0	0	0	0	3,0	3,00	0,8
Mariánské Lázně	0	0	0	38,71	32,64	0,0	71,35	20,0
Ostrov	0	0	0	12,33	43,6	0,0	55,93	15,7
Sokolov	41,98	4,06	7,85	30,86	38,01	0,0	122,76	34,4
Celkem ORP	52,41	4,06	13,35	151,26	133,14	3,1	357,29	100,0
Karlovarský kraj	357,29							

Zdroj: ÚAP 2021

obrázek 81 - Zásobování teplem

2.10.10. Telekomunikace

Přístup k elektronickým komunikacím se dnes stává natolik standardem, že oblasti, kde není kvalitní a finančně dostupná možnost připojení na internet nebo dostatečný signál mobilních operátorů, lze považovat za znevýhodněné. Dostupnost těchto technologií představuje jednu z nutných podmínek úspěšného rozvoje regionů. Informační technologie významným způsobem zasahují do života společnosti a jedinců. Využívání informačních technologií se posouvá směrem ke starší populaci (komunikace, doprava, bankovní sektor, úřady nebo zdravotnictví). Tyto trendy jsou významným způsobem podporovány státem.

V průběhu 90. let proběhla masivní výstavba pevných telefonních sítí, která pokryla většinu obcí Karlovarského kraje. Podíl vybavenosti jednotlivců mobilním telefonem činí 96,6 %. V současnosti probíhá intenzifikace mobilních sítí (přechod na rychlejší technologii 5G). Významným způsobem roste propojení sídel optickými kabely. Vysoký zájem je i o bezdrátové sítě různého typu, které ve velkém měřítku přenášejí data. Využití radiokomunikací se v Karlovarském kraji rozšiřuje, počet pokrytí kvalitním signálem významně roste.

V Karlovarském kraji je poměrně vysoký podíl domácností vybavených počítači (75,8 %, průměr ČR činí 78,4 %), ale podíl domácností vybavených internetem (79,7 %) je mírně pod celostátním průměrem (80,5 %). Trendem posledních let je přechod na vysokorychlostní internet. Veřejná správa je v Karlovarském kraji poměrně dobře vybavena informačními technologiemi, ve srovnání s kraji ČR nadprůměrně. S ohledem na rozsah a dynamický rozvoj oboru, je možné navštívit internetové stránky Českého statistického úřadu Informační a komunikační technologie, kde je téma detailně zpracováno podle využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech, mezi skupinami nebo jednotlivci.

tabulka 65 - Zařízení telekomunikací

Obec s rozšířenou působností (ORP)	Televizní vysílač (počet)	Základová stanice (počet)	Stanice na radiové síti (počet)	Telefonní ústředna (počet)
Aš	1	15	17	75
Cheb	0	49	76	277
Karlovy Vary	0	115	227	656
Kraslice	1	13	19	78
Mariánské Lázně	3	26	36	190
Ostrov	1	24	123	253
Sokolov	1	56	45	426
Karlovarský kraj	7	298	543	43

zdroj: ÚAP 2021

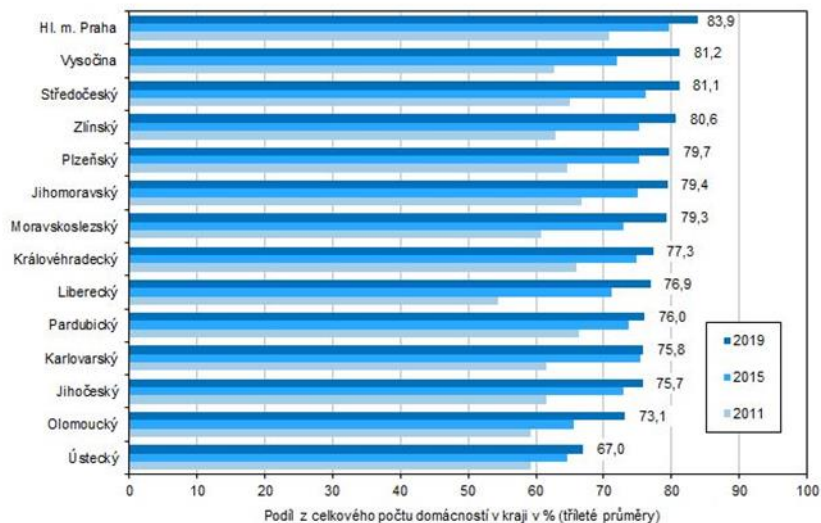
tabulka 66 – Podíl domácností vybavených počítačem podle krajů ČR

Kraj	rok / podíl vybavení PC			
	2005	2010	2015	2019
Praha	37,5	67,6	79,7	83,9
Středočeský	31	58,8	76,1	81,1
Jihočeský	30,5	57,4	73	75,7
Plzeňský	33,4	59,9	75,3	79,7
Karlovarský	31,2	58,4	75,5	75,8
Ústecký	23,3	53,7	64,6	67
Liberecký	27,5	49,4	71,2	76,9
Královéhradecký	32,4	62,3	74,9	77,3
Pardubický	33,5	61,1	73,6	76
Vysočina	34,4	57,5	71,9	81,2
Jihomoravský	33,8	62,4	75,1	79,4
Olomoucký	22,5	55,2	65,6	73,1

Zlínský	28,7	59,2	75,2	80,6
Moravskoslezský	31,2	56,7	72,9	79,3
průměr ČR				78,3

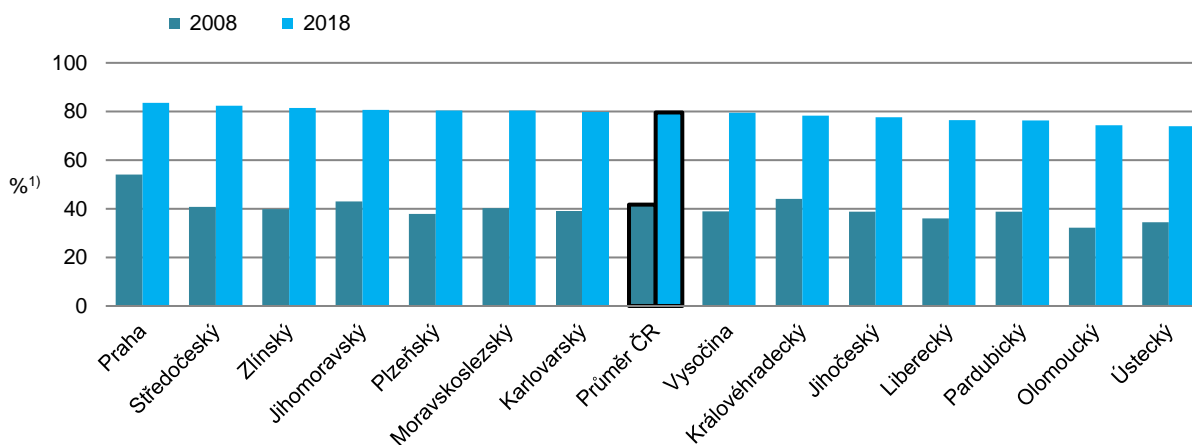
* Pro vyšší reprezentativnost jsou údaje v krajském členění počítány jako tříleté klouzavé průměry (např. údaj uvedený u roku 2015 je vypočten z hodnot za roky 2014 až 2016) Zdroj: ČSÚ 2019

graf 26 – Podíl domácností s počítačem v krajích

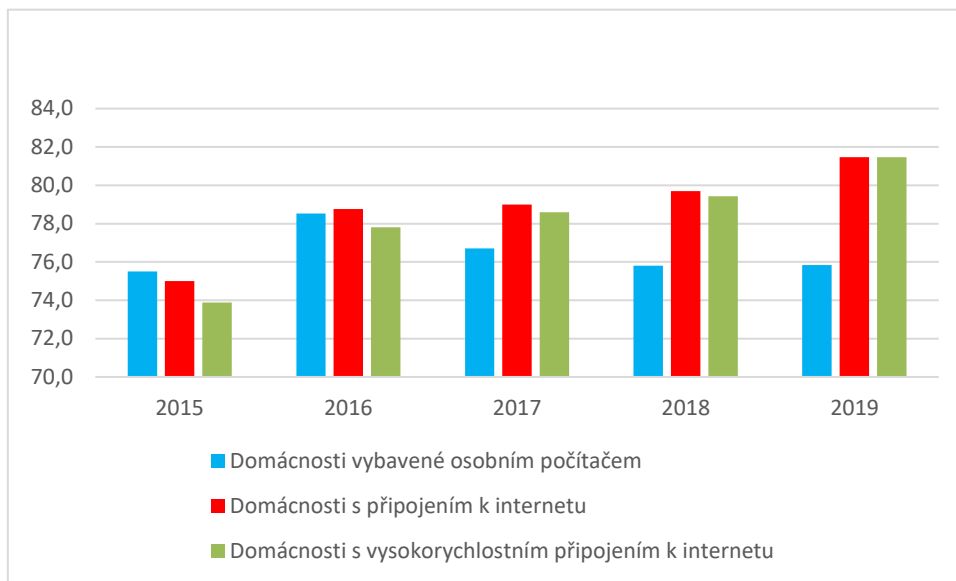
zdroj: ČSÚ 2020

graf 27 – Podíl domácností s internetem v krajích

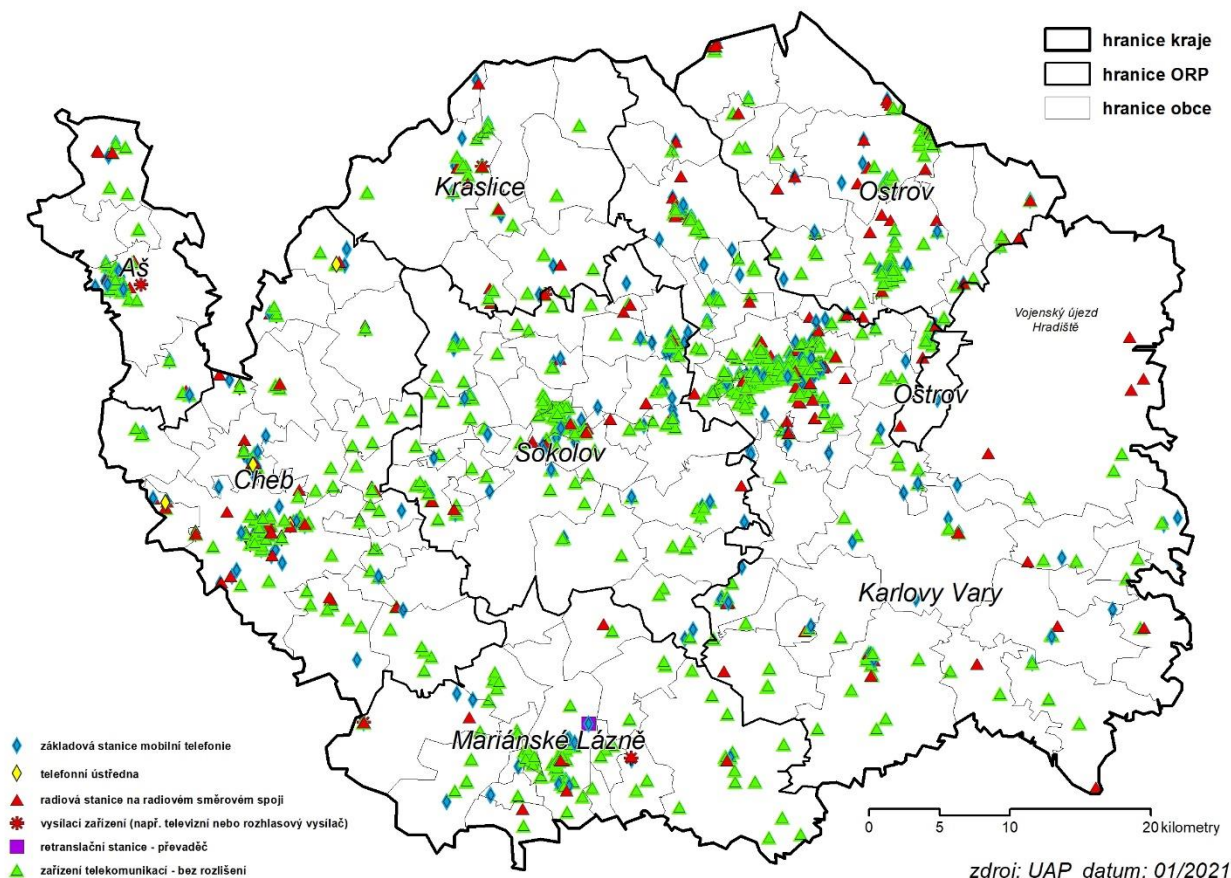
zdroj: ČSÚ 2020

graf 28 – Informační technologie v Karlovarském kraji

zdroj: ČSU 2020

obrázek 82 - Zařízení elektronické komunikace

2.11. Ekonomické a hospodářské podmínky

Po překonání hospodářské recese došlo v roce 2014 poprvé k mírnému nárůstu regionálního hrubého domácího produktu (HDP). Od té doby vykazuje HDP v našem kraji pátý rok za sebou meziroční růst. Avšak v celorepublikovém srovnání stále Karlovarský kraj zaostává, což je dáno setrvačností strukturálních problémů spojených s probíhajícím útlumem těžby hnědého uhlí na Sokolovsku, nestabilitou zpracovatelského průmyslu a cestovního ruchu a absencí inovativních odvětví hospodářství.

Karlovarský kraj nemá dosud kvalitní napojení na republikovou dálniční síť, dokončeno není ani napojení na německou síť dálnic, což se stále ještě projevuje menším zájmem investorů o region.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (Kč) v Karlovarském kraji obnovil po roce 2014 svůj růst. Tento růstový trend pokračoval i v následujících letech a v roce 2018, ze kterého jsou k dispozici poslední statistická data, dosáhl 95 589 mil. Kč, což byl růst o 2,3%. Podíl kraje na tvorbě HDP v rámci České republiky činil 1,8%, což je nejnižší podíl ze všech regionů ČR. Tento podíl se navíc postupně snižuje a za posledních 10 let tak došlo k jeho poklesu o 0,4 procentního bodu. Rozdíly mezi ČR a Karlovarským krajem se tedy neustále zvyšují.

Dynamika ekonomického růstu v kraji je dlouhodobě podprůměrná, a to i přes relativně příznivé ekonomické podmínky ve střední Evropě v uplynulých letech. Jedním z možných důvodů je předpoklad, že Karlovarský kraj stále ještě nedostatečně těží ze své výhodné geografické polohy (blízkost sousedního Německa). Ekonomické problémy regionu strukturálního charakteru nejsou dostatečně vyváženy příjmy z lázeňství, resp. cestovního ruchu obecně. Navíc se s nastupující pandemií COVID-19 projevila velká zranitelnost tohoto odvětví.

Stále ještě nedokončená restrukturalizace krajské ekonomiky a vysoká koncentrace tradičních ekonomických oborů omezuje možnosti ekonomického rozvoje kraje. Tyto obory jsou mnohem zranitelnější ve srovnání s moderními progresivními průmyslovými obory, založenými na výzkumu a vývoji s vysokou mírou inovace. Konkurování vyspělým ekonomikám pomocí levné pracovní síly a nikoliv pomocí inovací a kvality je z dlouhodobého hlediska neudržitelné. Tuto skutečnost dokládá i nejnižší podíl zaměstnanců v odvětví výzkumu a vývoje v Karlovarském kraji.

Přetrvává malý podíl přímých zahraničních investic ve srovnání s ostatními kraji.

Příjmy a výdaje místních rozpočtů rostou, nicméně celkové příjmy kraje jsou na nejnižší úrovni v celé ČR.

Podnikatelská aktivita v Karlovarském kraji mírně klesá. Ke konci roku 2019 mělo v kraji sídlo 74 190 ekonomických subjektů, což představuje mírný meziroční pokles, a to o 1,3 %. Z tohoto počtu bylo 33 145, tj. 44,7 % ekonomických subjektů, kteří jsou skutečně ekonomicky aktivní.

Více než dvě třetiny registrovaných ekonomických subjektů (70,1 %) podnikají dle živnostenského zákona. 91,5 % ekonomických subjektů nemá zaměstnance a 20,9 % subjektů podniká v oblasti obchodu a oprav a údržby motorových vozidel. Ekonomické subjekty působící v oblasti ubytování stravování a pohostinství činí v Karlovarském kraji 9 % všech ekonomických subjektů, což je nevyšší podíl ze všech krajů ČR.

Míra ekonomické aktivity obyvatelstva Karlovarského kraje v roce 2019 činila 62,3 % a již pátý rok v řadě mírně roste a je v celorepublikovém srovnání druhá nejvyšší po Hl. městě Praze.

Počet zaměstnaných v Karlovarském kraji od roku 2014 mírně rostl. Nejvíce zaměstnaných bylo v kraji ve čtvrtém čtvrtletí roku 2018. Od té doby počet zaměstnaných více - méně stagnoval. Podíl zaměstnaných v primárním sektoru mírně rostl. Počet zaměstnanců v sekundéru mírně rostl do roku 2017, poté došlo k poklesu. Opačný trend se projevil v sektoru služeb, kdy do roku 2017 docházelo k poklesu, nebo spíše ke stagnaci, která pak byla vystřídána růstem.

V mezikrajovém srovnání vykazuje Karlovarský kraj dlouhodobě nejnižší průměrnou měsíční mzdu ze všech regionů ČR.

Nezaměstnanost v Karlovarském kraji v podstatě kopíruje trend ČR a sousedních krajů. Od roku 2014 se podíl nezaměstnaných vytrvale snižoval a přibližoval se k průměru ČR. V roce 2019 došlo po čtyřech letech ke změně tohoto trendu a počet nezaměstnaných opět rostl. Míra nezaměstnanosti aktuálně překračuje 4 %. Dlouhodobá nezaměstnanost stále zůstává jednou z nejvyšších v ČR. I když již čtvrtým rokem po sobě klesá, stále ještě tvoří 20 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. V rámci kraje je situace nejhorší v ORP

Sokolov, což je dáno strukturou hospodářství s převažujícím průmyslem, kdy dochází k jeho úpadku, a nízkou úrovní kvalifikace pracovních sil.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

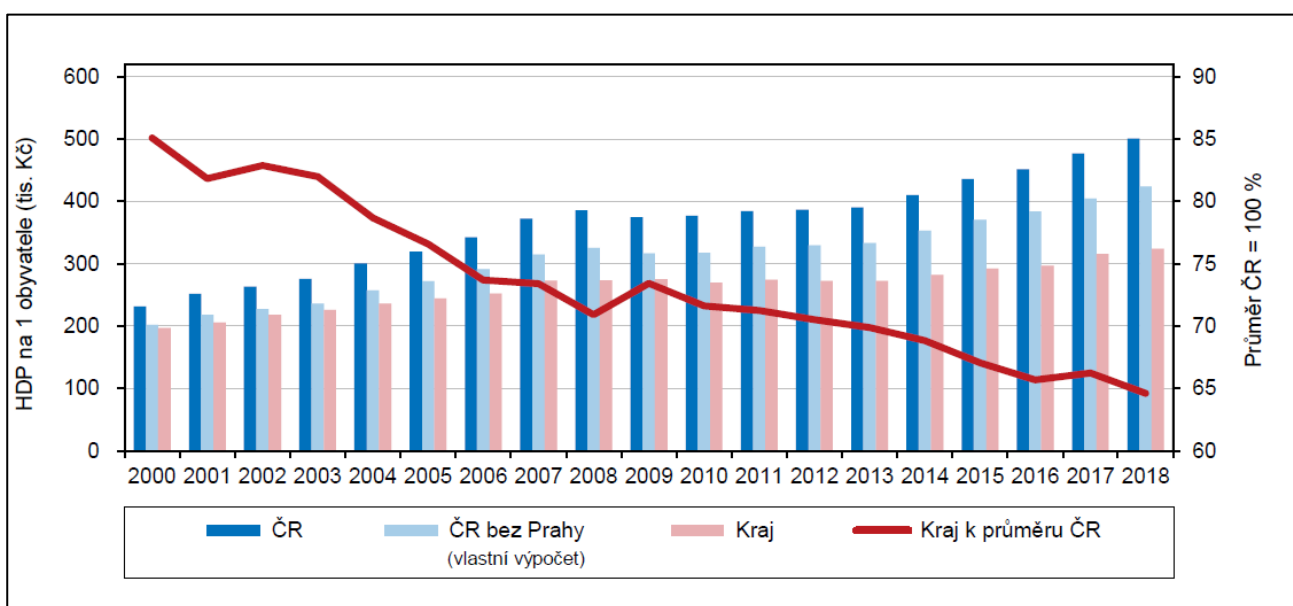
2.11.1. Hospodářská charakteristika

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (Kč) v Karlovarském kraji obnovil po roce 2014 svůj růst. Tento růstový trend pokračoval i v následujících letech a v roce 2018, ze kterého jsou k dispozici poslední statistická data, dosáhl 95 589 mil. Kč, což byl růst o 2,3%. Podíl kraje na tvorbě HDP v rámci České republiky činil 1,8%, což je nejnižší podíl ze všech regionů ČR. Tento podíl se navíc postupně snižuje a za posledních 10 let tak došlo k jeho poklesu o 0,4 procentního bodu. Rozdíly mezi ČR a Karlovarským krajem se tedy neustále zvyšují.

Dynamika ekonomického růstu v kraji je dlouhodobě podprůměrná, a to i přes relativně příznivé ekonomické podmínky ve střední Evropě v uplynulých letech. Jedním z možných důvodů je předpoklad, že Karlovarský kraj stále ještě nedostatečně těží ze své výhodné geografické polohy (blízkost sousedního Německa). Ekonomické problémy regionu strukturálního charakteru nejsou dostatečně vyváženy příjmy z lázeňství, resp. cestovního ruchu obecně. Navíc se s nastupující pandemií covidu - 19 projevila velká zranitelnost tohoto odvětví.

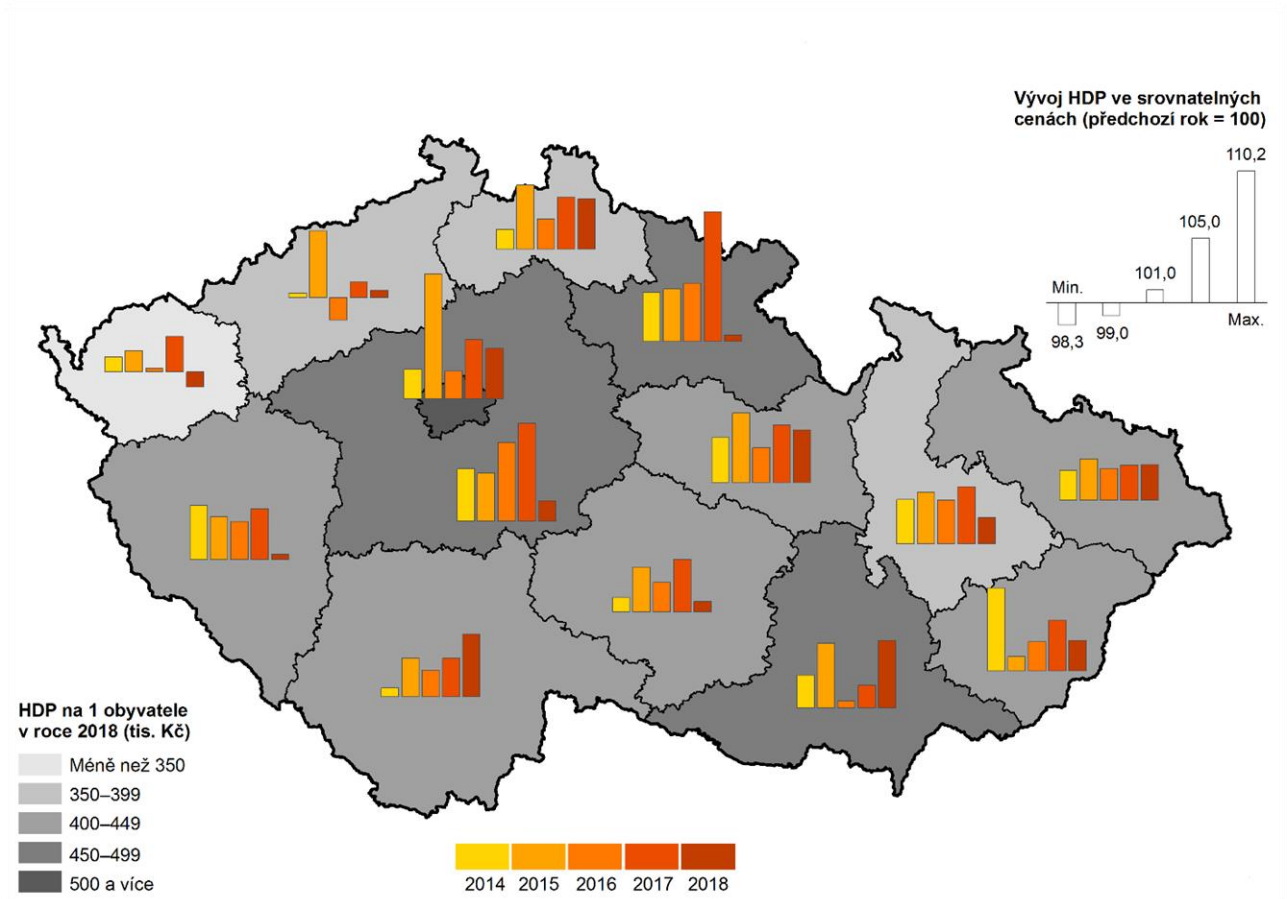
Dalším hodnotícím ukazatelem místní ekonomiky je vývoj podílů ekonomických sektorů. Podíl primárního sektoru na tvorbě HPH v uplynulém období mírně rostl, v roce 2018 však došlo po několika letech mírného růstu k poklesu. Na tvorbě HPH byl tento sektor zastoupen 3,2 % a je tedy o 1 % vyšší než celorepublikový průměr. O 1,2 % nižší než celorepublikový průměr je naopak podíl sekundárního sektoru, který na tvorbě HPH v kraji má aktuálně podíl 34,6 %. Nejvíce se na ekonomice Karlovarského kraje podílí sektor služeb s 62,2 %.

graf 29 - Porovnání vývoje hrubého domácího produktu na 1 obyvatele Karlovarského kraje vůči ČR v Kč

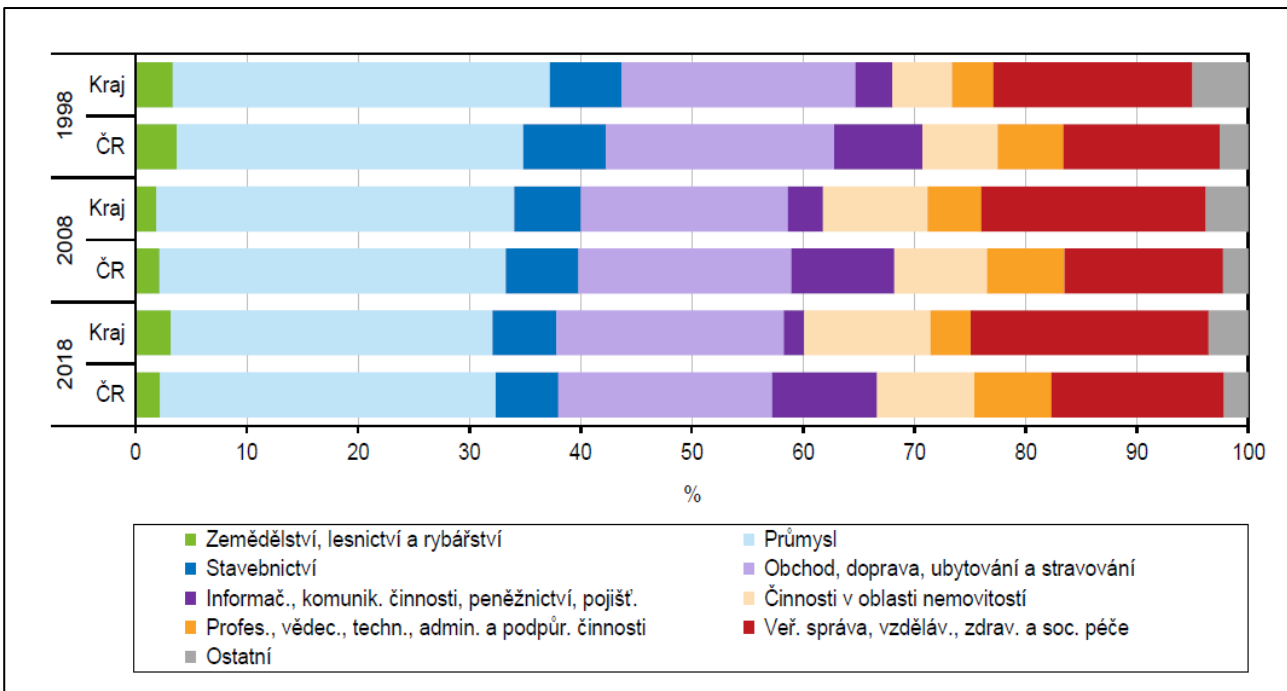
zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

graf 30 - Porovnání vývoje regionálního hrubého domácího produktu v krajích v letech 2014 -2018

zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

graf 31 – Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Karlovarském kraji a ČR

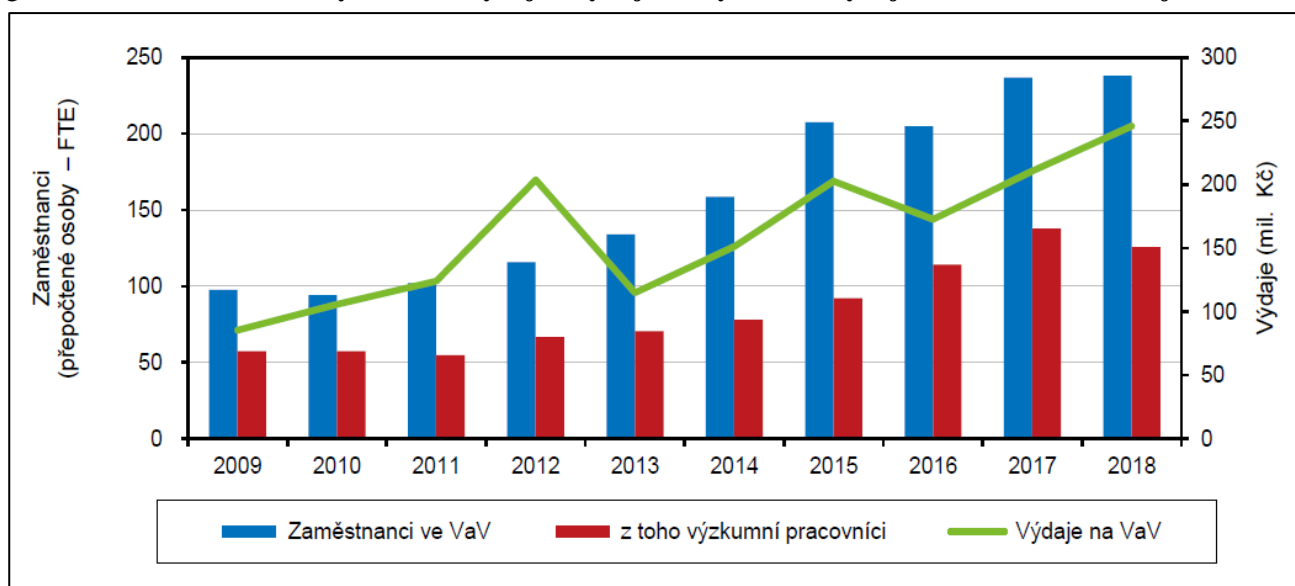

zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

Vysoká koncentrace tradičních ekonomických oborů omezuje možnosti ekonomického rozvoje kraje. Tyto obory jsou mnohem zranitelnější ve srovnání s moderními progresivními průmyslovými obory, založenými na výzkumu a vývoji s vysokou mírou inovace. Konkurování vyspělým ekonomikám pomocí levné pracovní síly a nikoliv pomocí inovací a kvality je z dlouhodobého hlediska neudržitelné. Tuto skutečnost dokládá i nejnížší podíl zaměstnanců v odvětví výzkumu a vývoje v Karlovarském kraji. Z grafu 35 je patrný mírný nárůst zaměstnanců výzkumu a vývoje, ale oproti dalším krajům ČR je tento podíl stále velmi nízký. Současné podnikatelské aktivity ve výzkumu a vývoji v Karlovarském kraji jsou podporovány inovačními vouchery a dalšími nástroji především v oblasti regionálního rozvoje a školství.

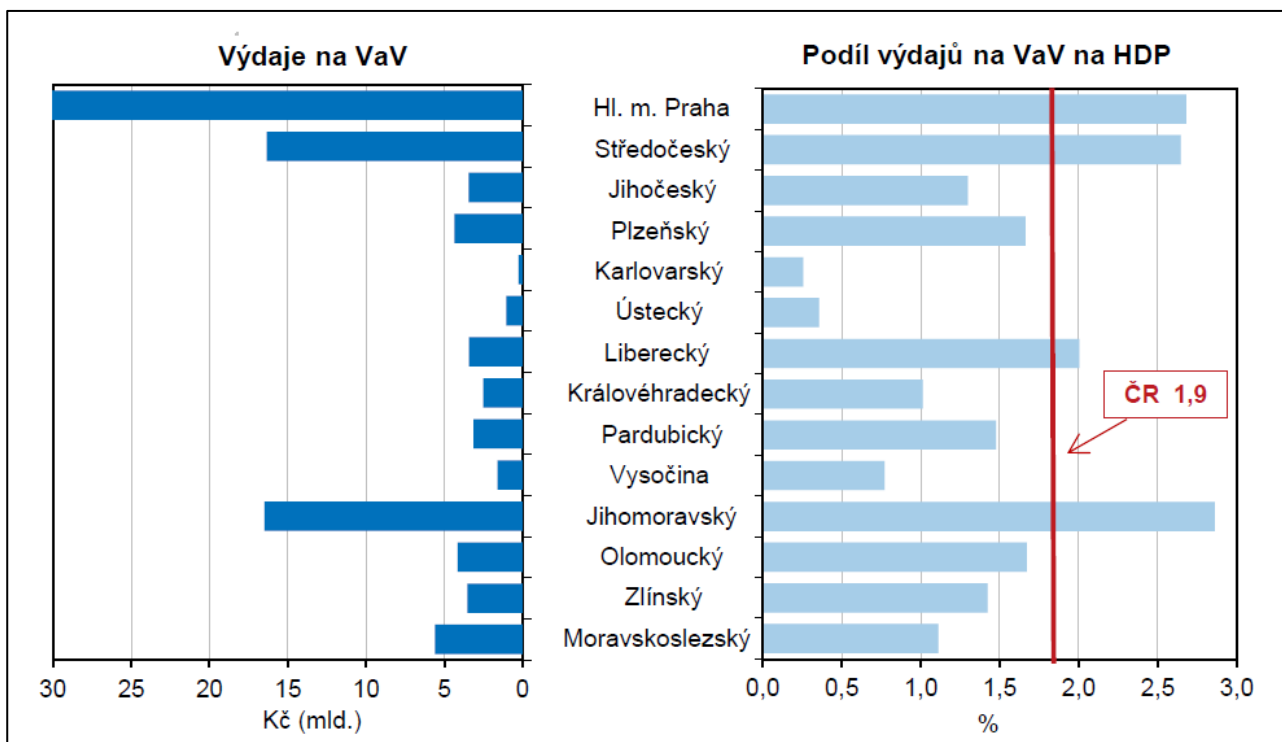
Úroveň hospodářské vyspělosti udává také podíl přímých zahraničních investic v území (PZI). Karlovarský kraj měl mezi lety 2015 a 2019 nejnížší podíl PZI (0,7 % v roce 2019) ve srovnání s ostatními kraji. Jejich objem ve sledovaném období mírně rostl, ale jejich podíl stagnoval, nebo mírně klesal. V uplynulém období došlo k jistému navýšení zájmu zahraničních investorů o průmyslové zóny nacházející se v Karlovarském kraji.

graf 32 – Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Karlovarském kraji

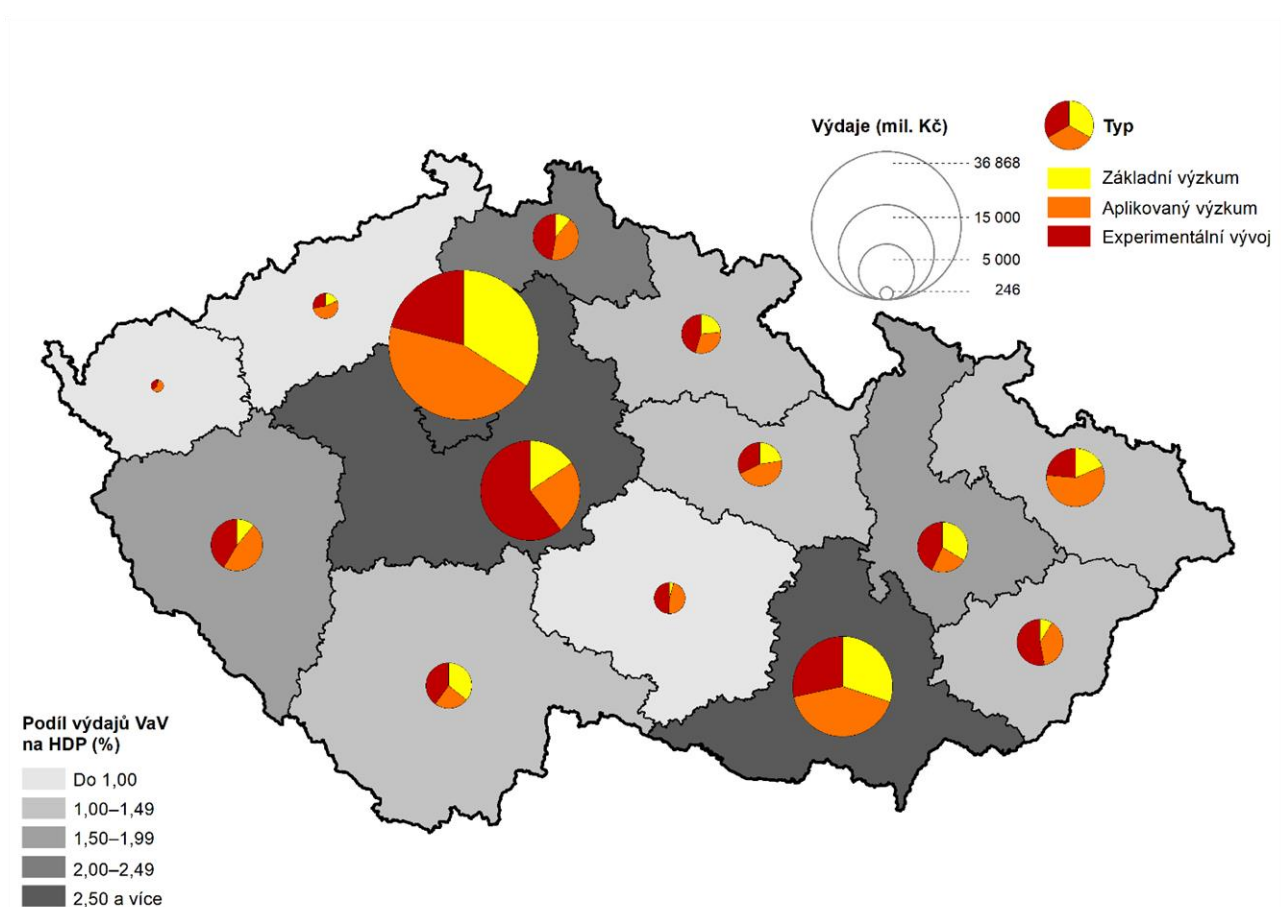
Zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

graf 33 – Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2018

Zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

graf 34 – Výzkum a vývoj v krajích v roce 2018

Zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

tabulka 67 – Přímé zahraniční investice v krajích ČR v letech 2015 – 2019

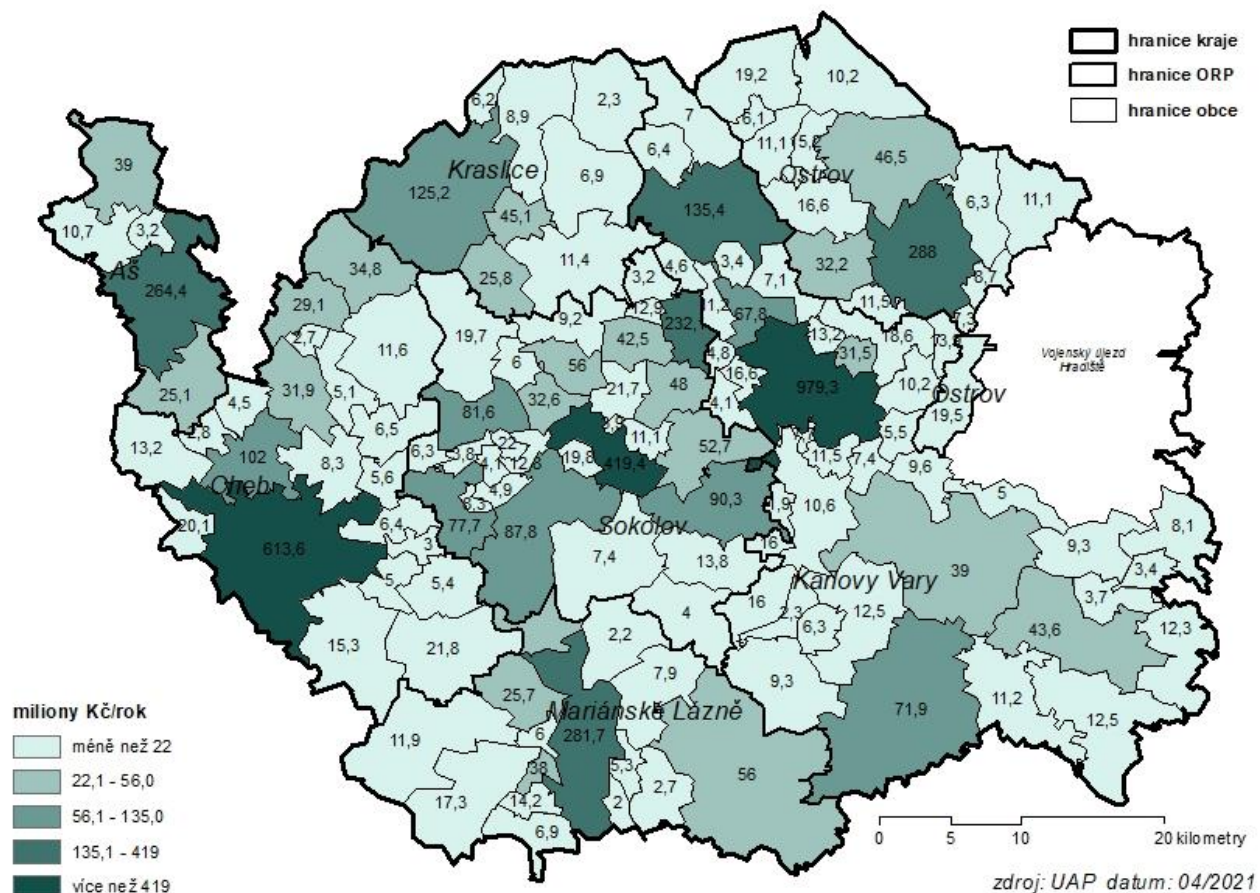
ČR, kraj	2015		2016		2017		2018		2019	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%
ČR	2 895 169	100	3 124 231	100	3 321 271	100	3 689 469	100	3 875 741	100
Praha	1 656 311	57,2	1 826 262	58,5	2 047 946	61,7	2 332 461	63,2	2 445 072	63,1
Středočeský	311 249	10,8	293 486	9,4	263 226	7,9	314 612	8,5	327 822	8,5
Jihočeský	92 445	3,2	101 433	3,2	97 325	2,9	110 767	3,0	117 193	3,0
Plzeňský	99 283	3,4	97 705	3,1	91 673	2,8	94 749	2,6	98 121	2,5
Karlovarský	21 862	0,8	26 278	0,8	26 291	0,8	27 004	0,7	28 629	0,7
Ústecký	74 650	2,6	83 147	2,7	80 649	2,4	82 738	2,2	104 590	2,7
Liberecký	50 359	1,7	57 362	1,8	60 749	1,8	69 015	1,9	66 314	1,7
Králové- hradecký	57 636	2,0	58 153	1,9	61 833	1,9	66 929	1,8	72 507	1,9
Pardubický	37 851	1,3	44 197	1,4	49 256	1,5	55 176	1,5	49 510	1,3
Vysočina	55 723	1,9	59 344	1,9	59 500	1,8	56 260	1,5	63 819	1,6
Jihomo- ravský	130 406	4,5	154 451	4,9	155 429	4,7	152 885	4,1	161 134	4,2
Olomoucký	44 509	1,5	48 658	1,6	47 267	1,4	53 278	1,4	55 665	1,4
Zlínský	60 145	2,1	66 621	2,1	67 272	2,0	61 611	1,7	64 088	1,7
Moravsko- slezský	202 741	7,0	207 133	6,6	212 857	6,4	211 985	5,7	221 277	5,7

Zdroj: Česká národní banka

Místní rozpočty

Celkové příjmy Karlovarského kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí činily v roce 2019 celkem 16 722 mil. Kč. V posledních letech bylo možno pozorovat stále se zvyšující příjmy kraje, obcí a jejich dobrovolných svazků. Od roku 2012 došlo k jejich nárůstu o více než polovinu (51,9 %). Oproti roku 2018 došlo v roce 2019 ke zvýšení příjmů o 13,0 %, nicméně celkové příjmy kraje jsou na nejnižší úrovni v celé ČR.

obrázek 83 - Daňové příjmy obcí v roce 2019 v milionech Kč

2.11.2. Podnikatelská struktura

Podnikatelská aktivita v Karlovarském kraji mírně klesá. Ke konci roku 2019 mělo v kraji sídlo 74 190 ekonomických subjektů, což představuje mírný meziroční pokles, a to o 1,3 %. Z tohoto počtu bylo 33 145, tj. 44,7 % ekonomických subjektů, kteří jsou skutečně ekonomicky aktivní.

Více než dvě třetiny registrovaných ekonomických subjektů (70,1 %) podnikají dle živnostenského zákona. 91,5 % ekonomických subjektů nemá zaměstnance a 20,9 % subjektů podniká v oblasti obchodu a oprav a údržby motorových vozidel. Ekonomické subjekty působící v oblasti ubytování stravování a pohostinství činí v Karlovarském kraji 9 % všech ekonomických subjektů, což je nevyšší podíl ze všech krajů ČR.

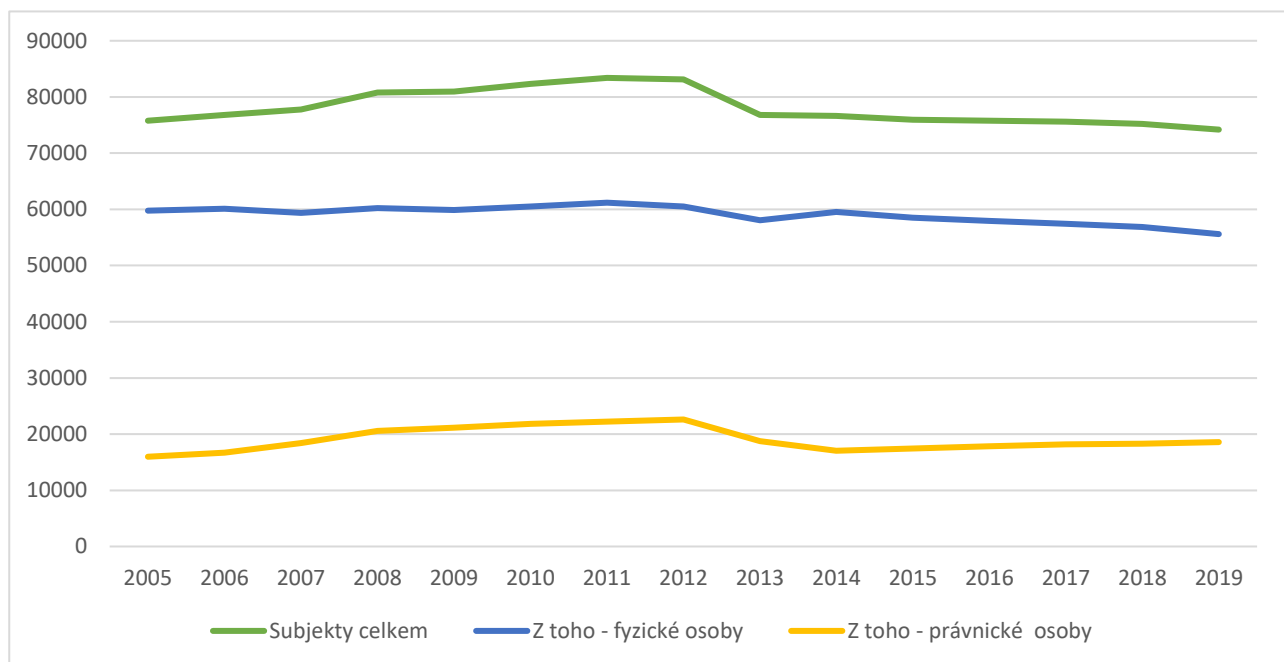
Kromě velkých firem, které tvoří do určité míry „motor“ regionu, je neméně důležitým segmentem sektor malých a středních firem, které se v porovnání s velkými firmami vyznačují vyšší flexibilitou (na druhou stranu jsou značně ohroženy při ekonomické recesi).

Pro úspěšný rozvoj podnikání je důležitá i nabídka rozvojových ploch, na kterých lze ekonomické aktivity realizovat. Karlovarský kraj disponuje plochami vymezenými v platných Zásadách územního rozvoje Karlovarského kraje po vydání Aktualizace č. 1 (rok 2018):

- Průmyslový park Cheb – 129 ha
- Průmyslová zóna Sokolov – Staré Sedlo – 112 ha
- Průmyslová zóna Sokolov – Vítkov – 15 ha
- Průmyslová zóna Dolní Rychnov – Silvestr – 21 ha
- Průmyslová zóna Ostrov – jih – 31 ha
- Průmyslová zóna Velká Hleďsebe – Klimentov – 7 ha
- Průmyslový park Cheb II – 129 ha

Karlovarský kraj se snaží ve spolupráci s obcemi koordinovat podmínky pro využití navržených průmyslových ploch tak, aby připravenost pro potenciální investory byla maximální.

graf 35 - Vývoj počtu registrovaných ekonomických subjektů v Karlovarském kraji v letech 2005 – 2019

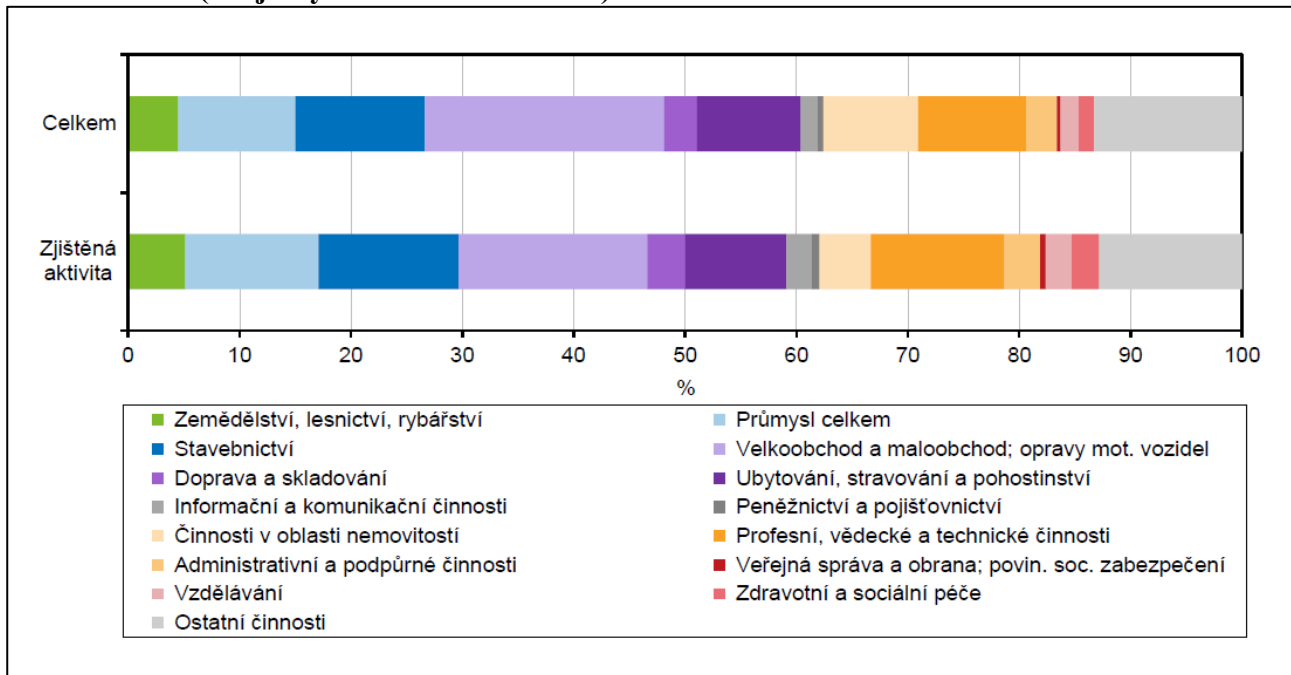
zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 68 - Aktivní ekonomické subjekty v Karlovarském kraji v letech 2013 – 2019

Aktivní ekonomické subjekty		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		Celkem	Celkem	37 389	35 511	34 278	33 017	33 512
vybrané agregace právní formy	Fyzické osoby	26 806	27 326	26 404	25 601	25 192	24 739	24 546
	Právnické osoby	8 851	7 824	7 545	7 416	8 320	8 493	8 599
	soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona	22 525	22 804	22 488	22 111	22 356	22 021	21 945
	zemědělní podnikatelé	479	485	546	553	558	572	578
	soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zákonů	3 802	2 962	2 500	2 217	1 652	1 589	1 516
	obchodní společnosti	6 806	6 383	6 267	6 008	6 782	6 933	7 089
	družstva	96	75	71	64	68	70	65

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 36 - Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Karlovarském kraji k 31. 12. 2019 (subjekty s uvedenou činností)

zdroj: ČSÚ Základní tendence KK 2019

2.11.3. Zaměstnanost

Míra ekonomické aktivity obyvatelstva Karlovarského kraje v roce 2019 činila 62,3 % a již pátý rok v řadě mírně roste a je v celorepublikovém srovnání druhá nejvyšší po Hl. městě Praze.

Počet zaměstnaných v Karlovarském kraji od roku 2014 mírně rostl. Nejvíce zaměstnaných bylo v kraji ve čtvrtém čtvrtletí roku 2018. Od té doby počet zaměstnaných více - méně stagnoval. Podíl zaměstnaných v primárním sektoru mírně rostl. Počet zaměstnanců v sekundéru mírně rostl do roku 2017, poté došlo k poklesu. Opačný trend se projevil v sektoru služeb, kdy do roku 2017 docházelo k poklesu, nebo spíše ke stagnaci, která pak byla vystřídána růstem.

Také v jednotlivých ORP Karlovarského kraje v roce 2011 je největší podíl zaměstnaných v terciéru. Největší podíl zaměstnanců v terciéru vykazují Cheb, Mariánské Lázně, Karlovy Vary a Ostrov, což souvisí s přítomností nebo blízkostí lázeňství a koncentrací obchodních a kulturních center. Naopak v sekundéru se nejvíce obyvatel zaměstnává v Sokolově, Kraslicích a Aši, kde převládají tradiční průmyslová odvětví, především zpracovatelského typu. Zcela zanedbatelný podíl na zaměstnanosti v ORP má zemědělství, avšak s výjimkou Mariánských Lázní, kde dosahuje podíl zaměstnanců v priméru téměř 4,4 %.

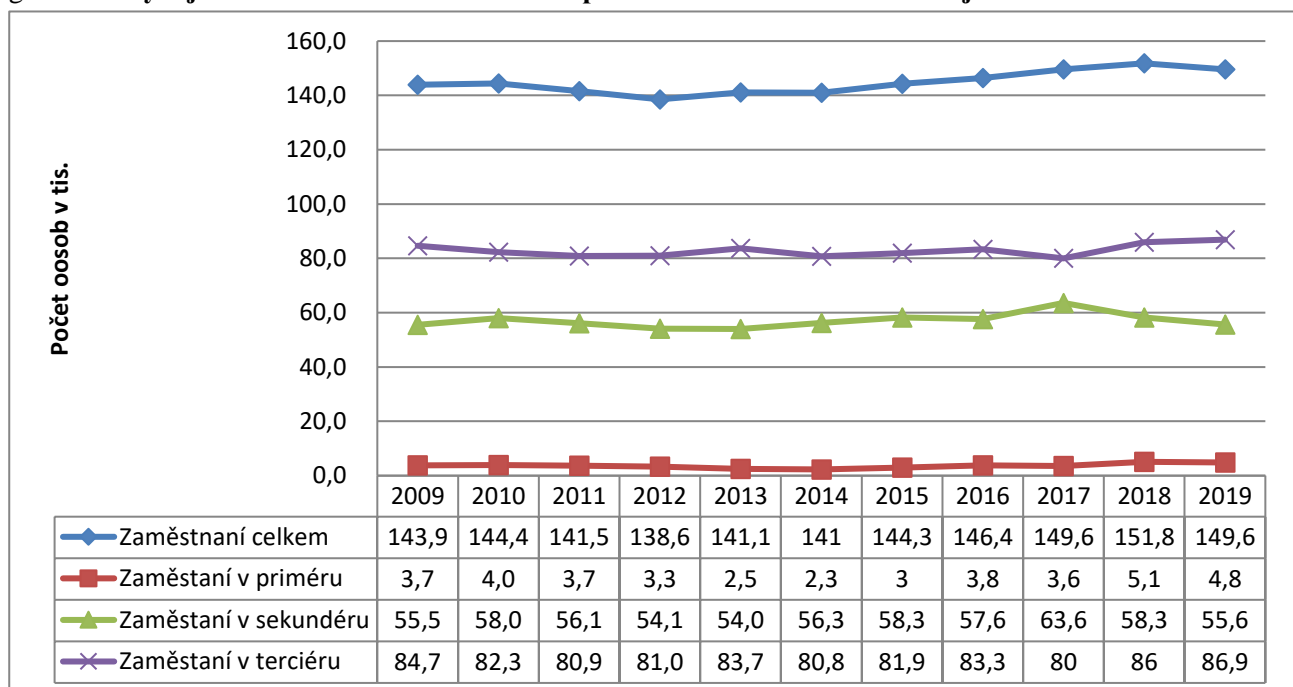
V mezikrajovém srovnání vykazuje Karlovarský kraj dlouhodobě nejnižší průměrnou měsíční mzdu ze všech regionů ČR.

tabulka 69 - Míra ekonomické aktivity a míra zaměstnanosti podle krajů v roce 2019 (v %)

ČR, kraje	Míra ekonomické aktivity			Míra zaměstnanosti		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Hl. m. Praha	65,4	74,2	57,1	64,5	73,3	56,3
Středočeský	62,2	69,6	55,0	61,4	68,8	54,2
Jihočeský	59,0	67,6	50,7	57,9	66,6	49,6
Plzeňský	60,8	69,6	52,2	60,0	68,8	51,3
Karlovarský	62,3	69,5	55,4	59,7	66,8	52,9
Ústecký	57,3	65,5	49,2	55,8	64,3	47,6
Liberecký	57,6	66,5	49,2	56,6	65,6	47,9
Královéhradecký	59,6	67,3	52,2	58,6	66,2	51,3
Pardubický	60,2	67,6	52,9	59,2	66,5	52,0
Vysočina	59,5	67,6	51,7	58,7	66,9	50,8
Jihomoravský	60,1	68,3	52,4	58,9	67,3	50,8
Olomoucký	58,8	67,8	50,3	57,4	66,4	48,9
Zlínský	58,4	67,8	49,5	57,3	66,4	48,6
Moravskoslezský	59,0	66,1	52,3	56,9	63,9	50,2
ČR	60,4	68,5	52,6	59,2	67,4	51,3

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 37 – Vývoj zaměstnanosti v sektorech hospodářství v Karlovarském kraji

zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

tabulka 70 – Zaměstnanost v sektorech hospodářství v ORP Karlovarského kraje v roce 2011

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Počet obyvatel dle obvyklého pobytu (počet)	EAO zaměstnaní primér (%)	EAO zaměstnaní sekundér (%)	EAO zaměstnaní terciér (%)
Aš	16 994	1,3	39,1	59,6
Cheb	49 743	2,2	24,9	72,9
Karlovy Vary	86 294	2,6	27,5	69,9
Kraslice	13 155	2,1	43,2	54,7
Mariánské Lázně	23 451	4,4	20,3	75,4
Ostrov	29 152	1,7	29,3	69
Sokolov	76 806	1,1	39,2	59,8
Celkem kraj	295 595	2,1	31	66,9

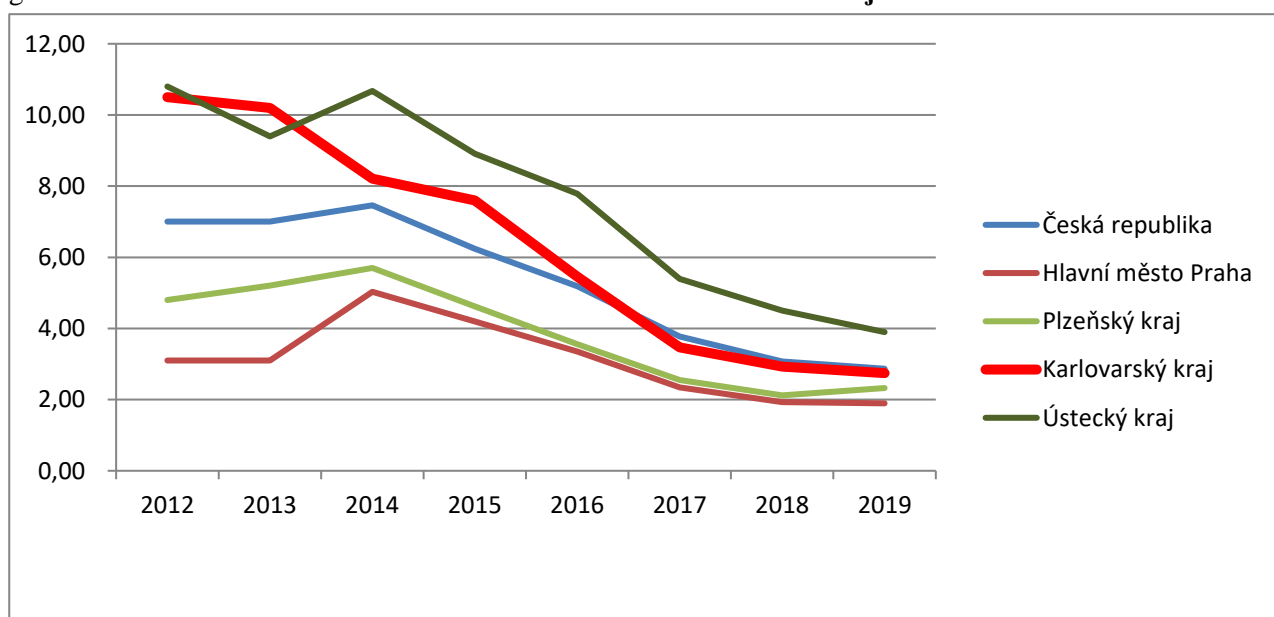
Zdroj: SLDB 2011

2.11.4. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v Karlovarském kraji v podstatě kopíruje trend ČR a sousedních krajů. Od roku 2014 se podíl nezaměstnaných vytrvale snižoval a přibližoval se k průměru ČR. V roce 2019 došlo po čtyřech letech ke změně tohoto trendu a počet nezaměstnaných opět rostl. Míra nezaměstnanosti aktuálně překračuje 4 %. Dlouhodobá nezaměstnanost stále zůstává jednou z nejvyšších v ČR. I když již čtvrtým rokem po sobě klesá, stále ještě tvoří 20 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání.

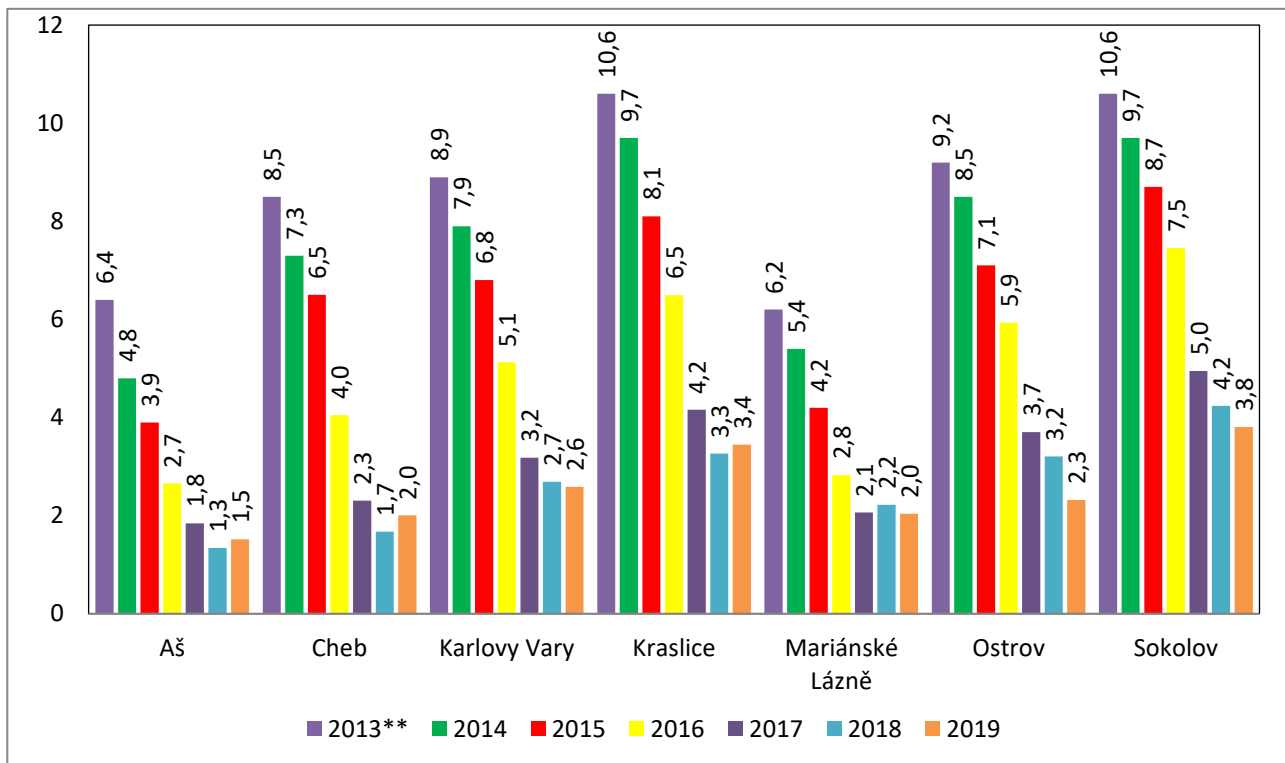
Podobný trend vývoje nezaměstnanosti vykazují i hodnoty podílu nezaměstnaných – dosažitelných uchazečů o zaměstnání v jednotlivých ORP. Nejvyšší počet nezaměstnaných byl zaznamenán v roce 2010, nejlepší situace v nezaměstnanosti nastala v současném období (rok 2019). Především ORP Aš, Cheb a Mariánské Lázně vykazují nejnižší míru nezaměstnanosti (1,5 a 2,0 %). V rámci kraje je situace nejhorší v ORP Sokolov (3,8 %), což je dáno strukturou hospodářství s převažujícím průmyslem, kdy dochází k jeho úpadku, a nízkou úrovní kvalifikace pracovních sil. Nezaměstnanost v ORP Kraslice ovlivňuje celkový periferní ráz oblasti a charakter území (málo osídlená oblast, hornatý ráz a vysoký stupeň zalesnění, slabší zastoupení průmyslu a služeb a tím i méně pracovních příležitostí). Průměrných hodnot nezaměstnanosti dosahují ORP Karlovy Vary a Ostrov (2,6 a 2,3 %).

graf 38 - Průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2012 – 2019 v krajích ČR

Zdroj: ČSÚ Ročenka 2020

graf 39 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2013- 2019 podle ORP (v %)

** Od roku 2013 se začal využívat nový ukazatel Podíl nezaměstnaných osob – dosažitelných
Zdroj: Ročenka 2020

Vyjíždka za práci

Z celkového počtu EAO v kraji mělo v roce 2011 místo svého pracoviště mimo obec obvyklého pobytu 29 517 osob, tj. za práci vyjíždělo celkem 21,1 % ekonomicky aktivních osob. V celém Karlovarském kraji bylo v roce 2011 vyjíždějících za práci o 3 975 více než dojíždějících. Z hlediska vnitrokrasické vyjíždky a dojíždky jde o významné kladné saldo ORP Karlovy Vary (2 657). Všechny ostatní ORP měly záporné saldo, nejvyšší ORP Sokolov (2 678).

tabulka 71 - Vyjíždka za práci v roce 2011

Kraj/ORP	Celkem EAO zaměstnaní	Pracující vyjíždějící za práci		z toho denně mimo obec				
		celkem	v % ze zaměstnaných celkem	celkem	z vyjíždějících celkem (%)	s dobou cesty		
						do 29 minut	30 - 59 minut	60 minut a více
Kraj	123 100	29 517	24,0	23 990	81,3	17 025	5 963	890
Aš	6 989	1 350	19,3	1 044	77,3	671	333	31
Cheb	20 298	3 930	19,4	3 043	77,4	2 034	871	127
Karlovy Vary	36 680	6 887	18,8	5 602	81,3	3 880	1 405	280
Kraslice	5 016	1 364	27,2	1 101	80,7	599	457	40
Mar. Lázně	10 154	2 546	25,1	1 983	77,9	1 409	466	98
Ostrov	11 941	3 475	29,1	2 823	81,2	2 035	693	83
Sokolov	32 022	9 965	31,1	8 394	84,2	6 397	1 738	231

Zdroj: SLDB 2011

2.12. Rekreace a cestovní ruch

V posledních letech došlo k úbytku zahraničních návštěvníků Karlovarského kraje (převážně rusky hovořící klientely) vlivem nestability politické situace a jako důsledek hospodářských sankcí Evropské unie namířené proti Rusku. Významnou turbulenci v oblasti cestovního ruchu zaznamenává celý region v rámci pandemické situace roku 2020 – 2021. V červenci roku 2019 byl Hornický region Krušnohoří zapsán na seznam Světového dědictví UNESCO. V oblasti lázeňství je v rámci sériové nadnárodní nominace „Slavné lázně Evropy“ proces zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO těsně před dokončením. Vyhlášení výsledků nominace se předpokládá během roku 2021.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Karlovarský kraj patří k nejnavštěvovanějším krajům ČR. Charakteristický je velký podíl cizinců v návštěvnosti kraje. Využití ubytovacích kapacit patří k nejvyšším v ČR. V Karlovarském kraji jsou regionálně významné tři typy rekreačních středisek - střediska lázeňského cestovního ruchu, střediska kulturně orientovaného cestovního ruchu a střediska zimní rekreace.

Na území Karlovarského kraje se nachází mnoho kulturních a historických památek, je zde 5 památkových rezervací a 19 památkových zón, 14 národních a téměř 1193 ostatních nemovitých památek. Jejich využití v cestovním ruchu je předmětem dílčích strategií kraje.

Karlovarský kraj má vysoký počet hromadných ubytovacích zařízení (17 na 10 000 obyvatel). Využití lůžek výrazně převyšuje celorepublikový průměr. Průměrná cena za ubytování je druhá nejvyšší v ČR a odvíjí se od charakteru poskytovaných služeb v regionu. Celkový počet ubytovacích zařízení se v období 2010 – 2019 zvyšuje (o 26 %) a narůstá počet pokojů (16 %) a stoupající tendenci zaznamenáváme v počtu lůžek (o 18 %). Zároveň roste počet ubytovacích zařízení vyšších kategorií. V počtu přenocování na 1 000 obyvatel (17 774) je Karlovarský kraj v rámci České republiky na prvním místě. Tato situace vyplývá z hlavního motivu návštěvníků regionu, kterým je lázeňská péče, která vyžaduje všeobecně déletrvajících pobyty než ostatní formy cestovního ruchu.

Střediska lázeňského cestovního ruchu Karlovarského kraje jsou města Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Jáchymov a Lázně Kynžvart. Lázeňství představuje významný podíl na celkovém cestovním ruchu kraje. Především lázeňství udělalo z našeho kraje cílovou destinaci pro hosty z Čech i z ciziny. Počtem přenocování na 1 000 obyvatel (18 317,5) se Karlovarský kraj v rámci České republiky umístil na 1. místě. V souvislosti s lázeňským cestovním ruchem je na území Karlovarského kraje i dostatečná nabídka kulturních zařízení a památkových zón. V počtu návštěvníků rostl jeho podíl mezi roky 2010 – 2019 o 27 %, v roce 2019 – 2020 meziročně zaznamenal působením pandemie výrazný pokles o 45 %. Meziroční nárůst o 3 % byl zaznamenán pouze u tuzemských hostů, způsobený nákupem státem dotovaných lázeňských voucherů.

Sportovní vybavení krajského významu zahrnuje areály zimních sportů v Krušných horách, 10 golfových areálů, síť turistických a cyklistických tras (cyklotrasa Euroregio Egrensis a cyklostezka Ohře), vodáckou řeku Ohři, řadu míst pro vodní sporty (přehrada Skalka a Jesenice, jezero Medard a Michal), agroturistická zařízení zaměřená na jezdectví a ve větších městech i kryté bazény a zimní stadiony. Největší potenciál rozvoje mají zvláště zimní sporty, golf a jezdectví.

Individuální rekreace v rekreačních chatách a domcích je soustředěna v Krušných horách, zvláště na Kraslicku a na jihovýchodě kraje mezi Bečovem nad Teplou a Valčí. Individuální rekreace významně přispívá ke stabilizaci sídelní struktury.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat

2.12.1. Oblasti cestovního ruchu

V Karlovarském kraji jsou regionálně významné tři typy rekreačních středisek - střediska lázeňského cestovního ruchu, střediska kulturně orientovaného cestovního ruchu s převahou poznání historie a památek a střediska zimní rekreace. Další významné rekreační atraktivity představují golf, hipoturistika, vodáctví a postupně se rozvíjející kongresová turistika.

Často navštěvovaná jsou všechna střediska lázeňského cestovního ruchu - Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Jáchymov a Lázně Kynžvart. Podrobněji v části Lázeňství.

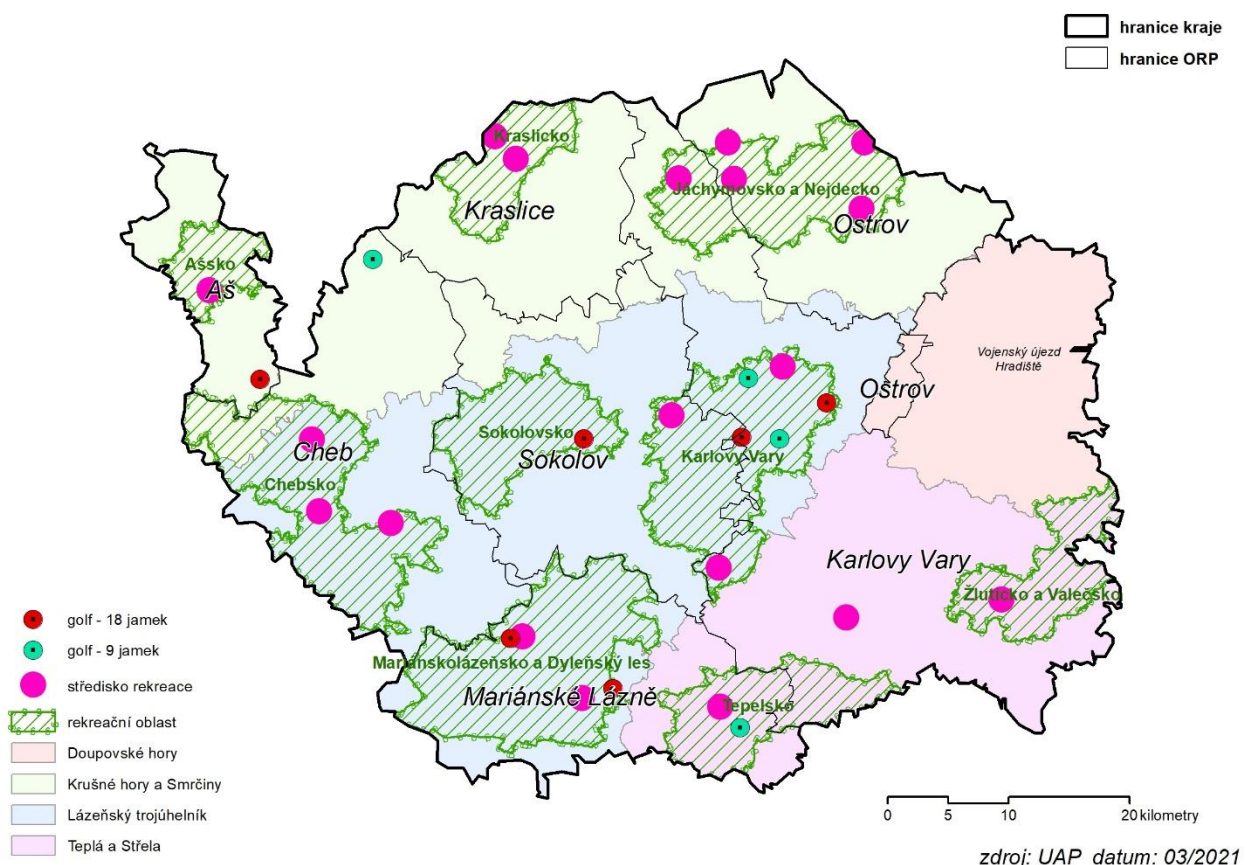
Významná lázeňská města, zejména Karlovy Vary a Mariánské Lázně, jsou atraktivními lokalitami s velkým potenciálem pro obchodní a kongresovou turistiku. Disponují lokalitami s kapacitou od 50 do 1 200 účastníků a celkovou kapacitou až 8 000 účastníků. Jsou pro tento typ cestovního ruchu vybaveny z hlediska dopravy, ubytování, zázemí, doplňkových aktivit (lázeňství a wellness), sportovního, kulturního a dalšího společenského využití.

Středisky kulturně orientovaného cestovního ruchu jsou města s bohatstvím památek (Karlovy Vary, Locket, Bečov nad Teplou, Cheb, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně, Teplá, Žlutice).

Zimní rekreace má svoje střediska především v Krušných horách (Klínovec – Boží Dar, Pernink, Abertamy – Plešivec, Horní Blatná, Nové Hamry, Bublava – Stříbrná), ale i ve Smrčinách (Aš) a v okolí Mariánských Lázní. K dispozici jsou sjezdovky, běžecké tratě (Krušnohorská magistrála) a další zařízení.

Letní rekreace s vazbou na koupání a vodní sporty (surfování, plachtění, rybaření, potápění) má svoje nejvýznamnější středisko na přehradě Jesenice. K dispozici je doprovodná infrastruktura i ubytovací zařízení (kempy, penziony, bungalovy). Velký potenciál pro budoucí rekreační aktivity je stabilizovaná rekreační vodní plocha Medard, západně od Sokolova.

obrázek 84 - Rekreační oblasti

2.12.2. Památky

V Karlovarském kraji jsou všechny druhy památek – hrady (nebo jejich zříceniny), zámky, historická městská architektura (městské domy, kolonády, lázeňské objekty), stavby lidové architektury, technické památky, drobná městská i venkovská architektura (kamenné plastiky, boží muka, kapličky atd.). K výrazným a v rámci ČR ojedinělým architektonickým celkům patří lázeňská architektura postavená v Karlových Varech, Mariánských Lázních a Františkových Lázních. Na seznam světového dědictví UNESCO byla zapsána Kynžvartská daguerrotypie, Hornická kulturní krajina Erzgebirge/Krušnohoří (Hornická kulturní krajina Jáchymov, Abertamy – Boží Dar – Horní Blatná, Krupka³, vrch Mědník a objekt Rudá věž smrti). Lázně

³ Hornická kulturní krajina Krupka a vrch Mědník se nacházejí v Ústeckém kraji.

Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, jsou nominované v rámci sériové nadnárodní nominace „Slavné lázně Evropy“ na seznam světového dědictví UNESCO. Předpokládaný rok vyhlášení je rok 2021.

Na území Karlovarského kraje jsou tři městské památkové rezervace (Františkovy Lázně, Cheb a Locket) a jedna archeologická památková rezervace (Tašovice), chránící mezolitické sídliště a slovanské hradiště, dále se zde nachází pět krajinných památkových zón (Bečovsko, Kladská, Valečsko, Hornická kulturní krajina Abertamy – Horní Blatná, Hornická kulturní krajina Jáchymov. Mezi nejvýznamnější střediska městského a kulturně orientovaného cestovního ruchu s převahou poznání historie a památek patří Cheb, Locket, Teplá, Kraslice, Nejdek, Chodov, Ostrov, Andělská Hora, Bečov nad Teplou a Horní Slavkov. Ke střediskům tohoto typu náleží i dále zmiňovaná lázeňská města (zejména Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně a Jáchymov).

Z mezikrajského srovnání vyplývá, že zatím není dostatečně využíván potenciál kulturních památek kraje v cestovním ruchu. Příležitosti spočívají ve zpřístupnění dalších objektů a násobně vyšším využití doprovodných kulturních akcí.

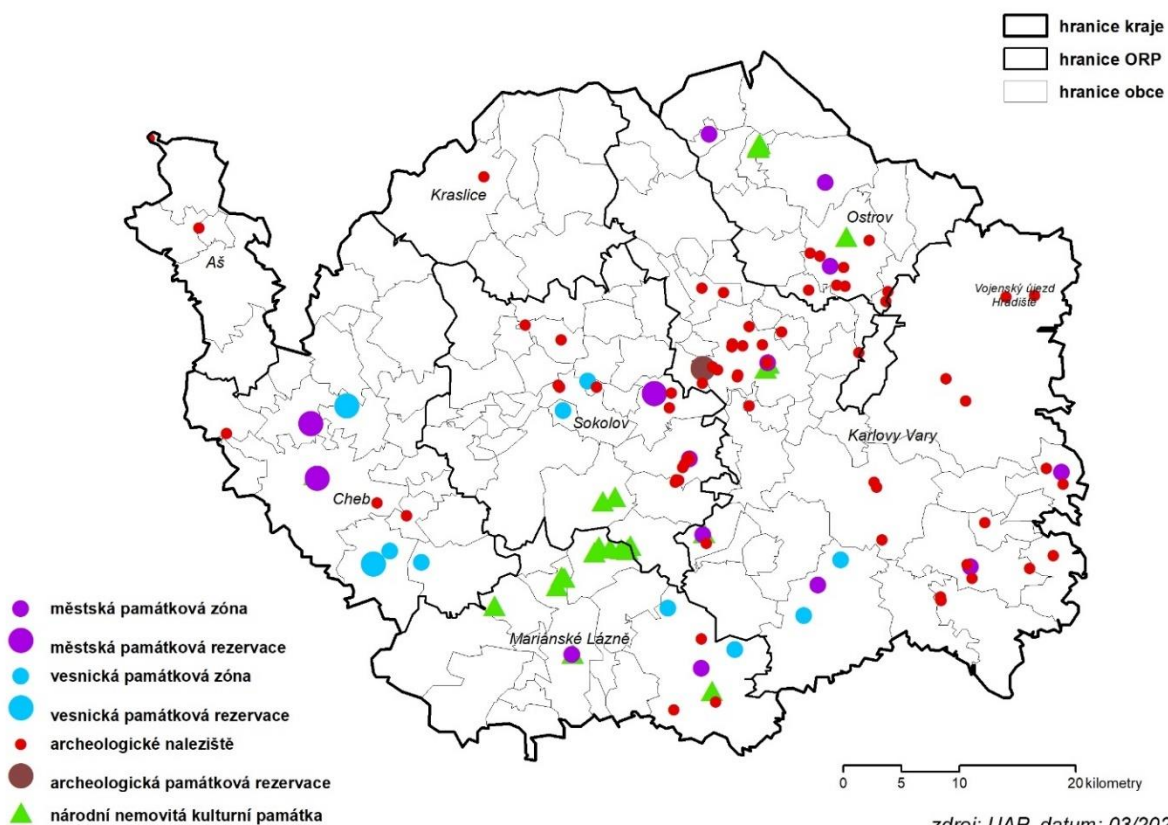
Největším a nejpálčivějším problémem je havarijní stav komplexu lázeňských budov v Kyselce a mnohých domů v historickém jádru města Jáchymov, zapříčiněný jejich dlouhodobou nedostatečnou údržbou ze strany vlastníků.

tabulka 72 - Evidované nemovité památky

Obec s rozšířenou působností (ORP)	Památky národní (počet)	Památky ostatní (počet)	Archeol. naleziště (počet)	Archeol. naleziště (ha)
Aš	0	40	30	14 256
Cheb	1	352	161	49 586
Karlovy Vary	3	312	381	117 398
Kraslice	0	32	29	26 369
Mariánské Lázně	5	289	83	40 475
Ostrov	5	92	100	33 888
Sokolov	0	137	156	48 896
Karlovarský kraj	14	1193	940	330 868

zdroj: ÚAP 2021

obrázek 85 - Nejvýznamnější regionální památkové hodnoty

zdroj: UAP datum: 03/2021 53/188

2.12.3. Lázeňství

Těžiště lázeňství v Karlovarském kraji spočívá v léčebném využívání přírodních léčivých zdrojů - minerálních pramenů. Lázeňství a lázeňský (zdravotní) cestovní ruch je jednou z významných konkurenčních výhod Karlovarského kraje a tvoří rozhodující podíl na cestovním ruchu v kraji.

Lázeňství se uplatňuje jak v tradičních (pooperačních) léčebných programech, tak i v preventivních zdravotnických programech, nově zaměřených i na rehabilitaci „civilizačních“ onemocnění.

Středisky lázeňského cestovního ruchu Karlovarského kraje jsou města Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Jáchymov a Lázně Kynžvart. Z toho nejnavštěvovanější je tzv. Západočeský lázeňský trojúhelník – lázně Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, nominované v rámci sériové nominace „Slavné lázně Evropy“ na Seznam světového dědictví UNESCO. Nadnárodní nominace je společná pro belgické Spa, francouzské Vichy, italské Montecatini Terme, německá města Baden Baden, Bad Ems, Bad Kissingen, rakouský Baden u Vídně a anglický Bath. Lídrem nadnárodní lázeňské nominace je město Karlovy Vary. Vyhlášení výsledků nominace se očekává během roku 2021.

Vzhledem k léčivým vlastnostem minerálních pramenů a velké různorodosti jejich chemického složení se jednotlivá lázeňská místa postupně specializovala na určité indikace. Karlovy Vary se proslavily léčbou chorob zažívacího ústrojí a poruchy látkové výměny, v Jáchymově vznikly první radioaktivní lázně na světě se zaměřením na nemoci pohybového aparátu, v Mariánských Lázních se léčí nemoci močových cest a obezita, Františkovy Lázně jsou vyhledávány hosty s indikací onemocnění srdce a krevního oběhu a s gynekologickými onemocněními. Lázně Kynžvart jsou nejvýznamnějším lázeňským zařízením v ČR pro děti s onemocněním dýchacího ústrojí. V posledních letech však jednotlivá lázeňská místa ustoupila od úzké specializace a rozšířila spektrum léčebných indikací (zvláště v oblasti civilizačních chorob, např. důsledků pandemie).

Cestovní ruch je v Karlovarském kraji jedním z nejvýznamnějších odvětví. Především lázeňství udělalo z našeho kraje cílovou destinaci pro hosty z Čech i z ciziny. Počtem přenocování na 1 000 obyvatel (18 317,5) se Karlovarský kraj v rámci České republiky umístil na 1. místě. V souvislosti s lázeňským cestovním ruchem je na území Karlovarského kraje i dostatečná nabídka kulturních zařízení a památkových zón. V počtu návštěvníků rostl jeho podíl mezi roky 2010 – 2019 o 27 %, v roce 2019 – 2020 meziročně zaznamenal působením pandemie výrazný pokles o 45 %. Meziroční nárůst o 3 % byl zaznamenán pouze u tuzemských hostů, způsobený nákupem státem dotovaných lázeňských voucherů.

Tyto dlouhodobé trendy zaznamenaly vrchol v roce 2019, následující rok zaznamenal snížení, které je způsobeno uzavřením ekonomiky v rámci pandemické situace v ČR.

tabulka 73 - Lázeňská místa, lázeňská území, léčivé zdroje

Obec s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Lázeňské místo	Vnější lázeňské území (ha)	Vnitřní lázeňské území (ha)	Léčivé zdroje (počet)
Aš	14 371	-	0	0	1
Cheb	49 679	lázeňské místo Františkovy Lázně	2 349	227	71
Karlovy Vary	117 136	lázeňské místo Karlovy Vary	5 369	539	108
Kraslice	26 447	-	0	0	0
Mariánské Lázně	40 531	lázeňské místo Lázně Kynžvart; lázeňské místo Mariánské Lázně	8 133	305	56
Ostrov	33 929	lázeňské místo Jáchymov	5 051	27	24
Sokolov	48 919	-	0	0	9
Karlovarský kraj	331 012	-	20 902	1 098	269
% z území kraje	-	-	6,3	0,3	-

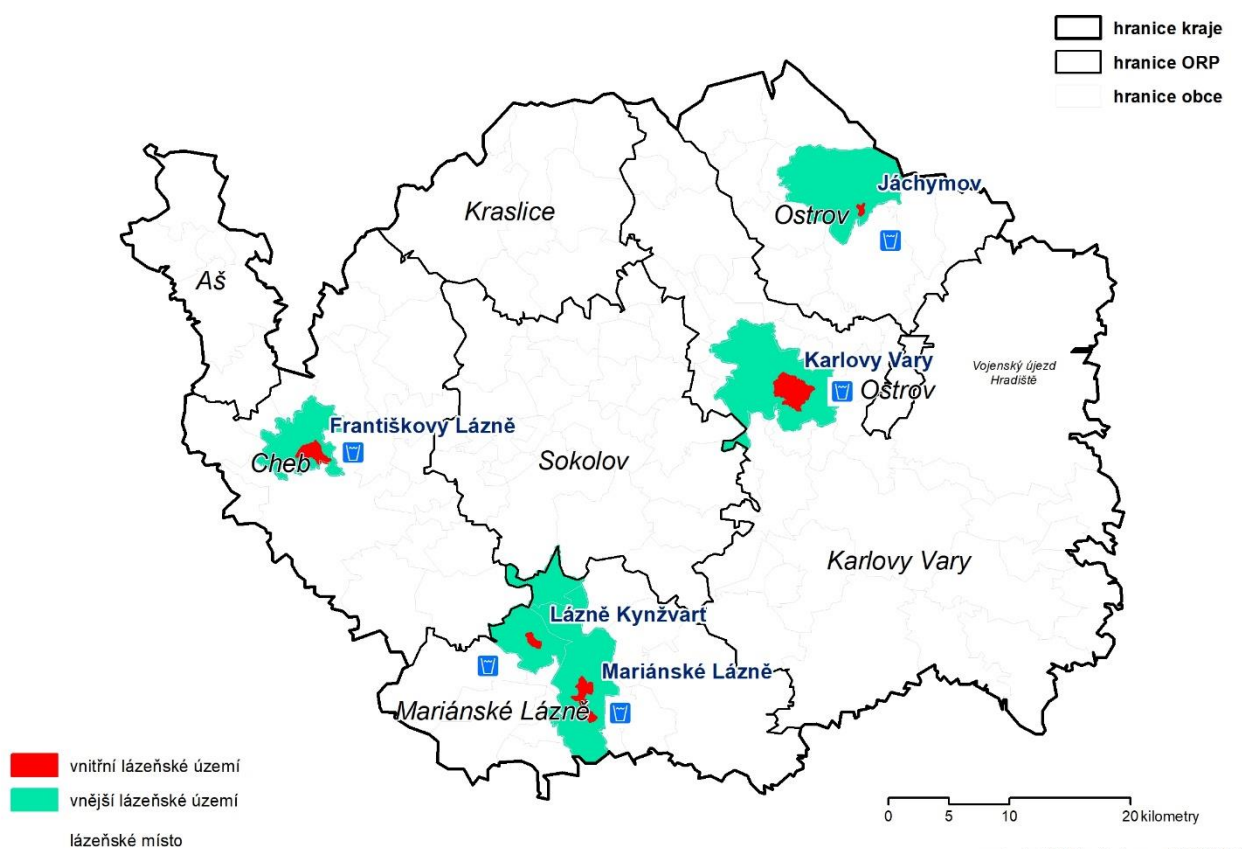
zdroj: ÚAP 2020

tabulka 74 - Návštěvnost v lázeňských ubytovacích zařízeních

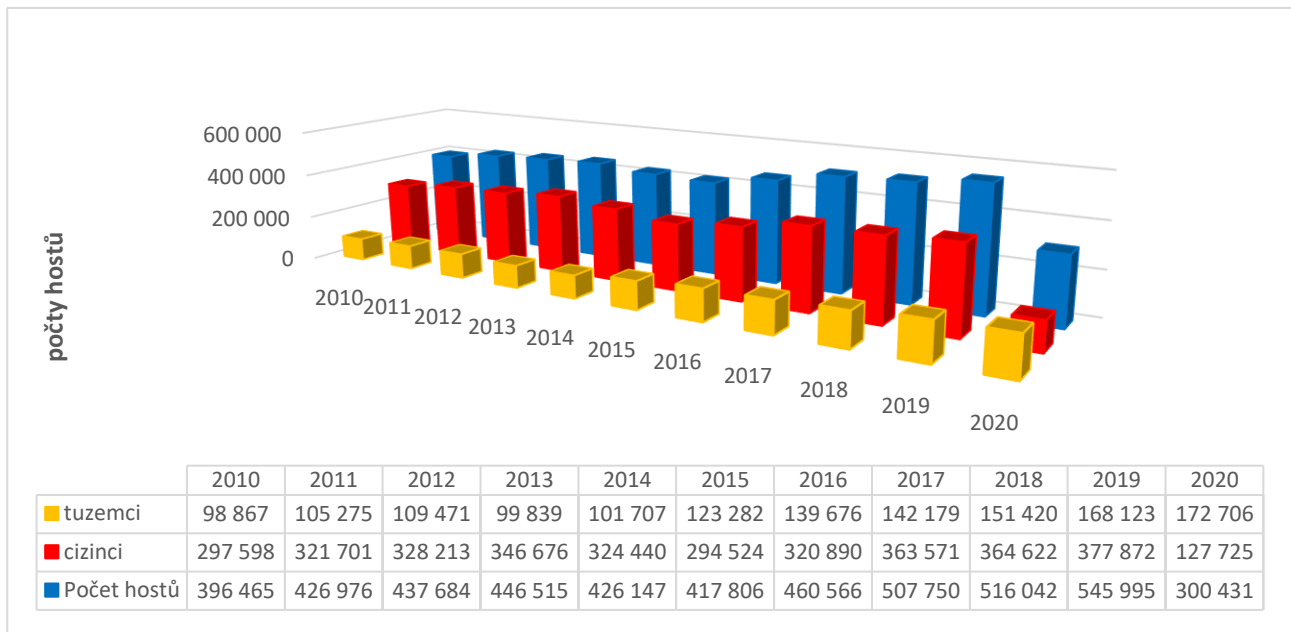
Rok	Karlovarský kraj					
	Počet hostů	cizinci	tuzemci	Počet přenocování	cizinci	tuzemci
2010	396 465	297 598	98 867	3 382 010	2 541 254	840 756
2011	426 976	321 701	105 275	3 551 482	2 712 088	839 394
2012	437 684	328 213	109 471	3 639 607	2 841 218	798 389
2013	446 515	346 676	99 839	3 480 502	2 853 064	627 438
2014	426 147	324 440	101 707	3 400 716	2 678 608	722 108
2015	417 806	294 524	123 282	3 300 359	2 317 621	982 738
2016	460 566	320 890	139 676	3 467 843	2 378 937	1 088 906
2017	507 750	363 571	142 179	3 732 445	2 662 177	1 070 268
2018	516 042	364 622	151 420	3 666 065	2 525 862	1 140 203
2019	545 995	377 872	168 123	3 707 948	2 496 146	1 211 802
2020	300 431	127 725	172 706	1 746 756	731 361	1 015 395

zdroj: ČSU Ročenka 2020

obrázek 86 - Lázeňská místa

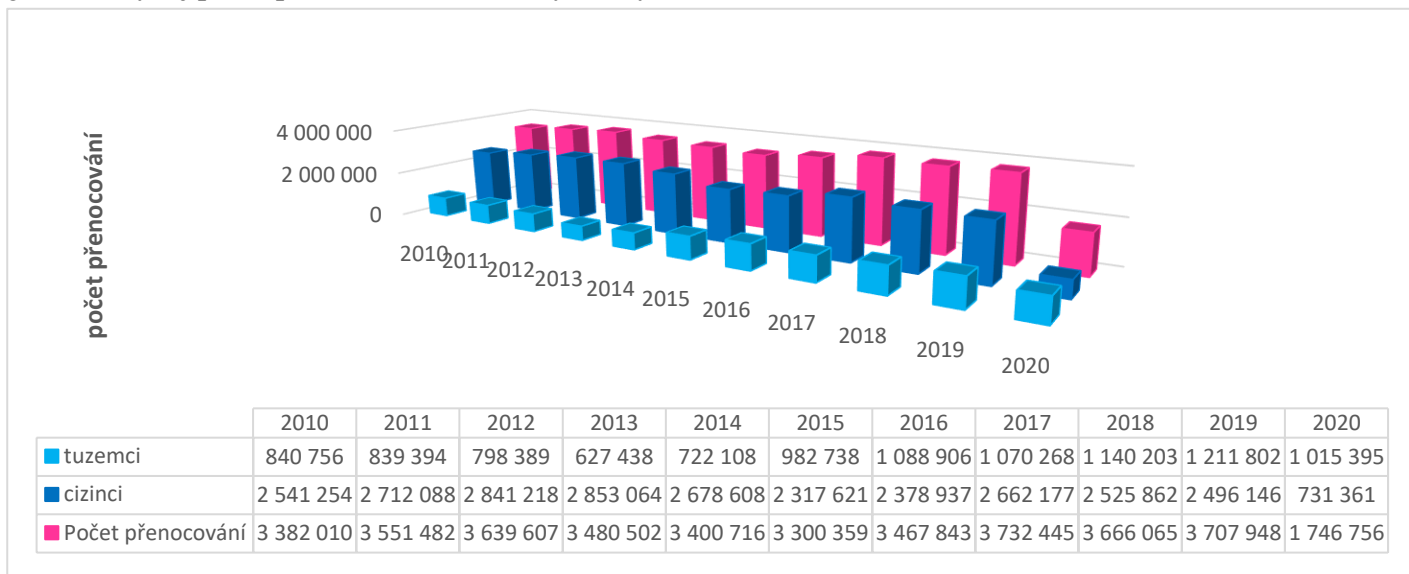

graf 40 - Vývoj počtu hostů v lázeňských ubytovacích zařízeních

zdroj: ČSU Ročenka 2020

graf 41 - Vývoj počtu přenocování v lázeňských ubytovacích zařízeních

zdroj: ČSU Ročenka 2020

2.12.4. Ubytování a stravování (včetně lázeňství)

Karlovarský kraj má vysoký počet hromadných ubytovacích zařízení (17 na 10 000 obyvatel). Využití lůžek je druhé nejvyšší v republice po hlavním městě Praha a výrazně převyšuje celorepublikový průměr. Průměrná cena za ubytování je druhá nejvyšší v ČR a odvíjí se od charakteru poskytovaných služeb v regionu.

Kapacity již nerostou takovým tempem jako v 90. letech, ale dochází spíše ke kvalitativním změnám v jejich struktuře. Celkový počet ubytovacích zařízení se v období 2010 – 2019 zvyšuje (o 26 %), narůstá počet pokojů (o 16 %) a stoupající tendenci zaznamenáváme v počtu lůžek (o 18 %). Zároveň roste počet ubytovacích zařízení vyšších kategorií. Karlovarský kraj je dlouhodobě nadstandardně vybaven kvalitními hotely vyšších kategorií ve srovnání s průměrem ČR, které koresponduje se zaměřením cestovního ruchu v kraji.

V krajském srovnání je Karlovarský kraj v podílu zahraničních turistů na 1. místě těsně za hlavním městem Praha a výrazně tak převyšuje celorepublikový průměr. Podíl cizinců, kteří navštívili v roce 2019 Karlovarský kraj, byl 60 % z celkového počtu návštěvníků. Hlavním motivem návštěvnosti je lázeňská péče, která vyžaduje všeobecně déletrvající pobyty než ostatní formy cestovního ruchu. V hodnocení krajů podle počtu hostů byl Karlovarský kraj pátým nejnavštěvovanějším krajem. Více hostů zavítalo do hlavního města Prahy, Jihomoravského, Jihočeského a Královéhradeckého kraje. Nejčastějšími zahraničními hosty v roce 2019 byli turisté z Německa (56 % podíl na celkovém počtu zahraničních hostů), druzí v pořadí se umístili hosté z Ruska (12 %), třetí Čína (5,2 %) a Čína - Tchaj-wan (4,5%). Domácí turisté z hlediska návštěvnosti v Karlovarském kraji hrají menší roli (do 40%), i když také pro ně disponuje kraj dostatečnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu. Příčinou je zejména většinové zaměření na lázeňství vysoké kvality s vyšší kvalitou ubytování za vyšší ceny a tím zejména zaměření na zahraniční klientelu.

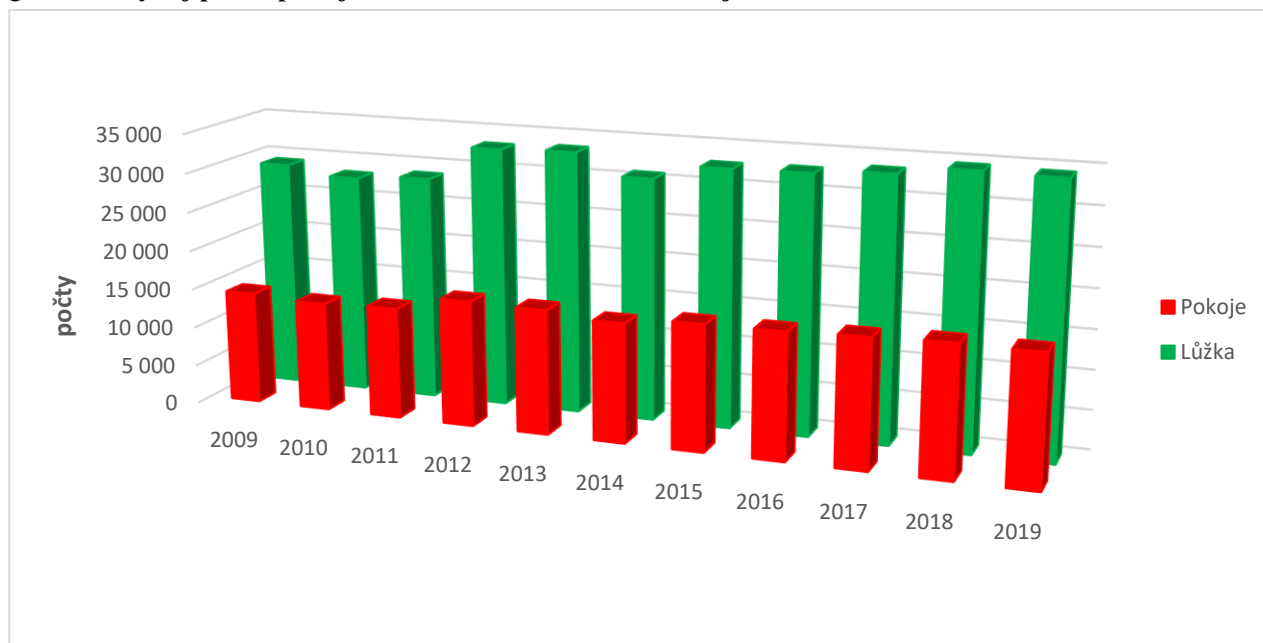
Ve sledovaném období roku 2019 se v hromadných ubytovacích zařízeních Karlovarského kraje ubytovalo 1 190 296 hostů. Zahraničních hostů přijelo více o 5 % a u domácích hostů došlo k nárůstu o 8,7 % než v roce 2018. Ve využití lůžkové kapacity je Karlovarský kraj hned druhý po Praze.

tabulka 75 - Souhrnné údaje o cestovním ruchu Karlovarského kraje

kategorie / rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hromadná ubytovací zařízení celkem	400	387	398	504	488	439	471	473	481	526	523
Pokoje	14 299	13 850	14 133	15 967	15 799	15 105	15 929	15 979	16 265	16 557	16 497
Lůžka	29 149	28 095	28 678	33 132	33 412	30 786	32 706	32 828	33 445	34 504	34 318
Hosté	666 094	670 457	709 733	809 043	787 084	776 671	850 891	948 871	1 038 270	1 118 003	1 190 296
Hosté - z toho cizinci	456 726	458 499	484 828	515 255	526 089	517 323	534 115	586 469	655 293	682 841	717 077
Přenocování	4 189 554	4 219 001	4 371 379	4 776 815	4 583 144	4 502 589	4 617 361	4 846 451	5 160 766	5 248 482	5 400 134
Přenocování z toho cizinci	3 040 195	3 063 977	3 220 407	3 458 006	3 484 586	3 338 609	3 106 372	3 189 061	3 495 241	3 410 646	3 452 001
Průměrný počet přenocování (dny)	6,3	6,3	6,2	5,9	5,8	5,8	5,4	5,1	5	4,7	4,5
Průměrný počet přenocování - cizinci (dny)	6,7	6,7	6,6	6,7	6,6	6,4	5,8	5,4	5,3	5	4,8
Průměrná doba pobytu (dny)	7,3	7,3	7,2	6,9	6,8	6,8	6,4	6,1	6	5,7	5,5
Průměrná doba pobytu - cizinců (dny)	7,7	7,7	7,6	7,7	7,6	7,4	6,8	6,4	6,3	6	5,8

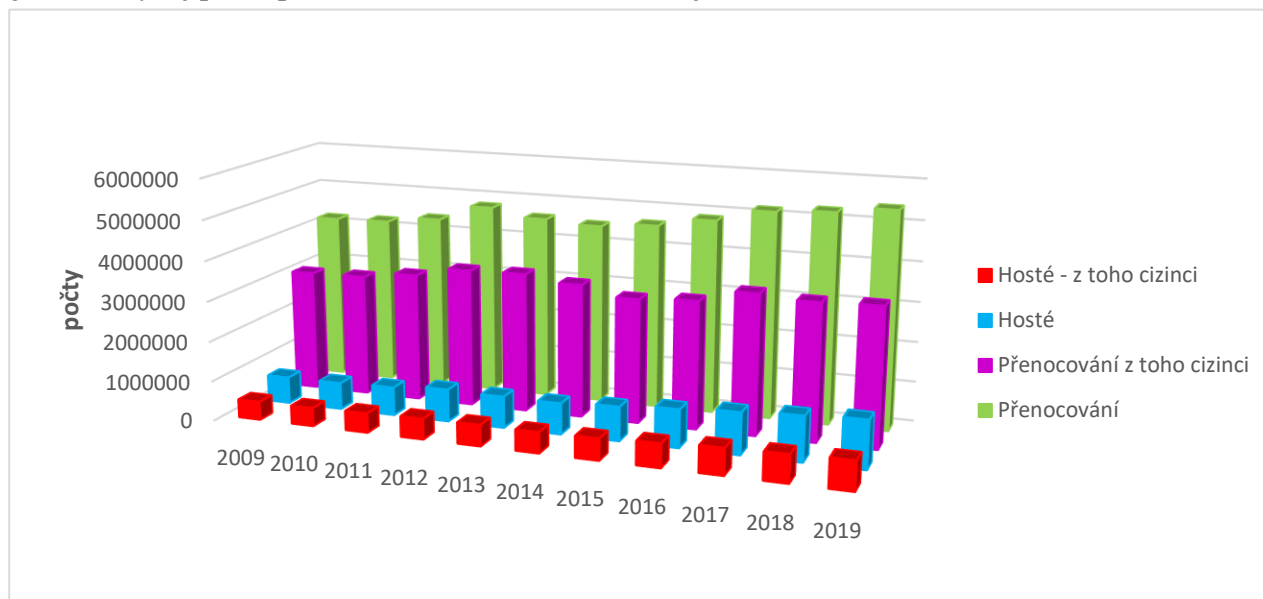
zdroj: ČSU Ročenka 2020

graf 42 - Vývoj počtu pokojů a lůžek v Karlovarském kraji

zdroj: ČSU Ročenka 2020

graf 43 - Vývoj počtu přenocování v Karlovarském kraji

zdroj: ČSU Ročenka 2020

graf 44 - Vývoj průměrné doby pobytu návštěvníka v Karlovarském kraji

zdroj: ČSU Ročenka 2020

2.12.5. Tělovýchova a sport

Tradičním sportovním odvětvím Karlovarského kraje jsou zimní sporty v Krušných horách. Sedm velkých sjezdových lyžařských areálů doplňuje řada lokálních zařízení. Stále oblíbenější běžecké lyžování má svojí páteř v Krušnohorské lyžařské magistrále, která pokračuje i do sousedního Ústeckého kraje.

V Karlovarském kraji má dlouhou tradici golf (od roku 1904) a dnes je zde 10 golfových areálů. Jeho vzrůstající obliba nalézá v kraji velký potenciál dalšího rozvoje (v rámci studie bylo prověřeno dalších 37 možných lokalit).

V Karlovarském kraji se rychle rozvíjí síť cyklistických tras. Páteří systému jsou regionální trasy, cyklotrasa Euroregio Egrensis a cyklostezka Ohře. Kraj také disponuje hustou sítí značených turistických tras pro pěší turistiku.

V regionu je významná i vodácká turistika. Řeka Ohře je vyhledávanou trasou s pokračováním v Ústeckém kraji. Počet vodáků na Ohři se neustále zvyšuje, přestože vodácké zázemí (počet, kapacita, kvalita tábořišť a parkovišť) jsou dosud nedostatečné, a to z důvodu nemožnosti vydání stavebních povolení, protože tato zařízení se zpravidla nacházejí v záplavové zóně.

V Karlovarském kraji je řada koupacích míst. Současně nejvýznamnější je přehrada Jesenice na Ohři a jezero Michal. Jejich využití, ale i využití řady menších koupališť, je s ohledem na klimatické změny, nepříznivě omezováno výskytem sinic. Významným potenciálem pro vodní sporty je nová vodní nádrž Medard, která je v současné době již hladinově stabilizována.

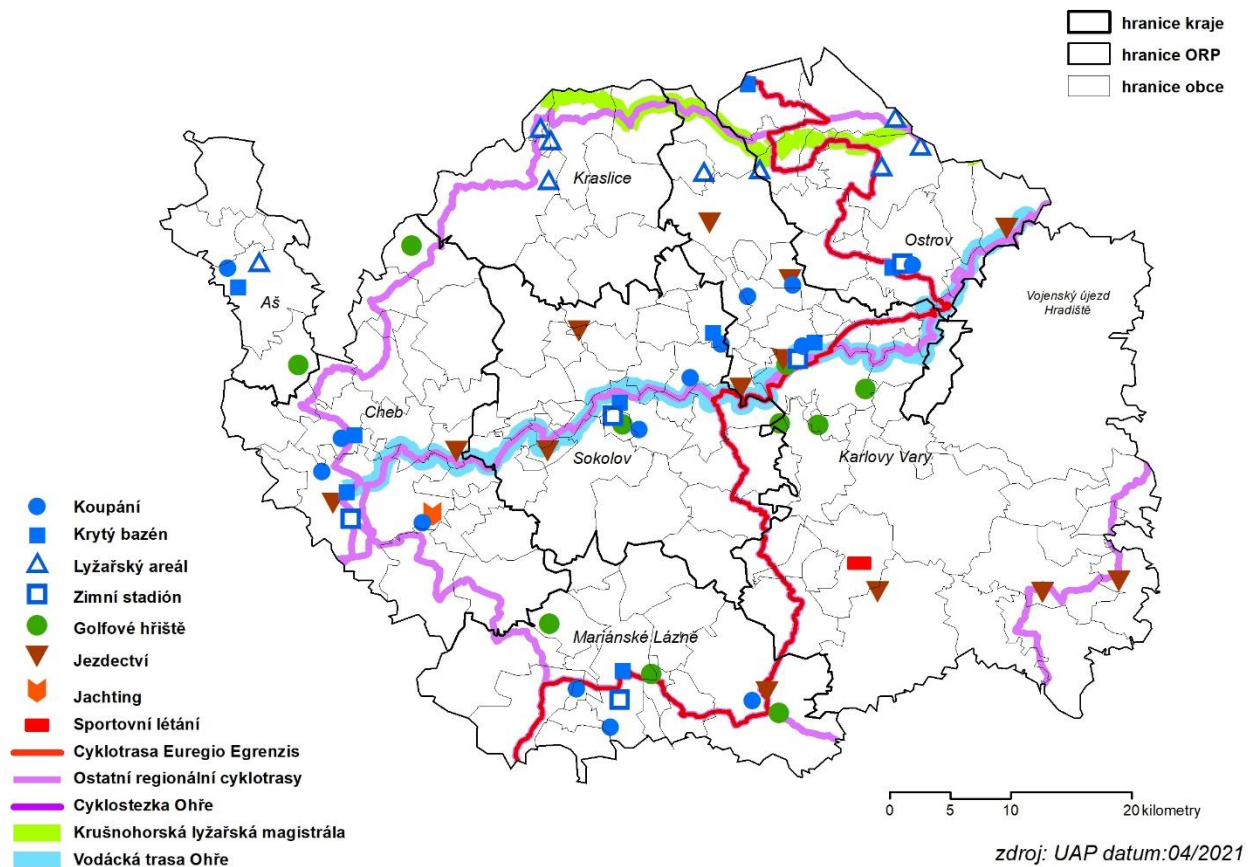
Poměrně velký potenciál má v Karlovarském kraji agroturistika. Podmínky pro její rozvoj jsou dobré zejména v Krušných horách a jejich podhůří, ale i v oblastech Tepelska, Toužimska a Žluticka. Existuje zde již řada agroturistických zařízení, která jsou zaměřena zejména na jezdeckví. Agroturistika představuje velký potenciál pro vyrovnání sezónní návštěvnosti Krušných hor.

Větší města disponují i krytými bazény nebo aquaparky pro celoroční plavání a zimními stadiony pro bruslení. Hřiště pro závodní i rekreační sportování jsou ve větší nebo menší míře vybaveny všechny obce. V rámci revitalizace území vznikají nové sportovní areály pro volnočasové aktivity, vybavené in-line dráhami, hřiště na míčové hry, lezeckými stěnami a nezbytným sociálním zázemím.

Výrazný posun nastává v rozvoji zimních sportů, a to jak v rámci stávajících historických středisek, tak rozšiřováním a výstavbou nových zimních středisek v Krušných horách (okolí Klínovce, okolí Plešivce, Nové Hamry, Bublava a Stříbrná), sportovní areály pro zimní rekreaci vznikly i v nižších polohách na Ašsku a v Českém a Slavkovském lese. V letech 2019 a 2020 byl proveden podrobný průzkum a rozbor v rámci „Územní studie Krušné hory – západ, dostupnost rekreace“. Studie definuje potřeby a stanoví zásady

pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu, při zachování jedinečnosti území Krušných hor. Zásadou je respektování přírodních a kulturních hodnot v území, a zároveň možnost letní a zimní rekreace v rozumném rozsahu.

obrázek 87 - Sportovní vybavenost

2.12.6. Individuální rekreace

Rozsah individuální rekreace v Karlovarském kraji je indikován byty využívanými k rekreaci. Podíl rekreačních bytů na bytovém fondu činí v kraji 1,38 %, to je výrazně méně než průměr ČR (4,0 %). V porovnání ORP je nejvyšší podíl v ORP Kraslice (5,3 %), nejnižší v ORP Sokolov (0,42 %).

Z vyhodnocení obcí je zřejmé, že individuální rekreace je soustředěna v Krušných horách, zvláště v okolí Perninku, Horní Blatné, Božího Daru, dále na Kraslicku, a na jihovýchodě kraje mezi Bečovem nad Teplou a Valčí. Relativně málo rekreačních bytů je ve Slavkovském lese, což je dáno destrukcí osídlení po II. světové válce a následně i režimem ochrany v CHKO.

Individuální rekreace významně přispívá ke stabilizaci sídelní struktury.

tabulka 76 - Individuální rekreace dle ORP

Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Obyvatel	Celkem obydlené byty	Z toho rekreační byty	Podíl rekreačních bytů	rekr. bytů na 1000 obyvatel
Aš	17 592	6 659	53	0,80	3
Cheb	50 992	19 610	138	0,70	3
Karlovy Vary	89 409	35 778	608	1,70	7
Kraslice	13 801	5 361	284	5,30	21
Mariánské Lázně	24 405	9 695	134	1,38	5
Ostrov	29 043	11 147	297	2,66	10
Sokolov	77 923	31 153	131	0,42	2
Karlovarský kraj	303 165	119 403	1 645	1,38	5

zdroj: ČSU, SLBD 2011

2.13. Bezpečnost a ochrana obyvatel

Tato kapitola je v textu dokumentace zcela nová (na základě novely č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb.).

Vzhledem k vzrůstající celosvětové nestabilitě vystupuje oblast bezpečnosti a ochrany obyvatel v poslední době výrazně do popředí.

Bezpečnostní systém je tvořen příslušnými prvky výkonné moci, územní samosprávy, ale i právníky a fyzickými osobami, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti v Karlovarském kraji. Struktura bezpečnostního systému zahrnuje orgány samosprávy a jejich výkonné orgány a dále ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby. Jednotlivé prvky bezpečnostního systému vytvářejí hierarchickou strukturu, v níž jsou obecnými pravidly, zásadami a specifickými postupy vymezeny vzájemné funkční vztahy a působnosti při zajišťování bezpečnosti Karlovarského kraje na všech úrovních. Tyto prvky jsou centrálně řízeny a koordinovány, případně na jednotlivých úrovních působí i samostatně v rozsahu své působnosti dané zákonem. Musí být připraveny adekvátně a operativně reagovat na vzniklou situaci a zároveň schopny koncepčně a dlouhodobě odpovídat měnícímu se bezpečnostnímu prostředí. Připravenost jednotlivých prvků bezpečnostního systému se ověřuje především cvičeními.

A. Souhrn vyhodnocení podtémat

Jednotlivé prvky tvořící bezpečnostní systém v Karlovarském kraji jsou v poměrně dobrém stavu a jsou schopny garantovat bezpečnost obyvatel kraje na požadované úrovni. Týká se to prvků výkonné moci reprezentované územními samosprávami, ale i ozbrojených a záchranných složek všeho druhu.

Armáda ČR je na území kraje reprezentována pouze Krajským vojenským velitelstvím a Újezdním úřadem Hradiště. Nevýhodou je, že na území kraje není dislokován žádný vojenský útvar. V nejbližší době má být vybudována v prostorách Vojenského újezdu Hradiště nové výcvikové centrum.

Jednotky Hasičského záchranného sboru jsou rozmístěny na území kraje v souladu se systémem plošného pokrytí, který garantuje poskytnutí pomoci jednotkami požární ochrany maximálně do 20 minut od oznámení případu příslušné jednotce. Jednotky jsou postupně vybavovány moderní technikou.

Krajské ředitelství Policie ČR řídí tři územní odbory, které sídlí v jednotlivých okresních městech. Ty pak řídí celkem 27 obvodních oddělení policie (OOP) umístěných ve větších sídlech jednotlivých okresů. Policie ČR se v Karlovarském kraji potýká aktuálně s nedostatkem policistů.

Zdravotnická záchranná služba se sídlem v Karlových Varech disponuje celkem 13-ti výjezdovými stanovišti, která jsou aktuálně dobře technicky vybavena.

Na území kraje se nachází také 6 stanic horské služby, vodní záchranná služba na vodní nádrži Jesenice a 2 oblastní spolky Českého červeného kříže.

B. Významná zjištění o stavu a vývoji území - dle podtémat**2.13.1. Obrana státu**

Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému. AČR jako základ ozbrojených sil České republiky (OS ČR) je jedním z hlavních prvků zajištění bezpečnosti České republiky a jejím základním úkolem je připravovat se k obraně České republiky a plnit úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení.

V současné době se na území Karlovarského kraje nacházejí tyto složky Armády České republiky:

Krajské vojenské velitelství Karlovy Vary (KVV KV)

Krajská vojenská velitelství jsou vojenským správním úřadem vykonávajícím ve svém územním obvodu státní správu a současně plní úkoly obrany státu podle zvláštních právních předpisů, zejména zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). Plánují a zabezpečují mobilizační přípravy a provádění mobilizace, a tuto problematiku projednávají s územními orgány státní správy a samosprávy. Administrativně zabezpečují procesy přijetí uchazečů do služebního poměru vojáka z povolání vydáním rozhodnutí ředitele krajského vojenského velitelství o schopnosti státního občana České republiky vykonávat vojenskou činnou službu.

V bezpečnostní radě kraje nebo krizovém štábu kraje zabezpečují úkoly plánování a nasazování sil a prostředků Armády České republiky v součinnosti se složkami Integrovaného záchranného systému nebo k plnění úkolů Policie České republiky.

Krajská vojenská velitelství jsou podřízena veliteli Velitelství teritoria.

Další Organizační složky AČR na území Karlovarského kraje:

- Újezdni úřad vojenského újezdu Hradiště,
- Středisko obsluhy výcvikových zařízení Hradiště,
- Vojenská policie Tábor, pracoviště Radošov,
- Agentura hospodaření s nemovitým majetkem Praha – Provozní středisko 0344 VÚ Hradiště,
- Odloučené léčebně diagnostické oddělení Radošov,
- Vojenské veterinární pracoviště Radošov.

Újezdni úřad vojenského újezdu Hradiště

je správní úřad, který podle § 35 odst. 1, zákona č. 222/1999 Sb., plní úkoly zajišťování obrany státu, k výcviku ozbrojených sil a při vojenském i hospodářském využití území vojenského újezdu.

Plní zejména následující úkoly:

- zpracovává podklady pro tvorbu územního plánu újezdu a zajišťuje koordinaci vojenského a hospodářského využití spravovaného území,
- zabezpečuje podmínky pro výcvik ozbrojených sil v polních podmínkách,
- rozhoduje o vstupu a pobytu fyzických osob na území újezdu.

Vojenský újezd Hradiště

Slouží pro výcvik ozbrojených sil. Za tím účelem je na jeho území zřízen vojenský výcvikový prostor a výcviková zařízení. Ty tvoří soubory střelnic, cvičišť, cest pro pásová a kolová vozidla, ubytovacích objektů cvičících vojsk, síť pozemních komunikací a ostatní vojenská účelová zařízení včetně vodních ploch a pozemků určených k výcviku. Rozloha vojenského újezdu Hradiště umožňuje provádět výcvik se všemi druhy zbraní kromě střelby letectva na vzdušné cíle a střelby protiletadlových raketových kompletů s účinným dostřelem větším než 5,5 km. Současná rozloha vojenského újezdu je 280,8 km². Aktuálně se na území vojenského újezdu připravuje výstavba nového výcvikového centra.

Letiště Karlovy Vary

Mezinárodní letiště v Karlových Varech – Olšových Vratech je v současné době jedním ze záložních armádních letišť a je zde uvažováno se zřízením malého detašovaného pracoviště vzdušných sil. Jeho lokace je ideální a může zde přistát prakticky všechna současná letecká technika využívaná AČR. Aby přistávací dráha splňovala podmínky i pro přistávání i největších letounů, které jsou v současné době v alianci, musela by být rozšířena o 15 m.

obrázek 88 – Nejvýznamnější místa Armády České republiky v Karlovarském kraji 2021

2.13.2. Ochrana obyvatel

Ochrana obyvatelstva představuje plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany (viz Ženevské úmluvy z 12. srpna 1949).

Uvedená problematika je řešena především zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (IZS), který vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (krizové stavy).

Základními složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor České republiky, který tvoří generální ředitelství, hasičské záchranné sbory krajů, záchranný útvar a škola,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky.

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádných situací, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádných situací. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území ČR.

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. obecní policie),
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,

- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. horská služba, vodní záchranná služba, svaz záchranných brigád kynologů, Český červený kříž).

Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

Základní složky IZS:

Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému. V praxi to mj. znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě většinou velí příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce. Operační a informační středisko IZS (je jím operační a informační středisko HZS ČR) povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. Na strategické úrovni je pak integrovaný záchranný systém koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.

Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje (HZS KK)

HZS KK tvoří:

- Krajské ředitelství se sídlem v Karlových Varech
- Územní odbor Karlovy Vary
 - o Stanice C2 - Karlovy Vary
 - o Stanice P1 – Toužim
- Územní odbor Sokolov
 - o Stanice C1 – Sokolov
 - o Stanice P1 - Chemické závody
 - o Stanice P1 – Kraslice
- Územní odbor Cheb
 - o Stanice C1 – Cheb
 - o Stanice P1 – Aš
 - o Stanice P2 - Mariánské Lázně

Jednotky požární ochrany (JPO) zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotkami požární ochrany jsou:

- jednotka hasičského záchranného sboru zřízená jako jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru,
- jednotka hasičského záchranného sboru podniku,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

Plošným pokrytím území kraje jednotkami požární ochrany se rozumí rozmístění jednotek požární ochrany na území kraje na základě nařízení orgánu kraje. Hasičský záchranný sbor kraje stanovuje stupeň nebezpečí území obcí v kraji, který určuje počet JPO a dobu jejich dojezdu na místo zásahu.

Pro účely plošného pokrytí se JPO dělí na jednotky:

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

1. JPO I - jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace,
2. JPO II - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,
3. JPO III - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace.

b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele

1. JPO IV - jednotka hasičského záchranného sboru podniku,
2. JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně,

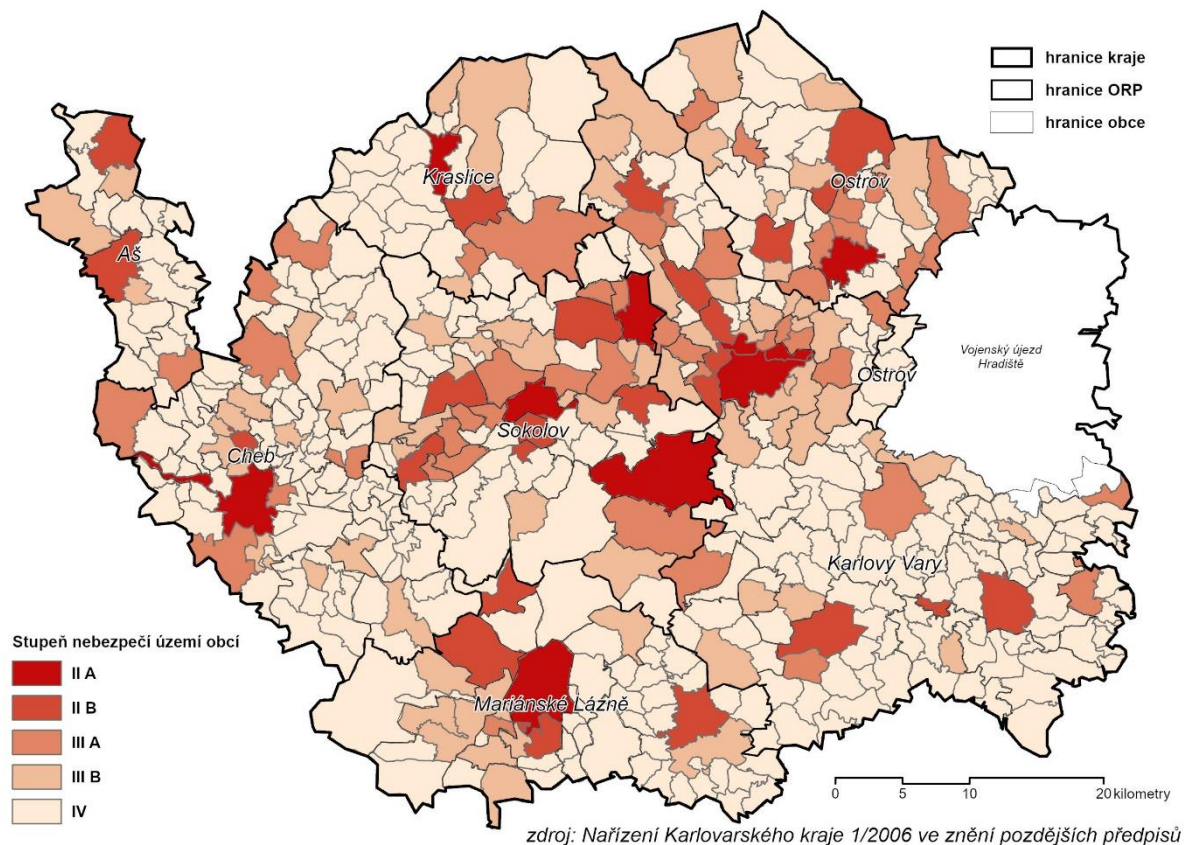
3. JPO VI - jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

V dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod.

Hasičský záchranný sbor kraje stanovuje stupeň nebezpečí území obcí v kraji, na jehož základě se určuje počet JPO a doba dojezdu na místo zásahu.

Základní tabulka plošného pokrytí		
Stupeň nebezpečí území obce	Počet jednotek PO	Doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

obrázek 89 – Stupeň nebezpečí území obcí v Karlovarském kraji

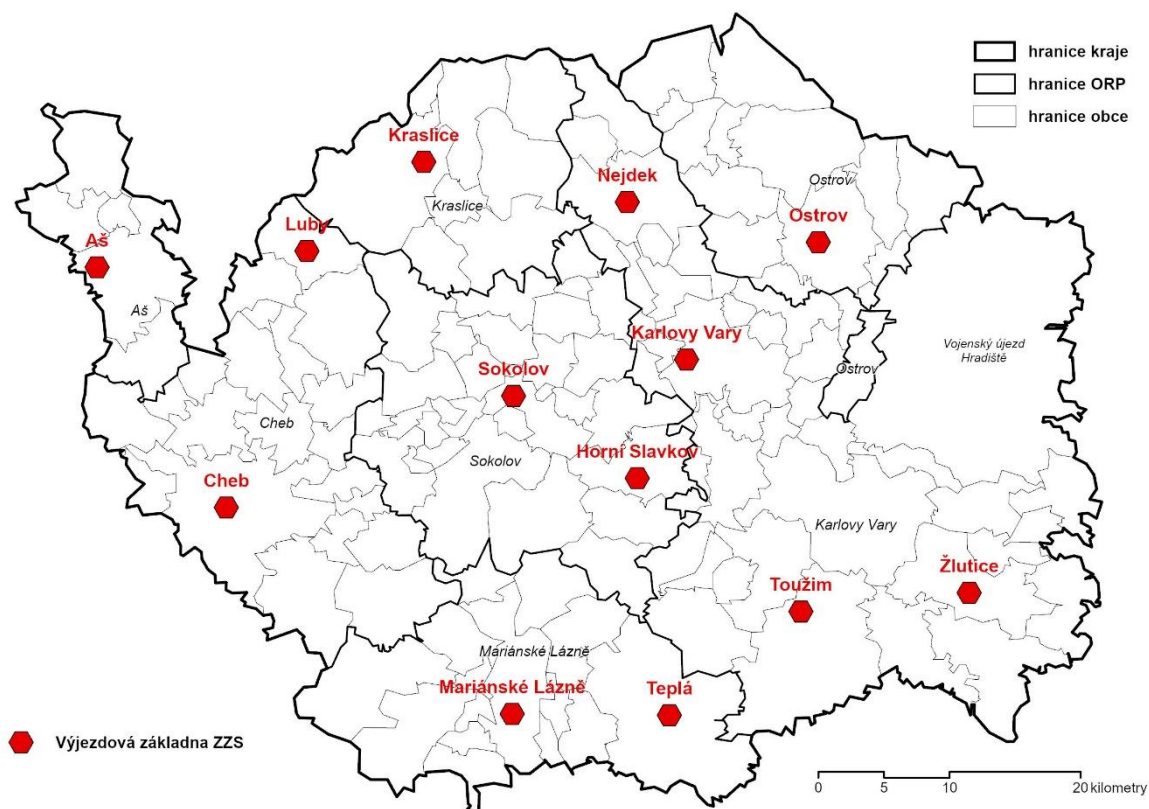
Zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje

Zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje (ZZS KVK) je krajskou příspěvkovou organizací, která je součástí systému zdravotních služeb ČR. Jejím základním úkolem je poskytování tzv. přednemocniční neodkladné péče (PNP), tj. poskytování péče v následujících situacích:

- náhle vzniklé onemocnění, úraz nebo jiné zhoršení zdravotního stavu, které mohou vést bez poskytnutí PNP ke vzniku dlouhodobých nebo trvalých následků, případně k selhání životních funkcí a náhlé smrti,
- náhle vzniklá intenzivní bolest,
- náhle vzniklé změny chování a jednání postiženého ohrožující zdraví nebo život jeho samého nebo jiných osob.

Dostupnost zdravotnické záchranné služby je dána zejména plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami zdravotnické záchranné služby. V Karlovarském kraji je 13 výjezdových základen. Činnosti výjezdových skupin RZP (rychlé zdravotnické pomoci) a RV (Rendez-Vous) koordinují vyškolené operátorky a operátoři na Zdravotnickém operačním středisku v Karlových Varech

obrázek 90 – Výjezdové základny Zdravotnické záchranné služby Karlovarského kraje

Policie České republiky

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Policie České republiky je podřízena ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů.

Karlovarský kraj se aktuálně potýká s nedostatkem policistů. K doplnění stavů policistů by mohla pomoci nově otevřená Policejní škola v Sokolově, která připraví budoucí zaměstnance PČR k výkonu práce.

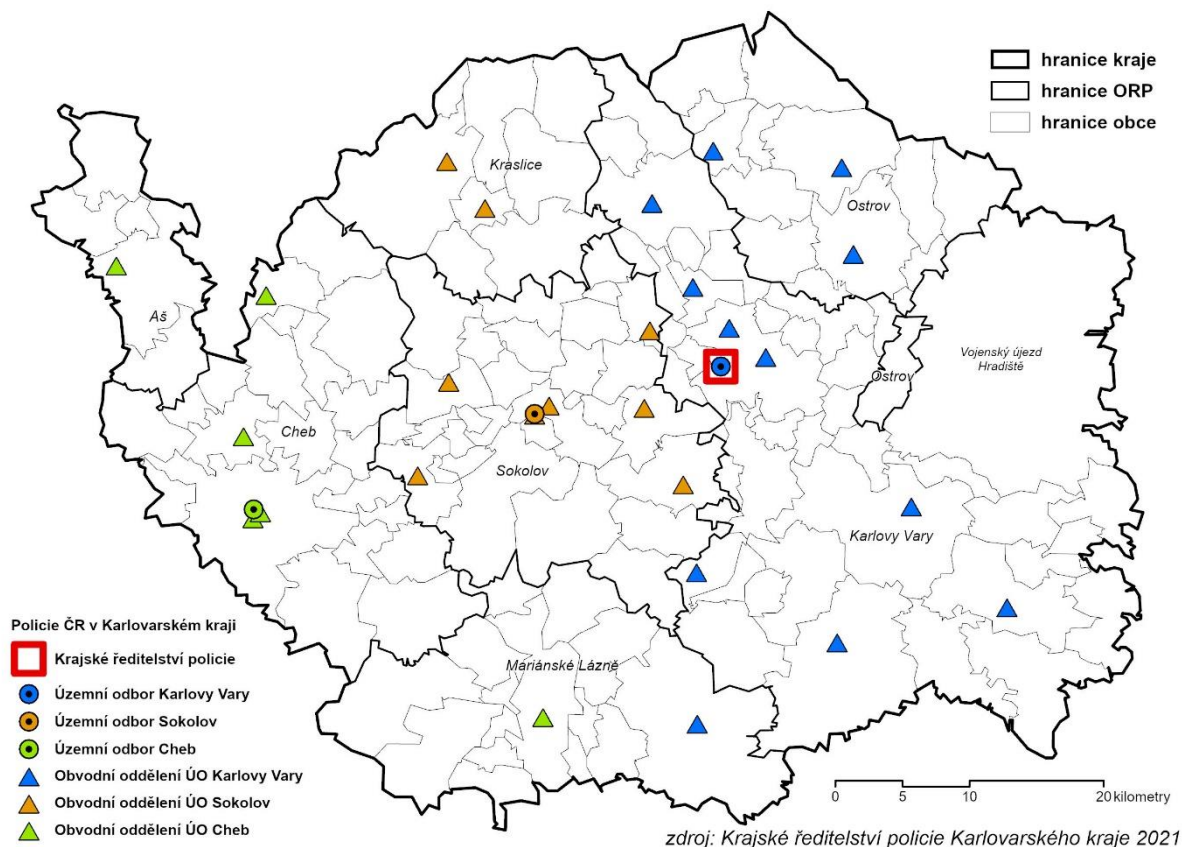
Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje (KŘP KK)

KŘP KK je rozděleno do třech územních odborů – Cheb, Sokolov a Karlovy Vary. Pod každý odbor spadají jednotlivá obvodní oddělení.

Organizační struktura Policie ČR v Karlovarském kraji:

Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje		
ÚO Karlovy Vary	ÚO Sokolov	ÚO Cheb
OOP Bečov nad Teplou	OOP Habartov	OOP Cheb- město
OOP Bochov	OOP Horní Slavkov	OOP Cheb - venkov
OOP Jáchymov	OOP Chodov	OOP Mariánské Lázně
OOP Karlovy Vary - město	OOP Kraslice	OOP Plesná
OOP Karlovy Vary - Rybáře	OOP Kynšperk nad Ohří	OOP Františkovy Lázně
OOP Nejdek	OOP Loket	OOP Aš
OOP Nová Role	OOP Rotava	
OOP Ostrov	OOP Sokolov - město	
OOP Pernink	OOP Sokolov - venkov	
OOP Teplá		
OOP Toužim		
OOP Žlutice		

obrázek 91 – Policie ČR v Karlovarském kraji v roce 2021

Ostatní složky IZS:

Ostatní složky integrovaného záchranného systému jsou povinny poskytnout plánovanou pomoc na vyžádání. Poskytnutí pomoci je zahrnuto do poplachového plánu IZS. Plánovanou pomocí na vyžádání se rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.

V Karlovarském kraji působí mnoho organizací spadajících do ostatních složek IZS. Zde jsou uvedeny nejvýznamnější z nich:

Obecní (městská) policie

V souladu s právním řádem České republiky obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii.

Obecní policii řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena zastupitelstva. Na návrh zmíněných osob zastupitelstvo obce může pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka, který splňuje podmínky stanovené zákonem o obecní policii.

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona:

- přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
- dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
- se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,
- se podílí na prevenci kriminality v obci,
- provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
- odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra České republiky na požádání údaje o obecní policii.

V Karlovarském kraji je k 1. 3. 2021 15 obcí, které mají obecní policii.

Český červený kříž

Český červený kříž (ČČK) se sídlem v Praze je humanitární společností působící na celém území České republiky; existuje ze zákona. Je státem uznanou národní společností Červeného kříže ve smyslu mezinárodního práva; z hlediska vnitrostátního práva je spolkem. Je součástí Mezinárodního Červeného kříže.

ČČK podle uvedeného zákona plní zejména tyto úkoly:

- působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí,
- poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby,
- působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby,
- šíří znalost Ženevských úmluv,
- působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče.

V Karlovarském kraji působí 2 oblastní spolky - Oblastní spolek Českého červeného kříže Cheb a Oblastní spolek Českého červeného kříže Karlovy Vary.

Horská služba ČR

Na základě rozhodnutí vlády ČR založilo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR dne 21. 12. 2004 obecně prospěšnou společnost – Horská služba ČR, o.p.s. Tato organizace společně s Horskou službou České republiky z.s. zajišťuje veškerou činnost horské služby v ČR.

Horská služba ČR je kolektivním členem Českého červeného kříže a dodržuje jeho principy a poslání.

Horská služba ČR zejména:

- organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu,
- poskytuje první pomoc, zajišťuje transport nemocných a raněných,
- vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor,
- zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic Horské služby,
- provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení,
- vydává a rozšiřuje preventivně-bezpečnostní materiály,
- informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a svých opatřeních k zajištění bezpečnosti na horách,
- sleduje úrazovost, zpracovává úrazovou statistiku, na základě které provádí rozbor příčin úrazů na horách, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení,
- provádí hlídkovou činnost na hřebenech hor a na sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a domech Horské služby a lavinová pozorování,
- ve vztahu k občanskému sdružení Horská služba České republiky:
 - o provádí a zajišťuje školení členů občanského sdružení Horská služba České republiky a dalších osob účastnících se na záchranných a pátracích akcích v horském terénu,
 - o zajišťuje materiálně technické vybavení občanského sdružení Horská služba České republiky,
 - o podporuje činnost občanského sdružení Horská služba České republiky.
- spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi v České republice i v zahraničí,
- spolupracuje s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a jinými orgány a organizacemi.

Horská služba Krušné hory

Na území Karlovarského kraje se nachází celkem 6 stanic horské služby:

- dům a stanice horské služby Boží Dar,
- stanice horské služby Klínovec,
- stanice horské služby Plešivec,
- stanice horské služby Pernink,
- stanice horské služby Nové Hamry,
- stanice horské služby Bublava.

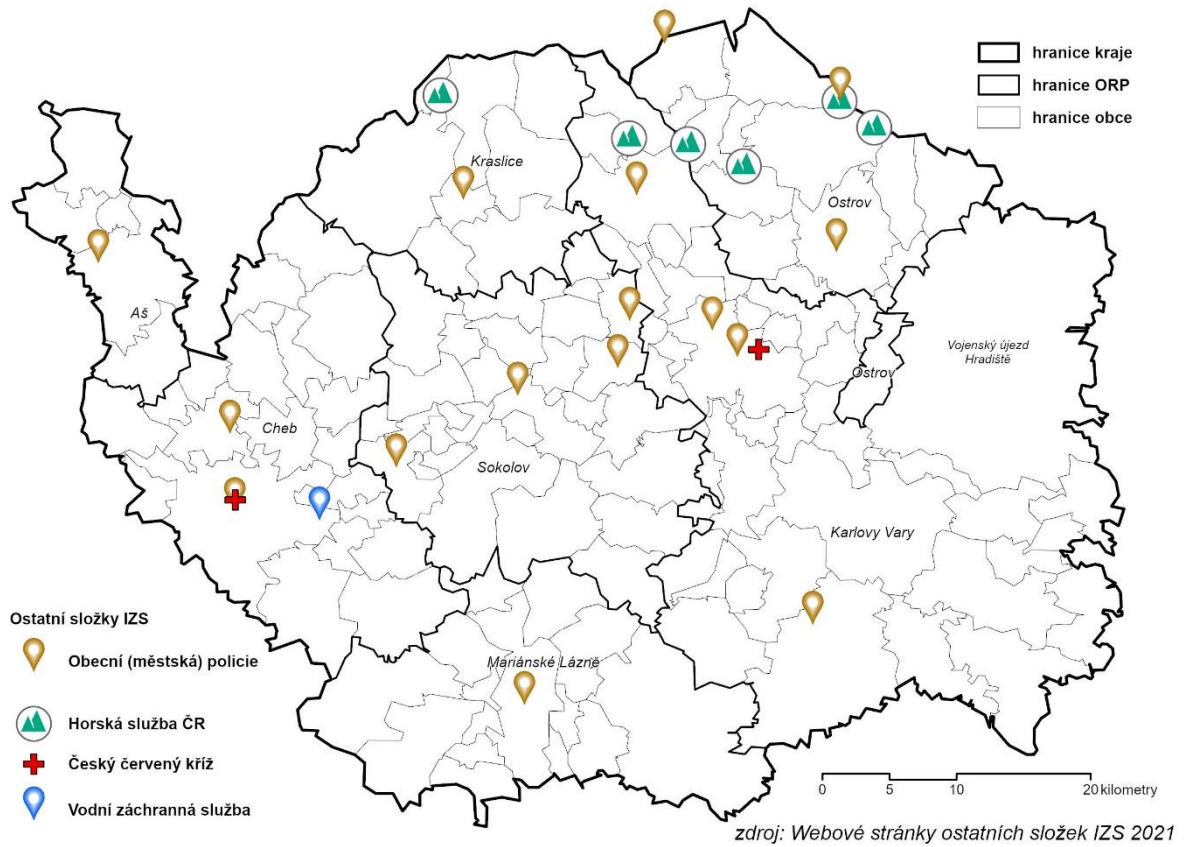
Vodní záchranná služba ČČK

Vodní záchranná služba ČČK, z.s. (VZS) jako jediná celostátní organizace svého druhu působí zejména v letních měsících na vybraných vodních plochách, kde funguje v režimu 24 hod/nonstop. Jako ostatní složka IZS je využívána k primárním zásahům na vodních plochách a v jejich blízkosti krajskými operačními středisky Hasičského záchranného sboru ČR, Zdravotnických záchranných služeb, Policie ČR, nebo reaguje na tísňové výzvy přímo od občanů.

VZS je kolektivním členem Českého červeného kříže a dodržuje jeho principy a poslání.

Na území Karlovarského kraje VZS zajišťuje vodní plochu Jesenice.

obrázek 92 – Nejvýznamnější ostatní složky IZS v Karlovarském kraji v roce 2021

3. Zjištění a vyhodnocení hodnot, limitů a záměrů

3.1. Zjištění a vyhodnocení hodnot území

Za hodnoty jsou považovány ty skutečnosti, které pozitivně ovlivňují charakteristiku kraje, jeho atraktivnost a přispívají k udržitelnému rozvoji jeho území.

Hodnoty regionálního a vyššího významu pro území Karlovarského kraje jsou zakresleny v grafické části územně analytických podkladů, ve „**Výkrese hodnot území**“. Jsou zde zobrazeny hodnoty přírodní i civilizační, tak jak jsou významné pro územně plánovací dokumentaci kraje (ZÚR) a jak jsou z nich vybrané hodnoty podrobněji vyhodnocovány v předchozí kapitole č. 2.

Hodnoty území jsou sloučeny do skupin, podobného charakteru:

Kulturní dědictví	- (např. nemovitě památky, památkové rezervace, zóny)
Využití území	- (např. rekreační oblasti, zájmové území středisek cestovního ruchu)
Geologie	- (např. ložiska nerostných surovin, prognózní zdroje surovin)
Zdroje vod	- (např. lázeňská místa, zdroje vody)
Vodní hospodářství	- (např. úpravna vody)
Energetika	- (např. elektrické vedení, plynovod)
Doprava	- (např. silniční a železniční síť, letiště)
Půdní fond	- (např. půda v 1. a 2. třídě ochrany ZPF)
Přírodní podmínky	- (např. NPR, NPP, CHKO, VKP)

„Výkres hodnot území“ je k dispozici v elektronické podobě ve strukturované podobě formátu PDF v měřítku 1:50 000 a je zobrazen nad podkladovou mapou kraje. To umožňuje zobrazovat samostatně jednotlivé vrstvy nebo skupiny vrstev, což výrazně zlepšuje praktickou využitelnost (přehlednost zobrazovaných prvků).

Podrobný návod jak efektivněji pracovat se strukturovaným elektronickým výkresem je v příloze dokumentace.

3.2. Zjištění a vyhodnocení limitů využití území

Limity využití území jsou závazné podmínky realizovatelnosti záměrů územního plánování. Stavební zákon definuje limity jako „omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území“. Pro pořizovatele a projektanty ÚPD jsou limity závazné a musí je respektovat.

Obecný přehled všech druhů limitů využití území vyplývajících z platných právních předpisů zpracovává a aktualizuje Ústav územního rozvoje v Brně. Data o nich dodávají poskytovatelé dle §27 odst. 3 stavebního zákona.

Limity využití území spojené s prvky regionálního a vyššího významu pro území Karlovarského kraje jsou zakresleny v grafické části územně analytických podkladů, ve „**Výkrese limitů využití území**“. Jsou zde zobrazeny limity přírodní i civilizační, tak jak jsou významné pro územně plánovací dokumentaci kraje (ZÚR) a jak jsou z nich vybrané podrobněji vyhodnocovány v předchozí kapitole č. 2.

Limity využití území jsou sloučeny do skupin, podobného charakteru:

Geologie	- (např. sesuvná a poddolovaná území, ochrana surovin)
Přírodní podmínky	- (např. USES, NATURA 2000)
Ochrana vod	- (např. ochranná pásma vodních zdrojů)
Záplavové území	- (např. záplavové území Q100)
Půdní fond	- (např. půda v 1. a 2. třídě ochrany ZPF)
Využití území	- (např. hranice zastavěného území obce)

Kulturní dědictví	- (např. památkové rezervace, zóny)
Doprava	- (např. ochranná pásma letišť, komunikací a železnic)
Energetika	- (např. ochranná pásma zařízení a vedení)
Telekomunikace	- (např. ochranná pásma telekomunikačních zařízení a vedení)
Ostatní jevy	- (např. ochranné pásmo vojenského újezdu)

„Výkres limitů využití území“ je k dispozici v elektronické podobě ve strukturované podobě formátu PDF v měřítku 1:50 000 a je zobrazen nad podkladovou mapou kraje. To umožňuje zobrazovat samostatně jednotlivé vrstvy nebo skupiny vrstev, což výrazně zlepšuje praktickou využitelnost (přehlednost zobrazovaných prvků).

Podrobný návod, jak efektivněji pracovat se strukturovaným elektronickým výkresem, je v příloze dokumentace.

3.3. Zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území

Stavební zákon ukládá orgánům územního plánování koordinovat veřejné a soukromé záměry na změny v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizovat ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních předpisů.

Záměry obecně členíme na:

A. Všeobecné záměry

Záměry, které platí zpravidla pro celé území kraje a nejsou graficky znázornitelné. Jsou pouze slovně formulované v tabulce. Všeobecné záměry nejsou zatím identifikovány.

B. Konkrétní záměry

Záměry, které platí zpravidla jen pro část území kraje a jsou graficky znázornitelné. Tyto záměry budou obsaženy ve výkresu záměrů. Vazbu s tabulkou v textové části ÚAP zajišťuje jejich kódování.

Metodika jejich dalšího členění do skupin a kódové označení je podrobně zpracováno v „**Knihovně záměrů**“ (viz kapitola 5.3.).

Vyhodnocení záměrů na provedení změn využití území zpracovává jen nové záměry, které ještě nebyly promítnuty do řešení ZÚR KK.

Touto aktualizací nebyly zjištěny žádné nové všeobecné záměry.

Konkrétní nové záměry byly touto aktualizací zjištěny z vyhodnocení stavu území dle aktuálních dat ÚAP Karlovarského kraje, vyhodnocením nově zpracovaných územně plánovacích podkladů, vyhodnocením zaslaných podnětů od obcí a dotčených orgánů k připravované Zprávě o uplatňování Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje a z vyhodnocení záměrů uvedených v dokumentacích ÚAPo. Pouze jeden konkrétní záměr nebyl z důvodu obtížného grafického vyjádření zobrazen ve výkresu záměrů. V tomto případě mu nebyl přiřazen žádný kód.

Konkrétní záměry regionálního a vyššího významu pro území Karlovarského kraje jsou souborně uvedeny v tabulce na následujících stránkách a zakresleny v grafické části územně analytických podkladů, ve „**Výkrese záměrů na provedení změn v území**“. „Výkres záměrů na provedení změn v území“ je k dispozici v elektronické podobě ve strukturované podobě formátu PDF v měřítku 1:50 000 a je zobrazen nad podkladovou mapou kraje. To umožňuje zobrazovat samostatně jednotlivé vrstvy nebo skupiny vrstev, což výrazně zlepšuje praktickou využitelnost (přehlednost zobrazovaných prvků). Podrobný návod, jak efektivněji pracovat se strukturovaným elektronickým výkresem, je v příloze dokumentace.

tabulka 77 - Konkrétní záměry

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
J	J1	x	Nový	Krematorium Doupovské Hradiště	Záměr na vybudování pietního parku s krematoriem pro Karlovarský kraj	Doupovské Hradiště	ÚP
S	S40	x	Nový	Doprovodná komunikace sjezd Pomezí n. Ohří - státní hranice	Vybudování doprovodné komunikace a úprava MUK Chlumeček, v souvislosti se stavbou dálnice D6	Pomezí nad Ohří	ZUR
S	S41	x	Nový	Úprava napojení obchvatu Aše na silnici I/64	Úprava vedení silničního koridoru VPS D78 (mezi průmyslovou zónou a silnicí I/64)	Aš	ZUR
S	S42	x	Nový	Dílčí úprava vedení komunikace D6 Karlovy Vary - Bošov	Dílčí úprava v rámci stávajícího koridoru D6 VPS D01	Andělská Hora,Bochov,Čichalov,Karlovy Vary,Stružná,Verušičky,Vrbice,Žlutice	ZUR, ÚP
S	S43	x	Nový	Varianta č. 1 Úprava průtahu silnice I/6	Zpracování výsledků Územní studie silniční dopravy v oblasti Karlových Varů	Karlovy Vary	ZUR
S	S44	x	Nový	Varianta č. 2 Tunelové řešení průtahu silnice I/6	Zpracování výsledků Územní studie silniční dopravy v oblasti Karlových Varů	Karlovy Vary	ZUR
S	S45	x	Nový	Varianta č. 4 Malý obchvat v souběhu s žel. tratí v místní části Rybáře	Zpracování výsledků Územní studie silniční dopravy v oblasti Karlových Varů	Dalovice,Karlovy Vary,Otovice,Sadov	ZUR
S	S46	x	Trvá	Obchvat obce Stará Voda (dvě varianty návrhu)	Zpracování variant obchvatu obce Stará Voda, úprava silničního koridoru VPS D10	Stará Voda	ZUR
S	S47	x	Nový	Křižovatka Karlovy Vary - Globus	Úprava parametrů křižovatky v Karlových Varech u obchodního centra Globus	Karlovy Vary	ZUR, ÚP

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
S	S48	x	Nový	Mimoúrovňová křižovatka Bor	Úprava křižovatky a nájezdů/sjezdů na silnici I/13	Sadov	ZUR
S	S49	x	Nový	Úprava silnice I/64 Hazlov průtah	Úprava parametrů silnice I. třídy - průtah Hazlovem	Hazlov	ZUR
S	S50	x	Nový	Modernizace křižovatky II/210 Anenské Údolí	Úprava vedení silnice III. třídy Oloví - Kraslice	Rotava	ZUR
S	S51	x	Nový	Přeložka silnice I/13, Ostrov - Smilov (3 varianty)	Variantní vedení komunikace dálničního typu Ostrov - Smilov, včetně tunelové varianty, úprava vymezení silničního koridoru D04	Krásný Les, Ostrov, Stráž nad Ohří	ZUR
S	S52	x	Nový	Silniční propojení Aš - Bad Brambach (3 varianty)	Vymezení silničního koridoru pro komunikaci III/21318 Aš - státní hranice směr Bad Brambach, prověření prodloužení vedení koridoru VPS D78	Aš	ZUR
S	S53	x	Nový	Úprava serpentín na silnici I/20 Bečov nad Teplou - Krásné Údolí	Vymezení silničního koridoru pro úpravu vedení silnice I. třídy, zlepšení parametrů komunikace	Bečov nad Teplou	ZUR
S	S54	x	Nový	Úprava komunikace I/64 Skalka u Hazlova	Vymezení silničního koridoru pro úpravu parametrů silnice I/64 Skalka u Hazlova	Hazlov	ZUR
V	V55	x	Nový	Zásobování Kraslicka pitnou vodou z úpravny vody Horka	Převedení vody z vodního díla Horka do povodí Svatavy - Kraslicko I. etapa	Jindřichovice, Krajková, Kraslice, Oloví, Rotava	ZUR
V	V56	x	Nový	Úprava vedení vodovodu - zásobování obcí Stráž nad Ohří, Boč	Úprava koridoru pro vedení vodovodu VPS V09	Stráž nad Ohří, Vojkovice	ZUR
V	V57	x	Nový	Rozšíření skupinového vodovodu Žlutice - Německý Chloumek, Javorná, Rybničná, N. Kounice	Úprava a vymezení koridoru pro skupinový vodovod, VPS V28	Bochov	ZUR

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
V	V58	x	Nový	Úprava vedení skupinového vodovodu - zásobování obcí Prachometry, Bezděkov	Vymezení koridoru pro skupinový vodovod - zásobování obcí Prachometry a Bezděkov	Toužim	ZUR
V	V59	x	Nový	Rozšíření vedení skupinového vodovodu Žlutice z Krásného Údolí	Úprava a rozšíření koridoru pro vedení skupinového vodovodu pro zásobování obcí Odolenovice, Přílezy, Chylice a Svinov, úprava VPS V06	Krásné Údolí,Útvina	ZUR
V	V60	x	Nový	Rozšíření vedení skupinového vodovodu Žlutice, lokalita Valeč - Vrbice	Úprava a rozšíření koridoru pro vedení skupinového vodovodu Žlutice pro zásobování obcí Nahořečice, Kostrčany, Bošov, Vrbice, Valeč a Jeřeň, úprava VPS V07	Valeč,Vrbice	ZUR
V	V61	x	Nový	Úprava a rozšíření koridoru pro vedení skupinového vodovodu Žlutice - Toužim	Úprava a rozšíření vedení koridoru skupinového vodovodu západním a jižním směrem, propojení skupinového vodovodu Stříbro a skupinového vodovodu Tachov - Bor - Planá	Štědrá,Teplá,Toužim,Žlutice	ZUR
P	P62	x	Nový	Vysokotlaký plynovod plynovod Nová Role - Nejdek	Vymezení koridoru pro výstavbu vysokotlakého plynovodu	Děpoltovice,Karlovy Vary,Nejdek,Nová Role,Smolné Pece	ZUR
P	P63	x	Nový	Vysokotlaký plynovod Dalovice - Mezirolí - Sadov Concordie	Vymezení koridoru pro výstavbu vysokotlakého plynovodu	Dalovice,Děpoltovice,Nová Role,Otovice,Sadov	ZUR
P	P64	x	Nový	Vysokotlaký plynovod hranice kraje - Plzeňský kraj - Křepkovic	Vymezení koridoru pro výstavbu vysokotlakého plynovodu	Teplá	ZUR

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
Z	Z65	x	Nový	Rekonstrukce železniční trati č. 140 - Chomutov - hranice kraje - Karlovy Vary - Cheb	Vymezení koridoru pro rekonstrukci železniční tratě č. 140 - Chomutov - hranice kraje - Karlovy Vary - Cheb	Citice, Dasnice, Cheb, Chlum Svaté Maří, Chodov (u Sokolova), Jenišov, Karlovy Vary, Královské Poříčí, Krásný Les, Kynšperk nad Ohří, Mírová, Nebanice, Nové Sedlo, Ostrov, Sokolov, Stráž nad Ohří, Svatava, Třebeň, Vojkovice	ZUR
C	C70	x	Nový	VPS 11b - Medard západ	Změna účelu vymezení rozvojové plochy pro rekreaci a sport podle výsledků Územní studie jezera Medard	Bukovany, Habartov	ZUR
C	C71	x	Nový	VPS 11a - Medard východ	Změna účelu vymezení rozvojové plochy pro rekreaci a sport podle výsledků Územní studie jezera Medard	Svatava	ZUR
H	H72	x	Nový	R21 - Průmyslová zóna Sokolov - Staré Sedlo, územní rezerva	Převedení územní rezervy R21 Průmyslová zóna Sokolov - Staré Sedlo, jihozápad do zastavitelných ploch	Sokolov	ZUR
H	H73	x	Nový	Průmyslová zóna Bochov	Vymezení nové průmyslové zóny Bochov	Bochov	ZUR
H	H74	x	Nový	Průmyslová zóna Žlutice - Knínice	Vymezení nové průmyslové zóny Žlutice - Knínice	Žlutice	ZUR
J	J75	x	Nový	Lokalita LAPV Skřiváň	Vymezení územní rezervy pro vodní nádrž Skřiváň (lokalita pro akumulaci povrchových vod)	Šindelová	ZUR
J	J76	x	Nový	Lokalita LAPV Tuřany	Vymezení územní rezervy pro vodní nádrž Tuřany (lokalita pro akumulaci povrchových vod)	Milíkov, Okrouhlá, Tuřany	ZUR
P	P77	x	Nový	VPS P02 - vtl. plynovod Dlouhá Ves - Žlutice - Chyše	Prověření koridoru pro vysokotlaký plynovod na základě požadavku města Žlutice	Bochov, Chyše, Žlutice	ZUR

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
S	S78	x	Nový	VPS D16 - III/2136 Plesná, obchvat	Zrušení silničního koridoru VPS D16 na základě požadavku obce Plesná	Plesná, Velký Luh	ZUR
S	S79	x	Nový	VPS D13 - II/217 Aš, severozápadní obchvat	Zrušení silničního koridoru VPS D13 na základě požadavku obce Krásná	Aš, Krásná	ZUR
S	S80	x	Nový	VPS D87 - Kapacitní silnice Krásná u Aše - hranice ČR/SRN	Zrušení silničního koridoru D87 na základě požadavku obce Krásná	Aš, Krásná	ZUR
S	S81	x	Nový	DR88 - II/209 Nové Sedlo, obchvat, územní rezerva	Převedení územní rezervy DR88 II/209 Nové Sedlo, obchvat do zastavitelných ploch	Nové Sedlo	ZUR
S	S82	x	Nový	VPS D71 - II/213 Hazlov - Vojtanov, přeložka	Zrušení silničního koridoru pro VPS D71 na základě požadavku obce Hazlov	Hazlov	ZUR
S	S83	x	Nový	VPS D85 - Silniční napojení průmyslové zóny Velká Hleďsebe - Klimentov	Úprava vymezení silničního koridoru pro napojení průmyslové zóny Velká Hleďsebe - Klimentov na základě požadavku města Mariánské Lázně	Tři Sekery, Valy, Velká Hleďsebe	ZUR
Z	Z84	x	Nový	VPS D101 - Propojení tratí č.149 a č.140 (Tuhnická spojka) - Karlovy Vary, západ	Zrušení železničního koridoru VPS D101, na základě požadavku Ministerstva dopravy ČR a Správy železnic (záměr se nesleduje ani nepřipravuje)	Karlovy Vary	ZUR
Z	Z85	x	Nový	VPS D102 - Propojení tratí č.149 a č.140 (Bohatická spojka) - Karlovy Vary, východ	Zrušení železničního koridoru VPS D102, na základě požadavku Ministerstva dopravy ČR a Správy železnic (záměr se nesleduje ani nepřipravuje)	Dalovice, Karlovy Vary	ZUR

Kód skup.	Kód zám.	Stav 2017	Stav 2021	Název záměru	Odůvodnění	Dotčené obce	Úroveň řešení
Z	Z86	x	Nový	VPS D104 - Propojení tratí č.149 a č.175, Teplá - Bezručice	Zrušení železničního koridoru VPS D104, na základě požadavku Ministerstva dopravy ČR a Správy železnic (záměr se nesleduje ani nepřipravuje)	Teplá	ZUR
T	T87	x	Nový	VPS T06 - Teplovod Sokolov - Březová	Zrušení koridoru VPS T06 pro zásobování teplem, na základě požadavku města Sokolov	Sokolov, Březová u Sokolova, Dolní Rychnov	ZUR
T	T88	x	Nový	VPS T07 - Teplovod Sokolov - Dolní Rychnov	Zrušení koridoru VPS T07 pro zásobování teplem, na základě požadavku města Sokolov	Sokolov, Dolní Rychnov	ZUR
E	x	x	Nový	VPS E04, VPS E06 - VVN vedení 400 kV, VPS E12 - vedení 110 kV (záměr není graficky vyjádřen)	Zúžení/zpřesnění koridorů pro VPS E04, VPS E06, VPS E12 pro zásobování elektrickou energií, na základě požadavku města Sokolov	Sokolov	ÚP
							<i>zdroj: ÚAP, datum: 25.06.2021</i>

4. Přehledy

4.1. Seznam použitých podkladů

Plán dílčího povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a Plán dílčího povodí Berounky, 2016
 Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje, 2020 (průběžně)
 Statistický bulletin – Karlovarský kraj, ČSÚ, 2012
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2007, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2008, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2009, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2010, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2011, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2013, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2014, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2015, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2016, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2017, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2018, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2019, ČSÚ
 Statistická ročenka Karlovarského kraje 2020, ČSÚ
 Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Karlovarského kraje, 2019
 Sčítání lidu, domů a bytů 2011
 Územně analytické podklady správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Karlovarském kraji, 2020
 Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje, 2010
 Aktualizace č.1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje, 2018
 Úplné znění Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje po vydání Aktualizace č. 1, 2018

Internetové zdroje

Internetové stránky Českého statistického úřadu www.czso.cz
 Internetové stránky České geologické služby www.geology.cz
 Internetové stránky Karlovarského kraje www.kr-karlovarsky.cz, <http://gis.kr-karlovarsky.cz>
 Internetové stránky Agentury ochrany přírody a krajiny www.ochranaprirody.cz
 Internetové stránky Českého hydrometeorologického ústavu www.chmi.cz

Legislativa

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění
 Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, v platném znění
 Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
 Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění
 Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění
 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění
 Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění
 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění
 Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění

4.2. Seznam tabulek

tabulka 1 - Porovnání základních geografických údajů krajů České republiky 2020.....	13
tabulka 2 - Porovnání základních geografických údajů krajů České republiky 2020.....	14
tabulka 3 – Porovnání základních geografických údajů ORP Karlovarského kraje 2020.....	15
tabulka 4 – Seznam obcí Karlovarského kraje	15
tabulka 5 – Základní charakteristiky osídlení v roce 2019	25

tabulka 6 – Základní charakteristiky přírůstu obyvatel v roce 2019.....	32
tabulka 7 - Věková struktura obyvatel v roce 2019.....	34
tabulka 8 - Vzdělanost obyvatel v roce 2011 dle SLBD	35
tabulka 9 - Domovní fond v krajích ČR (SLBD 2011)	37
tabulka 10 - Vývoj domovního fondu v letech 2001 – 2011 (SLBD 2011)	38
tabulka 11 - Stáří domovního fondu dle ORP (SLBD 2011).....	38
tabulka 12 - Krajské srovnání charakteristik bytového fondu (SLBD 2011)	40
tabulka 13 - Charakteristiky bytového fondu (SLBD 2011)	40
tabulka 14 - Výstavba bytů v roce 2019 dle krajů.....	42
tabulka 15 - Výstavba bytů v letech 2008 až 2019 v kraji.....	43
tabulka 16 - Výstavba bytů v ORP	43
tabulka 17 - Zvláště chráněná území přírody podle krajů ČR (počty) 2019.....	47
tabulka 18 - Zvláště chráněná území přírody podle krajů ČR (plochy ha) 2019.....	47
tabulka 19 - Významné krajinné prvky ze zákona.....	48
tabulka 20 - Významné krajinné prvky registrované.....	48
tabulka 21 - Chráněná území přírody, NATURA 2000.....	49
tabulka 22 - Údaje o ÚSES v ZÚR.....	51
tabulka 23 - Podíl vhodného přírodního prostředí 2019.....	54
tabulka 24 - Nadregionálně významné druhy chráněných rostlin	55
tabulka 25 - Nadregionálně významné druhy chráněných živočichů	55
tabulka 26 - Vodní toky a plochy	58
tabulka 27 - Lázeňská místa, léčivé zdroje.....	63
tabulka 28 - Ochranná pásma vodních zdrojů	63
tabulka 29 - Meliorace, retence území.....	65
tabulka 30 - Záplavová území Q100, záplavou ohrožené domy a obyvatelé	67
tabulka 31 - Záplavou ohrožené obce.....	67
tabulka 32 - Nerostné suroviny.....	71
tabulka 33 - Poddolované území, sesuvné území, staré důlní dílo	74
tabulka 34 - Klimatické regiony a jejich klimatické charakteristiky	78
tabulka 35 - Územní rozložení největších stacionárních zdrojů emisí	82
tabulka 36 - Vývoj emisí základních látek znečišťujících ovzduší v Karlovarském kraji.....	82
tabulka 37 - Emise základních znečišťujících látek do ovzduší podle krajů v roce 2018	82
tabulka 38 - Krátkodobý vývoj produkce odpadů v Karlovarském kraji (t).....	84
tabulka 39 - Dlouhodobý vývoj produkce podnikových odpadů podle krajů ČR (tis. t).....	84
tabulka 40 - Údaje o aktuálně provozovaných skládkách v Karlovarském kraji.....	87
tabulka 41 - Počet oprávněných subjektů k nakládání s odpady v Karlovarském kraji	88
tabulka 42 - Množství starých ekologických zátěží v jednotlivých ORP dle míry rizika.....	89
tabulka 43 - Půdní fond 2020	93
tabulka 44 - Kultury zemědělské půdy 2019	95
tabulka 45 - Kvalita zemědělské půdy.....	96
tabulka 46 - Druhy lesa.....	97
tabulka 47 - Vysoké školy v Karlovarském kraji v roce 2021 (<i>skutečně existující možnosti studia</i>).....	101
tabulka 48 - Vývoj charakteristik zdravotnictví Karlovarského kraje v letech 2010 – 2019	101
tabulka 49 - Lokalizace vybraných úřadů veřejné správy	108
tabulka 50 - Intenzita osobní železniční dopravy	115
tabulka 51 - Hromadná autobusová doprava	118
tabulka 52 - Dopravní výkony regionální veřejné dopravy v roce 2021 (odhad).....	118

tabulka 53 - Vybavenost vodovodem	122
tabulka 54 - Vývoj parametrů zásobování vodou	122
tabulka 55 - Parametry vodovodní sítě v porovnání krajů a ČR.....	123
tabulka 56 - Vybavenost kanalizací Karlovarského kraje	125
tabulka 57 - Vývoj parametrů odkanalizování Karlovarského kraje	125
tabulka 58 - Parametry kanalizace v porovnání krajů a ČR	126
tabulka 59 - Měsíční instalovaný výkon krajů v energetické soustavě ČR v MW (k 31.12.2018)	129
tabulka 60 - Vedení elektrické energie v Karlovarském kraji	130
tabulka 61 - Zařízení elektrické energie, malá (transformační stanice, rozvodna).....	131
tabulka 62 - Kategorie plynovodní sítě v Karlovarském kraji.....	133
tabulka 63 - Instalovaný výkon pro výrobu tepelné energie v MW	134
tabulka 64 - Délka rozvodů tepelné energie v km	135
tabulka 65 - Zařízení telekomunikací	136
tabulka 66 – Podíl domácností vybavených počítačem podle krajů ČR.....	136
tabulka 67 – Přímé zahraniční investice v krajích ČR v letech 2015 – 2019	144
tabulka 68 - Aktivní ekonomické subjekty v Karlovarském kraji v letech 2013 – 2019	146
tabulka 69 - Míra ekonomické aktivity a míra zaměstnanosti podle krajů v roce 2019 (v %)	148
tabulka 70 – Zaměstnanost v sektorech hospodářství v ORP Karlovarského kraje v roce 2011.....	149
tabulka 71 - Vyjízďka za prací v roce 2011	150
tabulka 72 - Evidované nemovité památky	153
tabulka 73 - Lázeňská místa, lázeňská území, léčivé zdroje	154
tabulka 74 - Návštěvnost v lázeňských ubytovacích zařízeních.....	155
tabulka 75 - Souhrnné údaje o cestovním ruchu Karlovarského kraje	157
tabulka 76 - Individuální rekreace dle ORP	160
tabulka 77 - Konkrétní záměry	173

4.3. Seznam grafů

graf 1 - Vývoj počtu obyvatel Karlovarského kraje v letech 1970 až 2019	32
graf 2 – Vývoj přírůstku obyvatel Karlovarského kraje v letech 2008 – 2019.....	32
graf 3 - Změny v počtu domů mezi roky 2001 a 2011 (SLBD).....	38
graf 4 - Průměrné stáří rodinných domů (SLBD 2011).....	39
graf 5 - Podíl obydlených bytů v rodinných, bytových domech a ostatních budovách dle ORP	40
graf 6 - Výstavba bytů v letech 2008 až 2019 dle druhu domů	43
graf 7 - Dokončené byty za roky 2015 až 2019 dle ORP	44
graf 8 - Vývoj koeficientu ekologické stability v kraji 2001 – 2019.....	52
graf 9 – Porovnání koeficientu ekologické stability v krajích.....	53
graf 10 - Vývoj těžby surovin.....	73
graf 11 - Dlouhodobý vývoj produkce podnikového odpadu v Karlovarském kraji do roku 2018.....	85
graf 12 - Měrná produkce komunálního odpadu v krajích a ČR v roce 2018	85
graf 13 – Porovnání produkce komunálního a nebezpečného odpadu na 1 obyvatele v roce 2019 v jednotlivých ORP kraje	86
graf 14 - Srovnání podílu zemědělské půdy a lesa mezi kraji ČR 2019.....	93
graf 15 - Druhy ploch podle ORP Karlovarského kraje 2020	94
graf 16 - Kultury zemědělské půdy dle ORP 2019.....	95
graf 17 - Druhy lesa v hektarech	98
graf 18 - Vývoj počtu studentů v kraji v letech 2009 – 2019	100

graf 19 - Vývoj počtu lékařů v Karlovarském kraji v letech 2010 – 2019	102
graf 20 - Počet zařízení sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností v roce 2021	104
graf 21 - Celková vybavenost sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností v roce 2021	105
graf 22 - Provozní výkony letiště Karlovy Vary v letech 2010 až 2020	116
graf 23 – Průměrná cena za 1m ³ fakturované vody a průměrná cena za 1m ³ odpadních vod v ČR 2019	126
graf 24 - Měsíční instalovaný výkon krajů v energetické soustavě ČR (k 31.12.2018)	129
graf 25 - Spotřeba elektrické energie na jednoho obyvatele 2018.....	131
graf 26 – Podíl domácností s počítačem v krajích	137
graf 27 – Podíl domácností s internetem v krajích	137
graf 28 – Informační technologie v Karlovarském kraji	138
graf 29 - Porovnání vývoje hrubého domácího produktu na 1 obyvatele Karlovarského kraje	140
graf 30 - Porovnání vývoje regionálního hrubého domácího produktu v krajích v letech 2014 -2018.....	141
graf 31 – Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Karlovarském kraji a ČR.....	141
graf 32 – Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Karlovarském kraji.....	142
graf 33 – Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2018.....	143
graf 34 – Výzkum a vývoj v krajích v roce 2018	143
graf 35 - Vývoj počtu registrovaných ekonomických subjektů v Karlovarském kraji v letech 2005 – 2019	146
graf 36 - Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Karlovarském kraji k 31. 12. 2019 (subjekty s uvedenou činností)	147
graf 37 – Vývoj zaměstnanosti v sektorech hospodářství v Karlovarském kraji.....	148
graf 38 - Průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2012 – 2019 v krajích ČR	149
graf 39 - Vývoj nezaměstnanosti v letech 2013- 2019 podle ORP (v %).....	150
graf 40 - Vývoj počtu hostů v lázeňských ubytovacích zařízeních	156
graf 41 - Vývoj počtu přenocování v lázeňských ubytovacích zařízeních	156
graf 42 - Vývoj počtu pokojů a lůžek v Karlovarském kraji	158
graf 43 - Vývoj počtu přenocování v Karlovarském kraji.....	158
graf 44 - Vývoj průměrné doby pobytu návštěvníka v Karlovarském kraji	159

4.4. Seznam obrázků

obrázek 1 a obrázek 2 – Schémata širších vztahů v rámci Evropy a České republiky	9
obrázek 3 – Schéma vzájemných vztahů a vazeb v širších souvislostech	9
obrázek 4 – Správní členění Karlovarského kraje	10
obrázek 5 – Karlovarský kraj.....	12
obrázek 6 – Správní území obcí s rozšířenou působností.....	14
obrázek 7 – Uspořádání území kraje dle Politiky územního rozvoje ČR a ZÚR KK	18
obrázek 8 – Návrh vymezení specifické oblasti SOB8 a SOB9.....	20
obrázek 9 – Vymezení důležitých rozvojových ploch v Karlovarském kraji.....	23
obrázek 10 - Hustota zalidnění Karlovarského kraje v roce 2019.....	25
obrázek 11 – Významné vztahy sídel Karlovarského kraje v roce 2011.....	26
obrázek 12 – Struktura osídlení v roce 2019	27
obrázek 13 – Významné vztahy sídel Karlovarského kraje v roce 2011.....	28
obrázek 14 – Správní území stavebních úřadů	29
obrázek 15 – Vývoj počtu obyvatel obcí v letech 2009 - 2019	33
obrázek 16 – Index stáří v obcích v roce 2019	34
obrázek 17– Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v obcích v roce 2011	36
obrázek 18 - Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů – SLBD 2011	41

obrázek 19 - Podíl obydlených bytů v rodinných domech – SLBD 2011	41
obrázek 20 - Byty dokončené	45
obrázek 21 - Byty dokončené na 1000 obyvatel.....	45
obrázek 22 - Velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území přírody	48
obrázek 23 - NATURA 2000.....	49
obrázek 24 - Nadregionální a regionální prvky ÚSES	51
obrázek 25 - Koeficient ekologické stability KES	52
obrázek 26 - Fragmentace krajiny dopravou – migrace velkých savců.....	54
obrázek 27 - Vodní toky a plochy	59
obrázek 28 - Vyhodnocení celkového stavu útvarů povrchových vod 2016.....	60
obrázek 29 - Akumulace vod.....	61
obrázek 30 - Vyhodnocení chemického stavu útvarů podzemních vod 2016	61
obrázek 31 - Zdroje pitné vody, ochranná pásma.....	64
obrázek 32 - Zdroje minerální vody, ochranná pásma	64
obrázek 33 - Retenční schopnost krajiny.....	66
obrázek 34 - Záplavová území.....	66
obrázek 35 - Geomorfologické členění	69
obrázek 36 - Chráněná ložisková území.....	72
obrázek 37 - Dobývací prostory	72
obrázek 38 - Poddolované území.....	75
obrázek 39 - Výsypky.....	75
obrázek 40 – Lokální seismická síť WEBNET v Karlovarském kraji 2021.....	76
obrázek 41 - Klimatické regiony	78
obrázek 42 – Kumulativní index znečištění ovzduší za rok 2012 – 2016	80
obrázek 43 - Kumulativní index znečištění ovzduší za rok 2014 – 2018.....	80
obrázek 44 - Evidované stacionární zdroje emisí.....	81
obrázek 45 - Koncentrace zdrojů emisí z dopravy	81
obrázek 46 - Skládky v Karlovarském kraji	87
obrázek 47 - Naplněnost velkých skládek odpadu	88
obrázek 48 - Staré ekologické zátěže dle míry rizika	89
obrázek 49 - Významné zdroje hluku.....	90
obrázek 50 - Převažující kategorie radonového indexu geologického podloží	91
obrázek 51 - Nej kvalitnější zemědělská půda	96
obrázek 52 - Druhy lesa.....	98
obrázek 53 – Školy v Karlovarském kraji v roce 2021	100
obrázek 54 – Územní dostupnost praktických lékařů Karlovarského kraje v roce 2020.....	102
obrázek 55 - Zdravotnické vybavení území Karlovarského kraje v roce 2020	103
obrázek 56 - Územní rozložení pobytových sociálních služeb a pečovatelské služby v roce 2021	104
obrázek 57 - Kulturní vybavenost v obcích Karlovarského kraje v roce 2021.....	105
obrázek 58 - Knihovny v obcích Karlovarského kraje v roce 2021	107
obrázek 59 – Počet vybraných úřadů veřejné správy v roce 2019.....	109
obrázek 60 - Silniční síť Karlovarského kraje.....	112
obrázek 61 - Dostupnost center ORP individuální dopravou	113
obrázek 62 - Dostupnost krajského města Karlových Varů individuální dopravou	113
obrázek 63 - Místa přechodu státní hranice.....	114
obrázek 64 - Železniční doprava	115
obrázek 65 - Letiště v Karlovarském kraji dle kategorií	117

obrázek 66 - Zónování dopravního systému IDOK.....	118
obrázek 67 - Autobusové zastávky v kraji.....	119
obrázek 68 - Cykloturistické trasy.....	121
obrázek 69 - Trasy běžeckého lyžování	121
obrázek 70 - Podíl obydlených bytů napojených na vodovod – SLBD 2011	123
obrázek 71 - Vodovodní zařízení.....	124
obrázek 72 - Vodovodní síť kraje.....	124
obrázek 73 - Podíl obydlených bytů napojených na kanalizaci – SLBD 2011.....	127
obrázek 74 - Kanalizační zařízení	127
obrázek 75 - Kanalizační síť.....	128
obrázek 76 - Zdroje elektrické energie	130
obrázek 77 - Zařízení elektrické energie, malá (transformační stanice, rozvodna).....	132
obrázek 78 - Přenosová soustava elektrické energie	132
obrázek 79 - Podíl obydlených bytů napojených na plyn – SLBD 2011.....	133
obrázek 80 - Plynovodní síť kraje	134
obrázek 81 - Zásobování teplem.....	135
obrázek 82 - Zařízení elektronické komunikace.....	138
obrázek 83 - Daňové příjmy obcí v roce 2019 v milionech Kč.....	145
obrázek 84 - Rekreační oblasti	152
obrázek 85 - Nejvýznamnější regionální památkové hodnoty	153
obrázek 86 - Lázeňská místa	155
obrázek 87 - Sportovní vybavenost	160
obrázek 88 – Nejvýznamnější místa Armády České republiky v Karlovarském kraji 2021	163
obrázek 89 – Stupeň nebezpečí území obcí v Karlovarském kraji.....	165
obrázek 90 – Výjezdové základny Zdravotnické záchranné služby Karlovarského kraje.....	166
obrázek 91 – Policie ČR v Karlovarském kraji v roce 2021	167
obrázek 92 – Nejvýznamnější ostatní složky IZS v Karlovarském kraji v roce 2021	170

4.5. Seznam nejčastěji používaných zkratk

ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	JV	jihovýchod
ČOV	čistírna odpadních vod	JZ	jihozápad
ČSÚ	Český statistický úřad	JPO	jednotka požární ochrany
DP	dobývací prostor	KES	koeficient ekologické stability
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelé	KK	Karlovarský kraj
EVL	evropsky významná lokalita	KV	Karlovy Vary
HDP	hrubý domácí produkt	MHD	městská hromadná doprava
HPH	hrubá přidaná hodnota	MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
HZS	Hasičský záchranný sbor	MŽP	Ministerstvo životního prostředí
CHKO	chráněná krajinná oblast	NPP	národní přírodní památka
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod	NPR	národní přírodní rezervace
CHUP	chráněné území přírody	NUTS 2	vymezení územních jednotek
IDOK	Integrovaný dopravní systém Karlovarského kraje	ORP	obec s rozšířenou působností
IZS	integrováný záchranný systém	OP	ochranné pásmo
		PO	ptačí oblasti
		PÚR ČR	Politika územního rozvoje ČR

Q5, Q20, Q100	území zaplavované při pěti, dvaceti a stoleté vodě	ÚP	územní plán
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území	ÚV	úpravna vody
SLDB	sčítání lidí, domů a bytů	ÚSES	územní systém ekologické stability
S-IO	skládka – inertní odpad	VaV	výzkum a vývoj
S-OO	ostatní odpad	VKP	významný krajinný prvek
SZ	severozápad	VVP Hradiště	vojenský výcvikový prostor Hradiště
TEN-T	transevropská dopravní síť	ZCHÚ	zvláště chráněná území
TKO	tuhý komunální odpad	ZPF	zemědělský půdní fond
URÚ	udržitelný rozvoj území	ZÚR KK	Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje
ÚAP	územně analytické podklady		
ÚAPo	územně analytické podklady obcí		
ÚAPk	územně analytické podklady kraje		

5. Přílohy

5.1. Tabulka jevů, položek a vrstev shapefile

Tabulka obsahuje přehled jevů a položek, v rámci kterých jsou shromážděna zjištění (data) k 13 tématům rozboru udržitelného rozvoje území. V tabulce jsou dále uvedeny informační vrstvy (shapefile) dle jednotného datového modelu ÚAP Karlovarského kraje.

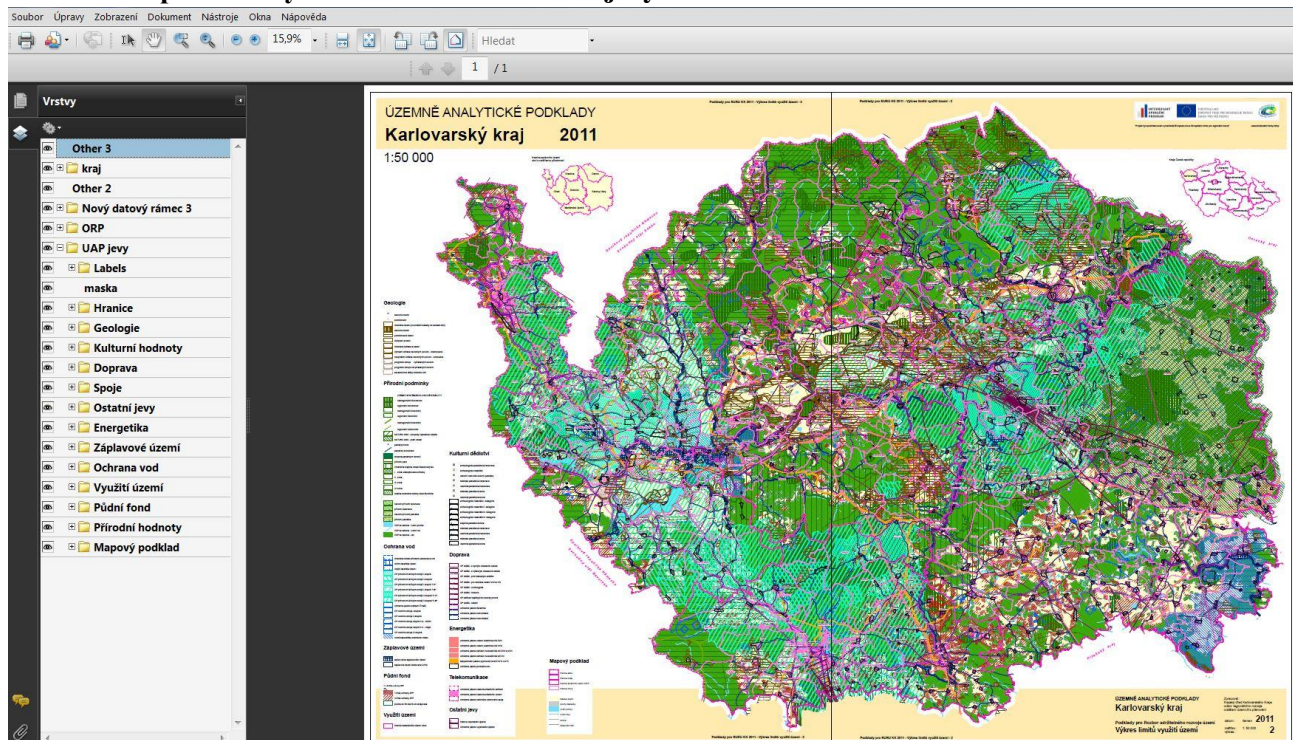
<http://geoportal.kr-karlovarsky.cz/web/AdministrationDataModelUAP/Public>

5.2. Návod k prohlížení jednotlivých vrstev v elektronických výkresech

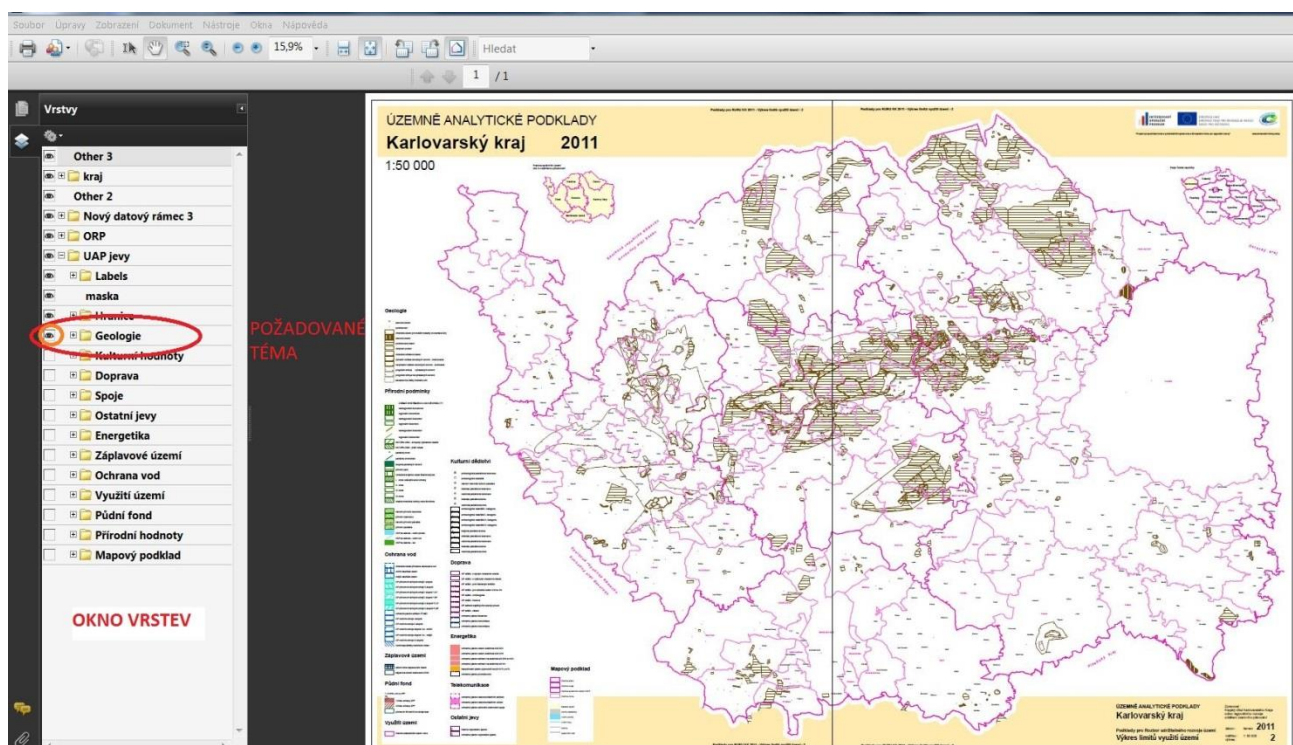
Pro účely zobrazení územně analytických podkladů v elektronické podobě je využito „vrstev“ souboru ve formátu PDF.

Takto vytvořená výkresová kompozice umožňuje v levém navigačním okně „Vrstvy“ pomocí tlačítka „oko“, zapínat nebo vypínat jednotlivé vrstvy nebo skupiny vrstev nebo jejich libovolné kombinace. Tímto způsobem je možné analyzovat souvislosti mezi jednotlivými jevy v území kraje. Pomocí standardních ikon prohlížeče PDF je možné výkres prohlížet v různých velikostech (dle procentního nastavení). Pro posun, zvětšování a ukazování se využije standardních ikon obsažených v prohlížeči PDF.

Ukázka kompletního výkresu LIMITY se všemi jevy

Ukázka výběru skupiny vrstev GEOLOGIE

5.3. Knihovna záměrů

- 1) **Zařazení záměrů** je na odborném rozhodnutí zpracovatele. Zařazené konkrétní záměry budou zobrazeny ve výkrese záměrů. Vazbu s tabulkou v textové části zajišťuje kódování.
- 2) **Volba topologického typu znázornění** záměru ve výkrese (bodem, linií, plochou) je na rozhodnutí zpracovatele.
- 3) **Pojmenování jednotlivých záměrů** v rámci skupiny je na rozhodnutí zpracovatele. Je možno použít přímo pojmenování z Knihovny - toto pojmenování doplnit, upravit, modifikovat, věcně nebo místně specifikovat - nebo vytvořit svoje vlastní.
- 4) **Pravidla kódování**
 - a) písmeno kódu skupiny záměrů + pořadové číslo v rámci skupiny a ORP (kraje)
 - b) záměry vyjádřené bodem pořadové číslo 01-39, linií 40-69, plochou 70-99

skupina

- pojmenování záměru	kód skupiny	barva skupiny
Záměry silniční dopravy	(S)	
- Stavba dálnice nebo rychlostní komunikace		
- Stavba silnice, silniční napojení		
- Rozšíření silnice		
- Přeložka silnice		
- Mimoúrovňová křižovatka		
Záměry železniční dopravy	(Z)	
- Stavba železniční tratě		
- Koridor vysokorychlostní tratě (VRT)		
- Stavba železniční vlečky		
Záměry ostatní dopravy	(O)	
- Cyklostezka		
- Chodník		
Záměry v zásobování vodou	(V)	
- Stavba vodovodu		
- Rozšíření stávajícího vodovodu		
- Úpravna vody		
Záměry odkanalizování a čištění odpadních vod	(K)	
- Stavba kanalizační sítě		
- Rozšíření stávající kanalizační sítě		
- Čistírna odpadních vod		
Záměry v zásobování elektrickou energií a spoju	(E)	
- Stavba vedení VVN 400 kV		
- Stavba vedení 220 kV		
- Stavba vedení 110 kV		
- Rozvodna		
- Trafostanice		
- Větrná elektrárna		
Záměry v zásobování plynem	(P)	
- Stavba plynovodu VTL		
- Stavba plynovodu STL, NTL		
- Regulační stanice plynu		
Záměry v zásobování teplem a ostatními produkty	(T)	
- Stavby teplovodu		
- Rozšíření teplovodu		
- Ropovod		
- Výtopna, teplárna		
Záměry pro rozvoj hospodářství, výroby a služeb	(H)	
- Hospodářský park		
- Průmyslová zóna		

skupina

- pojmenování záměru	kód skupiny	barva skupiny
Záměry pro rozvoj bydlení a občanského vybavení	(B)	
- Plochy pro bydlení a občanskou vybavenost		
Záměry pro rozvoj cestovního ruchu, rekreace a sportu	(C)	
- Plochy s převahou pro sport, rekreaci		
- Sportovní trasy (běžecké, lyžařské, cyklotrasy, turistické)		
- Turistické příležitosti		
Záměry ÚSES	(U)	
- Nadregionální ÚSES		
- Regionální ÚSES		
- Lokální ÚSES		
Jiné záměry	(J)	
- Výhledové vodní nádrže		
- Centrum pro zpracování odpadu		
- Jinam nezařaditelné záměry		

- k o n e c -